

Bir hey'et tarafından hazırlanmıştır.



RESİMLİ
NASREDDİN HOCA
FIKRALARI

Her hakkı mahfuzdur



BOLAYIR YAYINEVİ
Nuruosmaniye Cad. 49 - 2
İSTANBUL

1970

NASREDDİN HOCA KİMDİR ?

Bu kitapta, en güzel fıkralarını toplamış bulunduğumuz Nasreddin Hoca, şöhreti çoktan Türk sınırlarını aşmış, bütün dünyaya yayılmış bir halk filozofudur. Onun en büyük meziyeti, fikirlerini halka güldürerek anlatması ve bu yolla halkın kalbine girmeyi becermesidir.

Akşehirli olduğunu, orada doğup büyüdüğünü, medrese tahsilini Konya'da tamamladığını, sonra yeniden Akşehir'e dönerek hayatının sonuna kadar orada yaşadığını ve orada öldüğünü biliyoruz. Türbesi de oradadır. Her tarafı açık olduğu halde kapısında büyük bir kilit asılı bulunduğundan, ziyaretine gelenleri de böylece güldürür.

Her büyük adam gibi onun da hayatı efsanelere karışmış bulunuyor. Bu bakımdan da onun doğum tarihini ve hayatının tam hikâyesini bilmiyoruz.

Ama bu, onun bütün haşmetiyle dillerde ve gönüllerde yaşamasına engel olmuyor.

Bu kitapta okuyacağınız bütün fıkraların mutlak surette merhum Hocaya ait olduğunu iddia edecek değiliz. Türk halkı Nasreddin Hocayı o kadar çok sever ki, nerede güzel bir fıkra duysa veya yeniden yaratsa, çok defa bunu kendisine izafe eder.

Esasında bunun bir zararı yoktur. Fakat biz, Akşehirin bu büyük evlâdının fıkralarını seçerken, onların mümkün mertebe kendisine ait olmalarına bilhassa dikkat ettik.

Nasreddin Hoca'nın harikulâde fıkralarının sadece güldürmeye yaradığını sananlar da çok aldanırlar. Hakikatte her fıkranın içinde derin ve çok mânalı bir felsefe gizlidir. Bunlarda insan oğlunun zayıf taraflarını kolaylıkla buluruz. Nasreddin Hoca, insan ruhunu sanki bir teşrih masasına yatırmış, usta parmakları ile onu didik didik ederek her tarafını bize olduğu gibi göstermiştir. Böylelikle o, bizlere bir çok ibret dersleri vermiştir. Bunlardan faydalanıp faydalanmamak bize kalmıştır.

Merhum Nasreddin Hoca'nın kadrini Akşehirliiler çok iyi anlamışlar, her yıl onu anmak için bir festival tertip etmişlerdir. O gün Akşehire memleketin her tarafından binlerce kişi gelir. Hoca'nın türbesi ziyaret edilerek fâtiha okunur. Fıkraları tatlı tatlı anlatılır. Tabii bu çok yerinde bir davranıştır.

Bu büyük halk filozofunun adını bir daha saygı ile anarken, kitabımıza merhum Hoca'nın vekarına yakışmayan, kendisine ait olmadığı halde ona izafe edilen bazı çirkin fıkraları tabii almadık. Çünkü o, herşeyden önce zarif bir insandı.

Allah gani gani rahmet eylesin !

BOLAYIR YAYINEVİ

«DÜŞMESEYDİM DE İNECEKTİM!»

Nasreddin Hoca merhum, gençliğinde ve çocukluğunda iyiden iyiye haşarı ve yaramazdı. Tabii gençlik icabı bunu hoş görmek gerekir. Mahallesinin çocukları ile oynamaktan pek hoşlanırdı. Daha çocukken bir neşe kaynağı olan Nasreddin'i bütün arkadaşları pek severlerdi. Onun hazırcevaplığı, kendisine sorulan her soruya esprilerle dolu cevaplar bulması, arkadaşlarını gülmekten kırar geçirirdi.

Esasında Hoca merhum ilk şöhretini daha bu devirde kazanmağa başlamıştı.

O zamanlar, henüz bisiklet, motosiklet gibi şeyler icad edilmemiş olduğundan, çocuklar bu zevklerini, daha çok ata, eşeğe binmek ve bunları yarıştırmakla tatmin ederlerdi. Hoca da yine arkadaşları ile oyun oynarken eşegini koşturmaya başlamış. Bir yarış yapıyorlarmış...

Derken eşeğinden birdenbire düşmesin mi?

Eşekten düşmek beceriksizlik, hattâ ayıp sayıldığından, mahalle arkadaşları hemen etrafını çevirerek kendisiyle alaya başlamışlar :

— Nasreddin eşekten düştü ! Nasreddin eşekten düştü !

Yerden doğrulan Nasreddin, kendisiyle alay eden arkadaşlarını şöyle bir süzmüş. Sonra da :

— Ne oluyorsunuz ? Neden öyle gülüp duruyorsunuz ? diye ciddi ciddi çıkmış... Düşmeseydim de zaten eşekten inecektim !

Bu esprili söz üzerine arkadaşları kendisine verecek cevap bulamamışlar.

TAVUKLARA HOROZ LÂZİM

Merhum Hoca Nasreddin, daha çocukluğunda bile cin fikirli, yaman bir şeydi. Zekâ ve buluş bakımından, eşi emsali yoktu.

Arkadaşları onu çok severlerdi ama, aynı zamanda kendi-

sine kızarlar, onu az çok kıskanırlardı da... Çünkü Nasreddin her vesilede zekâca onlardan üstün olduğunu göstermekte gecikmezdi.

Bir gün aralarında toplanmışlar. Nasreddin'i zor, içinden çıkamayacağı bir duruma düşürmek için ne yapmaları gerektiğini uzun boylu konuşmuşlar.

Sonunda içlerinden biri şöyle bir teklif yapmış :

— Hepimiz yanımıza birer yumurta alıp bunu gizleyelim. Sonra Nasreddin'i de aramıza olarak beraberce hamama gidelim. Tam yıkandıktan sonra birimiz kim yumurtlayamazsa hamam paralarını vermesini teklif etsin. Biz de hep birden bunu kabul ederiz. Sonra da gizlediğimiz yumurtaları ortaya çıkarırız.

Nasreddin'in bundan haberi olmayacağına göre, bir yumurta bulamayacaktır. Sonunda da hepimizin hamam parasını ödemek zorunda kalır. Tamam mı?

Arkadaşları bu teklifi pek beğenirler. Hakikaten Nasreddin çok zor bir durumda kalacak, işin içinden çıkabilmek için bir çare bulamayarak paraları ödeyecektir.

Bütün hazırlıklar tamamlanır ve Nasreddine hep birden hamama gitmek teklifi yapılır. O günlerde hamama gitmek ihtiyacını şiddetle duymakta olan Nasreddin de bunu memnuniyetle kabul eder. Beraberce hamamın yolunu tutarlar.

Herşey yolunda gider. Güzel güzel yıkanır. Tam çıkılacağı vakit içlerinden biri :

— Bir teklifim var arkadaşlar, der. Hamam parasını herkes ayrı ayrı verecek yerde birimiz toptan versin. Şimdi bir usul kararlaştıralım. Meselâ bir yumurta yumurtlayamayan bütün paraları cebinden ödesin! Olur mu?

Teklif hemen kabul olunur. Nasreddin, işin içinde bir iş olduğunu sezer ama, ne olduğunu anlayamaz. Ses de çıkarmaz.

Bu sırada arkadaşları tavuk gibi gıdıklamaya, sonra da gizledikleri yumurtaları çıkarmaya başlarlar.

Nasreddin meseleyi hemen çakar. Hiç renk vermeden göbek taşımın üzerine çıkarak çırpınır ve horoz gibi ötmeye başlar.

Arkadaşları şaşırırlar. Etrafına toplanarak :

— Ne yapıyorsun? diye sorarlar...

Nasreddin ciddi ciddi şu karşılığı verir :

— Bu kadar tavuğa elbette bir horoz gerekir!.

BUDAKSIZ AĞAÇ

Nasreddin Hoca küçük bir çocukken ilk defa Akşehir'e geldiği zaman bir müezzinin minarede ezan okumakta olduğunu görür. O zamana kadar minare görmemiş olduğu için bunun ne olduğunu anlayamaz. Adam da avazı çıktığı kadar bağırp duruyormuş...

Sağa sola bakar.. Minareyi düz gövdeli bir ağaca benzetir. Müezzini de imdat isteyen bir adam sanır.

Ne yapsa yukarıya tırmanamayacağını anlayınca biraz gelir. Ve aşağıdan minarede ezan okumakta olan müezzine şu şekilde seslenir :

— Boş yere bağırp durma! Pek dalsız, budaksız bir ağaca çıkmışsın! Yukarıya tırmanarak yardımına gelemem ki...

ESKİ AYLAR

Ay'ın eski zamanlarda değeri şimdikinden çok daha fazla idi. Çünkü yıllar, ay'ların görünüşüne göre hesaplanırdı. Yeni ay çıkınca, yeni bir aya girildiği kabul olunurdu. Takvimin bu sistemle hesaplanmasına ay sistemi denir. Bir çok Arap memleketlerinde hâlâ bu usul muteberdir. Ay yılı, bugün bütün medenî dünyanın kullandığı güneş yılından 11 gün kadar noksandır. Çünkü Arabî denilen aylar, genel olarak 29 veya 30 gün sürer.

Yine Nasreddin Hoca'nın yaşadığı devirlerde insanların gökyüzü, ay, güneş, ve yıldızlar hakkında uzun boylu bilgileri de yoktu. Henüz fezânın sırları, insanlar tarafından çözülmüş değildi. Astronomi ilmi ilerlememişti.

Nasreddin Hoca yine henüz çocukken, bir akşam, yeni ay'ın hilâl şeklinde ufukta yükselişini arkadaşları ile birlikte seyrediyormuş...

Derken arkadaşlarından birinin aklına bir soru gelmiş ve Hoca Nasreddine hemen sormuş :

— Söyle bakalım Nasreddin! Sen, sana her ne sorulsa, hemen cevabını buluyorsun... Bu sorunun da cevabını ver bakalım. Yeni ay çıkınca, eskisini ne yaparlar?

Nasreddin bir saniye bile tereddüt göstermeden :

— Bunu bilmeyecek ne var? demiş. Kırparlar, kırparlar da yıldız yaparlar...
Nasreddinin bu cevabı pek ziyade hoşuna gitmiş...

«AVUCUMDAKİ NE?»

Hoca merhum çocukken, aklı sıra onun zekâsını denemek isteyen bir adam kendisini çağırmış. Avucuna da, bir yumurta gizledikten sonra :

— Sana herkes çok zeki, çok hazır cevap bir çocuktur, diyor. Ben de bu söz doğru mu, yanlış mı anlamak istiyorum, demiş. Bunun için de zekânı deneyeceğim! Şimdi şu avucunun içinde bir şey var. Bunun ne olduğunu bilecek olursan, sana bir hediye vereceğim !

Nasreddin, zekâsını denemek isteyen adamı şöyle bir süzer :

— Kapalı bir avuçta gizlenen şeyin ne olduğunu anlayabilmek için keramet sahibi olmak gerekir, der. Ama onun nasıl bir şey olduğunu şöyle bir parça târif edecek olursan ne olduğunu belki de tahmin edebilirim.

— Peki, sana biraz târif edeyim. Beyaz bir şey !

— Biraz daha açıklayamaz mısın ?

— Dışı beyaz ama, içerisi sarıdır. Bildin mi şimdi?

— Bildim.

— Nedir öyleyse ?

Böyle avuca sığan, dışı beyaz, içi sarı olan şeyin yumurtadan başka bir şey olamayacağını herkes kolayca anlayabilirdi. Nasreddin bu işin içinde bir çeşit alay olduğunu sezer sezmez, bu oyuna düşmemek için «yumurtadır», diyecek yerde :

— Bunu anlamayacak ne var? Şalgamı soymuşlar, ortasını oymuşlar, içine havuç koymuşlar! cevabını vererek adamla o alay eder.

«KİM ÇIKAR KAVAĞA»

Nasreddin Hoca'nın çocukken oturduğu mahallede gövdesi çok düz, dalları çok yüksek, çok uzun bir kavak ağacı var-

mış. Mahalle çocukları hep bu ağaca tırmanmak isterler, fakat bir türlü tırmanamazlarmış.

Bir gün Nasreddin, mahalle arkadaşları ile yine kavak ağacının altında buluşmuşlar... Bir kaç tırmanmak istemiş, daha yarıya varmadan inmek zorunda kalmış. Hiç kimsenin bu ağaca çıkamayacağını söylemeye başlamışlar. O zaman Nasreddin :

— Ben bu ağaca çıkabilirim, demiş...

Bütün arkadaşları birden :

— Çıkamazsn! diye tutturmuşlar.

Nasreddin :

— Pekâlâ bahse girelim! demiş.

Hemen razı olmuşlar.

Tutulan bahse göre her çocuk kendisine peşin olarak yarımsar akçe verecek, Nasreddin ağaca çıkabildiği takdirde bu parayı haketmiş olacak. Çıkamazsa, arkadaşlarına birer akçe ödeyecek...

Paralar hemen çıkmış. Nasreddin bunları kesesine doldurup cebine attıktan sonra :

— Haydi bakalım, demiş. Şimdi bana uzun bir merdiven bulup getirin de ağaca çıkayım.

— Ne merdiveni? Öyle şey olur mu ?

— Merdiven olursa ağaca herkes çıkar...

— Bahse girerken merdiven olacak diye bir şart yoktu...

Bizimki kılını bile kıpırdatmadan cevap vermiş :

— Bahse girerken merdiven olacak diye bir şart yoktu da, merdiven olmayacak diye bir şart var mıydı?

Kimse cevap verememiş. Nasreddin de bahsi kazanmış.

«KÖR DÖVÜŞÜ NEDİR?»

Nasreddin Hoca merhum, gençliğinde müzipti de aynı zamanda... Ve daha çocukluğundan beri en çok kızdığı kimseler, merhamet simsarı dilencilerdi. Herkes çalışırken, çalışmadan birkaç kuru duâ ile şunun bunun parasını alarak geçim yolu arayan bu insanlara pek içerlerdi.

O devirde dilencilik daha da yaygındı. Çünkü belediyelerin bunlarla mücadele teşkilâtı yoktu. Dilencilerin çoğu da hac

vakitlerini kollar, Mekke ve Medineye giderek orada bol bol dilenerek bir ayda, bir yıllık masraflarını rahatça çıkarırlardı. «Medine dilencisi» tâbiri buradan kalmaktadır. Bunlar açgözlülükleri, yapışkanlıkları ve doymak bilmezlikleri ile meşhurdular.

Nasreddin bir gün sokağa çıkınca, köy köy, şehir şehir, kabileler halinde dolaşmakta olan böyle bir dilenci grubu ile karşılaştı. Bunların hepsi de trahomlu ve kördüler. Çok iğrenç görünüslüydüler. Torbaları dolu olduğu halde yine de yolu kesmişler, yüksek sesle, bağırıp çağırarak dileniyorlardı.

Nasreddin bunların yanına sokuldu. Para kesesini çıkararak şakırdattı :

— Alın şu paraları aranızda bölüşün! diyerek sessizce yarılarından ayrıldı. Tabii para kesesini de kimseye vermedi.

Yapışkan kör dilenciler para sesini ve Hocanın sözlerini duyduklarından onun bu para dolu keseği içlerinden birine vermiş olacağını sanarak birbirlerine girdiler :

— Verin benim hakkımı !

— Para kesesini sana verdi.

— Hayır, bana değil sana verdi.

— Sen sakladın !

— Verin benim payımı!..

Ama kese bir türlü ortaya çıkmıyordu.

Aç gözlü dilenciler, o zaman sopalarına yapışarak, bunları savurmaya, birbirlerine vurmaya başladılar.

Nasreddin yapacağını yapmıştı. Oradan uzaklaşırken, bir arkadaşı yolunu kesti :

— Ne oluyor Nasreddin? diye sordu.

O da kıyasıya birbirlerini pataklayan kör dilencileri göstererek cevap verdi :

— Kör dövüşü nedir bilmiyorsan gör işte !..

İDDİACILIĞIN SONU

Küçük Nasreddin'in oturduğu mahalleye yeni bir kiracı taşınmıştı. Bu kiracıların çok inatçı bir çocukları vardı. Çocuk her inatçı gibi aynı zamanda çok da iddiacı idi. Kendisinin çok akıllı olduğunu, onu hiç kimsenin kandıramayacağını söyleyip duruyordu.

Mahallenin çocukları, bu yeni arkadaşlarını hiç de sevmemişlerdi. Ama yine de aralarına almışlardı. Belki bu kötü huyundan vazgeçer diye düşünüyorlardı.

Ama nerede? Çocuk Nuh diyor da bir türlü peygamber demiyordu.

Bu durum karşısında çocuklar, aralarında en akıllı bildikleri Nasreddine başvurarak, ondan bir çare bulmasını, bu inatçı çocuğun gururunu kırmasını istediler.

Nasreddin bu teklifi hemen kabul ederek çocuğun yanına gitti :

— Sen çok akıllıymışsın, öyle mi ?

— Doğru, çok akıllıyım !

— Seni hiç kimse kandıramazmış ?

— Kandıramaz ya !

— Doğru değil bu! Gel bu inatçılıktan vazgeç! Bakarsın biri çıkar da pek güzel kandırır seni.

— Kandıramaz !

— Bu kadar inatçı olmak hiç de iyi bir şey değildir.

— Beni bir kandırabilecek varsa çıksın ortaya !

— Ben seni pek güzel kandırabilirim.

— Kandıramazsın !

— Bahse girer misin ?

— Girerim ya !

— Peki, öyleyse sen burada dur, bekle! Ben şimdi gelir seni kandırırım.

— Kandıramazsın !

— Göreceğiz... Bekliyor musun ?

— Bekliyorum !

Nasreddin hemen oradan uzaklaşır. İnâtçı çocuk da onun dönerek kendisini kandırmasını beklemeye koyulur...

Epey vakit geçer, Nasreddin görünmez... İnâtçı çocuk sabırsızlanır, ama yerinden de ayrılmaz...

Aradan iki saatten fazla vakit geçtikten sonra meseleyi bilen mahalle çocukları onun yanına gelirler. Gülerек orada öyle ne beklediğini sorarlar.

İddiacı çocuk, Nasreddin ile girişmiş bulunduğu bahsi anlatır :

— Hem gelip beni kandırabileceğini söyledi, hem iki saat-

tir görünürlerde yok. Benim çok akıllı olduğumu, beni kandıramayacağını anladığı için gelemiyor, der...

Çocuklar hemen kahkahaları koyverirler :

— Amma da budala imişsin! Seni, kendisini iki saat boşuna bekletmekle kandırmış ya. Daha nasıl kandırılmak istersin !

K A P I

Eskiden evlerde, musluk, akar su falan bulunmazdı, onun için çamaşır yıkayacak olan kadınlar, çamaşırlarını dere veya göl kenarına götürürler, orada bol su ile yıkarlardı. Çamaşır günleri de belli olduğundan, o günler, konu komşu toplanır, beraberce çamaşır yıkamaya giderlerdi.

Nasreddin Hoca çocukken bir çamaşır günü annesi yıkacak çamaşırları, sabununu falan bohçasına doldurur, evde kimse olmayacağı için de oğlu Nasreddine şu tenbihte bulunur :

— Ben komşularla göl kenarına çamaşır yıkamaya gidiyorum. Sen de kapı beklersin. Sakin arkadaşlarınla oyuna falan dalarak, ben dönünceye kadar kapıdan ayrılma !

O günlerde mahalleye bir hırsız dadanmış olduğundan, kadincağız evi böylece emniyet altına almış ve gönül rahatlığı ile çamaşır yıkamaya gitmiş.

Küçük Nasreddin de sokak kapısının eşğine oturarak beklemeye koyulmuş.

Aradan bir iki saat geçince, öbür mahallede oturan teyzesinin kocası çıkagelmiş. Nasreddine :

— Akşama teyzenle beraber size geleceğiz. Annene hemen haber ver! diyerek oradan uzaklaşmış.

Nasreddin, ne yapacağını düşünmüş, sonra birdenbire kararını vererek küçük evlerinin sokak kapısını menteşelerinden çıkararak sırtladığı gibi soluğu göl kenarında almış.

Annesi onu bu halde görünce iyiden iyiye şaşırmış :

— Nedir bu hal Nasreddin ? diye sormuş.

Küçük Nasreddin şu cevabı vermiş :

— Sen bana sakın kapıdan ayrılma, dedin. Eniştem de geldi. Bu akşam teyzemle bize geleceklerini, sana hemen haber vermemi söyliyerek gitti. Orada kalsam eniştemin sözünü ye-

rine getiremezdim. Kapının önünden ayrılısam, senin emrini tutmamış olurum. Bana, sakın kapıdan ayrılma, demiştin. Her ikinizin dediğini yapabilmek için başka çare bulamadım.

D E F İ N E

İnsanların define bulmak hevesleri hiç de yeni değildir. Çok eski zamanlardan beri bir çok kimseler, şurayı, burayı kazarak Karun'un hazinelerini bulmak, zahmetsizce bir kaç kazmada zengin oluvermek hevesini duyarlar.

Bu hazine aramak hevesi, bâzan bir çok kimseleri bir anda sarar. Ellerde bir takım uydurma plânlar dolaşır. Kimi bunlara uyarak, kimi rüyasında gördüğü bir yerde hazine bulunduğunu vehmederek kazmaya, küreğe sarılır.

İşte Nasreddin Hocanın çocukluğu sırasında bu define arayıp bulmak hevesi Akşehir de bir anda sarıvermişti. Herkes bir yeri kazıyor, bir şeyler arıyordu. Evlerde, kahvelerde de en çok bu işlerden bahsolunuyordu.

Büyükler bu işe heveslenerek çocuklaşırlar da, çocuklar da boş dururlar mı? Onlar da büyüklerin yaptıkları bu işi taklid etmekte geçikmemişlerdi. Bu arada küçük Nasreddin de bir gün kazmayı almış, evlerinin bodrumuna inerek, zaten toprak olan duvarı kazmaya başlamıştı.

Çok geçmeden bir delik açıldı ve Nasreddin buradan bakınca, bir sürü sığır gördü.

Hakikatte burası, sığır beslemekle geçinen komşularının ahırından başka bir yer değildi. Toprak duvar delinince, Nasreddin bunları görmüştü.

Çocuk akıyla düşündü, taşındı. Altın dolu bir hazine, bir define bulamamıştı ama, yine de epeyce para edecek bir sürü sığır bulmuştu. Yine düşündü, taşındı. Medrese hocası son zamanlarda Nuh Peygamberden bahsetmiş, onun Tufandan önce gemisini her çeşit hayvanlarla doldurduğunu söylemişti. Bu sığırların olsa olsa o zamandan kalmış olacağına hükmederek yukarıya koştı. Babasıyla annesine sevinç içinde haykırdı :

— Nuh Peygamber zamanından kalma bir ahır dolusu sığır bulmuşsam, bana ne verirsiniz?

«BELKİ BİR YOL BULUNUR»

Küçük Nasreddin'in, mahalle arkadaşlarına nice oyunlar oynadığını biliyoruz. Hele o kavak ağacına çıkmak işinde hepsinin yarımşar akçesini yürütmüş olması, çocukların yüreğine işlemiştir. Ona çeşit çeşit tuzaklar kurmuşlar, fakat Nasreddin, bunların hepsinden de zekâsı sayesinde sıyrılıp çıkmıştır. Hamam işini de bu arada sayabiliriz.

Mahalle çocukları, ne yapıp yapıp ondan intikam almak, onu bir sefer olsun tuzaklarına düşürmek için çare arayıp duruyorlardı.

Sonunda güzel bir plân kurdular. Onu yine bir ağaca çık-



«Belki ağaçtan öteye bir yol bulunur!»

maya razı edeceklerdi. Nasreddin ağaca çıkınca pabuçlarını alıp kaçacaklar, onu yalın ayak peşlerinden koşturup duracaklardı.

Bu, çok güzel bir plandı.

Herşeyi kararlaştırmışlardı ki, küçük Nasreddin'in yanlarına geldiğini gördüler.

Nasreddin :

— Ne var, ne konuşuyorsunuz? diye sordu.

Biri, altında toplanmış oldukları ağacı göstererek :

— Senin şu ağaca çıkamayacağımı konuşuyorduk, dedi.

— Neden çıkamazmışım? Pek güzel çıkarım işte!

— Çıkamazsın !

— Dünyada çıkamazsın şu ağaca !

Nasreddin, onların kendisini mahsustan ağaca çıkmak için kışkırtmakta olduklarını hemen farketmiş ve kendisine bir oyun hazırlamış olduklarını anlamıştı.

Hayır, ne olursa olsun, bu oyuna düşmeyecekti. Ağaca çıkmak için pabuçlarını çıkarması lâzımdı. Şu halde kendisi yukarıya çıkınca, onlar da pekâlâ pabuçlarını alarak kaçabilirler, kendisine böylece bir oyun oynayabilirlerdi. Buna meydan vermemesi gerekti :

— Pekâlâ, ağaca çıkabileceğimi size şimdi göstereceğim, diyerek önce pabuçlarını çıkardı. Arkadaşlarının hemen gözleri parlamıştı. İşte Nasreddin oyuna geliyordu.

Küçük Nasreddin, onların bu bakışlarından tahmininde hiç de aldanmamış bulunduğunu anlayarak çıkardığı pabuçları koynuna soktu. Sonra ağaca doğru yürüdü.

Onun pabuçlarını bırakmamış olduğunu gören çocuklar, plânlarının suya düşmek üzere bulunduğunu farkedince hemen telaşlandılar. Biri :

— Pabuçlarını neden koynuna sokuyorsun? diye sordu. Ağaçta pabuçlarını ne yapacaksın ?

Küçük Nasreddin, o zaman düşüncesinde ne kadar haklı olduğunu bir kere daha anlayarak arkadaşlarına şu karşılığı verdi:

— Mesele sadece ağaca çıkmak değil mi? Bir bakarsınız, orada bir yol bulurum. Onun için pabuçlarım yanımda bulunsun, daha iyi olur.

KUŞA DÖNDÜRMEK

Nasreddin Hoca çocukken bahçelerine bir gün bir leylek düşer. Nasreddin de bunu hemen yakalar. Fakat pek kuşa benzetemez. Ne yapsın? Tutar önce gagasını, sonra da uzun bacaklarını keser. Bir kenara koyduktan sonra eserine bir bakar ve :

— İşte şimdi kuşa döndün, der.

SES GÜZELLİĞİ

Nasreddin Hoca, temizliği, tâ çocukluğundan, gençliğinden beri çok severdi. Zaten İslâm dininde temizliğe büyük önem verilir. «Temizlik imandandır.» Hadîsi Şerifi de müslümanları her zaman temiz olmaya dâvet eder. Onun için Türkler bir şehri zapteder etmez, oraya camiden önce hamam yaparlardı.

Akşehirde de bir çok hamam vardı. Nasreddin, boş zamanlarında bunlardan birine giderek yıkanmayı pek severdi.

Bir gün yine hamama gitmişti. Hamam تنها olduğundan, içinden şarkı söylemek geldi. Bir türkü tutturdu. Sesi kubbelerden ve kalın duvarlardan aksedince, pek hoşuna gitti. Kendi kendine :

— Meğer benim ne güzel, ne gür sesim varmış. Bu sesimi neden başka müslümanlara da dinleterek onları memnun bırakmayayım? diye düşündü.

Hamamdan çıkar çıkmaz da hemen camie koştu. Vakit öğleye geliyordu. Buna rağmen minareye çıkarak avaz avaz Salâ okumaya başladı.

Hakikatte Nasreddin'in sesi hiç de güzel değildi. Böyle minarede bir adamın berbat sesle vakitsiz Salâ okuduğunu gören biri dayanamadı. Aşağıdan seslendi :

— Behey akılsız! Şu berbat sesinle, minarede vakitsiz Salâ okumaya ne zorun var?

Nasreddin'e en çok dokunan, sesinin berbat olduğu yolundaki iddiâ olmuştur.

Hemen Salâyı kesti. Aşağıya doğru sarkarak kendisine çātana şu cevabı verdi :

— Ah, ah! Benim mi sesim berbatmış? Hele bir hayır sahibi buraya bir hamam yaptırmış olaydı, sesimin ne kadar güzel olduğunu o zaman anlardın !

YANLIŞLARI DÜZELTME

Nasreddin Hoca gençliğinde medreseye gider gelirken, Akşehirde üstüste birkaç vukuat olur. Bunun üzerine şehrin inzibatına bakan Subaşı, bunu önlemek üzere silâh taşınmasını yasak eder.

Halbuki Akşehirde gençler arasında her çeşit bıçak, sal-

dırma, hattâ pala taşımak modası vardır. Molla Nasreddin de bu modaya uyarak bu yasağa rağmen cübbesinin altında kocaman bir pala taşımaktan vazgeçmemiş. Üzerinde cübbesi olduğu için, kimsenin bunu farkedemeyeceğini düşünmüş.

Ama her zaman evdeki hesap çarşıya uymadığından bir gün yolda giderken kendisinden şüphelenen memurlar onu çevirirler. Üstünü arayınca da kocaman palayı bulup, onu hemen Subaşının karşısına götürürler.

Subaşı, aksi mi, aksi bir adammış. Üstelik kılık kıyafetinden medreseye giden bir molla olduğu anlaşılan bir kimsenin üzerinde böyle kocaman bir pala çıkmış olması, kendisini fena halde kızdırır :

— Bre Molla! Nedir bu koca pala? diye gürler. Sen silâh taşımaman yasak olduğunu bilmiyor musun? Böyle güpegündüz bu palayı niçin taşırsın ?

Genç Molla, istifini hiç bozmaz. Aklına bir türlü münasip bir bahane de gelmez.

— Bunu kötü bir niyetle taşımıyorum, der... Kitaplarda bâza yanlışlar oluyor da, bununla o yanlışları kazıyıp düzeltiyorum.

Tabii Subaşı, bu yalanı yutacak kadar aptal değildir. Yeniden gürler :

— Bre sen benimle alay mı edersin? Hiç yanlışlar böyle alâmet gibi bir pala ile düzeltilir mi ?

Molla hemen cevabı yapıştırdı :

— Ne diyorsun ağa? Bâzan öyle yanlışlara rastlanıyor ki, düzeltmek için bu bile yetmiyor.

ACEMİ BÜLBÜL

Hoca merhumun bir çok fıkralarından, boğazına da adamakıllı düşkün olduğunu anlıyoruz. O kadar ki, bu yüzden, bâzan başkalarının mallarına da el uzatmaktan kendisini alamadığını görüyoruz.

Hocanın bu boğazına düşkünlüğü, gençliğinin ilk yıllarından beri belli olmaktadır. Kendisi herhalde canın boğazdan geldiği prensipine sıkı sıkı bağlı kimselerden olacak...

Gençliğinin ilk yıllarında, medreseye gider gelirken, yanından geçtiği bir bahçedeki zerdali dallarını pıtrak pıtrak dol-duran zerdalilere gözü takılmış. Yutkunarak geçmiş...

Ertesi gün yine aynı şey! İçi fena halde çektiği halde eli-ni uzatamamış. Ama olgun zerdaliler de bütün gün hatırlanarak çıkmamış.

Üçüncü günü gayri dayanamamış. Ne olursa olsun diyerek zaten alçak olan duvarı aşarak bahçeye girmiş. Zerdali ağacı-na çıkarak zerdalileri yemeğe başlamış.

Aksilik bu ya, bahçe sahibi onu uzaktan görünce, hemen bir sopa alarak ağacın dibine gelmiş :

— Orada ağaçta ne işin var? diye sormuş.

Molla Nasreddin yakalandığını anlayınca fena halde kork-muş. Hele adamın elindeki sopayı hiç beğenmemiş :

— Şey... diye kekelemiş... Ben bu ağacın bülbülüym. Öt-mek için kondum dalına!..

Adam :

— Öyle mi? diye sopasını şöyle bir sallamış, madem bül-bülsün, öt de duyalım öyleyse!

Molla kendisini zorlamış Kuş sesi çıkararak ötmeye çalış-mış... Tabii becerememiş.

Bahçenin sahibi :

— Bu ne ses? diye gürlemiş... Bülbül böyle mi öter?

Molla Nasreddin :

— Ne yaparsın, ben acemi bülbülüm! Acemi bülbül bu ka-dar öter!. cevabını vermiş!..

RAHAT BIRAKMADIN Kİ..

Yine sıcak bir yaz günü Molla Nasreddin bir bostanın ya-nından geçerken gözüne olgun kavun, karpuzlar ilişmiş. Mide-sine ne kadar düşkün olduğu da mâlûm... İçi bir karpuz kopar-mak, kesmek ve midesine indirerek susuzluğunu gidermek he-vesi ile titremiş.

Acele ile sağa sola bakmış. Kimseyi göremeyince girmiş bostana... Hemen bir karpuz kopararak kesmiş, yemeğe başla-mış. Karpuz da hem serin, hem tatlı imiş. Midesinde hemen bir şenliktir başlamış.

Ama ne çare ki bostan korucusu uzaktan kendisini görmüş. Bulunduğu yere yaklaşırken :

— Hey ne yapıyorsun orada Molla? diye sormuş.

Molla Nasreddin yakalandığını anlayınca aklına gelen ilk şe-yi söylemiş :

— Kusura bakma ağa! Yoldan geçerken birdenbire sıkış-tım da... Rahatlamak için buraya girmek zorunda kaldım.

Ne var ki, korucu, hiç de öyle kolay kolay atlatılacak kim-selerden değilmiş. Etrafına bakınmaya başlamış. Nasreddin ye-diği karpuzun kabuklarını gizlediği için bunları görememiş. Bu genç Mollanın sözüne inanmak için :

— Peki nereye yaptın? Göster şunu! demiş...

Molla Nasreddin ne yapsın? Sağa sola bakınmış. Gözüne bir tezek ilişince :

— İşte! demiş.

Beriki büsbütün kızmış :

Sen bu masalı git başkasına oku! demiş. Bu insan şeyi de-ğil, tezek... Sığır tersi, Hayvan tersi...

Molla Nasreddin hemen cevabı yapıştırmış :

— Sen de adama insan gibi terslemek fırsatı vermedin ki...

Adam verecek cevap bulamazken Nasreddin bostandan çı-kıp gitmiş...

O DA BUNU DÜŞÜNÜRMÜŞ...

Molla Nasreddin'in evinin yanında bir bostan varmış. Çok da iyi kavun, karpuz yetiştirmiş. Hoca da bunlara bakar, bakar inlermiş.

O sıralarda Nasreddin'in işi de iyi gitmiyormuş. Kavun kar-puz alacak parası yokmuş.

Ne yapsın? Kendi kendisine karar vermiş. Sabah erkenden bostana atlayacak, bir çuvala kavun, karpuz doldurarak evine getirecek; canı istedikçe kesip kesip yiyecek. Böylece midesinin feryatlarını susturacak...

Bu kararı vermekle beraber hemen tatbik mevkiine de geçmiş. Ertesi sabah erkenden büyük bir çuval alarak bostana atlamış. Başlamış eline geçen kavun, karpuzu doldurmaya...

Hayatından memnun mu, memnun !

Ne çare ki, Nasreddin'in talihi yine yâver gitmemiş. Bos-



«Ben de onu düşünüyorum ya!»

tan sahibi de o sabah erkenden kalkıp bostana çıkmış. Bir de ne görsün? Mollanın biri kavunu, karpuzu toplayıp toplayıp çuvala doldurmuyor mu?

Hemen yanına sokulmuş. Molla Nasreddin adamla karşılaşınca, yarı yarıya doldurmuş bulunduğu çuvalı bırakıp kalakalmış...

Bostan sahibi gürlemiş :

— Ne işin var senin bostanımda ?

Bahane bulmak lâzım: Ne söylesin ?

— Şey... diye kekelemiş... Hani dün gece fırtına çıkmıştı ya? İşte fırtına beni kaptığı gibi bu bostanın ortasına atıverdi...

— Öyle mi? Peki şu karpuzları, kavunları kim kopardı?

— Bak anlatayım. Bostana düşünce burada da duramayacağımı anladım. Fırtına beni sürükleyip duruyordu. Neye tutunduysam elimde kaldı. Bu yüzden istemeyerek kavun, karpuzları koparmışım..

— Haydi buna da bir bahane uydurdun diyelim. Ya bunları çuvala kim doldurdu ?

Molla Nasreddin bu soruya verecek cevap bulamayınca iyiden iyiye bozulmuş... Sonra birdenbire mâsûm bir tavır takınarak :

— İşte ben de onu düşünüyorum ya! demiş... Böylece işin içinden çıkmış.

MERDİVEN SATIYORMUŞ

Yine Molla Nasreddin, medreseye gidip gelirken önünden geçmekte olduğu büyük bir bahçede yemiş ağaçlarına imrene-rek bakarmış. Bu bahçede her çeşit meyve ağaçları varmış. Nasreddin bunları gördükçe ağzı sulanır dururmuş.

Nihayet bir gün, ne pahasına olursa olsun bahçeye girmeye ve ağaçları süsleyen yemişlerden doyuncaya kadar yemeğe karar vermiş.

Ancak ne var ki bahçe, aşılamayacak derecede yüksek ve düz bir duvarla çevrili imiş.

Ama Molla Nasreddin bir şeyi aklına kor da yapmaz olur mu? Duvarı aşıp bahçeye girebilmek için hemen evine koşmuş, merdiveni almış. Bahçenin önüne gelmiş. Merdiveni dayayarak güzel güzel duvarın üstüne çıkmış. Merdiveni yukarıya çekerek bu sefer bahçenin iç tarafına sarkıtmış. Rahatça bahçeye ayak basmış.

Şimdi işe hangi ağaçtan başlayayım diye düşünürken aksilik bu ya, bahçe bekçisi kendisini görerek hemen yanına koşmuş.

Molla Nasreddin, iri yarı bekçiye görünce duralamış. Kaçmak için de vakit olmadığından ister istemez bulunduğu yerde kalakalmış.

Bekçi :

— Kimsin sen? Ne arıyorsun burada? diye sormuş.

Bizimki tam yanbaşında durduğu merdiveni göstermiş :

— Merdiven satarım, cevabını vermiş. İhtiyacınız varsa si-ze şu merdiveni satayım.

Bekçi :

— Ne demek? diye gürlemiş... Hiç burada merdiven satılır mı? Adam mı kandıracaksın?

Nasreddin :

— İyiden iyiye cahilin biri imişsin! diye karşılık verir. Merdiven bu.. Nerede olsa satılır.

Ve bekçinin şaşkınlığından faydalanarak, dayak falan yemeden geldiği gibi bahçeden çıkıp gitmiş.

HOCA VE KONYALILAR

Nasreddin Hoca'nın, medrese tahlisini tamamlamak üzere bir ara Akşehir'den Konyaya da gitmiş olduğunu biliyoruz. Konya o sıralarda Anadolu'nun en büyük şehridir. Büyük medreseleri, camileri vardır. Yurdun her tarafından tahsil için oraya akın ediliyor. En büyük bilginler buraya yerleşmişler. Etrafa buradan bilgi saçıyorlar.

Molla Nasreddin, bir müddet etrafı seyrederek hayran hayran gezmiş. Tam Konya çarşısından geçerken bir helvacı dükkânı önünde mihlânp kalmış. Helvacı yeni pişirdiği mis kokulu fıstıklı helvasını büyük bir tepsiye boşaltıyormuş. Hoca'nın midesine ne derece düşkün olduğunu biliyoruz. Bu manzara karşısında dayanamayarak hemen içeri dalmış. Eline geçirdiği bir tahta kaşığı kapıldığı gibi tepeleme helva ile dolu tepsiyi kaşıklamaya, helvaları midesine indirmeye başlamış.

Helvacı, ne oluyorsun filân demiş ama, Nasreddin'in alırdığı yok. Helvayı habre midesine indirmekte devam ediyor. O zaman kepçeyi kapmış :

— Be adam, fiatını bile sormadan, okkasız, ölçüsüz helvamı ne hakla yiyorsun? diye kafasına indirmeye başlamış.

Helva o kadar nefis imiş ki, Nasreddin dayağı göze alarak yemekte devam etmiş.

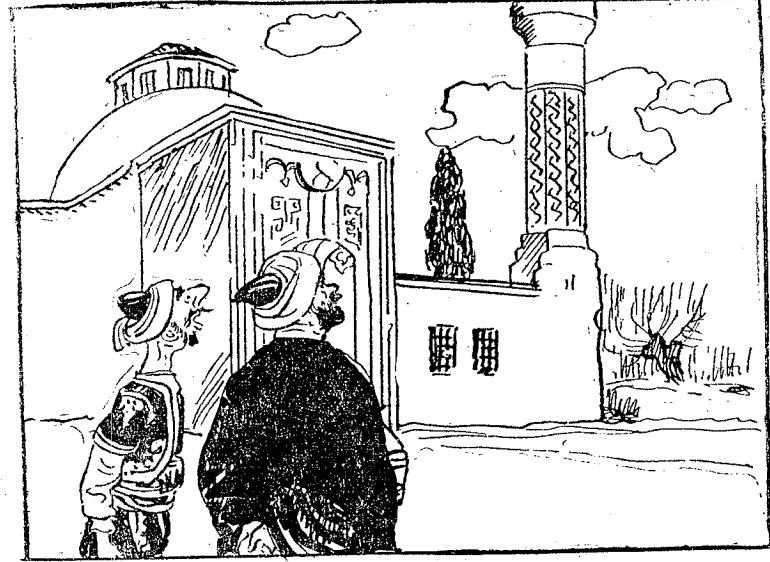
Bunu yaparken de bir taraftan :

— Şu Konyalılar ne iyi insanlar! diye konuşurmuş. İnsana helvayı döve döve yediriyorlar.

MİNARE NASIL YAPILIR?

Molla Nasreddin Konyada gezerken, bir camiin önünde, saf görünümlü bir adamın, yüksek bir minareyi hayran hayran seyretmekte olduğunu görerek yanına yaklaşmış..

Selâm vermiş, adam selâmını almış. Nasreddin :



«Kuyuyu çıkarıp tersine çevirirler, minare olur!»

— Böyle minareye hayran hayran ne bakarsın hemşerim ? diye sormuş.

Adam cevap vermiş :

— Köyden Konyaya yeni geldim de, şu minareler çok tuhafıma gitti. Onları seyrediyorum.

— Neden tuhafına gitti?

— Hani nasıl yapmışlar, diye düşünüyorum.

Hoca gibi müzip bir kimse, bu saf köylü ile şaka etmese olur mu ?

— Çok kolay demiş.. Sen kuyu nedir bilir misin?

— Elbet bilirim. Köyde çok var.

— İşte kuyuyu çıkarıp tersine çevirirler, minare olur.

Köylü bu cevap karşısında söyleyecek bir söz bulamaz, doğru mu, değil mi, diye düşünürken, Nasreddin de oradan geldiği gibi sessizce uzaklaşır, gider.

«YERLİSİNDEN SOR!»

Molla Nasreddin'in Konyaya yeni geldiği bir gündü. Ak-

şehir o sırada ne de olsa mutevâzî bir kasaba idi. Konya ise, dediğimiz gibi büyük ve kalabalık bir şehirdi. Genç bir Molla olan Nasreddin, bu kalabalık arasında az çok şaşırmaktan kendisini alamamıştı.

Bilmediği yollardan geçmek, pek kalabalık ve hareketli olan çarşıda dolaşmak âdeta başını döndürmüştü ki, biri karşısına dikildi :

— Molla! diye konuştu. Kuzum bugün günlerden nedir?

Molla Nasreddin hemen espri dolu olan cevabını yapıştırdı :

— Vallahi bu şehre ben de yeni geldim. Günlerini bilmiyorum. Sen onu bir yerliden sorup öğren!...

İNSANLAR NE ZAMANA KADAR DOĞUP ÖLÜRLER?

Bizde ötedenberi halk, başında sarık gördüğü kimseyi pek ziyade bilgin sanır.. Eskiden ancak ilmiye sınıfından olanlar sarık sardıklarından, böyle bir düşünceye kapılmış olmak, pek yanlış da sayılmaz.

İşte Nasreddin Hoca da medreseye giderken, usulünce ince bir sarık taşımaya başlayınca, cahil köylülerin ve halkın gözünde hemen itibar sahibi olmuştu. Herkes kendisine karşı saygılı davranmaya başlamıştı. Bu da Molla Nasreddinin pek hoşuna gidiyordu. Bunlarla konuşurken, ister istemez, bir bilgin gibi davranıyor, her sorulana münasip bir karşılık buluyordu.

Ancak bunların arasında bâzan öyle şaşırtıcı ve münasebetsiz sorularla karşılaşılıyordu ki, içinden çıkabilmek bir mesele oluyordu.

Yine bir gün bir mecliste otururken, sarıklıların bilmedikleri şey olmayacağına inanan biri :

— Molla Efendi, acaba insanlar daha ne zamana kadar böyle doğup ölecekler? diye sordu.

Soru, anlaşılacağı gibi iyiden iyiye çetindi. Karşı tarafı iknâ edebilecek bir cevap bulabilmek hiç de kolay değildi.

Ama Molla Nasreddin bu... Hangi sorunun cevabını bulamamış ki? Hemen karşısındakinin itiraz edemeyeceği cevabı buldu :

— Cennet ile cehennem doluncaya kadar, dedi.

AY'I YERİNE GETİRMİŞ...

Molla Nasreddin bir akşam, abdest almak için kuyudan su çekmek ister. Yatsı namazını kılacakmış. O gün derslerden dolayı kafası da bir hayli şişkinmiş.

Kovayı alır, kuyunun başına geçer. Tam sarkıtacağı zaman kuyunun içine aksetmiş olan dolunayı görür.

Ay'ın aksini kuyunun dibinde görünce aklı başından gider :

— Eyvah! Ay kuyuya düşmüş.. diye pek hayıflanır.

İnsanlara bu kadar hizmeti ve yardımı olan Ay'ı ne yapıp yapıp kuyudan çıkarmağa karar verir.

Eskiden daha tulumbalar icad edilmeden ve gelişmeden önce bilindiği gibi kuyulardan su, tahta veya bakırdan yapılmış kovalarla çıkarılırdı. Sudan çabuk çürüyen ipler de sık sık kopar, su dolu kova kuyunun dibini bulurdu.

Böyle vakitlerde bunları bulup çıkarmak için bir ipe çengel takılır, kuyuya sarkıtılır, kovanın bir ucu bu çengele takılınca, çekilerek yukarıya alınır.

İşte Molla Nasreddin de kuyuya düşmüş olduğunu sandığı ay'ı çıkarmak üzere kuyuya hemen çengel sarkıtır... Çengelin ucu da kuyunun içindeki bir taşa takılınca, ay'a takılmış bulunduğunu sanarak asılmaya başlar. Çeker de çeker... Sonunda ip bu çekişe dayanamayarak kopunca, Nasreddin sırtüstü yere yuvarlanır ve gökte parlamakta olan ay'ı görür.

Hemen bir duâ okuyarak şöyle mırıldanır :

— Doğrusu çok uğraştım, çok zahmet çektim ama, Allaha şükürler olsun ay'ı da kuyudan çıkarabildim.

«HER GÜN BAYRAM OLSA»

Akşehirli ve Konyayı da içine alan Orta Anadolu'nun değişmez bir kaderi vardır. Bâzı yıllar yağmur düşmez, mahsul olmaz. Kıtık başgösterir. Halk çok sıkıntı çeker... Nasreddin Hoca'nın yaşadığı devirlerde baraj, kanal, sulama işleri de gereğince bilinmediğinden, halk çok daha fazla sıkıntı çekerdi.

Bir ara, üstüste iki yıl kıtlık olmuş, halk çok zahmete düşmüştü. Molla Nasreddin, bu sırada bir köye gitmiş. Gidişi de tam bayrama tesadüf etmiş.

Bir de bakmış ki herkes tatlısından, tuzlusuna kadar yiyip

ıçıyor. Kendisini de hemen ağırlamışlar. Tatlılar, börekler ikram etmişler. Çoktanberi karnını doğru dürüst doyuramamış olan Nasreddin bundan pek memnun kalmış.

Bir taraftan börekleri, tatlıları atıştırıp dururken, bir taraftan da kendisine bu ikramları yapanlara :

— Burası ne bolluk yermiş! demiş. Bizim oralarda kıtlık var. Halk açlıktan kırılıyor. Siz ise bol bol börek, baklava, helva yiyorsunuz.

Biri cevap vermiş :

— Sen ne söylüyorsun Molla? Burada da kıtlık var. Burada da halkın durumu parlak değil... Ama ne var ki bugün bayram... Şerefine herkes kudretine göre fedakârlık edip bir şeyler yapıyor. Hem çocuk çocuğuna, hem de konuklarına ikram ediyor. Bayram geçer geçmez, yine hepimiz kuru ekmeğe döneceğiz...

Molla Nasreddin bir baklava dilimi alıp bunu midesine indirdikten sonra :

— Ah, keşki her gün bayram olsa da Ümmeti Muhammed yiyecek sıkıntısı çekmese! diye duâ eder.

«BURADAN AYRILIRSAM...»

Eskiden şimdi olduğu gibi halkı boş zamanlarında toplayıp hoşça vakit geçirten eğlence yerleri pek yoktu. Ne sinema, ne tiyatro, ne radyo, ne televizyon, ne yarış, nedir kimse bilmezdi.

Onun için halk tatil günlerinde yiyeceğini, içeceğini yanına alır, kirlara, çıkar, arkadaşları, çocuk çocuğu ile açık havada eğlenir, hoşça vakit geçirirdi.

Hal ve vakitleri yerinde olanlar kuzu çevirir, helvalar pişirir, evde hazırlanan dolmaları, tepsi ile baklavaları da beraberlerinde götürürlerdi.

Bâzan bir arkadaş grubu aralarında toplanır, kimi çevrilecek kuzuyu, kimi pişirilecek helvayı, kimi hazırlanacak baklavayı üzerine alır ve böylece hep beraber eğlenir, güzel vakit geçirirlerdi.

Nasreddin Hoca, mollalığı sırasında, bir arkadaş topluluğu ile böyle bir gezinti yapmağa karar verirler. Herkes sıra ile bir şeyi üzerine alacağını söylemeğe koyulur.

Biri :

— Kuzu dolması benim üzerime olsun.. der.

İkincisi :

— Börek benim üzerime olsun!.. der.

Üçüncüsü :

— Yenecek yemişler benim üzerime olsun!.. der.

Böylece herbiri bir şeyi üzerine alırken, bakarlar ki Molla Nasreddin hiç oralı olmuyor. Sadece ağzını şapırdatıp duruyor.

Nihayet içlerinden biri dayanamaz :

— Bre Molla! der. Herkes üzerine bir şey aldı. Sen ise ağzını açmıyorsun... Böyle şey olmaz, sen de üzerine bir şey almalısın!...

Bu münasebetsiz soru, hali vakti yerinde olmayan Molla Nasreddinin hiç de hoşuna gitmez.. Ama susmak da olamayacağına göre hemen sesini yükseltir :

— Hepiniz üzerlerinize bir şeyler aldınız. Peki, bu kır safasına ben de gelmez, bol bol yiyip içmezsem. Allahın ve Peygamberin bütün lâneti de benim üzerime olsun! der.

«ZERDEYİ YİYEN GERDEĞE GİRSİN!»

Nasreddin Hoca medreseyi bitirip de icâzetini alınca, evlenmeye karar vermiş. Eşi dostu kendisine münasip bir kız bulmuşlar ve gayet parlak da bir düğün hazırlamışlar.

Ancak bütün arkadaşları ve yakınları, o zamana kadar onun o kadar çok oyunlarına gelmişler, müzipliklerine kurban gitmişler ki, hep birlikte düğün günü Hocaya bir oyun oynamaya karar vermişler.

Herkes genç Hocanın boğazına ne derece düşkün olduğunu pek güzel bildiği için ona oynayacak en iyi oyunun da boğazıyla ilgili olabileceğini düşünmüşler ve Hocayı düğün gecesi aç bırakmayı tasarlamışlar.

Türklerin geleneksel düğün yemeği pilâv ve zerde olduğundan usulen kuzulu pilâvla zerde pişirtilmiş. Hoca da hem pilâvı, hem zerdeyi pek ziyade sevdiğinden hayatından memnun tabii...

Akşam olur, sofralar kurulur, pilâv ve zerde ortaya gelir. Misafirler, aralarında sözleşmiş olduklarından hemen sofraların başına geçerek yemeğe başlarlar. Gayet de sık otururlar. Nas-

reddin Hoca oraya gider, buraya gider, fakat kendisini kimse buyur etmez. Heçbir sofrada oturacak yer bulamaz. Bu arada o canım kuzulu pilâvlarla zerdeler de biter. Hoca aç kalır.

Nasreddin Hoca kendisine oynanan bu oyuna fena halde içerler. Herkese küser ve düğün evini bırakarak, başını alır, gider.

Az sonra damadın kaybolduğunu farkedendenler, kendisini hemen aramaya koyulurlar. Sağa, sola başvururlar. Sonunda güç-belâ kendisini bir yerde bulurlar :

— Nereye savuştun Hoca? diye çıkışırılar. Herkes seni bekliyor. Düğün evini bırakıp gitmek olur mu? Haydi, gerdeğe gireceksin!..

Ama Hoca hiç oralı olmaz. Kızgın kızgın şu cevabı verir :

— Bana ne? Zerdeyi yiyen girsın gerdeğel!..

«BUNUN BÜYÜĞÜ VAR»

Eskiden Ramazan ayı yaklaşıncı, başta medrese öğrencileri genç mollalar ve fakir hocalar, köylere dağılırlar, Ramazan müddetince köylerde vaızlar vererek, Teravih namazları kıldırarak hocalık yaparlar, bayrama kadar oralardan ayrılmazlardı. Köylüler de bayram namazından sonra bu zahmetlerine karşılık hediyeler verir, kendilerini selâmetlerlerdi.

Buna cer hocalığı denirdi.

Nasreddin Hoca da medrese mollalığı sırasında her Ramazan ayında cer hocalığına çıkmayı ihmal etmezdi. Böylece hem Ramazan ayını hoşça geçirir, hem de bayram gelince, heybesini doldurmuş olarak evine dönerdi.

Cer hocaları, gidecekleri köyde, Ramazana bir iki gün kala bulunmaya gayret ederlerdi. O sıralarda Ramazan ayı, ancak yeni ayın, yâni hilâlin görünmesiyle başlardı. Bunun için Şaban ayının son günlerinde, akşama doğru halk açıklık bir yerde toplanır, hilâli görmeye çalışırdı. Hilâl görünürse, ertesi günü Ramazanın başlayacağı anlaşılır ve o gece Teravih namazı kılınırdı.

Molla Nasreddin de Ramazanı geçireceği köye gelmiş.. Bir de bakmış ki, köyün hemen bütün halkı açıklık bir yerde toplanmış, bekliyor.

Onlara ne beklediklerini sorunca :

— Hilâli görmeye çalışıyoruz, cevabını almış.

Hoca hemen başını sallamış :

— Darılmayın ama, tuhaf adamlarsınız, demiş. Kaş kadar hilâli görebilmek için işinizi, gücünüzü bırakmış, burada toplanmışsınız. Bizim Akşehir halkı, bunun araba tekerleği kadar olanını görürler de, başlarını çevirip bakmazlar...

İSRAFTAN HOŞLANMAZMIŞ.

Nasreddin Hoca, fakir bir âilenin çocuğu olduğu için, darlık içinde büyümüştü. Daha çocukken de kendisini çeşitli zanaatlarda çalıştırmışlardı. Böyle daha küçükken hayatını kazanmak zorunda kalmıştı.

Bir ara bir demircinin de yanında çalışmış, gününü, ateşi kızdıran, alevlendiren körüğü çekmekle geçirmişti.

Bu işde çalışırken, ustası bir şeyi farketmiş. Akşam olunca ve ateş söndürülünce, çırağı körüğün ağzını sıkı sıkı tıkıyor. Ertesi günü gelince, bunu açıp, körüğü işletmeye başlıyor.

Nihayet dayanamıyarak genç çırağına bunu niçin yaptığını sormuş.

O da şu cevabı vermiş :

— Körüğün içinde o kadar hava var. İşden sonra ağzını tıkamıyacak olursam, bu hava uçar gider. Ben israftan hoşlanmadığım için giderken körüğün ağzını tıkıyorum.

AKLINA BİR ŞEY GELMİYORMUŞ

Nasreddin Hoca, medreseyi bitirip de icâzet aldıktan sonra kasabanın ileri gelenlerinden kendisine bir iş verilmesini istemiş. Onu oturduğu mahalle camiinin vâizliğine tâyin etmişler. O da bu işe hevesle sarılmış.

Bu arada evlenmiş, bir de çocuğu olmuş.

Hocanın oğlu, zekâ ve espri bakımından Allah için babasının oğlu olduğunu göstermekte geçikmiyormuş. O da her nereye giderse, sevgili oğlunu beraberinde götürmeyi ihmal etmiyormuş.

Bu arada, câmie gittiği vakitlerde onu yanına alıyormuş.

Bir gün ikinci vakti vâzetmek üzere kürsüye çıkar. Hocanın verdiği vaazlar, espri ile dolu olduğundan kalabalık bir ce-

maat tarafından dinleniyormuş. Onun için de câmi halkla tıklım tıklım dolarmış...

Bir gün oğlu ile birlikte câmie giden Hoca, namazı müteakip vâzetmek üzere kürsüye çıkmış. Oğlu da kürsünün altına oturmuş.

Evet, Nasreddin Hoca kürsüye çıkar ama, vaaza bir türlü başlayamaz. Yüzlerce kişi gözlerini ona dikmiş bekliyor. Kulaklar kırıste.. Fakat Hocada tek söz yok..

Aksilik bu ya, Hocanın aklına bir türlü vaaz için bir konu gelmiyor. Bir öksürmüş, iki öksürmüş, nafiye... Anlatacak bir şey bulamıyor.

Halk da sabırsızlanmış.. Şurada burada mırıltılar başlamış... O zaman Hoca, kendisini dinlemek üzere toplanmış bulunan cemaate, hakikati olduğu gibi söylemeye karar vermiş :

— Ey cemâat! demiş. Ben bu kürsüye size vâzetmek için çıktım. Siz de beni dinlemek üzere toplandınız. Sağ olunuz, var olunuz! Ancak size bir itirafta bulunayım. Şu anda aklıma hiçbir şey gelmiyor. Vâzedecek hiçbir konu bulamıyorum.

Hocanın bu samimî itirafı, yine mırıltılara sebep olurken, küçük oğlu hemen oturduğu yerden ayağa kalkmış :

— Baba! demiş. Aklına söyleyecek hiçbir şey gelmiyorsa, kürsüden inmek de mi gelmiyor?

Böylece Hocanın oğlu hakikaten babasının oğlu olduğunu bir defa daha isbat etmiş. Nasreddin Hoca da hemen kürsüden inerek yerini başka bir vâize bırakmış...

«SABAH NAMAZINI ATLIYOR»

Hoca oğlu altı yaşına girince onu mahalle okuluna yazdırmış. Cin gibi zeki olan çocuk da kısa zamanda okuma yazma öğrenmiş.

Bu arada Hoca bir iş için Konyaya gitmiş. Orada bir müddet kalması gerekiyormuş.

Oğlu ise, pek sevdiği babasına bir mektup yazmış. Tabii çocuk okula yeni gittiği için derslerini pek iyi bilmiyor. Onun için mektubun sonunda «beş vakit namazda senin için duâ ediyorum» diye yazacak yerde «Dört vakit namazda senin için duâ ediyorum» diye yazmış.

Hoca, oğlunun mektubunu gururla arkadaşlarına gösterince, biri :

— Dört vakit ne demek Hoca? diye sormuş. Namaz vakitleri dört değil, beştir. Acaba oğlun hangi namazında senin için duâ etmiyor? Yoksa namaz vakitlerinin beş olduğunu mu bilmiyor?

Nasreddin Hoca hemen cevabı vermiş :

— Köftehor uykuyu fazlaca sever. Anlaşılan ben gittim gideli tembellik edip sabah namazlarına kalkmıyor. Yoksa namaz vakitlerini bilmez olur mu ?



«Yemin ederim ki ona ben öğretmedim. Oğlan akıllıcadır. Aklından kendi buldu.»

KENDİSİ BULMUŞ

Nasreddin Hoca, oğlunun zekâsı ile gururlandığı için, onu her gittiği yere götürürdü. Başkalarının da onun zekâsını ölçmek için ona sorular sormalarından hoşlanırdı. Oğlan, hiçbir sorunun altında kalmaz, kendisine ne sorulsa, hemen bir cevap bulurdu.

Bir gün baba oğul yine bir yere gitmişler. Hocanın oğlunun ze-

kâsını ölçmek isteyen biri, evine götürmek üzere çarşıdan aldığı bir pathcamı zembilinden çıkararak oğlana :

— Bil bakalım, bu nedir? diye sormuş.

Çocuk, kendisiyle alay etmek istediklerini hemen anlamış. Bunun altında kalmamak için ;

— Henüz gözleri açılmamış sığırcık yavrusu... demiş.

Oğlunun verdiği bu cevabı pek beğenen Hoca da hemen atılmış:

— Yemin ederim ki ona bunu ben öğretmedim. Aklından kendi buldu, demiş.

«BELKİ DE BİLİYOR!»

Nasreddin Hoca, oğlu biraz büyüdükten sonra boş vakitlerinde onunla konuşmaktan çok zevk alırdı. Ona sorular sorar, aldığı cevaplardan pek memnun kalırdı. Oğlunun gözlerinde sanki kendi zekâsının pırıltılarını görürdü.

Bir gün yine evde baba oğul yârenlik ederlerken oğlan :

— Baba, ben senin doğduğunu bilirim! diye bir söz söyler.

Karısı bu sözü duyunca hemen oğlunu azarlamaya başlar. Bu sözün çok saçma olduğunu, hiçbir çocuğun babasının doğduğunu bilemeyeceğini söyler.

Hoca ise oğlunu bozmamak için hemen atılır :

— Bu sözlerinle çocuğu ne diye incitip duruyorsun? Görüyorsun ki çocuk akıllıca... Belki de biliyordur.. Bilse de olur...

HALKIN DİLİ

Nasreddin hoca bir gün çarşıya gidecek. Eşeğini hazırlar. Oğlunu da yanına alır. Çocuk ne de olsa küçük... Yorulmasın diye onu eşeğe bindirir. Kendisi de hayvanın yularından çekerek yola koyulur.

Biraz giderler, bir adam yollarını keser. Doğrudan doğruya çocuğa :

— Sen eşeğe binerken babanı yaya yürütmeye utanmıyor musun? Sen çocuksun, gençsin.. Yaya da yürüyebilirsin. Saygıya değer, kocaman sarıklı bir hoca olan babanın yaya gitmesine gönlün nasıl razı oluyor? diye çıkışır.

Çocuk hemen eşekten iner :

— Gördün mü baba? der. Bak herkes beni ayıplıyor. Halbuki eşeğe beni zorla bindiren sensin! Sen eşeğe bin, ben yedeyeyim...

Hoca itiraz etmez... Adama biraz da hak verir. Eşeğe biner. Oğlu da yulara yapışır, yeniden yol almaya başlarlar.

Az sonra bir başkası karşılarına çıkar. Bir eşeğe kurulmuş olan Hocaya, bir de yulara yapışmış küçük çocuğa bakar. Sonra da :

— Yazıklar olsun sana Hoca! der. Başına bir de kocaman sarık sarmışsın. Kendin tek başına eşeğe kurulmuş gidiyorsun da, parmak kadar oğlunu yaya yürütüyorsun! Senin hiç mi vicdanın yok ?

Nasreddin Hoca bu sözü de doğru bulur. Oğlunu hemen arkasına alır. Böylece eşeğe baba oğul beraberce binmiş olurlar. Epeyce de rahatlar. Artık hiç kimsenin bir şey diyemeyeceğini düşünmektedir.

Pazara iyice yaklaştıkları sırada, bu sefer birkaç kişi birden yollarını keserler. Biri hayvanın yularını tutarak onu durdurur ve yüksek sesle konuşmaya başlar :

— Bu ne insafsızlık böyle? Şu zavallı eşek ikinizi birden nasıl taşıyın? Hayvanın ayakları titriyor. Ağzı var, dili yok diye zavallı hayvana böyle zulmetmek doğru mu? Hayvanlara zulmetmenin de günah olduğunu bilmez misin? Bir de üstelik hoca olacaksın! Yazıklar olsun sana!

Hoca bu söze de diyecek bir şey bulamaz. Adamı gayet haklı bulur. Hemen eşekten iner. Tabii oğlu da yere atlar. Eşeği yedeklerine alarak pazara doğru taban tepmeye koyulurlar. Artık hiç kimsenin kendilerine bir söz söylemeyeceğine emindirler.

Tam pazara girerlerken birkaç kişiye daha rastlarlar. Bunlar kendilerini şaşkın şaşkın seyrederek biri yüksek sesle :

— Şu dünyada ne budala insanlar var! diye söylenir. Şunlara bakın hele! Kendileri kan ter içinde yürüyorlar, arkalarında ise mükemmel bir eşek var. Allah eşeği kulları binsin, rahat etsin, yorulmasın, diye yarattığı halde bunlar oralı bile değil!. Hayvanı peşleri sıra boş yere çekip duruyorlar.

O zaman Nasreddin Hoca daha fazla dayanamaz, oğluna döner :

— Görüyorsun ya oğul! der. Şu dünyada herkesi memnun etmeye imkân yok. Sana her söyleneni yapmaya kalksan bile yine de seni tenkid ederler. Ne yaparsan yap, yine de halkın dilinden kurtulamazsın! İyisi mi, sen, doğru bildiğin yoldan ayrılma! Arkandan, ne isterlerse söylesinler, kulak asma!

HOCANIN TÛCCARLIĞI

Nasreddin Hoca bir gün ticarete heves eder. Ticaretin kârlı bir iş olduğunu, tüccarların çok para kazandıklarını yıllardan beri duymaktadır. Hocalıktan eline geçen para ile ancak kıt kanaat geçinebildiğinden, sıkıntıdan kurtulmak, kısa zamanda zengin olmak hevesiyle bu işe atılmaya karar verir ve doğruca çarşıya gider.

Şöyle bir dolaşır, etrafı yoklar, sonunda yumurta alıp satmaya karar verir.

Bir akçe verir, dokuz yumurta satın alır. Birini ayırır ve :

— Bir akçeye sekiz yumurta! Bir akçeye sekiz yumurta! diye müşteri aramaya başlar. Böylece dokuzunu bir akçeye aldığı yumurtaların sekizini bir akçeye sattı mı, her seferinde birer yumurta arttıracağını, sekiz sefer yumurtaları satınca da tam bir akçe kazanacağını hesaplar.

Hesap yerinde ama, gelin görün ki, müşterilerden hiçbiri suratına bakmamaktadır. Bir iki saat, kolunda yumurta sepeti dolaştığı halde tek yumurta satamayınca, bu sefer fiat düşürerek :

— On yumurta bir akçeye! On yumurta bir akçeye! diye seslenmeye başlar.

Bunun faydasını da hemen görür. Yumurtaların hepsini de kısa bir zamanda satar.

Hemen yeniden bir akçeye dokuz yumurta alıp onunu bir akçeye satmaya koyulur.

Bir ahpabı onun yaptığı işi görünce :

— Ne yapıyorsun Hoca? diye çıkışır. Dokuzunu bir akçeye aldığı yumurtaların onunu bir akçeye satıyorsun. Böylece her satışta ziyan ediyorsun. Böyle ticaret olur mu?

Ama Hoca hayatından memnundur. Şu karşılığı verir :

— Aldırma! Tek dostlar beni alış verişte görsünler, yeter!..

« D Ü Ş Ü N Ü R »

Nasreddin Hoca, bir gün pazarda dolaşırken, bir adamın, kâfeste taşıdığı bir papağanı yüz altına sattığını görür. Bu işe pek ziyade şaşar.

Hemen evine koşar. Kârın yolunu bulmuş olduğuna inanmıştır. Evinin bahçesinde beslediği hindiye kaptığı gibi yeniden çarşığı boylar ve :

— İki yüz altına veriyorum! İki yüz altına veriyorum! diye hindisine müşteri aramaya koyulur.

Herkes ona garip garip bakar. Kimi aldırma, kimi güler geçer.

Nihayet bir tanıdığı yolunu keser :

— Sen aklını mı kaybettin Hoca? diye sorar. İki akçe etmez hindiyi iki yüz altına kim alır?

Nasreddin Hoca :

— Haydi oradan! der. Demin bu pazarda bir adam yumruk kadar bir kuşu gözümün önünde yüz altına sattı. Bu ise en azından onun on misli!.



«Papağan konuşursa bu da düşünür...»

— İyi ama, o yüz altına satılan kuş papağandır. İyi bir papağana iki yüz altın bile verilir.

Hoca papağanın ne olduğunu bilmiyormuş :

— Şu papağan denilen kuşun mârifeti ne imiş? diye sorar.

— Papağan denilen kuş, insan gibi konuşur. Anladın mı şimdi?

Hoca meseleyi anlar, fakat renk vermez. Elindeki hindiye göstererek :

— O konuşursa, bu da düşünür!. der.

BOYAYI BOL SÜRMÜŞ

Nasreddin hocanın bir kara tavuğu varmış. Gösterişli bir tavukmuş ama bir türlü yumurtlamıyormuş. Hoca onu kesip yemeğe de kıyamadığından, sonunda boş yere beslemektense satmaya karar vermiş.

Almış kara tavuğu koltuğunun altına, pazara çıkmış. Bir müşteri aramağa başlamış.

Aksilik bu ya, tavuğa bir türlü müşteri çıkmıyormuş. Tam ümidini keseceği sırada biri karşısına dikilmiş. Tavuğu gözden geçirmiş. Fiatını sormuş. Arkasından Hocaya :

— Tavuk iyi ama rengi kara... Ben ise kara tavuktan pek hoşlanmam. Eğer beyaz olsaydı, istediğin parayı verir, alırdım, diyerek oradan uzaklaşmış.

Hoca bunun üzerine tavuğu koltuğuna alarak eve dönmüş. Bir kalıp sabun alarak rengi açılsın da kolayca satayım diye hayvanı yıkamaya koyulmuş.

Sabun bitmiş, fakat tavuğun tüyleri yine de simsiyah kalınca başını sallamış :

— Doğrusu şunu boyayan boyacı hiç de tamahkâr değilmiş! diye söylenmiş. Boyarken boyayı bol bol sürmüştü.

SARIK

Eskiden medreseyi bitiren herkes sarık sarardı. Sarık, bilindiği gibi beyaz tülbentten yapılmış uzun bir bezdir. Fesin, yahut da külâhın üzerine sarılır. Ucu da arkaya getirilerek iç tarafa doğru kıvrılır. Zamanla sarık tozla dolduğundan, bunu çözmek ve yıkamak gerekir.

Nasreddin Hocanın yaşadığı devirde fes olmadığından sarıklar keçe külâhlar üzerine sarılırdı. Hocanın da gösterişli bir sarığı vardı.

Bir gün sarık fazla tozlandığından, Hoca bunu çözerek uzun tülbendi yıkamış, kurutmuş, sonra da külâha yeniden sarmağa başlamış.

Bir de bakmış ki ucu öne geliyor. Hemen çözer, yeniden sarar, tülbendin ucu bu sefer de öne gelir. Aynı şeyi kaç sefer yaptıysa, tülbendin ucu hep öne gelmiş.

Nasreddin Hoca, buna fena halde kızar ve sarığını kaptığı gibi çarşıya çıkarak satmak üzere bir müşteri aramağa koyulur.

Güçbelâ bir müşteri bulur. Garip bir adammış bu... Sarığını satın almak ister.

Hoca adamın halini görünce kendisine acır. Kulağına eğilerek:

— Sakın bunu satın alayım deme, der. Sarmak için ne kadar uğraşsan ucunu arkaya getiremezsin! Parana yazık olur.

DEVENİN BAŞI

Nasreddin Hoca, geçim sıkıntısı çektiği için, evin masrafına yardımcı olsun diye karısı boş zamanlarında iplik eğirir, Hoca da bunu çarşıya götürüp satarmış.

Hocanın ticaret işlerinde ne derece beceriksiz olduğu mâlûm. O çarşının iplikçi esnafı da insafsız mı insafsızmış. Ne yapar, yaparlar, Hocanın ipliklerini yok pahasına elinden alırlarmış. Çok defa Hocanın eline, ipliğin yün parası bile geçmezmiş.

Nasreddin Hoca, bu şekilde aldatılmaktan bıkmış. Ve kendisini devamlı bir şekilde aldatmakta olan esnaftan intikam almak üzere, bir gün kesilmiş bir devenin başını satın alarak, karısının büküttüğü iplikleri bunun üzerine sarmış, böylece kocaman, ağır bir yumak meydana gelmiş.

Bunu alarak çarşıya gider gitmez, Hocanın saflığını bilen iplikçi esnafı etrafını çevirerek düşük bir fiyat teklif etmeye başlarlar. Hoca önce biraz nazlanır. sonunda bunu, kendisini en çok aldatan iplikçiye, istediği fiattan satmağa razı olur. Adam yumağı terazide tartar. Parasını verirken de biraz şüphelenir. Nasreddin Hocaya :

— Sakın bu yumağın içinde bir şey olmasın Hoca? diye sorar. Hoca :

— Devenin başı! diyerek parayı alır ve gider.

Bir iki saat sonra Hocayı bir defa daha kandırmış olduğuna inanan iplikçi yumağı çözüp içinden hakikaten bir deve başı çıktığını görünce, bunu kaptığı gibi Hocanın evine koşar. Baş göstererek :

— Bu yaptığın şey senin hocalığına yakışır mı? diye çıkışır. Bak yumağın içinden ne çıktı? Senin gibi bir hoca yalan söyler mi?

Hoca oralı olmaz :

— Sen bana yumağın içinde ne var, diye sordun, ben de devenin başı dedim. Görüyorsun ki yalan söylemiş değilim. Her zaman ben aldanacak değilim ya, hayatında bir gün de sen aldan-

miş ol! Verdiğin fazla parayı şimdiye kadar ödediğin eksik paraya say! cevabını verir.

KIYMETLİ EŞEK

Nasreddin Hoca merhum, bir eyyam yine dara düşmüş. Karı koca başbaşa vermişler, işin içinden nasıl çıkabileceklerini düşünmüşler, sonunda eşeklerini satmağa karar vermişler.

Hoca eşeğini alıp pazara götürmüş. Fakat hayvana bakan bile yok. Nihayet hayvan alım satımında usta bir cambaz kendisine yaklaşmış :

— Eşeği mi satıyorsun Hoca ?

— Evet !

Başlamış hayvanı muayeneye :

— Hiç de iyi hayvan değil.. Çok yaşlı... Kemikleri fırlamış... Ne insan taşıyabilir, ne de yük... Tırnakları da karıncalanmış... Hasta bu hayvan... Haftaya kalmaz ,geberir.. Ama buralara kadar zahmet etmişsin, senin katırın için on akçe vereyim. Hep para kazanmak olmaz ya.. Kiminin parası, kiminin duâsı... Sen de hoca olduğuna göre duâ edersin bana.

Hoca, eşeğine karşılık en az yirmibeş, otuz akçe alabileceğini umarken bu derece düşük bir fiatla karşılaşınca, bozulmuş. Yalvarıp yakararak adamı güçbelâ onbeş akçeye razı edebilmiş.

Cambaz parayı verip de eşeği alır almaz, başlamış yüksek sesle övmeye :

— Haydi, eşek almak isteyen var mı? Eşek değil, rahvan at mübarek! Halis Kıbrıs eşeği... Yörük atları bile yolda bırakır... Genç, sağlam bir hayvan... Ağzı var, dili yok... Katırın taşıyamadığı yükü taşır.

Hemen alıcılar etrafını çevirmiş. Başlamış teklifler yağmağa:

— Yirmibeş akçe vereyim!

— Ben otuz akçe veririm!

— Allah için güzel eşek! Otuz beş akçe...

— Ben kırk akçe veriyorum.

— Ben kırk beş!

Hoca eşeğine çıkan müşterileri görünce, hemen kesesine davranmış :

— Durun! Ben elli akçe veriyorum! diyerek cambaza para-

ları saymış ve on beş akçeye sattığı eşeğini elli akçeye satın alarak evine götürmüş.

Karısı :

— Ne o Efendi, satamadın mı hayvanı? diye sorunca, şu cevabı vermiş :

— Ne diyorsun karı? Meğer bizim eşeğin ne meziyetleri varmış da haberimiz yokmuş. On beş akçeye sattıktan sonra bunu sattığım cambazdan öğrendim. Eğer elli akçeyi saymasaydım eşek gidiyordu elden...

«KUYRUK YABANDA DEĞİL»

Nasreddin Hoca, başka bir darlık zamanında eşeğini yine satmak üzere pazara götürmüş. Hava yağmurlu, yerler de çamurlu imiş. Bakmış eşeğin kuyruğu çamur içinde... Bu haliyle müşteri bulamam diye düşünerek hayvanın kuyruğunu kesip, heybeye atmış...

Bu sırada bir müşteri gelmiş. Hayvanı alacak olmuş. Tam pazarlığa girişeceği sırada eşeğin kuyruksuz olduğunu farkederek :

— Aaa, bu hayvanın kuyruğu yok! demiş. Kuyruksuz eşeği ne yapayım? Almaktan vazgeçtim.

Hoca bakmış adam gidiyor, hemen önlemiş :

— Öyle hemen kararımı değiştirme ahbap! demiş. Sen hele pazarlığı uydur, kuyruk yabanda değil!..

TURŞUYU KİM SATACAK?

Nasreddin Hocaya, mollalığı zamanında bir dostu, turşuculuğun çok kârlı olduğunu söylemiş. O devirde turşucular mallarını eşeklere yükler, mahalle aralarında dolaşarak :

— Lâhana, biber turşusu! diye satarlarmış.

Molla Nasreddinin de bu işe aklı yatmış. Bolca para kazanmak için turşuculuk yapmaya karar vermiş.

Bu sırada eski bir turşucu da zanaatı bırakmağa karar verdiğinden eşeğini ve ona yüklediği turşu fiçilerini satışa çıkarmış. Nasreddin de bundan faydalanarak hem hayvanı, hem de fiçileri ve bütün avadanlığı satın almış.

Ertesi gün de fiçileri doldurup eşeği önüne katarak mahalle aralarına dalmış.

Tam keyifli keyifli :



«Yok, bu kadarı da fazla... Turşuyu sen mi satacaksın, ben mi?»

— Lâhana, biber turşusu! diye bağırmağa hazırlandığı anda eşek birden anırmağa başlamasın mı?

Molla Nasreddin ister istemez susmuş.

Biraz daha gitmişler. Molla yeniden :

— Lâhna, biber turşusu! diye sesleneceği anda, eşek tekrar anırmağa başlamış. Nasreddine yine susmak düşmüş...

Bir sokak daha geçmişler. Nasreddin malını satmak üzere tekrar sesleneceği anda eşek üçüncü sefer de anırmağa koyulunca, bu sefer dayanamamış. Eşeğe :

— Yok, bu kadarı da fazla! demiş. Turşuyu sen mi satacaksın, ben mi?

SİVRİHİSAR YOLU

Nasreddin Hoca gençliğinde bir gün Sivrihisarda horozların pahalı olduğunu duymuş. Kendisi ticarete merak sarmış ya, şöyle beş on horoz alır, Sivrihisara götürür, kârıyla satarım, diye düşünmüş. On kadar horoz satın alarak bunları bir kafese yerleştirmiş ve yola çıkmış.

Hava iyiden iyiye sıcakmış. Yolda darca olan kafesin içindeki horozların da birbirlerinin üzerine düştüklerini görünce, bunlara pek acımış.

Tutmuş kafesi açmış, horozları salıvermiş.

Horozlar kafesten kurtulunca, hemen herbiri bir yana doğru dağılıp kaçmaya başlamışlar. Nasreddin Hoca şaşırarak, kalmış. Sonra bir değnek alarak bunları kovalamaya başlamış.

Bu işi yaparken bir taraftan da :

— Gecenin yarısında sabahın olacağını bilirsiniz de, öğle zamanında Sivrihisarın yolunu neden bilmezsiniz? diye bağırır, durmuş...

HOCANIN ZEYTİNCİLİĞİ

Zanaattan yetişmemiş olanlar, çok defa, şunun bunun sözüne kanarlar. Hangi işe girişseler, bir başarı kazanamazlar.

Bizim Nasreddin Hoca merhum da bunlardan biridir.

O, esnaflığa heves ettiği sırada bir dostu da kendisine zeytin satmasını teklif etmiş. Bu işin kârlı olduğunu söylemiş.

Hoca da bir küfe zeytinle bir terazi uydurarak zeytin satmağa başlamış. Kendisine bu öğüdü veren arkadaşı, ona esnaflığı, zeytinini nasıl satacağını öğretmiş :

— Biri zeytin isteyecek olursa, fiyatını söyleyip pazarlığa girişmeden önce, ona zeytinlerden bir tanesini yedir. Lezzetini görsün. Fiyatı o zaman söylersin. Zeytin hoşuna giderse fiyatında daha kolay uyuşursunuz. Bir de sakın veresiye mal verme! Zaten sermayen az, hemen iflâs eder, batarsın! demiş.

Hoca bu dersi aldıktan sonra zeytin satıcılığına başlamış.

Derken eski bir ahpabı gelerek fiyatını sormuş.

Hoca, aldığı dersi unutacak değil ya :

— Hele bir tane ye de, sonra söylerim, demiş.

Adam boynunu bükmüş :

— Yiyemem... Çünkü geçen yıl Ramazan ayında hastalanmış, bir hafta oruç tutamamıştım. Onu kazâ ediyorum. Benim sana güvenim var. Sen bana bir okka zeytin tart! Parasına gelince, yanımda para yok... Seninle şu kadar zamandanberi tanışırız. Zeytinini bana veresiye verirsin. Ben sana borcumu ilerde öderim.

Hoca hemen cevabı yapıştırmış :

— Ben sana veresiye zeytin filân satamam ahpap! Baksana,

Allaha olan borcunu bile ancak bir yıl sonra ödemeye kalkışıyor-
sun. Bana olan borcunu ise kimbilir ne zaman ödersin!..

BİLENLER, BİLMEYENLER

Nasreddin Hoca, medreseyi bitirip de vâizliğe tâyin edildik-
ten kısa bir zaman sonra büyük bir cemaate sahip olmuş. İyi ve
nükteli konuştuğu için vaaz zamanlarında câmi tıklım tıklım do-
luyormuş.

Bu sıralarda karısı da ilk çocuğunu doğurmak üzere olduğun-
dan Hoca çok sinirli bulunuyormuş. Ebe, doğumun her saat olabi-
leceğini söylediğinden yerinde duramaz olmuş.

Bu halde câmie gitmiş, vaaz kürsüsüne çıkmış. Ama, aklı fik-
ri evde... Bir bahane bularak oradan nasıl kaçabileceğini düşün-
meye başlamış.

Birden aklına bir bahane gelerek ;

— Ey cemâat! diye söze başlamış. Size bugün ne anlatacağı-
mı, ne söyleyeceğimi biliyor musunuz? diye sormuş.

— Bilmiyoruz! karşılığını verince :

— Madem ne anlatacağımı bile bilmezsiniz, bana konuşmak
düşmez! diyerek kürsüden inmiş. Câmiden hızla çıkarak evin yo-
lunu tutmuş.

Cemâat de vaazdan mahrum kaldığından, küskün dağılmış.

Hocanın karısı o gece ve ertesi gün de doğuramamış. Ebe ya-
nından ayrılmıyor ama nafiye... Vaaz zamanı gelince, Hoca yeni-
den câmie gitmiş. Kürsiye çıkmış. Bir gün önceye göre daha da
telâşlı olduğundan kaçmak için bahane arıyor.

Söze yine bir gün önce başladığı gibi başlamış :

— Ey cemâat! Size bugün ne anlatacağımı, ne söyleyeceğimi
biliyor musunuz ?

Cemâat bu sefer Hocayı kaçırmamak için :

— Biliyoruz, biliyoruz! diye karşılık vermiş.

Nasreddin Hoca :

— Güzel! Madem ki söyleyeceğim şeyi biliyorsunuz, bunları
size tekrarlamamda hiç bir fayda yok demektir. Hoşça kalınız!.
diyerek kürsüden inip hemen eve koşmuş...

Hocanın oğlu herhalde yerini rahat bulduğu için o gün ve o
gece de doğmamış. Ama vaaz zamanı gelince, kadının sancıları
da sıklaşmağa başlamış.

Hoca ister istemez câmie gitmiş.. Yerinde duracak halde de-
ğilmiş ama, vâiz olduğundan yine de kürsiye çıkınca, bir şeyler
anlatmağa mecbur.

O da böyle yapmış. Kürsüye çıkıp oturur oturmaz, iki gündür
kendisini kurtaran soruyu sormuş :

— Ey cemâat! Size ne anlatacağımı, ne söyleyeceğimi bili-
yor musunuz ?

Cemâat, Nasreddin Hocanın kendilerini iki gündür aynı soru
ile atlattığının farkında olduğundan, bu sefer de aynı soruyu sor-
duğu takdirde verecekleri cevabı önceden kararlaştırmışlar.

İçlerinden biri :

— Kimimiz biliyor, kimimiz bilmiyoruz! cevabını vermiş.

Hoca hemen cübbesini toparlamış :

— Bu çok iyi! Şu halde bilenler bilmeyenlere anlatsınlar! di-
yerek kürsünden inip eve koşmuş.

Oraya varınca da bir oğlu olduğunu öğrenmiş.

EŞEĞE TERS BİNİŞİN SEBEBİ

Nasreddin Hocanın pek çok garabetlerinden biri de eşeğine
zaman zaman ters binmesidir. Onun hayalî resimlerini yapan res-
samlar, en çok kendisini böyle eşeğe ters binmiş olarak gösterirler.

Nasreddin Hoca, hayatında hakikaten bir seferinde eşeğine
böyle ters binerek şöhret kazanmıştır. Bunun da hikâyesi şöyledir:

Hoca merhum bir gün câmide vâzederken, kendisinin bu işi ne
derece liyakatle yapmakta olduğunu anlamak isteyen müfti ile
bir takım hocalar da gelir, kürsüye yakın bir yere oturarak din-
lemeye koyulurlar.

Hoca işin farkına varınca, bütün bilgi dağırcığını boşaltır, bü-
tün talâkatını kullanır, parlak bir vaaz verir. Cemaat de, kendisi-
ni kontrole gelen ulema da bundan pek ziyade memnun kalırlar.

Vaazdan sonra câmiden çıkınca herkes kendisini tebrik eder.

Kayyum Hocanın eşeğini hazırlamıştır. Hoca biraz düşündük-
ten sonra eşeğine ters biner ve hayranlarıyla birlikte yola koyu-
lurlar.

O zaman biri dayanamıyarak :

— Hocam eşeğine neden ters bindin? diye sorar.

Hoca şu cevabı verir :

— Eşeğe düz binsem, öne geçsem siz arkamda kalacaksınız

ki bu doğru olmaz. Siz öne geçseniz ben arkanızda kalmış olacağım. Bu da uygun düşmez. Hayvana ters binince ise sizlere arkamı dönmüş olmuyorum. Hep yüzyüze kalıyoruz.

NE YER, NE İÇER?

Nasreddin Hoca, bir Ramazanda yine cerre çıkar. Tanımadığı bir köye gidip postu serer. Köylüyü memnun etmek için bütün konuşma gücünü ortaya koyar. Biribirinden güzel, biribirinden meraklı vaazlar vermeye başlar.

Köylü pek memnundur. Köyün mescidi her gün tıklım tıklım dolmaktadır. Namaz vakitlerinde cemâat yer bulamamaktadır.

Ama gelin görün ki, hiçbiri bu yabancı Hocaya yiyecek göndermeyi düşünmez. Zavallı Hoca, orucunu peynir ekmekle bozmakta, sahurda da kuru ekmeğe yatmaktadır.

Kimseye bir şey söyleyecek durumda da değil... Bu münasebetsiz durumun kısa bir zamanda düzeleceğini boş yere ummaktadır.

Böylece Ramazanın onbeşi dolmuştur. Hoca bir gün yine câmide vâzederken cennet bahsini açmış ve Hazreti İsa'nın, göğün dördüncü katındaki cennette bulunduğunu söylemiş.

Kendisini tatlı tatlı dinlemekte olan cemâattan biri, o zaman merakını yenemeyerek :

— Kuzum Hoca efendi! O mübarek zat, göğün dördüncü katında ne yer, ne içer? diye sorar.

Bu soru, Nasreddin Hocaya, nice zamandan beri aramakta olduğu fırsatı vermiş olduğundan, hemen vaazı keserek kendisine bu soruyu soran köylüye döner :

— Şu fıkara Hoca, buraya geldi geleli on beş gün oldu. Tek bir gün bile acaba zavallı ne yer, ne içer, diye merak edip soranız çıkmadı da, şimdi benden göğün dördüncü katında, Allahın çeşitli cennet yemekleri ile beslenen İsa Peygamberin ne yiyip ne içtiğini soruyorsunuz. İnsaf yâhu!..

KABAKTAN BIKINCA

Nasreddin Hoca yine bir Ramazanda cerre çıkmış. Daha ilk gün vaaz sırasında kabaktan «cennet taâmıdır» diye bahsetmiş.

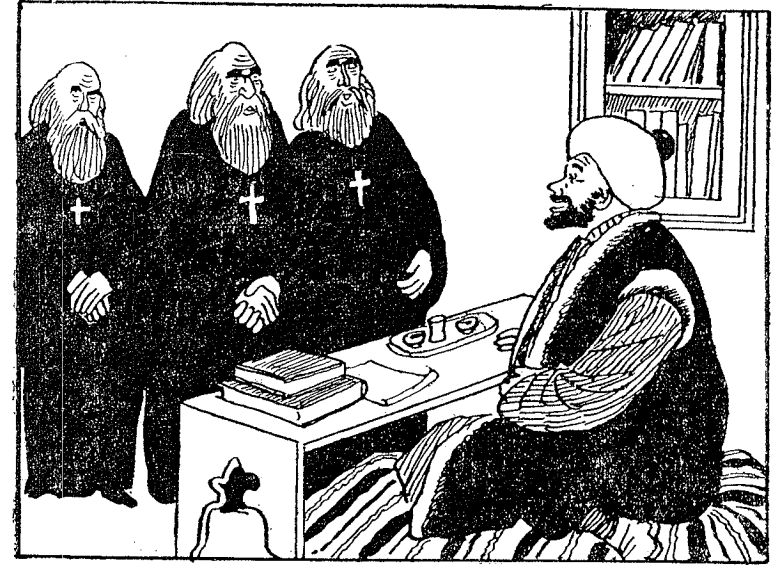
Mevsim de kabak mevsimi olduğundan köylüler de Hocaya her akşam kabak yemeği göndermeye başlamışlar.

Bir gün, iki gün, beş gün, yedi gün, Hoca kabak yemekten gına getirmiş. Köylüye kabağın cennet taâmı olduğunu söylediğine bin defa pişman olmuş. Ama ok bir defa yaydan çıkmış olduğu için yapacak iş yok... Canı da müthiş tavuk istiyormuş.

Ne yapsın ?

O ikinci vakti vaaza başlayınca sözü döndürüp dolastırıp yine yemek bahsine getirmiş. Kabağın cennet taâmı olduğunu tekrarlamış. Arkasından da :

— Ama siz şu fıkara hocaya her gün cennet taâmını lâıyk görmeyip ayağı çamurlu bir tavuk da gönderseniz olur! deyivermiş.



«İşte bizim Peygamberimiz de Hz. İsa için kurulan merdivenden faydalanarak gökyüzüne çıktı!»

HANGİ MERDİVENDEN?

Eskiden Anadolu'da bol sayıda Hristiyan da yaşardı. Anadolu henüz iyice Türkleşmiş değildi. Bunun için Akşehir yakınlarında kiliseler, manastırlar bulunurdu.

Nasreddin Hoca'nın şöhreti hızla yayılmış, onun adını manastırlardan birinde yaşayan papazlar da duymuşlardı.

Papazlar aralarında görüşüp konuşmuşlar, sonra da Nasreddin Hocayı bularak ona bazı sorular sormağa, kendisini zor duruma düşürmeğe karar vermişler.

Böylece herkes onların Hocaya üstün olduklarını görmüş ve anlamış olacaktı.

Bu işi üzerine alan üç papaz, Nasreddin Hocayı bir gün kahvede görünce hemen içeriye dalarlar. Selâm verip karşısına diki-
lirler. Herkes de merakla etraflarını çevirir ve konuşmalarını can kulağı ile dinlemeye hazırlanırlar.

Papazlar, hemen Mi'râç'dan bahis açarlar. Ve biri Nasreddin Hocaya :

— Kuzum Hoca, sizin Peygamberinizin Mi'râç günü gökyüzüne çıkmış olduğu doğru mu? diye sorar.

Hoca :

— Şüphe yok ki doğrudur! karşılığını verir.

— İyi ama nasıl çıktı gökyüzüne?

Nasreddin Hoca, bir ân bile tereddüt etmez :

— Sizin Peygamberiniz Hazreti İsa da gökyüzüne çıkmış değil midir ?

Papazların üçü birden :

— Evet, çıkmıştır! cevabını verirler.

Hoca onlara alaylı alaylı bakar :

— İşte bizim Peygamberimiz de Hazreti İsa için kurulan merdivenden faydalanarak gökyüzüne çıkmıştır.

Tabii papazlar verecek cevap bulamazlar.

TİLKİYE İŞKENCE

Nasreddin Hoca merhum, yine bir Ramazan ayında cerre çıkmaya karar verir. Heybesini omuzuna vurarak köy yollarına düşer.

Fakat hangi köye uğrasa köylüler :

— Bizim Ramazan için hocamız var, diyerek kendisini kabul etmezler.

Hoca zor durumda kalır. Köy köy dolaşmaktan imanı gevremiştir.

Bir gün yine son bir ümitle kan ter içinde bir köye girince, bir kalabalıkla karşılaşır. Yanlarına yaklaşıp, ne var diye sorar.

Bir köylü şu cevabı verir :

— Çoktanberi köyümüzün kümeslerine bir tilki musallat olmuştu. Bütün tavuklarımızı boğup yedi, tüketti. Biz de bir tuzak kurup onu diri diri yakaladık. Canımızı çok yakan bu hayvanı biz de canını iyice yakarak gebertmek istiyoruz. Aramızda bunu konuşup duruyoruz.

Hoca :

— Verin onu bana! der. Ona öyle bir işkence tatbik edeyim ki, bundan âlâsını kırk köse bile bir araya toplansa bulamaz.

Köylü buna pek memnun olur. Bu koca sarıklı, cübbeli, sakallı hocanın kendilerinden çok daha akıllı olduğundan şüpheleri yoktur. Yakaladıkları tilkiyi kendisine verirler.

O da hemen cübbesini çıkarıp tilkinin beline bağlar. Sarığını da başına geçirir ve tilkiyi serbest bırakır.

Tilki bu halde kaçmağa başlayınca, telâşlanan köylüler :

— Ne yaptın Hoca? diye çıkışır. Kaçıyor hayvan !

Nasreddin Hoca, zerre kadar istifini bozmadan onlara şu cevabı verir :

— Hiç merak etmeyin dayılar! Ben ona öyle bir oyun oynadım ki, kimsenin aklına gelemezdi bu.. Şimdi o bu kıyafetle hangi köye girecek olsa kabul olunmaz, muhakkak kovulur... Açlıktan, yorgunluktan azâp çeke çeke geberip gider. Tecrübesini kaç gündür ben yapıyorum.

BAHANE

Eskiden ibâdet vakitleri dışında câmiler bir çeşit okul görevi görürlerdi. Hele Kur'âna, hıfza hevesli çocuklar, derslerine en çok burada çalışırlardı. Nasreddin Hoca da boş vakitlerinde bunlara öğretmenlik yapardı.

Câmîe devam eden Akşehirin zengin âilelerinden birinin oğlu, kısa bir zamanda düzgün olarak Kur'ân okumasını öğrenince, babası Hocaya bir tepsi baklava göndermiş.

Midesine fazlasıyla düşkün olan Hoca, buna pek sevinmiş. Ancak bu sırada acele bir işi çıkmış. Gidip gelecek. Ama ya o dışarıda iken çocuklar baklavayı yerlerse?

Ne yapsın ?

Tepsiyi bir kenara koyduktan sonra :

— Bakın çocuklar! der. Benim acele bir işim var. Hemen gidip geleceğim. Ben gelinceye kadar kimse yerinden kalkmasın.

Herkes dersine çalışsın! Hele şu baklavaya sakın sokulmayın! Baklavaların zehirli olması ihtimali var. Sonra karışmam, ölürsünüz !

Sonra da acele câmiden çıkar.

Çocukların da baklava tepsisini görünce ağızları sulanmıştır. Ama Hocanın sözleri hepsini ürkütmüştür. Baklavanın hakikaten zehirli olduğuna inanırlar.

Yalnız Hocanın oğlu bunun bir masal olduğunu bilir. Babası gider gitmez hemen tepsinin başına geçerek atıştırmaya başlar.

Diğer çocuklar da onun bir şey olmadığını görünce hemen tepsinin etrafını çevirirler. Kısa bir zaman sonra bir tepsi dolusu baklavayı olduğu gibi yeyip bitirirler.

Ancak o zaman Hoca gelince ne yapacaklarını düşünmeye başlarlar.

Nasreddin Hocanın, cin zekâlı oğlu :

— Merak etmeyin! Gerekli bahaneyi ben bulurum! der. Sonra da babasının giderken rahlesinin üzerine bırakmış olduğu divitini kırar. (Divit diye eski zamanda bir tarafında mürekkep hokkası, öbür tarafında da kâğıt kalemler bulunan, madenden yapılmış bir çeşit mahfazaya derler.)

Az sonra Hoca içeriye girince, oğlu yalandan ağlamağa koyulur.

Nasreddin Hoca :

— Ne ağhyorsun? diye sorar.

— Divitini kırdım da, korkumdan ağhyorum baba!

Hoca bir kat daha öfkelenir :

— Divitimi kırarsın ha? Şimdi ne yapayım sana?

— Buna çok üzüldüm baba! O kadar ki kendimi hemen öldürmek istedim. Senin zehirli olduğunu söylediğin bütün baklavaları yedim. Ama henedense yine de ölmedim!

Hoca verecek cevap bulamaz.

«BENİ DİNLEMEZ»

Nasreddin Hocanın mahallesinde, bir türlü geçinemediği bir komşusu varmış. Hocayı herkes sevdiği halde bu adam nedense hiç sevmezmiş. Birkaç sefer kavga bile etmişler. Yâni yıldızları bir türlü barışmamış.

Gel zaman, git zaman, bir gün bu adamcağız birdenbire ölü-

vermiş. Cenaze namazını kıldırmak, cenazesini kaldırmak da Hocaya düşmüş...

Namazdan sonra mezarlığa gelmişler. Cenaze gömülmüş. Sıra telkine gelince, Hoca bir kenara çekilmiş.

Biri :

— Ne duruyorsun Hoca? diye sormuş. Telkini versene!

Nasreddin Hoca başını sallamış :

— Boş yere ısrar etmeyin! Bilirsiniz, rahmetli benim hiçbir sözümü dinlemezdi. Telkini bir başkası versin!..



«Sen de haklısın karıcığım!»

KİM HAKLI?

Nasreddin Hocanın Akşehirde bir ara kadılık, yâni hâkimlik yapmış olduğu da söylenir... Eskiden kadı olmak için medreseyi bitirmek, şer'i hükümleri iyi bilmek şarttı. Nasreddin Hoca da medrese mezunu olduğu için bu işi yapmış olması mümkündür.

Kadılığa ilk başladığı zaman bir hayli zorluk çekmiş olduğunu da biliyoruz. Tabii her işde olduğu gibi kadılığa alışmak için de bir zaman geçmesi gerekirdi.

İşte bu işe yeni başladığı sıralarda bir gün bir adam karşısına

gelir, hem hakkını yiyen, hem de kendisini döven bir komşusundan dâvâcı olduğunu söyler. Hoca adamı uzun boylu dinledikten sonra :

— Haklısın! der. Ve hemen dâvâcı olduğu adamı çağırır. Az sonra dâvalı da gelir. Ve meseleyi bambaşka bir şekilde anlatır. Hoca onu da sonuna kadar dinledikten sonra :

— Haklısın! der.

Nasreddin Hoca'nın karısı da kafesin arkasında imiş ve kocasının nasıl kadılık yapmakta olduğunu dinlemeye gelmiş imiş. Bu durum karşısında kendini tutamıyarak Hocaya doğru ilerlemiş ve :

— A Efendi, sen ne biçim kadınsın? Sana biri başvurarak birinden dâvâcı olduğunu söylüyor, kendisini dinledikten sonra ona haklısın, diyorsun. Derken diğer tarafı dinliyor, ona da aynı şey söylüyorsun. Halbuki madem bunlar birbirlerine düşmüşler, ancak bir tarafın haklı olması gerekmez mi? Bir dâvâda hem dâvacının, hem de dâvalının haklı olduğu görülmüş müdür? diye çıkışır.

Karısının bu sözleri karşısında Nasreddin Hoca sakalını sıvazlar, biraz düşünür. Sonra karısına doğru dönerek :

— Sen de haklısın karıcığım! der.

İŞ NE ZAMAN DEĞİŞİR ?

Yine Nasreddin Hoca, kadılık yaparken içeriye bir adam girer.

— Kadı Efendi, der... Senin inek benim ineğin karnına bir bubeniz vurup öldürdü. Dâvacıyım. Bu durumda, senin bana ineğimin bedelini ödemen gerekmez mi?

Hoca zor bir durumda kalmıştır. Ne yapsın? Başlamış dil dökmeye :

— İki hayvan kavga etmiş... Biri boynuzu ile öbürünün karnını deşmiş, öldürmüştü, sahibinin bunda ne suçu olabilir? Hayvanlarda şuur da olmadığından, işledikleri suçlar yüzünden cezalandırılmazlar. Görüyorsun ki yapacak birşey yok!

Adam kendisini dinledikten sonra :

— Şey, yanlış söyledim Kadı Efendi, der. Benim inek senin ineğin karnını deşerek öldürdü. Ölen inek benim değil, senin ineğin!

Nasreddin Hoca karşısındakinin kurnazlığını anlar, verdiği hükme pişman olur. Ama hiç orali olmaz :

— Böyle söylesene be adam! der. Şimdi durum olduğu gibi değişti. Hele bakalım bir defa şu kara kaplı kitaba!.

Ve arkasında bulunan kitap dolu dolaba elini uzatır.

İNSAN KULAĞINI ISIRABİLİR Mİ?

İnsanlar arasında dâva, ihtilâf konusu mu olmaz? Binlerce, hattâ milyonlarca çeşidi olur elbet !

Bir gün Nasreddin Hoca da kadılığı sırasında garip bir durumla karşılaşır.

Karşısına iki kişi çıkar. Biri diğerini göstererek :

— Bu adam kulağımı ısırdı. Kendisinden dâvacıyım! der.

Hoca hemen diğerine döner :

— Öyle mi? Yaptın mı sen bu işi?

Suç denilen şeyi kim üzerine alır? Samur kürk olmuş da kimse giymemiş.

Adam hemen itiraz eder :

— Hayır, yalan söylüyor. Kulağımı kendi ısırdı.

Dâvalı atılır :

— Asıl yalancı kendisi.. Hiç insan kendi kulağını ısırabilir mi?

Hoca bir kat daha afallar. Ne diyeceğini bilemez. Bir taraftan da bir insanın kendi kulağını ısırabilip ısıramayacağını merak eder. Dâvacı ile dâvalıyı orada bırakarak doğruca evine gider. Kulağına yapışır, ısırabilmek için çekiştirmeye başlar. Bunu yapayım derken bir ara yere de düşer, kafası yarılr, fena halde canı yanar.

Hemen başını bağlar ve hiddetle makamına gider. Bütün bunlara sebep olan kulağının ısırıldığını ileri süren dâvacıdır.

Yerine oturur oturmaz dâvacı :

— Elbet bir insan kendi kulağını ısıramaz, diye tekrar şikâyete koyulur. Bu apaçık bir hakikattir. Onun için bu adamı cezalandırmanız gerekir.

Fena halde tepesi atan Nasreddin Hoca, o zaman kendisine döner :

— Bir insan kendi kulağını neden ısırılmazmış? diye çıkışır. Elbet ısırabilir. Hattâ ısırayım derken düşüp başını bile yarar.

TAMBUR DÂVASI

Nasreddin Hoca kadılık yaparken bir gün bir adam telâşla içeri girer. Ve şu şikâyette bulunur :

— Ben tambur çalarım. Güzel bir tamburum vardı, bunu çaldılar. Biraz evvel çarşıdan geçerken tamburumu bir dükkânda gördüm. Onu oradan aldirarak bana geri verin!

Hoca bu şikâyet üzerine dükkân sahibi ile tamburu getirir. Dükkân sahibine tamburu nerede bulmuş olduğunu sorar.

Adam :

— Ben bunu yabancı memleketlerden getirttim. Tambur benimdir, der.

Bunun üzerine sıra şahitlerin dinlenmesine gelir.

Dükkân sahibi tamburu yabancı memleketlerden getirtmiş olduğuna dair bir tek şahit gösteremez.

Buna karşı diğeri tamburun kendisine âit olduğunu söyleyen üç şahit getirir. Şahitlerin üçü de tamburu güzelce târif ederek bunun o adama âit olduğunu söylerler.

Dükkân sahibi, dâvasını kaybetmek üzere bulunduğunu sezincede :

— Fakat ben bu adamların şahitliklerini kabul etmem. Biri meyhaneci, ikisi çalgıcıdır, der.

O devirlerde çalgıcılık, meyhanecilik, hamam tellâklığı gibi işler küçük görülür ve bu gibi insanların mahkemelerde şahitlikleri kabul edilmezdi.

Ama Hoca dükkân sahibinin haksız olduğunu, tamburun diğeri adama âit bulunduğunu anlamıştır. Hemen kendisine döner :

— Be adam! der. Dâva, tambur dâvası... Tambur dâvası için meyhaneciden ve çalgıcıdan âlâ şahit mi olur?

Ve tamburu asıl sahibine geri verir.

HİÇ HAKKI

Nasreddin Hocaya kadılığı sırasında bir adam başvurur. Yanında da zavallı kılıklı bir hamal vardır. Onu göstererek şöyle konuşur :

— Bu adamdan dâvacıyım Kadı Efendi. Hakkımı vermiyor bana!

— Ne hakkın var onda ?

Adam anlatır :

— Bu hamal odun yüklemiş gidiyordu. Derken bir ara ayağı sürçtü. Sendeleyince odunlar sırtından yere döküldü. Bana bunları sırtına yüklememi söyledi. Ben de bu zahmetime karşılık bana

ne vereceğini sordum. «Hiç!» dedi. İstedigini yaptım. O da odunları götüreceği yere götürdü. Ücretini aldı. Ben kendisinden bana vâdetmiş olduğu «hiç» i vermesini istiyorum, o ise oralı bile olmuyor. Hakkımı versin!

Nasreddin Hoca :

— Doğru! demiş. Haklısın! Şöyle yanıma yaklaş!

Dâvacı sevinerek Hocaya yaklaşır. Nasreddin Hoca oturduğu postekinin bir ucunu tutarak kaldırır :

— Orada ne görüyorsun? diye sorar.

Adam :

— Hiç! diye cevap verir.

— Güzel! Al onu da buradan hemen uzaklaşmaya bak! Hakkın kalmasın!.

HINK DEYİCİLİK

Merhum Hoca Nasreddin kadılık yaptığı sırada, bir gün karşısına yeniden iki kişi gelir. Tabii biri dâvacı, biri ise dâvalı... Dâvacı ne kadar açık göz ve cerzebeli görünüyorsa, diğeri aksine o kadar saf..

Dâvacı dâvasını şöyle anlatır :

— Kadı Efendi! Bu adam bir kahveci dükkânında kahve dövüyordu. Ben de karşısına geçtim. O havan elini her indiriste «hink! hink!» diyerek kendisine kuvvet verdim. Akşam oldu. Dükkân sahibinden kahveyi dövme ücretini aldı. Ben de yanına yaklaşarak bana hakkımı vermesini söyledim. Oralı bile olmadı. Evet, kahveyi o dövdü ama, ben de ona durmadan kuvvet verdim. Bu ücrette benim de hakkım yok mu?

(Fıkranın iyi anlaşılması için şunu da anlatalım. O devirlerde kahve değirmeni henüz icad edilmemişti. Kahve büyük havanlarda dövülerek toz haline getirilirdi.)

Nasreddin Hoca dâvalıya döner :

— Sen ne dersin bu iddiaya? diye sorar.

Saf bir adam olan dâvalı :

— Evet, ben kahveyi döverken o da karşıma geçip «hink! hink!» dedi ama, bunu kendisinden ben istemedim ki... Kendi yaptı... Yorulan, terleyen benim! Şimdi durup dururken beni, kendisine para vereyim diye zorluyor.

Hoca merhum :

— Bu iş için kaç para aldınsa onu ver bana! emrini verir. Kahve dövücüsü de kesesini çıkarıp verir.

Hoca önündeki tahtaya paraları birer birer atmaya başlar. Paralar birbirine ve tahtaya çarptıkça ses çıkarır. Sonunda kahve dövücüyü döner :

— Sen al bu paraları! Bunlar senin hakkındır! der.

Adam sevinerek paraları alırken Hoca dâvacıya döner :

— Sen de duyduğun sesleri al, bu da senin hakkındır. Kahve dövücünün hınk deycisinin hakkı budur.. diyerek hükmü vermiş olur.

RÜYA KADILARI

Nasreddin Hoca kadılık yaparken bir gün karşısına iki kişi dikilir. Bir tanesi öbürünü âdeta sürüklercesine içeri sokmuştur. Bağıra bağra dâvasını anlatmağa başlar :

— Kadı Efendi! Bu adam dün gece rüyamda benden tam yirmi akçe aldı. Şimdi kendisinden bu yirmi akçe borcunu istiyorum; bir türlü vermeye yanaşmıyor. Dâvacıyım kendisinden...

Hoca bakmış ki adamın ağzı çok kalabalık, hemen sözünü kesmiş :

— Haklısın ama, bu olay madem rüyada geçmiş, biz bakamayız. Ancak rüyada göreceğin kadılar, — dünya kadıları değil — rüya kadıları hüküm verir, diyerek kendilerini savmış!

ŞAHİTLER

Bir gün kadılığı sırasında merhum Hoca Nasreddine yeniden iki kişi başvurur. Biribirinden dâvacı olduklarını söylerler. Hoca kendilerini dikkatle dinler. Birinin haklı, birinin de haksız göründüklerini anlar. Haksız olduğu anlaşıldığını sezen adam birdenbire:

— Benim haklı olduğumu söyleyecek yüz tane şahidim var, der.

— Nerede bu şahitler ?

— Siz mahkemeyi başka bir güne bırakınız, ben şahitleri gönderirim.

— Pekâlâ, olur.

Adam, Hocanın boğazına iyiden iyiye düşkün bulunduğunu bildiği için hemen bir tepsi baklava yaptırır ve tepside yer alan yüz baklava diliminin içine de birer altın yerleştirerek bunu Nasreddin Hocaya yollar.

Tepsi mahkemeye gelince, Hoca bir başka dâvâ ile meşgulmüş. Bunun için tepsiyi mübaşir alır. Bir kenara kor. Ama nefis baklavaları görünce de dayanamaz. Birini alıp ağzına atar. İçinden çil çil bir altın çıkınca, gözleri fal taşı gibi açılır. Hemen arkasından ikinci baklavayı alır. Bunun içinden de bir altın çıkınca, her baklavanın içinde birer altın bulunduğunu anlar. Bunlardan beşini yer ve beş altını cebine indirir. Aynı anda Nasreddin Hocanın görmekte olduğu mahkeme de sona erdiğinden tepsiyi alarak Hocaya verir.

Tabii Nasreddin Hoca da baklavaların içlerine yerleştirilmiş altınları bulur ve bunun dört başı mâmur bir rüşvet olduğunu anlar. Hem baklavaları yer, hem de altınları toplar.

Ertesi günü iki dâvalı yeniden gelirler. Hocaya rüşvet göndereni :

— Size yüz tane şahit yollamıştım. Herhalde bunları dinlemiş olacaksınız! der.

Hoca başını sallar :

— Gönderdiğin şahitler yüz değil, doksan beş idi.

— Nasıl olur? Ben tam yüz tane göndermiştim.

Mübaşir foyasının meydana çıkmak üzere olduğunu anlar anlamaz, hemen telâşla atılır :

— Doğru söylüyor Kadı Efendi Hazretleri! Tam yüz tane şahit yollamıştım. Ancak bunlardan beş tanesinin işleri pek acele imiş. Siz de bir başka dâvâ ile meşgul olduğunuz için onların ifadelerini ben almak zorunda kaldım, der.

İNŞALLAH

Nasreddin Hoca merhumun karısı da gayet akıllı bir kadındı. Bütün fıkraları bu gerçeği olduğu gibi ortaya koymaktadır.

Eh, Hoca merhuma da zaten böyle bir kadın lâıktı.

Yeni evlendikleri günlerden birinde hava hafifçe bulutlu imiş. Hoca havaya bakmış :

— Yarın hava iyi olursa tarlaya çift sürmeye, yağmurlu olursa dağa, oduna giderim, demiş.

Karısı :

— Öyle hemen kestirip atma Efendi, demiş. İnsan bir şeye niyet etti mi, her şeyden önce «İnşallah» demesi gerek. Elbet Allah izin verirse bu dediklerinden birini yapabilirsin!.

Kadıncağızın bu makul sözleri, Nasreddin Hocayı her nedense kızdırır :

— Kendi aklınla benim işlerime karışma! der. İki ihtimal var. Hava ya yağmurlu, ya da açık olacak. Ben de ya tarlaya gideceğim, ya dağa !

— Sen yine de «İnşallah» de!

— Demeyeceğim işte!

Hocanın bu inadı üzerine kadın ses çıkarmaz.

Ertesi günü hava açar. Hoca da erkenden çift sürmek üzere kasabadan ayrılır. Fakat biraz gittikten sonra karşısına beş on yabancı Sipahî çıkar. Bunlar Hocaya Konya yolunu sorarlar. Hoca târif eder, Sipahiler anlamaz.

Biri:

— Düş önümüze yolu göster! der.

Nasreddin Hoca, işi olduğunu, tarlaya çift sürmeye gideceğini falan söyler ama, Sipahiler hem lâftan anlamazlar, hem de onun böyle direnmesine kızarlar. Biri kamçısını savurur :

— Bre düş önümüze!

Nasreddin Hoca, ne yapsa bunlara lâf anlatamayacağını anlamıştır. Kamçıyı da yiyince, ister istemez önlerine düşer.. Adamlar atlı, Hoca ise yayan.. Onu çabuk yürütmek için biraz yavaşlar yavaşlamaz kamçıyı indirirler :

— Bre hızlı yürü !

Zavallı Hocayı böylece ikindiye kadar kan ter içinde koştururlar. Sonunda acıyarak bırakırlar.

Nasreddin Hoca eve, fena halde yorulmuş, dayak yemiş, hırpalanmış bir halde ancak gece yarısına doğru döner. Kapıyı çalar. İçeriden karısının sesi akseder :

— Kim o ?

İşlemiş olduğu hatâyı pek güzel anlamış bulunan Hoca, bitkin bir halde cevap verir :

— Aç karıcığım! İnşallah ben geldim!..

KARANLIKTA

Nasreddin Hoca ile karısı bir gece yarısı uyanırlar. Ortalık zifirî karanlıktır. Tabii o devirlerde ne elektrik, ne havagazı, hatâ ne de petrol var. Geceleri ışık meselesi ya çıra, yahut da mumla hallediliyor.

Karısı :

— Efendi, şu mumu yakıver! der.

Hoca :

— Mum nerede ki? diye sorar.

— Sağ tarafında olacak...

Hoca cevap verir :

— Aman hatun! Bu zifirî karanlıkta sağımı solumu nereden bileceğim!

«O DAHA KİRLİ...»

Nasreddin Hoca merhumun karısı, göl kenarına yine çamaşır yıkamaya gidecekmiş. Yıkanacak çamaşır çokça olduğundan, kirli çamaşırların doldurulmuş olduğu bohçayı Hoca sırtlamış. Göl kenarına gelmişler. Karısı çamaşırları yıkamak üzere sabunu çıkarıp bir kenara koymuş. Hoca da tam geriye döneceği sırada, çalılar arasında gizlenmiş bulunan bir kara kuzgun birdenbire sabunu kaptığı gibi uçmağa başlamaz mı?

Kadın hemen telâşlanır :

— Sabunu kuzgun kaptı, koş Efendi! diye bağırmağa başlar.

Nasreddin Hoca, hiç telâş etmez. Bulunduğu yerden gittikçe uzaklaşan kuzgunu tâkip eder. Esasen her ne yapacak olsa ona yetişebilmesine imkân olmadığını da bildiği için :

— Telâşlanma Hatun! der. Görmüyor musun, onun üstü başı bizim çamaşırlardan daha kirli.. Sabuna bizden çok ihtiyacı var.

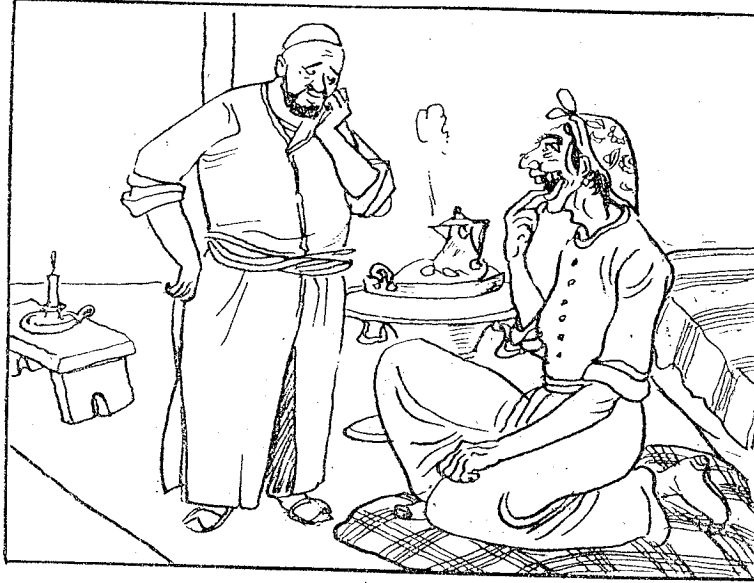
«SEN İÇERDEN, BEN DİŞARDAN...»

Nasreddin Hoca, bir gün bir türlü doğru işlemeyen saatini satmaya karar verir. Çarşıya giderek bunu bir tellâla teslim eder.

Tellâl saati alarak dil dökmeye başlar :

— Saatlerin şâhını satıyorum. Değil dakika, saniye şaşmaz. Bir sefer kur, bir hafta el sürme! Namaz vaktini, iftar vaktini, sahur vaktini kaçırmak istemeyen varsa bu saati alsın... Altın saatlerden daha kıymetlidir. Çarkları pırlanta yataklara yerleştirilmiştir.

Hemen birkaç kişi toplanır, pey sürmeye başlarlar. Nasreddin Hoca da dayanamaz, saatini kaçırmamak için o da pey sürmeye koyulur. Sonunda herkesten fazla pey sürdüğünden saati üzerinde kalır. Tellâliye olarak da avuç dolusu para öder.



«Anlaşıldı.. Sen içerden, ben dışardan böyle gayret göstere göstere evin idaresini yoluna koyacağız!»

Akşam eve dönünce durumu karısına anlatır.

Karısı :

— Ben de yoğurtçuyu kandırdım kocacığım, der. Yarım okka yoğurt tartmasını söyledim. O yoğurdu tartarken ben de kendisine belli etmeden altın bileziklerimi terazinin dirhemlerinin altına sokuverdim. Hiçbir şeyin farkında olmadı. Yarım okka yoğurt veriyorum diye bir okkaya yakın yoğurt verdi.

Nasreddin Hoca başını sallar :

— Anlaşıldı, der. Sen içeriden, ben dışarıdan böyle gayret göstere göstere, sonunda evin idaresini güzelce yoluna koyacağız!.

ÖTEYE GİTME

Hoca merhum uyurken rahat durmaz, boyuna sağına soluna dönerdi. Bu da midasını fazla şişirmesinden, midasına fazla düşkün olmasından ileri geliyordu.

O böyle uyurken, sık sık karısının üzerine düşer, kadını rahatsız ederdi.

Bir gece yine böyle yapınca, kadın dayanamaz :

— Biraz öteye gitsene Efendi! diye seslenir.

Bu sesle uyanan Nasreddin Hoca, uyku sersemliği ile kalkar, giyinir, evden çıkarak yürümeye başlar.

Bir saat kadar yol aldıktan sonra, bir tanıdığı rastlar. Adam şaşkın şaşkın :

— Gecenin bu vaktinde böyle nereye gidiyorsun Hoca? diye sorar.

Bu soru, Nasreddin Hoca'nın aklını başına getirir :

— Kuzum ahbap, sen onu bırak da bizim eve uğra! Hâtuna sor! Daha da öteye gideyim mi ?

Meseleyi bilmeyen adam Hocaya şaşkın şaşkın bakar.

«SEN HALÂ UYUYORSUN!»

İnsan çok yemek yer ve hemen uykuya dalarsa iyice rahatsız olur. Bir takım korkulu rüyalar, kâbuslar görmekten de kendini alamaz.

İşte merhum Nasreddin Hoca, midesine iyice düşkün bir kimse olduğundan sık sık korkulu rüyalar görürmüş.

Bir akşam yine börekleri, pilâvları fazlasıyla kaçırarak uykuya dalınca garip ve sıkıcı bir rüya görmüş. Sözde mahalledeki kocakarılar etrafını almışlar, onu kendileri gibi bir kocakarı ile zorla evlendirmek istiyorlar. Hoca istemem dedikçe de üzerine varıyorlar.

Eskiden erkekler, keselerine güvendiler mi, dört taneye kadar kadın alabilirlerdi.

Nihayet Hoca, kan ter içinde kâbustan uyanır. Bakar, karısı, herşeyden habersiz, mışıl mışıl uyuyor.

Hemen kendisini dürterek uyandırır :

— Hey hâtun! Sen hâlâ uyuyorsun. Konu komşu beni evlendiriyorlar, farkında bile değilsin! Üzerine ortak geliyor, haberin olsun!..

BALTAYI SAKLAMIŞ

Nasreddin Hoca'nın canı ciğer istemiş. Çarşıdan takımıyla ciğer alıp eve göndermiş. Akşam olup da sofraya oturduğu zaman bakmış karısı önüne sadece hamur mancası sürüyor. «Ciğer nerede?» diye sorar. Karısı: «Kedi kaptı» der.

Çaresiz ses çıkarmaz. Ertesi günü yeniden bir takım ciğer alarak eve gönderir. Esasında ciğeri kedinin filân kaptığı yoktur. Eve komşuları misafirlğe gelmişler, hocanın karısı da ciğeri pişirerek onlara yedirmiştir. Ertesi günü de eve takımıyla ciğer geldiğini gören komşular, yeniden gelirler. Hocanın karısı yine ciğeri pişirip bunlara yedirmek zorunda kalır.

Akşam üzeri eve gelen Nasreddin Hoca önünde ciğer yahnisi yerine yine hamur mancası görünce :

— Bugün de ciğer göndermiştim. Ne oldu? diye sorar.

Kadın boynunu бүker :

— Şu komşumuzun çok hırsız bir kedisi var. Onu da kapıp kaçtı, der.

Hoca merhum, şöyle sağına soluna bir bakar. Bir kenarda yeni almış olduğu baltaya gözü ilişince, bunu hemen alır. Dolaba yerleştirip kilitler. Anahtarı da cebine atar.

Kadın bundan bir şey anlayamadığından :

— Baltayı neden kilitledin Efendi? diye sorar.

Nasreddin Hoca :

— Şu hırsız kedinin şerrinden.. diye cevap verir. İki akçelik ciğeri çalan hırsız kedi, on akçe eden baltayı çalmaz mı?

«PEKİ. YA KEDİ NEREDE?»

Merhum Nasreddin Hocanın kedi ile ilgili bir fıkrası daha vardır ki, bu da pek hoştur.

Hocanın canı yine bir et yemeği ister.. Paraya kıyar, iki okka et alarak eve bırakır ve karısına akşama bunu pişirmesini söyler..

Hoca bütün gününü, akşama yiyeceği et yemeğini düşünerek geçirir. İstihası artsın diye o gün öğle yemeği bile yemez.

Aksilik bu ya, o gün öğleye Hocanın evine karısının bir sürü akrabası misafirlğe gelirler. Hem de bunlar, Nasreddin Hocanın hiç de sevmediği kimselerdir.

Kadıncağz ne yapsın? Akrabalarına karşı küçük düşmemek için Hocanın getirdiği eti pişirir ve bunlara yedirir.

Nasreddin Hoca akşam üzeri, eve gelip de karnı zil çalarak sofraya oturunca, karısı önüne sade suda pişmiş bulgur pilâvı sürer.

Hoca tabii hem bozulur, hem de şaşırır :

— Et yemeği nerede? diye sorar.

Kadın, bunu, kocasının hiç de sevmediği akrabalarına yedirmiş olduğunu söylemekten çekindiği için :

— Kedi yedi! cevabını verir.

O zaman Hoca, odanın bir köşesinde yatmakta olan kediyi alır, kantara vurur. Kedi tam iki okka gelince :

— Bak, kedi tam iki okka çekiyor, der. Sana da iki okka et bırakmışım. Eğer bu iki okka çeken kedi ise, et nerede? Yok, tırtığı et ise, kedi nerede?

GÖRÜNMEK, GÖRÜNMEMEK MESELESİ

Eski zamanlarda, kaç, göç denilen bir şey vardı. Bir kadın ancak kocasına ve kendi yakın akrabalarına, bir de kocasının mahzur görmediği akrabalarına görünebilirdi.

Yine eski zamanlarda bir erkek de çok defa karısının yüzünü ancak evlendiği gece görebilirdi. Evlenmeler, görücü usuliyile yapılır, gelin erkeğin kadın akrabaları tarafından görülür, münasip bulunduğu takdirde söz kesilir ve evlenme bu şekilde tahakkuk ederdi.

O devirde fotoğraf da olmadığından, erkek alacağı kadının resmini bile göremezdi.

İşte bizim Nasreddin Hocayı da bu usule göre evlendirmişler. Hoca o gece karısının yüzünü görünce, onun felâket derecesinde çirkin olduğunu farkederek. Fakat olan olmuştur. Geri dönmesine imkân yoktur.

Ertesi sabah işine gideceği sırada kadın kırıtarak sorar :

— Kocacığım! Kime görüneyim, kime görünmeyeyim? Bu konuda bir şey söylemedin...

Bu soru, Hocanın bütün tahammülünü yıkar :

— Bana görünme de, kime istersen görün hârun! cevabını verir.

«OĞLAKLA BANA SOR!»

Nasreddin Hoca, karısıyla uyurken, gecenin ilerlemiş bir saatinde bir gürültü ile uyanırlar. Kulak verince kapının arkasında iki kişinin konuşmakta olduğunu duyarlar. Bunlar, eve gizlice girmiş iki hırsızdır.

Biri şöyle konuşur :

— Âlâ! Hoca uyuyor. Şimdi hiç gürültü etmeden içeriye girelim. Hocayı hemen boğazlar, öldürürüz. Ahırdaki oğlağı da keseriz. Karısını yanımıza alır, evde kıymetli ne bulursak çuvallara doldurur, kaçarız.

Nasreddin Hoca bunu duyunca hemen uyanık olduğunu belli etmek üzere hızlı hızlı öksürür. Hırsızlar da Hocanın uyanık olduğunu anlar anlamaz, hemen duvardan atlayıp kaçarlar.

Karısı onun hırsızları tutmak için peşlerinden koşmadığını görünce :

— Amma da korkakmışsın! der. Neden peşlerinden koşup da onları yakalamıyorsun?

Hoca cevap verir :

— Öyle ya, sana göre hava hoş. Fakat sen gel de ne hale geldiğimizi bana ve oğlağı sor!..

GÜLMEZ SULTAN

Nasreddin Hocanın karısı, iyiden iyiye asık suratlı imiş. Gülmek nedir hiç bilmezmiş. Hoca birkaç sefer ona bu kötü huyunu terketmesi için nasihatlerde bulunmuş ama, huylu huyundan vazgeçemeyeceği için bir türlü onu bundan vazgeçirememiş.

Halbuki bir erkek, akşamları evine yorgun argın döndüğü zaman, karısından güler yüzden başka ne bekler?

Hoca yine bir akşam yorgunluktan bitkin bir halde eve dönmüş. Kapiyı çalmış. Karısı her zamanki gibi asık suratla kapiyı açmış.

Nasreddin Hoca bu durum karşısında ona yeniden nasihat vermeye başlar :

— Nedir bu suratın? Yüzünden düşen bin parça oluyor. Bu gülmez sultanlıktan ne zaman vazgeçeceksin?

Kadın bir mazeret bulmak için :

— Şey! der. Komşularımızdan bir kadın öldü de, Allah ecir ve sabır versin demeye gittim. Cenaze evinden gelen kimse gülmez ki...

Hoca dayanamaz :

— Haydi, haydi! Ben senin düğün evinden geldiğin zamanı da bilirim.

İNADIN SONU

Merhum Nasreddin Hoca, yumuşak huylu bir kimse imiş ama, zaman zaman da inadı tuttu mu, tutarmış hani...

Karısı da bu hususta ondan aşağı değilmiş... Zaman zaman aralarında çıkan kavgalar da hep bu yüzden olurmuş.

Bir akşam yemekten sonra Hoca karısına :

— Git eşeğe bugün sen yem ver! der.

Karısı hemen karşılık verir :

— Benim yorgunluktan halim mi var? Hem eşeğe yem vermek senin vazifen.. Sen ver!

— Bu akşam sen versen ne olur?

— Ben veremem, sen ver!

Derken ikisinin de inadı tutar. Münakaşaları kızıştıkça kızışır.

Karısının inadını yenemeyeceğini anlayan Nasreddin Hoca, bir kurnazlık düşünür :

— Pekâlâ! Öyleyse aramızda bir bahse tutuşalım. Kim ilk önce konuşursa eşeğe o yem versin. Oldu mu?

Karısı kabul eder. İkisi de birer köşeye çekilerek somurturlar.

Nasreddin Hoca, kadınların fazla geveze olduklarını düşündüğü için onun dayanamayarak konuşacağını ve eşeğe yem vermek zorunda kalacağını hesaplamıştır. Ama karısı oralı görünmüyor. Az sonra da feracesini giydiği gibi komşuya gider. Tabii Hoca bahsi kaybetmemek için gitme diyemez.

Aradan bir saat kadar geçer, eve bir hırsız girer. Odada Hocayı görünce bağırıp çağırmasından korkarak kaçmağa hazırlanır. Ama Hocanın hiç ses çıkarmadan oturmakta devam ettiğini farkedince kaçmaktan vazgeçerek geri döner. Sandıkları, dolapları açar, ne bulduysa çuvalına doldurur. Geldiği gibi çıkar gider evden...

Hocanın karısı, gece yarısı eve döndüğü zaman, ortalığın karma karışık olduğunu, sandıklarla dolaplardaki kıymetli eşyanın yerlerinde yeller estiğini, kocasının ise bıraktığı yerde sessizce oturduğunu farkedince :

— Bu ne haldir Efendi? diye çığlığı basar.

Hoca birden rahatlatarak :

— Haydi bakalım, git eşeğe yemini ver! der.

YÜZMEK BİLİRMİŞ

Eski devirlerde, hal ve vakitleri yerinde olan kimseler, dörde kadar kadın alabilirlerdi. Nasreddin Hoca da ilk evlenişinden beş, on yıl sonra genç bir kadın daha almış. Evde bir tek kadını idare edebilmek bile çetin bir dâvâ iken ikisini birden idare etmek daha da zor bir iş ama, olan olmuş bir defa....

Biri daha yaşlı, biri daha genç olan kadınlar, ikide bir aralarında kıskançlık kavgaları yaparlarmış.

Bir akşam, Hoca eve dönünce, karılarını yeniden birbirlerine girmiş bulur. Kavgayı sona erdirmek için ikisine de çıkışmaya başlar.

Birinci karısı :

— Bizim kavgamız senin yüzünden Efendi! der. Söyle bakalım, beni mi daha çok seversin, yoksa onu mu?

Hoca, iyiden iyiye zor bir duruma düştüğünü anlar. Hangisine: «Seni daha çok severim» diyecek olsa, diğeri küsecek. Kavganın sonu da gelmeyecek.

Onun için her iki tarafı tatmin etmek ve kavgayı bitirmek için:

— İkinizi de aynı derecede severim, der.

Ama onun cevabı karılarından hiçbirini tatmin etmez :

— Hayır, böyle şey olmaz.. Birimizden birimizi az da olsa biraz fazla sevmen gerekir. Hangimizi daha çok seversin?

Hoca yaş tahtaya basmak istemez :

— İkinizi de aynı derecede severim. Boş yere ısrar etmeyin!

O zaman karılarından genci sorar :

— Şimdi üçümüz bir kayıkta olsak. Kayık birdenbire devrilse. Biz de suya dökülsek. Hangimizi daha önce kurtarırdın?

Bu soru, Nasreddin Hocayı bir kat daha şaşırtır. Ama susmak da olmaz. Herhalde bir cevap bulmak lâzımdır. Eski karısına döner:

— Hatun sanırım sen biraz yüzme bilirsin, değil mi? der.

MAVİ BONCUK

Rivayete göre, Nasreddin Hoca, bir ara dört kadın almış. Karılarının dördü de kendisine pek düşkünlük gösterirlermiş. Bu yüzden de evde kıskançlık kavgalarının bir türlü sonu gelmezmiş.

Nasreddin Hoca düşünmüş, taşınmış ve bir gün çarşıdan dört tane mavi boncuk almış. Bunların herbirini, diğer ortaklarına göstermemesini tembih ederek bir karısına vermiş.

Karıları ne zaman: «Hoca en çok beni sever!» diye kavgaya başlasalar hemen atılır :

— Kavgaya ne hacet? Mavi boncuk kimde ise gönlüm ondadır, der, işin içinden çıkarmış. Karılarının da her biri Hocanın en çok kendisini sevdiğine inanırmış.

MUMU GÖREN

Nasreddin Hoca evlenmiş. Bir müddet sonra karısı gebe kalmış. Dokuz ay on gün tamamlanmış. Ve bir gece karısının sancısı tutmuş. Hoca hemen ebeyi çağırılmış.

Ebe gelmiş, kadını muayene ettikten sonra doğurmak üzere olduğunu söylemiş. Hemen gerekli hazırlıkları yapmış. Bu arada evde başkası olmadığı için mumu da Hocanın eline tutuşturarak:

— Tut şunu da işimi rahat göreyim, demiş.

Az sonra Hocanın karısı ilk çocuğunu doğurmuş. Hoca da rahat bir nefes almış. Meğer kadının çocukları ikizmiş. Ebe birinci çocuktan sonra ikinci çocuğun da gelmekte olduğunu görünce Hocaya :

— Aman mumu iyi tut! Bir çocuk daha geliyor, demiş.

Bu çocuk da doğar doğmaz, Hoca mumu hemen söndürmüş.

Ebe :

— Ne yaptın Hoca Efendi? diye haykırmış. Böyle vakitte hiç mum söndürülür mü?

Nasreddin Hoca cevap vermiş :

— Nasıl söndürmem? Görmüyor musun, ışığı gören dışarı çıkıyor.

«CEVİZ OYNAMAYA GELİR!»

Nasreddin Hoca merhumun karısı tekrar gebe kalır. Vakti tamamlanır. Fakat bir türlü doğuramaz.

Bütün komşular, ebe filân yandaki odaya dolarlar. Kadıncağız ızdırap içinde kıvrınmaktadır. Nasreddin Hoca ise, bitişik odada endişe içinde dolaşmaktadır.

Bu sırada kadınlardan biri yanına gelir :

— Hoca Efendi, karın bir türlü kurtulamıyor. Bildiğin bir duâ varsa oku da çocuk doğsun! der.

Hoca :

— Bunun için bildiğim duâ yok ama, ben çocuğun çabuk doğması için yapacağım şeyi biliyorum, diyerek evden çıkar. Bak kaldan bir avuç ceviz alarak geri döner. Bunları karısının yatmakta olduğu doğum odasına atar :

— Çocuk değil mi bu? Ceviz sesini duyar duymaz, hemen oynamak için çıkar! der.

İÇİNDE KENDİSİ DE VARMİŞ

Her evde olduğu gibi arasına Hoca merhumun evinde de karı koca kavgaları olurmuş. Karı koca tartışır, bâzan da işi ileriye götürerek birbirlerine girdikleri de olurmuş.

Bir gün evde yine gürültü kopmuş. Hoca hiddet içinde evden çıkınca, aynı anda komşusu da çıkarak kendisine sokulmuş:

— Hayrola Hoca Efendi, demiş. Sizin evde bu sabah da epeyce gürültü vardı.

Nasreddin Hoca içini çekmiş :

— Evlilik hali.. Sen de anlarsın halden.. Bizim kaşık düşmanı ile yine atıştık da...

— Kavganızı duyduk. Ama arkasından çıkan gürültüyü anlayamadık...

— Onu mu soruyorsun? Şey! Bizim karı bana kızdı. Cübbeme bir tekme attı. Cübbem de paldır küldür merdivenlerden aşağıya yuvarlandı. Herhalde bunun gürültüsünü duymuş olacaksınız.

— Aman Hoca Efendi, neler söylüyorsun? Hiç cübbe merdivenden düşerken bu kadar gürültü çıkarır mı?

Nasreddin Hoca dayanamaz :

— Sen de ama uzun ettin, der. Cübbenin içinde ben de vardım işte.. İlle bana bunu mu söyletmek istiyorsun?

NESİ KAYBOLMUŞ

Bir gün Hoca câmide iken komşularından biri koşa koşa geldi:

— Aman Hoca, çabuk ol! Eve koş !

Nasreddin Hoca iyiden iyiye telâşlanır :

— Ne var? Ne olmuş ?

— Karın çıldırmış. Aklını kaybetmiş..

— Karım aklını mı kaybetmiş ?

— Evet! Seni istiyorlar..

Fakat Nasreddin Hoca hemen evin yolunu tutacağı yerde başını iki elinin arasına alarak düşünmeye başlar.

Onun bu halini gören şaşırır :

— Ne düşünüyorsun Hoca Efendi? Eve koşsan a!

Nasreddin Hoca başını sallar :

— Eve koşmak kolay... Benim düşündüğüm şey başka...

— Ne düşünüyorsun ?

— Bana karım aklını kaybetmiş demedin mi? Benim bildiğime göre karımın zaten aklı yoktu. Acaba kaybettiği şey nedir? diye düşünüyorum...

NEDEN AĞLIYORMUŞ?

Bir akşam Nasreddin Hoca eve gelip sofraya oturunca, karısı hazırladığı çorbayı mutfakta kâseye boşaltmış. Tuzu yerinde mi, değil mi, diye bir kaşık alıp tatmış. Çorba çok sıcak olduğundan gözünden yaş gelmiş. Bu halde kâseyi alıp sofraya koymuş.

Nasreddin Hoca, karısının gözlerinin yaşlı olduğunu farkeince :

— Hayrola? Gözün neden yaşlı? Neden ağladın? diye sormuş.

Karısı hakikati söylemek istememiş :

— Şey! Rahmetli annemi hatırladım da, demiş. O, bu çorbayı çok severdi.

Hoca ses çıkarmamış. Burnuna çorbanın nefis kokusu gelmiş. Karnı da çok acıktığından hemen kaşığını kâseye daldırmış, dolurup ağzına boşaltmış.

Bunu yapmasıyla beraber ağzı, boğazı bir anda yanıp kavrulmuş. Onun da gözlerinden yaş gelmiş.

Karısı onun bu halini görünce :

— Ya sen neden ağlıyorsun Efendi? diye sormuş.

Fena halde canı yanan Hoca cevap vermiş :

— Annenin ölüp de senin sağ kaldığına ağlıyorum.

GEÇİNMEĞE GÖNLÜ YOKMUŞ

Eskiden bir erkek karısını bir tek sözle boşayabilirdi. Erkek, karısına «boş ol!» dedi mi, kadın ondan boşanmış olur, hemen bohçasını alır, babasının evine dönerdi. Şimdiki gibi mahkemeye verme usulleri yoktu.

Nasreddin Hoca da evlendikten birkaç yıl sonra bir gün kıza-

rak karısına: «Boş ol!» der ve onu boşar. Kadın da çaresiz bohçasını aldığı gibi babasının evine gider.

Hocanın karısını boşamış olduğu haberi, kısa bir zamanda hemen duyulur. Ahbaplarından biri kendisine rastlayınca :

— Sen karını boşamışsın, öyle mi Hoca Efendi? diye sorar. Nasreddin Hoca :

— Evet! der.

— Bu kadar yıldan sonra?

— Öyle oldu.

— Kuzum senin karın kimin kızı idi?

— Bilmiyorum.

— Öyle şey olur mu? İnsan bunca yıllık ayalinin kimin kızı olduğunu bilmez olur mu?

— Geçinmeye zaten gönlüm yoktu ki sorup öğreneyim!..

SEBEP NE İMİŞ?

Nasreddin Hocanın bir gün karısı ölür. Tevekkül gösterir. Hiç kimse onda fazla bir üzüntü sezmez.

Derken aradan bir müddet daha geçer. Bu sefer de eşiği ölür. Hoca hemen ah etmeye başlar. Günler geçer, bir türlü üzüntüsü geçmez. Bir karış suratla dolaşmakta, herkese de üzüntüsünü söyleyip durmaktadır.

Nihayet dostlarından biri daha fazla dayanamaz :

— Kuzum Hoca Efendi, der. Geçenlerde karın öldü, seni öyle fazla bir teessür içinde görmedik. Rahmetliyi hemen unuttun. Derken eşiğin öldü, feryadı kopardın. Hâlâ sızlanır, durursun. Yakışık alır mı sana bu hal?

Nasreddin Hoca başını sallamış:

— Ah, ah! demiş. Mesele bildiğin gibi değil... Karım ölünce, konu komşu hemen etrafımı aldı. Beni avutmağa koyuldular. Bana çok daha iyi bir kadın bulacaklarını söylediler. Böylece fazla, üzülmemeye meydan vermediler. Ama eşiğim ölünce hiç kimse gelip de bana daha iyisini bulup alacağını söylemedi. Onun için eşiğimin arkasından nasıl ağlayıp sızlanmam?

YORGAN KAVGASI

Nasreddin Hoca merhum bir gece uyurken bir gürültü üzerine uyanır. Karısı ondan evvel uyanmıştır. Pencereye gelip bakarlar

ki sokakta bir kavgadır gidiyor. Bir takım külhanbeyleri birbirlerine girmiş, dövüşüyorlar.

Hava soğuk ve yağmurlu imiş. Nasreddin Hoca :

— Dur sokağa çıkayım da şunlara nasihat vereyim. Kavgalarını yatıştırayım, der.

Karısı buna mâni olmak ister ama, Hoca oralı olmaz. Üşüme-yeyim diye yorganı da sırtına alarak sokağa çıkar. Kavgacıları ayırmağa çalışır. Nasihatler eder. Yapmayın, etmeyin, der.

Bu sırada külhanbeylerden biri Hocanın sırtından yorganını çekip aldığı gibi ortadan kaybolur. Diğerleri de peşine düşerler. Sokakta ne kavgaya, ne de külhanbeyi kalır...

Hoca yorganını kapıp kaçan külhanbeyini araştırır, ama o çoktan yok olmuştur. Soğuğa da daha fazla dayanamayarak titreye titreye eve girer.

Karısı onun geldiğini duyunca :

— Mesele ne imiş Efendi? diye sorar.

Hoca cevap verir :

— Meğer bütün kavgaya bizim yorgan yüzündenmiş.. Yorgan gitti, kavgaya da bitti.

«BUL CÜBBEMİ, AL SEMERİNİ!»

Nasreddin Hoca eşiğine binmiş olarak bir yere giderken, öğle ezanı okunmağa başlamış. Aynı zamanda bir su kenarından geçmekte olduklarından abdest alarak namaz kılmaya karar vermiş.

Hayvanını durdurarak inmiş. Cübbesiyle sarığını eşiğin sırtına koyduktan sonra su kenarına varıp abdest almağa başlamış.

Bu sırada oradan geçmekte olan biri, Hocanın dalgın dalgın abdest almakta olduğunu görünce, Hocanın cübbesini aldığı gibi, oradan sessizce uzaklaşıp gitmiş.

Nasreddin Hoca abdestini alıp kurulandıktan sonra cübbesini giymek istemiş. Fakat bakmış ki eşiğin üzerinde cübbesi yok. Sağa sola bakmış, aramış, taramış, tabii bulamamış.

O zaman hiddetle eşiğin semerini çıkarıp kendi sırtına almış:

— Bul cübbemi, al semerini! demiş.

KİME İNANILIR?

Nasreddin Hocanın eşiğine dair bir çok fıkralar vardır. Esasen bunun için Nasreddin Hoca derdenmez, hatıra hemen onun



«Sen şu ak sakallı halimle benim sözüme mi inanırsın, yoksa eşeğin sözüne mi?»

eşegi de gelir. Bunların en hoşlarından biri, onun eşeğini isteyen komşusuna vermiş olduğu cevap hakkındadır.

Komşusu ondan bir gün bir iş için eşeğini ister. Hoca'nın ise eşeğini bir yabancıya vermeye hiç de gönlü yoktur. Ne yapsın? Adamı savmak için :

— Eşek burada yok... Senden önce bir başkası istemişti, ona verdim, der.

Tam bu sırada ahırda bulunan eşek anırmağa başlamaz mı?

Komşu hemen durur :

— Aşkolsun Hoca Efendi, der. Komşuluk hakkı böyle mi olur? Hani eşeğini bir başkasına vermiştin? İşte ahırda imiş. Anırıyor.

Hoca hemen vereceği cevabı bulur :

— Sen şu ak sakallı halimle benim sözüme mi inanırsın, yoksa eşeğin sözüne mi?

DANIŞMIŞ

Herhalde insanlar kendilerine âit bazı şeyleri, geçici bir zaman için bile olsa, başkalarına vermek istemezler. Meselâ bugün

hiç kimse kendi özel otomobilini en yakın bir arkadaşına bile şuraya, buraya gitmesi için vermek istemez.

Bugünkü devirde özel otomobil ne ise, Nasreddin Hoca'nın yaşadığı devirde de eşek aşağı yukarı o idi.

Bir gün komşularından biri yine eşeğini ister.

Hoca ne yapsın?

— Dur, kendisiyle bir konuşayım, der. Eğer gönlü olursa veriririm.

Ahıra gider, biraz durur. Sonra dışarı çıkarak komşusuna şu cevabı verir :

— Eşekle konuştum. Kendisini sana vermeme gönlü razı olmuyor. O, bana çok yük vurur, iyice döver, sonra benimle beraber sana da söver, diyor.

HİRSIZIN SUÇU YOK MU?

Bir gün Nasreddin Hoca'nın eşeğini çalarlar. Hoca hemen ferhada başlar. Derken konu komşu birikir. Meseleyi öğrenirler. Başlar herbiri bir söz söylemeye :

— Camım Hoca, sen de tedbirsizlik etmişsin! Ahırın kapısına bir kilit takamadın mı?

— Bahçenin duvarını ördürürken bu gibi şeyler düşünülür de duvar biraz daha yüksek tutulur.

— İnsanın eşeği ahırda iken, sık sık bakmak, göz kulak olmak lâzım.

— Senin de uykun amma ağırmış. Ölüm uykusuna mı yattın? Hırsızlar eşeğini çalarlarken çıkardıkları gürültüyü nasıl duymazsın?

— Suç sende... Ahırın kapısını açık bırakmış olacaksın...

Böylece her kafadan bir ses çıkmağa, herkes de kendisini suçlamaya başlayınca, Hoca daha fazla dayanamaz :

— İnsaf edin be! der. Haydi benim suçlarım var, diyelim. Kapıyı iyi kapamamışım, kilit asmamışım, hırsız duymamışım, falan filân... Fakat şu koskoca eşeğimi çalıp giden hırsızın hiç mi suçu yok?

BAŞKASININ EŞEĞİ KAYBOLURSA...

Nasreddin Hoca bir sabah bağa giderken, birkaç kişiye rastlar. Bunlar kendisinin bağa gittiğini öğrenince :

— Subaşının eşiği kaybolmuş. Biz onu aramağa çıktık. Sendemadem bağların olduğu tarafa gidiyorsun; Subaşının eşiğini oralarda arayiver! derler.

Hocanın neşeli bir günü imiş. İçinden türkü söylemek gelmiş. Bir havadır tutturmuş. Hem yürürken etrafı gözden geçiriyor, hem de şarkı üzerine şarkı söylüyormuş.

Bu sırada bir ahababına tesadüf etmiş. Ahababı :

— Ne o Hoca Efendi? diye sormuş. Böyle keyifli keyifli türkü söyleyerekten nereye gidiyorsun?

— Bizim Subaşının eşiği kaybolmuş da, bu taraflarda mı diye bakıyorum.

— İnsan türkü söyleyerek mi eşek arar?

Hoca oralı olmamış :

— El, elin eşiğini türkü çağırarak arar, diyerek yoluna devam etmiş.

TAM ALIŞIYORMUŞ

Nasreddin Hoca merhum, bir gün eşiğinin çok arpa ve saman



«Yazık oldu.. Tam aç yaşamağa alışıyordu ki ömrü vefa etmedi..»

yediğini düşünerek bunu azaltmaya karar vermiş. Böyle yapmakla epeyce para tasarruf edebileceğini düşünmüş.

İlk iş olarak arpadan bir avuç, samandan bir demet eksiltmiş. Bakmış, eşek oralı değil.. Ertesi günü arpayı ve samanı daha da azaltmış... Hayvanın ağız dili olmadığından şikâyet edecek değil ya.. Bunu gören Hoca, her gün arpa ile samanı biraz daha azaltmaya başlamış. Bunu yaparken de pek memnun görünüyormuş. Böylece eşiğini bir şey yemeden yaşayabilmeye alıştıracğını umuyormuş.

Arpa miktarını nihayet bir avuca, samanı da bir demete indirmiş, ertesi günü ise bunu da kesmiş.

Fakat sabahleyin ahıra girdiği zaman ne görsün? Eşek ölmemiş mi ?

Bu işe pek üzülen Hoca, hemen dövünmeye başlamış :

— Ah, ah! Yazık oldu. Tam aç yaşamaya alışıyordu ki ömrü vefa etmedi.

İNATÇI İMİŞ

Nasreddin Hoca'nın eşiği dere kenarında dolaşırken suya düşmüş. Akıntı da hayvanı alıp sürüklemeye başlamış.

Bunu görenler, hemen evine koşarak Nasreddin Hocaya durumu bildirmişler.

Mal canın yongası değil mi? Hoca da hemen derenin kenarına koşmuş. Ona eşiğin dereye düştüğü yeri göstermişler. Hoca hemen ters tarafa doğru koşmağa başlamış.

Yakınlarından biri kendisini uyarmak istemiş :

— Ters tarafa koşuyorsun Hocam.. Akıntı alt tarafa doğru akıyor. Eşiğini aşağıya doğru sürüklemiş olacaktır. O taraflara bakman lâzım.

Hoca şu karşılığı vermiş :

— Ben akıntının ne tarafa aktığını biliyorum ama, siz benim eşiğin ne kadar inatçı olduğunu bilmezsiniz. Onun her işi terstir. Onun için onu aşağıda değil, yukarı taraflarda aramak lâzım.

ÖLME EŞEĞİM. ÖLME!

Bir yıl Akşehirde çok kıtlık olmuş. Hoca'nın da eşiği için tedarik edebildiği arpa ve saman, daha kış bitmeden tükenmiş. İnsanlar bile yiyecek bulamazlarken hayvanına yiyecek bulmak bir mesele halini almış.

Hoca da eşeğini çok seviyor. Onun açlıktan ve yemsizlikten her geçen gün âdeta erimekte olduğunu gördükçe içi içine sığmıyor.

Bir sabah yine ahıra girince, eşeğini yere uzanmış bulur. Hayvan açlıktan ölmek üzeredir. Can çekişiyor. Hemen kulağına eğilerek şöyle seslenir :

— Ölme eşeğim, ölme! Bahar gelecek, yonca bitecek. O zaman bol bol yer, karnını doyurursun.

İHTİYAT EŞEK LÂZİM

Nasreddin Hoca kadılık yaparken bir ara işi çok azıtan ve ileri götüren yalancı şahitlerle mücadelede girişmiş. Bunlara verdiği ceza, eşeğe ters bindirilmiş olarak çarşı pazarda dolaştırılıp teşhir edilmek oluyormuş.

Bir gün bir yalancı şahit daha yakalamış ve hemen kendisine bu cezayı vermiş. Hocanın eşeği de kapının yanında durduğundan yalancı şahidi buna bindirerek çarşı pazarda dolaştırmışlar. Bu yüzden Hoca da ister istemez eşeğinin getirilmesini beklediğinden geç kalmış, buna da canı sıkılmış.

Aradan iki gün geçmeden, aynı yalancı şahit yine de bir dâvada yalancı şahitlik yaparken yakalanmasın mı? Bu mahkemenin kadısı da onu aynı cezaya çarptırır. Fakat gezdirecek eşek bulamayınca, biri Nasreddin Hocanın eşeğinden bahseder. Kadı da meslekdaşına haber göndererek yalancı şahidi şehirde gezdirmek için eşeğini ister.

Ama, Nasreddin Hoca bu sefer eşeğini vermeye razı olmaz :

— İsim var, eşeğimi kimseye veremem, der. Ancak şu yalancı şahide söyleyin, eğer bu sanattan vazgeçmek niyetinde değilse, bâri yanında bir ihtiyat eşek bulundursun!..

CEZA

Nasreddin Hocayı evlendirmek istemişler. Ama Hoca şöyle bir düğün masrafını, sonra da karısına yapacağı masrafları düşününce bu işe razı olmak istememiş. Bunu da kendisini evlendirmek isteyenlere açık söylemiş.

Bunun üzerine bu işe önayak olanlardan biri :

— Pekâlâ Hoca, demiş. Büyük masraflar benden, küçük masraflar senden olmak üzere evlenmeğe de itiraz edemezsin ya!

Nasreddin Hoca, bu teklif karşısında inadından vazgeçerek:

— Madem kesenin ağzını böyle cömertçe açıyorsunuz, olur, demiş.

Hemen düğün hazırlıklarına girişirler. Düğün masrafını üzerlerine alıp Hocayı evlendirirler.

Fakat Hocanın aldığı kadın, müsrif mi, müsrifmiş. Hemen her gün kocasına :

— Bana şunu al! Bunu al! Beş arşın basma isterim. Yeni pa-buç isterim! diye asılmağa başlamış. Hocanın zaten kesesi pek hafif.. Almamak da olmaz. Borç harç karısının gönlünü yapmağa koyulmuş. Onun düşünceli halini görüp ne olduğunu soranlara da bir şey söylemezmiş.

Bu sıralarda Akşehir bostanlarına bir yaban domuzu dadanmış. Ne bostan, ne tarla bırakmış. Bostan ve tarla sahipleri de tuzak kurarak nasılsa bu zararlı canavarı diri diri yakalamışlar. Herkesin canı fena halde yandığından, domuzu öldürmeden önce iyice canını yakmağa karar vermişler.

Ama bir türlü münasip bir işkence şekli bulamıyorlarmış. Derken Hocaya danışmağa karar vererek ona başvurmuşlar. Meseleyi anlattıktan sonra ona nasıl bir işkence yapılmasını tavsiye edeceğini sormuşlar.

Hoca hiç düşünmeden cevap vermiş :

— En iyisi büyük masraflar benden, küçük masraflar ondan olmak üzere kendisini evlendirelim!

« BİR DE HEYBE Mİ YÜKLEYELİM? »

Nasreddin Hoca çarşıya gitmiş. Öteberi alarak bunları heybesinin gözlerine doldurmuş. Bir de bakmış, heybe iyiden iyiye ağır çekiyor. Tutmuş bunu omuzuna yüklenip eşeğine öyle binmiş ve evinin yolunu tutmuş.

Onu bu halde gören tanıdıkları :

— Hoca, bu hal ne? diye sormuşlar. Heybeyi ne diye eşeğin terkesine koymazsın da omuzunda taşırsın?

Hoca cevap vermiş :

— Görmez misiniz? Zavallı hayvan beni bile zor taşıyor. Bir de heybe mi taşıyacak? Ona yardım olsun diye heybeyi de ben taşıyorum.

SON ÜMİT

Nasreddin Hoca merhumun biricik varlığı olan sevgili eşiği bir gün kaybolmuş. Kendi mi başını alıp bir yere gitmiş, yoksa hayvanı biri mi aşırmış, bilmiyor.

Tabii şuna buna soruşturmağa, aramağa koyulmuş. Kirlara doğru açılmış. Bir taraftan da bir türkü söylemeğe başlamış.

Böylece dolaşp dururken bir tanıdığına rastlar.

Tanıdığı :

— Hoca, böyle türkü çağıra çağıra nereye gidiyorsun? diye sorar.

Hoca merhum da eşiğini kaybettiğini, onu aramakta olduğunu söyler.

Ahababı :

— Bu ne iştir Hoca Efendi? Benim bildiğim, insan eşiğini kaybetti mi, feryat eder, ağlar, dövünür. Sen ise türkü söylüyorsun!

Hoca, kendisine önündeki tepeyi gösterir :

— Bir ümidim şu dağın ardında kaldı. Eşiğimi orada da bulamazsam o zaman siz dinleyin bende ki feryadı! cevabını verir.

HOCAYA OYNANAN OYUN

Nasreddin Hoca'nın eşiği ölür. Tabii yeni bir eşek alması gerekir. Şimdi otomobile alışan bir kimse nasıl yayan gezemezse, eskiden de eşiğe, katıra alışan bir kimse, eşeksiz olamazdı. Merhum Hoca da bunlardan biri olduğundan yeni bir eşek almak üzere çarşıya gider.

Bakar, biri eşiğini satıyor. Gözden geçirir, hayvanı beğenir. Pazarlıkta da uyuşurlar, böylece eşiği satın alır. İpinden çekerek evinin yolunu tutar.

Durumu gözden kaçırmayan iki külhanbeyi, Hocaya bir oyun oynamaya karar vererek aralarında sözleşirler. Hoca'nın peşine düşerler. Biri eşiğin boynundaki ipi Hocaya sezdirmeden kendi boynuna bağlar. Diğer de eşiği aldığı gibi yeniden satmak üzere pazarın yolunu tutar.

Hoca, tam evinin önüne gelince, bir de bakar ki eşek kaybolmuş. Yerinde bir genç var.

— Kimsin sen? diye sorar.

Külhanbeyi boynunu bükerek :

— Ah, hiç sorma Hoca Efendi, der. Geçenlerde annemin kalbini kıracak bir eşeklik yaptım. Annem de bana: «İnşallah eşek olursun!» diye inkisar etti. Hemen insanlıktan çıkarak eşek haline geldim. Şimdi öyle sanıyorum ki, annem hasretime dayanamayaarak inkisarını geri aldı. Ben de yeniden insan haline geldim. Bunda şüphe yok ki kerametli varlığınızın da tesiri olmalı!

Hoca, bu durum karşısında gencin boynundaki ipi çözer :

— Peki, git de, bir daha annenin gönlünü kırma! der.

Ertesi sabah yine bir yerden biraz para uydurur. Pazara giderek yeni bir eşek aramağa başlar.

Bir de ne görsün? Dün aldığı eşek yine de satılmıyor mu?

Hemen eşiğe yaklaşır, kulağına eğilir :

— Seni gidi çapkın! der. Annene karşı yine nasıl bir eşeklik yaptın ?

MAKSADI BAŞKA İMİŞ!..

Nasreddin Hoca merhum, eşiğini huysuzluğu yüzünden satmağa karar vererek pazara götürür.. Hayvanı cambaza teslim eder. O da hayvanı satmak üzere dolaştırmaya başlar.

Bir müşteri gelir, dişine bakmak ister; eşek hart diye ısırır.

Bir başkası kuyruğına bakayım derken çiftiyi yer.

Hayvan kimseyi yanına yaklaştırmaz. Kimsenin kendisini muayene etmesine izin vermez. Cambaz da gelir, hayvanın yularını Hocaya teslim eder :

— Senin hayvanın çok huysuz, der. Kimse bu hayvanı satın almaz.

Nasreddin Hoca, eşiğini satamayacağını anlayınca :

— Esasında ben de onu satmak için getirmiş değilim, der. Maksadım Ümmeti Muhammedin benim ondan neler çekmekte olduğunu görüp anlamasıdır.

« AKLIN VARSA DEREYE KOŞ! »

Eski devirlerde kömür pek bilinmediğinden ateş odunla yakılırdı. Kış için de halk yazdan civardaki dağlardan ağaç keser, bunları istif ederek kış için saklardı.

Hoca da fırsat buldukça baltasını alır, eşiğini önüne katar, yakın dağlara giderek odun keserdi.



«Aklın varsa dereye koş!»

Bir gün yine böylece dağa çıkmış. Dolaşırken, çıra haline gelmiş bir çam köküne rastlar. Çıra, oduna nisbetle çok daha kıymetli olduğundan sevinir. Kökü parçalar. Eşğine de güzelce yükleyerek evin yolunu tutar.

Fakat yolda bir ara, çıranın iyi cinsten olup olmadığını merak eder. Çakmağını çakar, çıraya tutar. Bir iki defa üfleyince, kav haline gelmiş bulunan çıra birden alev alır. Söndürmek ister, söndüremez. Alevler bir anda bütün yükü kaplar. Ürken eşek de, sağa sola çifteler atıp anıarak koşmağa başlar.

Tabii Hocayı da bir telâş alır. Yaklaşamadığı eşeğinin arkasından koşarken, bir taraftan da :

— Aklın varsa dereye koş! diye haykıрмаğa başlar.

DOKUZ EŞEK Mİ, ON EŞEK Mİ?

Nasreddin Hoca buğdayını öğütmek için değirmene gidecekmiş. Bunu öğrenen komşular da kendi eşeklerini değirmene kadar götürmesi için Hocadan rica ederler. İyi kalbli olan Hoca da ken-

dilerini kırmaz. Dokuz eşeği önüne katarak yola koyulur. Kendi de kendi eşeğine biner, tabii..

Epeyce yol aldıktan sonra bir ara aklına eşekleri saymak gelir. Sayar, dokuz çıkar. Binmekte olduğu kendi eşeğini saymadığı için hemen telâşa kapılır :

— Eyvah! Eşeklerin sayısı benimki ile beaber on olacaktı. Halbuki dokuz tane var. Demek biri kaybolmuş.

Hemen eşeğinden inerek onuncu eşeği aramağa başlar. Tabii bulamaz. Dönüşte bir daha sayar; eşekler on tane..

Hoca rahatlar ve yeniden eşeğine binerek tekrar yola koyulur. Derken bir vesveseye kapılır. Eşekleri yeniden saymağa başlar. Yine binmekte olduğu eşeği saymayınca :

— Eyvah, demin yanlış saymışım! Eşeklerden biri kayıp!.. diye yere atlar. Sağa sola koşar, arar. Bir şey bulamaz. Eşeklerin yanına döner. Bir daha sayar; yine on tane..

Tekrar rahatlayarak eşeğine biner.. Yola koyulur. Bir üçüncü sefer yine aynı şekilde sayınca dokuz olduğunu görerek telâşla yere atlar. Sayar, yine on..

O zaman kendi kendisine :

— Eşekte iken dokuz, yere inince on oluyorlar. Eşeğime binip birini kaybetmektense, yaya gidip hiçbirini kaybetmemek doğru olacak! diyerek değirmene kadar yaya yürür.

« BEN BİLMEMİŞ OLAYIM! »

Eşek denilen faydalı hayvanı, insanlar hernedense çok hor görürler. Halbuki zavallının tek kusuru, biraz inatçı olmasından ibarettir. Yoksa kanaatkâr, cefakeş, çalışkan bir mahlûktur. Sıpa iken de çok sevimlidir.

Ama bir defa inadı da tuttu mu, mübarek insanı deli eder.

Nasreddin Hoca merhumun eşeği de bir gün inatçılık eder. Hoca onu bir güzel döver. Ahıra bağladıktan sonra da oğluna yüksek sesle :

— Şu hayvana ne yem, ne de su ver! Açlıktan gebersin! der.

Ama ahırdan çıkar çıkmaz hemen kulağına eğilir :

— Ben mahsustan, onu korkutmak için böyle söyledim. Sakın hayvanı aç ve susuz bırakma! Sen yine de yemini, suyunu ver! der.

NEFT YAĞI

Nasreddin Hoca'nın eşiği ihtiyarlamış. Eski kuvveti ve dinciliği kalmamış. Hoca ise işin farkında değil.. Eskiden dağdan köye bir saatte gelirken, bu mesafeyi iki saatte almağa başlamış.

Bir gün bunu bir ahabına dert yanmak için söyleyince, ahbabı :

— Eşegin gerisine biraz neft yağı süreceksin olursan hemen canlanır. Hızlı kaç, demiş.

O da bunu tecrübe etmiş. Hakikaten canı yanan eşek, dağdan eve, bu sefer yarım saatte gelivermiş.

Hoca, derdine derman bulduğu için memnun. Ertesi sabah yine oduna gitmiş. Odun kesip hayvana yüklemiş. Ama bu sefer kendisi de bir dermansızlık duymaya başlayınca, neft yağını eşegine sürdüğü gibi, kendisine de sürmeye karar vermiş.

Bu tecrübeyi yapar yapmaz canı fena halde yandığından, başlamış koşmaya... Eşeginden önce evine varmış. Karısına :

— Ben göle koşuyorum. Olan oldu. Eşek gelince ona da söyle, o da başının çaresine baksın! demiş.

«KİM VERECEK OTI?»

Hoca, eşegine yem ve su vermek işinde karısıyla sık sık kavgaya edermiş. Kadın ev işlerinden yorulduğunu, bu işin erkek işi olduğunu söyler, eşeğe otunu kocasının vermesi gerektiğini söylermiş. Hoca da hiç hoşlanmadığı bu işi karısına yüklemeye çalışmış.

Bir akşam yine bu yüzden tartışmışlar. Hoca, eşeğe ot vermediğini kesin olarak söylemiş. Karısı da inat etmiş, ben de vermem demiş. Bu yüzden eşek o gece aç kalmış.

Ertesi günü de iki taraf inadından vazgeçmemiş. Zavallı eşek yine aç kalmış.

Üçüncü günü eşegin bu inat yüzünden açlıktan öleceğini anlayan Hoca dayanamamış :

— İyi ama karı! demiş. Sen zoti, ben zoti! Kim verecek bu hayvana oti?

NASREDDİN HOCA VE TİMURLENK

Timurlenk Anadolu'ya gelip de Yıldırım Bayazıt'ın ordularını perişan ettikten sonra Akşehir'e gelmiş ve orada bir müddet kal-

mıştır. Orada da Nasreddin Hoca ile tanışmış, nüktelerinden çok hoşlanmış. Denebilir ki, Nasreddin Hoca, hoş buluşları ve nükteleri sayesinde Akşehirli Timurleng'in hışmına uğramaktan kurtarmış, böylece hemşerilerine büyük iyilikler yapmıştır.

Timurlenk, Nasreddin Hoca'yı tanıyınca ve kendisinden hoşlanınca, ilk iş olarak cesaretini ölçmek ister.

Kendisini bir meydana diker ve ellerini yanına açarak öylece durmasını emrettikten sonra usta okçularından birine gerekli emri verir.

O da yayına bir ok sürerek yirmi adımdan bir ok atar. Ok Hoca'nın sağ koltuğunun altından cübbesini delerek geçer. Yaya ikinci bir ok süren okçu, ikinci oku da Hoca'nın sol koltuk altından geçirir. Üçüncü oku ile sarığını delip düşürür.

Bütün bu tehlikeli tecrübeler yapılırken, Nasreddin Hoca, yerinden bir parmak bile oynamayınca, Timurlenk onun cesaretine hayran kalarak bol bir ihsanda bulunur. Aynı zamanda da kendisine yeni bir cübbe ile bir sarık verilmesini emreder.

Bu emirler yerine getirilirken Hoca merhum Timurlenge :

— Emredin de şu fakir Hocaya bir de çakşır (Şalvar) versinler! der.

Timurlenk :

— Ne münasebet? diye karşılık verir. Sadece cübben ve sarığın zarar gördü. Tarafımızdan çakşırına bir zarar getirilmiş değil ki..

Nasreddin Hoca başını sallar :

— Evet, doğru söylersiniz. Sizin tarafınızdan çakşırına bir zarar gelmedi ama, kendi tarafımdan çok büyük bir zarara uğradı. Onun için emredin de bir de temiz çakşır versinler!

Timurlenk güler ve Hocaya bir de yeni çakşır verilmesini emreder.

NEDEN ŞÜKREDERMiŞ ?

Timurlenk, Nasreddin Hoca'dan pek ziyade hoşlandığı için kendisiyle sık sık buluşur, konuşurmuş. Hoca da her istediği zaman Timurleng'in huzuruna çıkabilirmiş.

Bir sabah yine kendisini ziyarete karar vermiş. Ve bir sepet dolusu ayva alarak yola çıkmış. Yolda bir arkadaşına rastlamış.

Arkadaşı ona nereye gittiğini sorunca, o da Timurlengi ziyarete gitmekte ve ona ayva götürmekte olduğunu söylemiş.

Arkadaşı :

— Bana kalırsa sen ona ayva değil de incir götür, demiş. Timurlenk inciri çok seviyormuş.

Nasreddin Hoca bu tavsiyeyi tutmuş, ve ayvaları bırakarak sepetini incirle doldurup Timurlenge götürmüş.

O sabah Timurlenk biraz keyifsizmiş. Canı bir şeye sıkılmış olduğundan Nasreddin Hocaya yüz vermemiş. Sepetten aldığı incirleri de birer birer alarak Hoca'nın suratına atmaya başlamış.

Nasreddin Hoca suratına olgun incirleri birer birer yerken yüksek sesle durmadan Allaha şükredermiş.

Onun bu davranışı Timurlengin gözünden kaçmamış ve merakla :

— Bre suratına incirleri yerken ne şükreder durursun? diye sormuş.

Nasreddin Hoca cevap vermiş :

— Ben devletlime ayva getiriyordum. Yolda bir arkadaşla rastladım. Ve onun tavsiyesiyle size ayva yerine şu incirleri getirdim. Ya onu dinlemeyerek devletlime ayvaları getirseydim, yüzüm gözüm ne hale gelirdi? İşte bunu düşündüğüm içindir ki Allahıma şükrediyorum.

TEK AYAKLI KAZLAR

Nasreddin Hoca yine bir gün karısına bir kaz pişirterek bunu alır ve hediye olarak Timurlenge götürür. Ama yolda dayanamaz, kazın bir ayağını yer.

Timurlenk güzelce kızartılıp pişirilen kazdan memnun kalır. Ama bunun bir ayağının noksan olduğunu görünce :

— Bu kazın öbür ayağı ne oldu? diye sorar.

Hoca şaşırır, şöyle bir etrafına bakar. Az ötede birkaç kazın tek ayakları üzerinde tünemiş olarak güneşledikleri gözüne ilişince :

— Bizim Akşehirde kazlar tek ayaklıdır devletlim! der. İnanmazsanız bakınız!

Tabii Timurlenk bunu yutmaz. Adamlarından birine kazları kovalamasını emreder.

Adam elindeki çomakla kazlara vurunca, kazlar, öbür ayak-

larını da meydana çıkararak kaçmağa başlarlar. O zaman Timurlenk :

— İşte yalanın ortaya çıktı Hoca, der. Hani kazlarınız tek ayaklıydı?

Nasreddin Hoca hemen cevabı yapıştırır :

— O çomağı ben de yesem, dört ayaklı olurum!.

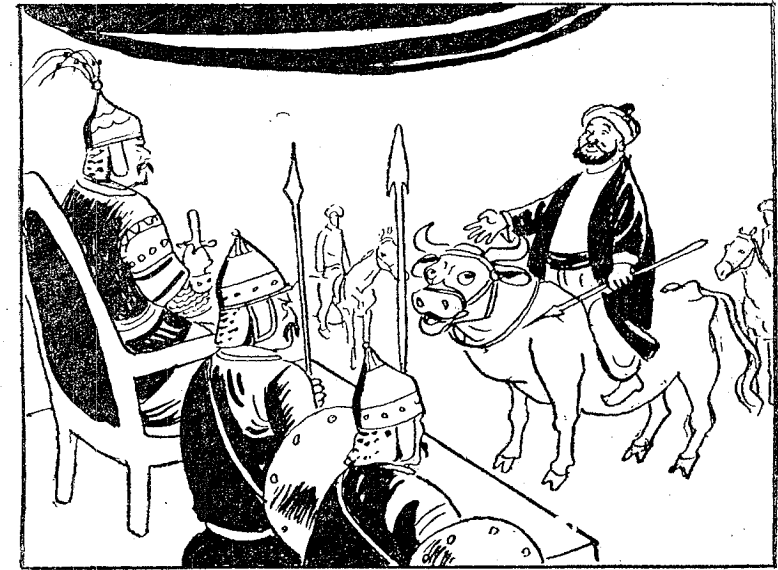
BUZAĞI İKEN KOŞARMIŞ

Timurlenk boş vakitlerinde ordusunu tâlim ettirir ve hem oyun, hem de bir çeşit cenk tâtîmi olan cirit oynatırdı.

Bir gün cirit oyununa Hoca'yı da dâvet eder. Bir hayvana binerek öyle gelmesini tembih eder.

Nasreddin Hoca merhumun ise böyle taraklarda bezi olmadığından kötü bir düşünceye dalar. Ne yapacağını bir türlü kararlaştıramaz. Nihayet ertesi günü çift sürdüğü öküzünün sırtına atlayarak ciridin oynanacağı meydana gelir.

Herkes yerinde duramayan, rüzgâr gibi koşan yağız atlarda



«Devletlim! Şimdiki halini bilmem, buzağı iken çok hızlı koşardı...»

iken onun böyle hantal bir öküzün sırtında gelişi, Timurlengi fena halde kızdırır :

— Hoca! der. Cirit oyunu için çok hızlı koşan, gayet atik hayvanlara binmek gerekirken sen ne diye bu hantal ve lâgar öküzle geldin?

Nasreddin Hoca boynunu bükerek :

— Vallah devletlim! der. Son yıllardaki halini bilmiyorum ama, ben onun buzağı iken ne kadar çevik olduğunu bilirim. Öyle koşardı ki ona at değil, kuş bile yetişemezdi.

EŞEK OLMAK GEREKİRMİŞ

Akşehir halkı, gazabından fena halde korktuğu Timurlengi memnun etmek için bir çare ararlar. Sonunda kendisine güzel bir eşek hediye etmeğe karar verirler.

Eşeği kendisine takdim edecek heyet arasında tabii Nasreddin Hocaya da ödev verirler. Bunlar güzelce süsledikleri eşeği önlerine katarak Timurlengin huzuruna gelirler.

Timurlenk bu hediye küçümser gibi görününce, sıra ile herbiri hayvanın bir tarafını medhe koyulur.

Kimi çok sağlam bir hayvan olduğunu, kimi dört nala giderken bile sırtında kahve içilecek kadar insanı sarsmadığını, kimi cinsinin pek makbul olduğunu ileri sürer. Ama bu sözlerin hiçbirisi Timurlengin ilgisini uyandırmaz. Herkes bu cihangir komutanın birdenbire gazaba gelmesinden korkmağa başlar.

Nasreddin Hoca bakar ki hava kötü, hemen atılır :

— Ben de bu mübarek mahlûkun gözlerinde büyük bir zekâ görüyorum, der. Bana öyle gelir ki, kendisine tâlim edilse, kısa zamanda okuma bile öğrenebilir.

Bu söz, Timurun birden ilgisini uyandırır :

— Bu eşek okuma yazma öğrenebilir öyle mi?

— Bundan şüphem yoktur devletlim!

— Pekâlâ! Seni bu eşeğe okuma öğretmeye memur ediyorum. Ama eğer kendisine bunu öğretemeyecek olursan kellen de gider. Bunu da bilmiş ol!

Herkes acıyarak Hocaya bakarken, o istifini bozmaz..

— Başüstüne! Ancak bunun için eşeğin bana teslim edilmesini ve on beş gün de mühlet verilmesini isterim.

— Kabul !

— Bu işin bir miktar masrafı olacak..

— Ne lâzımsa verilsin!

Nasreddin Hoca da parayı cebine atar, eşeği önüne katarak evinin yolunu tutar. Yolda arkadaşları ne yapacağını sorarlar, ama o hiç birine cevap vermez.

On beş gün dolar. Hoca da kolunun altına bir kara kaplı kitap sıkıştırarak eşek önünde, Timurlengin divan kurduğu yere gelir.

Timurlenk :

— Oldu mu? diye sorar.

— Evet devletlim!

— Demek ona okuma öğrettin?

— Evet efendim!

— Pekâlâ, göster mârifetini!

Etraf büyük bir meraklı kitleyle sarılmıştır. Timurlengin arkasında da baş cellâdı palasını sıyırmış beklemektedir. Hiç kimse Hoca'nın bu işi becerebildiğine inanmamakta, ona şimdiden acı-maktadır.

Nasreddin Hoca kitabı eşeğin önüne koyarak çekilir.

Eşek o zaman hemen burnu ile kitabı açar ve dili ile sahifeleri çevirmeğe, aynı zamanda da anırmağa başlar.

Herkes şaşırılmıştır.

Timurlenk de bunlardan biridir. Yanındaki müşavirine döner:

— Bu işe ne dersin?

Nasreddin Hoca'nın düşmanı olan müşavir :

— Bu ne biçim okuma? Eşek sahifeleri çeviriyor ama sadece anırıyor. Ne dediği, yahut ne okuduğu anlaşılmıyor, der.

Timurlenk Hocaya döner :

— Ne dersin bu söze?

Hoca tereddüt etmez :

— Aman devletlim! der. Nihayet eşek bu.. Onun ne dediğini, ne okuduğunu anlayabilmek için eşek dilini bilmek gerekir.

Cevap Timurlengin hoşuna gider. Nasreddin Hocaya yüklü bir mükâfat verdikten sonra bu işi nasıl başardığını sorar.

İyi bir mükâfat alan ve Timurlengin hiddetinin geçtiğini gören Hoca anlatır :

— Efendimiz! İlk iş olarak verdiğiniz harçlıkla bolca arpa aldım. Arpaları bu kitabın sahifeleri arasına yerleştirdim. Birkaç gün sahifelerini elimle açarak eşeğe arpaları yedirdim. Buna çabucak alıştı. Ve arpaları yeyip karnını doyurmak için sahifeleri

diliyle çevirmeyi öğrendi. Son iki gün ise onu aç bıraktım. Burada huzurunuzda kitabı görünce, içinde arpa bulunduğunu sanarak bunun sahifelerini çevirmeye koyuldu. Bir şey bulamayınca da acı acı anırmağa başladı. Mesele bundan ibarettir.

Nasreddin Hoca'nın göstermiş olduğu zekâ, Timurlengin o kadar hoşuna gider ki, kendisine bir mükâfat daha verir.

Böylece Nasreddin Hoca zekâsı sayesinde hem Akşehirliileri Timurlengin gazabından kurtarır, hem de bol bol ihsana nâil olur.

FİL HİKÂYESİ

Timurlengin bütün İranı, Kafkasyayı ve Anadolu'yu zapteden ordusunda filler de vardı. Timurlenk Akşehire gelip burasını beğenince ve kalmağa karar verince, bu fillerden birini de oraya getirtir.

O zamana kadar hiç fil görmemiş bulunan Akşehir halkı önce bundan memnun kalırlar ama, fil harman yerlerini, bostanları, bahçeleri silip süpürmeye başlayınca, herkesi bir düşüncedir alır. Mübarek hayvan doymak nedir bilmiyor.

Bu durum karşısında aralarında toplanıp ne yapacaklarını düşünmeye başlayan Akşehir halkı, sonunda bir heyet halinde Timurlengin huzuruna çıkarak ondan fili geri aldırması için rica da bulunmağa karar verirler.

Tabii bu heyete girmesi için Nasreddin Hocayı da zorlarlar. Nasreddin Hoca da ister istemez hemşerilerinin ricalarını kabul eder.

Heyet yola çıkar. Fakat Timurlengin bu işe fena halde kızmasından da korkmaktadırlar. Adamın sağı solu yok! Hepsini birden cellâtlara teslim etmesi işten bile değil..

İşte bu korku yüzünden yolda birer ikişer sığılmaya başlarlar. Tam karargâha varınca, Timurlengin büyük bir hiddet içinde bangır bangır bağırarak olduğu duyulur. Bunu duyan diğerleri de hemen ters yüz edince, Nasreddin Hoca kendisini sert cihangirin karşısında tek başına bulur.

Timurlenk onu görünce :

— Yine ne istiyorsun bre Hoca? diye gürlersin.

Timurlengin bu sorusu karşısında Nasreddin Hoca hemen titremeye başlar :

— Şey devletlim! diye kekeler. Akşehir halkı kullarınız beni gönderdiler de...

— Ne diye gönderdiler? Ne istiyorlar?

— Şu mübarek fil için...

— Ne olmuş file?

Nasreddin Hoca, hakikati söyleyecek olursa Timurlengin gazabına uğrayacağını hemen anlayarak :

— Hiddet buyurmayın devletlim! diye konuşur. Kullarınız bu mübarek hayvandan pek memnun.. Kendisini pek sevdiler. Ancak burada yalnız olmasından üzülmüyorlar. Acaba bir dişisi de getirilse, burada üreseler diye ricada bulunuyorlar.

Bu sözler, Timurun hiddetini yatıştırır :

— Pekâlâ, söyleyeyim, getirsinler! cevabını verir.

Timurlengin huzurundan hemen çıkan Hoca, kan ter içinde şehire dönerken, yolda sığılan ve kendisini yalnız bırakan hemşerileri hemen etrafını alırlar :

— Oldu mu Hoca? Timurlenk şu belâlı hayvanı buradan uzaklaştırmağa razı oldu mu?

Nasreddin Hoca onlara ters ters bakar. Arkasından da şu cevabı verir.

— Siz ne diyorsunuz? Yakında dişisini de getiriyor. Burada üreyecekler! O zaman göreceksiniz gününüzü!

Ve hiddetle evinin yolunu tutar.

HOCANIN OK ATIŞI

Timurlenk, keyifli bir gününde Nasreddin Hocayı alarak, askerlerin ok talimi yaptıkları yere götürür. Orada konuşurlarken, Nasreddin Hoca övünmek için bir zamanlar kendisinin ok talimi yaptığını, ok atmakta çok usta olduğunu söyleyecek olur. Bu sözle yakından ilgilenen Timurlenk hemen Hocaya bu ustalığını isbat etmesini emreder.

Hoca ne yapsın? Söz bir defa ağzından çıkmış. Geri almak da olmaz. Hemen eline sürülen yay ile oku alır. Hedefin karşısına geçer. Oku yaya sürer. Hedefi nişanlar, oku atar.

Ok, hedefin çok uzağına düşünce :

— İşte ilk talime başladığım vakit, oku böyle atar, hedefi bir türlü tutturamazdım, der.

Hemen yaya ikinci bir ok sürer. Bunu da atar. Bu ok da hedefi bulamayınca :

— Ama ben yılmadım. Okları bu şekilde hedefe eristirememekle beraber, bu işe her gün devam etmekte kusur etmedim, der.

Üçüncü oku da çabucak yaya sürüp fırlatınca, bu sefer ok nasılsa hedefin tam ortasına saplanır. O zaman mağrur bir tavırla yayı sahibine verir :

— Sonunda da gördüğünüz gibi oku hedefin tam ortasına saplamaya başladım. İşte Hoca attı mı, böyle atar!

HOCA VE ÂLİM

Akşehir nasılsa dünyanın büyük bilginlerinden biri gelir. Ve şehrin en bilgini kimse onunla münazara yapmak istediğini söyler.

Timurlenk gelip yerleşmiş, bütün bilginler çoktan kaçıp gitmişler. Ne yapsınlar, halk bu ünlü bilginle Nasreddin Hocayı karşılaştırmaktan başka çare bulamazlar. Hocaya yalvarıp yakarır- lar, o da sonunda bu bilginle karşılaşmaya razı olur.

Münazara, Timurlengin huzurunda yapılacaktır. Ancak iki münazaracı birbirlerinin dillerinden anlamadıklarından, bu işi işaretlerle yapacaklardır. Bu yolda anlaşılır.

Yabancı bilgin önce yere bir daire çizer, bekler.

Nasreddin Hoca hemen bunu ikiye böler. Sonra dörde ayırıp üçünü kendi tarafına çekerek gibi yapıp, dörtte bir kısmını ona iter gibi bir işarette bulunur.

Bilgin hemen başıyla cevabın makbul olduğunu işaret eder.

Arkasından parmaklarını yukarıya doğru çevirip bir iki defa hareket ettirir.

Nasreddin Hoca da bu işaretin tam tersini yapar. Parmaklarını yere doğru çevirerek ellerini sallar.

Bilgin bu cevabı da beğenir.

Derken kendini gösterir. Yerde sürünür gibi yapar.

Hoca da hemen kuş gibi uçar işaretini verir.

O zaman bilgin Hocanın karşısında saygı ile eğilip elini öper.

Timur bu işaretlerden bir şey anlamayarak tercüman yoluyla bilgine bütün bu işaretlerin mânasını sorar.

Bilgin şu cevabı verir :

— Ben dünyanın her tarafını dolaştım; fakat itiraf ederim ki bu Hoca kadar bir bilgine rastlamadım. İlk olarak dünyanın yuvanlık olduğunu bilip bilmediğini anlamak istedim.

Meğer bunu çok iyi bilirmiş. Hemen ekvator hattını çizerek dünyanın kuzey ve güney olarak ikiye bölündüğünü belirtti. Üstelik dünya yüzünün üç kısmının deniz, bir kısmının kara olduğunu da bildi.

İkinci olarak yerden otların ve ağaçların nasıl bittiğini sordum. Hemen şart olarak yağmuru işaret etti.

Son olarak yeryüzünün insanlar ve dört ayak üstünde yürüyen, yahut sürünge mahlûklar ve balıklarla dolu olduğunu bilip bilmediğini anlamak istedim. İşte bu soruyu sorarken büyük bir unutkanlık yapıp kuşları sormayı unuttum. O ise, bunu farkedip bana kuşları hatırlatmak suretiyle işlediğim hatâyı düzeltti. Böylece bütün sorularımın karşılığını fazlasıyla vermiş oldu. Kendisinin benden üstün bir bilgin olduğunu anladığım için de elini öptüm.

Timurlenk ondan bu cevabı aldıktan sonra Nasreddin Hocayı yanına çağırır ve işaretlerle neler konuşmuş olduklarını bu sefer de ona sorar.

Hoca merhum, büyük bir fütursuzlukla şunları anlatır :

— Ben onu sahiden bir bilgin sanmıştım. Bu adam bir bilgin filân değil, sadece bir aç. Herhalde Akşehirin baklavalarının şöhretini duymuş olacak ki, bir tepsi baklava işareti yaptı. Ben de önce ortasından böldüm. Yâni yarısı senin, yarısı benim olsun demek istedim. Sonra baktım ki bu çok olacak, bir tepsi baklavayı dörde böldüm. Üç kısmını kendime ayırıp ancak bir kısmını kendisine verebileceğimi söyledim.

İkinci işaretiyle, şöyle bir tencere dolusu pilâv pişirsek. Pilâv fıkır fıkır kaynayıp pişse de yesek demek istedi. Ben de pilâvın pilâv olması için üzerine tuz, biber, üzüm, fıstık serpmek gerektiğini belirttim. Hoşuna gitti.

Son olarak kendisini acındırmak için çok aç olduğunu, açlıktan karnının çıktığını, yürümeye dermanı kalmayıp yerlerde süründüğünü anlatmak istedi. Ben de açlıktan bir kuş gibi hafifleyip, nerede ise uçacağımı işaret ettim. Böylece bizim eve konuk gelmesini önlemek istedim. Mesele budur, devletlim!

ONA PAHA BİÇMİŞ

Timurlenk bir gün Nasreddin Hocayı da yanına alarak bir hamama gider. Soyunup peştemallarını kuşanır, sıcağa girerler. Bir taraftan terlerken, bir taraftan da şundan bundan bahsederler.



« Ben de zaten peştemala paha biçmiştim ! »

Derken Timurlengin aklına bir soru gelerek Nasreddin Hoca-ya sorar :

— Sen herşeye kıymet biçmesini bilirsin! Bu halimle bana ne kıymet biçersin?

Hoca, Timurlengi şöyle bir süzer :

— Yüz akçe! der.

Kendisine bu kadar az kıymet biçilmesine içerleyen Timurlenk kızar :

— Behey gafil! der. Yalnız şu işlemeli peştemalın yüz akçe ettiğini bilir misin?

Nasreddin Hoca boynunu büker :

— Ben de zaten onu düşünerek yüz akçe, dedim.

DÜNYANIN ORTASI

Bir gün Timurlengin karargâhına yine dünyaca tanınmış bir bilgin gelir. Ondan kendisiyle tartışacak bir bilgin ister.

Timurlenk de hemen Nasreddin Hocaya haber gönderir. Nasreddin Hoca da kalkar, gelir.

Bilgin tek bir soru soracağını söyleyerek :

— Dünyanın ortası neresidir? sorusunu sorar.

Nasreddin Hoca, sağa, sola bakar. Gözüne eşeği ilişince :

— Eşegimin sol arka ayağının bastığı noktadır, cevabını verir.

Bilgin bunu kabul etmeyerek Hocadan isbat etmesini ister.

Nasreddin Hoca'nın cevabı pek kestirme olur :

— İnanmazsan ölç !

Esas itibarıyla dünyanın yuvarlak olduğu gözönüne alınacak olursa her noktanın dünyanın ortası olabileceği meydandadır. Bu bakımdan da rahmetli Hoca'nın cevabı doğru bulunmaktadır.

TİMURLENGE BİR CEVAP

Timurlenk, sohbetinden pek ziyade hoşlandığı Nasreddin Hoca'yı yine bir gün yanına çağırılmış. Şundan bundan konuşurlarken Timurlengin karşısına bir takım köleler çıkarmağa başlarlar. Meğer Timurlenk kapısında hizmet görmek üzere bir köle satın al-



«Aman Devletlim, senin kapında çalışırken gülecek değil a!»

mak istermiş. Fakat getirilenleri bir türlü de beğenmezmiş. Herbirine bir kusur bulurmuş.

Sonunda hiçbirini beğenmeyerek Hocaya dert yanmağa başlamış.

Nasreddin Hoca :

— Siz bilirsiniz ama, huzurunuza getirilen köleler arasında pekâlâ eli yüzü düzgün, işe yarayacak olanlar da vardı. Meselâ sonuncusunda ben hiçbir kusur göremedim, demiş.

Timurlenk :

— Sen farkında olmadın. Gülerken bütün dişleri görünüyordu, karşılığını verince, Hoca cevabı yapıştırmış :

— Aman devletlim, bu bir kusur sayılır mı? Zavallı kapınızda çalışırken gülecek değil a!

NEÛZÜ BILLÂH

Timurlenk, Hoca merhumla bir gün konuşurken, konu Abbâsî Halifelerine gelmiş. Bu arada Timurlenk kendisine şöyle bir soru sormuş :

— Son Abbâsî Halifelerinin adlarının sonunda hep «billâh» kelimesi var. Mütevekkil Billâh, Mutasım Billâh gibi... Acaba ben de bir Abbâsî halifesi olsaydım, adım ne olurdu?

Nasreddin Hoca, sertliği ve şiddeti ile şöhret bulan bu cihan-gire hemen en uygun düşecek adı bulmuş :

— Neûzü Billâh! (Allaha sığındık, demektir)

İPE UN SERMEK

Nasreddin Hoca merhum, komşularından birinin kendisinden bir şey istemesine fena halde kızar, istenen şeyi vermemek için elinden geleni yaparmış.

Komşuları da Hoca'nın bu huyunu bildiklerinden, kendisini kızdırmak için fırsat düştü mü durmadan öteberi isterlermiş.

Bir gün komşularından biri yine Hocaya başvurarak çamaşır-ıpi ister.. Hoca vermemek için :

— İp boş değil, üzerine un sermişler! karşılığını verir.

Komşu :

— Amma da yaptın Hoca, diye çıkışır. Hiç ipe un serilir mi?

Nasreddin Hoca da dayanamayarak ağzından baklayı çıkarır:

— Vermeye gönlü olmayınca, insan ipe un da serer. Artık an-layiver!

HAMAM ÜCRETİ

Nasreddin Hoca merhum, bir gün hamama gidecek olur. Hamamcılar kendisine hiç itibar etmezler. Eski püskü bir peştemal, kirli, yırtık bir havlu verirler. Hiçbir tellâk da yanına uğramaz.

Hoca kendi kendisine şöyle böyle yıkanır. Hamamdan çıkar-ken de on akçe gibi ancak çok zengin ve eli açık insanların ver-dikleri büyük bir bahşiş bırakır.

Tabii hamamcılar bu durum karşısında pek utanırlar.

Bir müddet sonra Nasreddin Hoca yine aynı hamama gelir. Kendisini gören hamamcılar hemen karşılamaya koşarlar. Hususî oda açarlar. Sırma işlemeli peştemallar, ipek havlular, sedef na-lınlar çıkarırlar. Hoca'nın koltuğuna girerek onu içeri alırlar. Hal-vette çift tellâk kendisini kokulu sabunlarla yıkayıp bir âlâ kese-lerler. Hocaya yıkandıktan sonra çay, kahve ikram ederler. İs-tirahatine dikkat ederler.

Hoca bu sefer hamamdan çıkarken kendisini uğurlamak üzere sıralanan hamamcılara bir akçe uzatır.. Ve onların buna fena halde bozulduklarını görünce de şöyle konuşur :

— Bu bir akçe, geçen sefer geldiğim zamanki hamam ücre-tidir. Geçen sefer verdiğim on akçeyi de bugünkü hamam ücreti-ne sayarsınız.

KIRK YILLIK SİRKE

Tabii eskiden bugünkü ilâçlar yoktu. Hekimlik de ileri gitme-mişti. İlâçların hemen hepsi bugün «koca karı ilâçları» dediğimiz cinsten ilâçlardı. Bâzı otların, maddelerin her derde devâ olduğuna inanırlardı.

Bu arada kırk yıl bekletilmiş sirkenin de bir çok dertlere de-vâ olduğuna inanılırdı. Onun için bâzı evlerde böyle eskitilmiş sirke saklanırdı.

Bir gün Hoca'nın komşularından biri hastalanır. İlâç için de kırk yıl eskitilmiş sirke aramağa başlarlar.

Biri Nasreddin Hoca merhuma başvurur :

— Hocam, sende kırk yıllık sirke var mı? Bir hastamız için lâzım da..

Hoca :

— Var! der.

— Bir parça verir misin?

- Veremem.
 — Neden Hoca? Bir zavallı hastayı iyileştirmek istemez misin? Vermek istemeyişinin sebebi ne?
 — Eğer her isteyene verecek olsaydım, elimde kırk yıldan sirke mi kalırdı?

M E K T U P

Nasreddin Hocaya biri başvurarak Bağdattaki bir ahabına Arapça mektup yazdırmak ister. Hoca yıllarca medresede dirsek çürütmüş ama, Arapçayı bir türlü öğrenememiş. Bunu olduğu gibi itiraf etmek de, adamın gözünde küçük düşeceği için işine gelmiyor. Ne yapsın?

— Vallah istediğin mektubu yazmak benim için işden bile değerli ama şu sıralarda Bağdada gidebilecek halde değilim, der. Adam şaşırır :

— Aman Hocam, yanlış anladın galiba.. Senin bağdada gitmeni istemedim ki. Yazacağın mektubu bir başkası ile göndereceğim. Nasreddin Hoca ise artık vereceği cevabı hazırlamıştır :

— Anlayacağın, ben Arapçayı çok iyi bilirim ama, yazım gayet kötüdür. O kadar ki yazdığımı benden başka hiç kimse okuyamaz. Onun için yazacağım mektubu göndermek istediğin adam ancak ben okuyabilirim. Bunun için de benim Bağdada gitmem gerekir. Buna da imkân yok. İyisi mi sen mektubunu yazısı okunur bir başkasına yazdırmağa bakmalısın..

PERDEYİ BULAMAZLARIŞ

Arkadaşları Nasreddin Hocanın eline bir saz tutuşturmuşlar ve :

— Hoca, sen herşeyi bilirsin! Biraz da saz çal da dinleyelim, demişler.

Hoca, onları kırmamış. Sazı kucağına almış, başlamış tellerine rastgele vurmağa.. Tabii bu yüzden sazdan bir takım baş şişirici sesler çıkmağa başlar.

Bir tanesi hemen itiraz eder :

— Saz böyle çalınmaz Hoca !

— Ya nasıl çalınır ?

— Sol elin sapta dolaşacak. Makamlara göre tellere basacaksın. Saz çalanları görmedin mi? Onların nasıl makama göre perde aradıklarını farketmedin mi?

Nasreddin Hoca cevap verir :

— Onlar perdeyi bulamadıkları için arıyorlar. Ben bulmuşum, ne diye arayayım?

« DOĞDUĞUNA İNANIRSIN DA... »

Nasreddin Hocaya bir iş için kazan lâzım olmuş.. Komşusundan istemiş. O da vermiş. Hoca işini bitirdikten sonra kazanın içine bir de ufak tencere koymuş.

Kazan sahibi bunu görünce :



«Cansız kazanın doğurduğuna inanıyorsun da, öldüğüne neden inanmazsın?»

— Bu tencere ne Hoca Efendi? diye sormuş.

Nasreddin Hoca :

— Senin kazan doğurdu.. diye cevap vermiş. Böyle olunca tencerenin sana verilmesi gerekir..

Komşu buna pek sevinmiş. Kazanıyla birlikte tencereyi de alıp gitmiş..

Aradan kısa bir müddet geçtikten sonra Nasreddin Hoca aynı komşusundan kazanı yine istemiş. Komşu da seve seve kazanı getirip vermiş.

Aradan bir iki gün geçtiği halde kazan gelmeyince, kalkmış Hocanın evine gitmiş :

— Bizim kazanın işi bitti ise almağa geldim, Hoca! demiş.

Nasreddin Hoca başını sallamış :

— Ah, hiç sorma! Demiş. Senin kazan ölüverdi. Cenazesini acele kaldırıp gömdük!

Kazanın elden gittiğini farkedene komşu hemen telâşa düşmüş:

— Sen çocuk mu kandırıyorsun Hoca Efendi? demiş. Hiç cansız kazan ölür mü?

Hoca :

— Seni gidi köftehor seni! demiş. Cansız kazanın doğurduğu na inanıyorsun da öldüğüne neden inanmazsın?

ER OLAN SÖZÜNDEN DÖNMEZMİŞ

İnsanlar henedense ihtiyarlamaktan hiç hoşlanmazlar. Her zaman için genç kalmak isterler. Her nekadara daha çok kadınlar yaşlarını saklamaya çalışırlarsa da, erkeklerin de çoğu yaşlarını saklamak isterler.

Bizim Hoca Nasreddin de bunlardan imiş.

Bir gün bir mecliste konuşurlarken biri Hocaya sormuş :

— Kuzum Hoca Efendi, sen kaç yaşındasın?

Nasreddin Hoca kestirip atmış :

— Kırk yaşındayım.

Beriki hemen itiraz etmiş :

— Nasıl olur Hocam? On yıl kadar önce sana bir defa daha sormuştum. O zaman da kırk yaşındayım demiştin.

Nasreddin Hoca oralı olmamış :

— Er olan sözünden dönmez! demiş. Şimdi sen bana bu soruyu yirmi yıl sonra da soracak olsan, sana yine de aynı cevabı veririm.

NEFES

Köylünün birinin eşiği uyuz olmuş. Ne yapayım, diye şuna buna sormuş. Biri katran sürmesini söylemiş. Mûzibin biri de Hoca'ya oyun oynamak için köylüye Nasreddin Hoca'nın evini târif etmiş :

— Doğruca oraya gidersin. Orada nefesi kuvvetli bir hoca oturur. Eşiğine bir nefes etsin, uyuzu hemen geçer! demiş.

Köylü de dosdoğru Nasreddin Hoca'nın evine damlamış. Durumu anlatmış :

— Bana hayvana katran sürmemi söylediler ama, senin de nefesin kuvvetli imiş. Ne olur bir nefes et de hayvanım iyileşsin! Şu uyuz illetinden kurtulsun!

Nasreddin Hoca kendisine bir mûzibin oyun oynadığını anlamış ama, renk vermemiş :

— Olur, nefes ederim ama, sen hayvanının bu illetten kurtulmasını istiyorsan, benim nefesime biraz da katran sürmeyi unutma! demiş.

UZARMIŞ

Nasreddin Hoca merhum bir gün bedestende dolaşırken âdi görünüşlü bir kılıcın yüz akçeye dolaştırılmakta olduğunu görerek şaşar :

— Yâhu! Bu, alelâde bir kılıç, der. Bunun yenisini on akçeye almak mümkün iken neden yüz akçe istiyorsunuz?

Kılıcı dolaştıran izah eder :

— Bu âdi bir kılıç gibi görünüyor ama öyle değildir. Bir havale edildi mi, kendiliğinden iki arşın uzar.

Hoca merhum bunu öğrenince, hemen evine koşar. Maşayı kaptığı gibi bedestene gelir. Başlar bunu iki yüz akçeye satmak için dolaştırmaya...

Kendisine takırlılar :

— Sen deli mi oldun Hoca? Bir akçe etmez maşaya kim ikiyüz akçe verir ki?

Hoca hemen karşılık verir :

— Az önce burada havale edildiği zaman iki arşın uzayan bir kılıç için yüz akçe istenmiyor muydu? Bizim karı bana kızıp da maşayı havale etti mi, on arşından fazla uzar.

« O KADAR İNCE ELEYİP SIK DOKUMAYIN ! »

Nasreddin Hoca bir gün evini tâmire koyulur. Tâmir bitince, evin önünde bir hayli moloz yığılı kalır. Halk sokaktan gelip geçerken rahatsız olur. Hocaya bunu kaldırmasını söylerler :

O da kazma küreği alarak moloz yığınının yanında bir çukur kazmağa başlar.

Ahbaplarından biri bunu görünce :

— Ne yapıyorsun Hocam? diye sorar.

Hoca, moloz yığını gösterdikten sonra :

— Halk, şu moloz yığınının şikâyet ediyor. Bir çukur kazıyorum ki, bunları gömeyim. Halk sokaktan rahat rahat geçebilsin! Adam :

— İyi ama, ya bu çukurdan çıkan toprak ne olacak? diye sorar.

Hoca şaşırır. Bir anda verecek cevap bulamaz. Sonra :

— Canım sen de o kadar ince eleyip sık dokumasan olmaz mı? der.

ON GÜNLÜK HAMMALLIĞINI İSTERSE...

Nasreddin Hoca merhum, bir gün pazardan öteberi aldıktan sonra bunları bir hammala yükler... Evine dönerken bir ara hammalı kaybeder. Esasında hammal bir fırsatını bulup kaçar.

Aradan on gün kadar geçtikten sonra Hoca çarşıda dolaşırken birdenbire hammalı görmez mi? Görünce de hemen kendisine görünmeden savuşuverir.

Meseleyi bilen arkadaşlarından biri :

— Madem ki kaçan hammalı bir defa ele geçirmiştin, onu yakalayacak yerde neden kaçtın?

Hoca cevap verir :

— Nasıl kaçmayayım? Ya adam beni tutup da on gündür yükünü taşıyorum. Ver bakalım on günlük hakkımı derse ne yaparım?

« BENİ BAŞ AŞAĞI GÖMÜN! »

Nasreddin Hoca bir gün arkadaşları ile bir mecliste konuşurken :

— Vasiyetim olsun, öldüğüm zaman beni baş aşağı gömün! der.

Onun bu isteği herkes tarafından garip karşılanır. İçlerinden biri :

— Neden bunu istiyorsun Hoca? diye sorar.

Nasreddin Hoca cevap verir :

— Yarın kıyamet koptuğu zaman dünya altüst olacak değil mi? Ben de o zaman dosdoğru kalkarım.

« YAZIK SANA! »

Nasreddin Hoca merhumun Bursada bir işi çıkmış. Devletle ilgili bir işmiş bu.. Çıkıp çıkmayacağı belli değil.. Kalkmış Bursaya gelmiş. Orada biri kendisine işinin olmasını istiyorsa, üç gün Ulu Câmie gidip namaz kılmasını, duâ etmesini tavsiye etmiş.

O da böyle yapmış. Üç gün arka arkaya, Bursanın bu büyük câmiine devam etmiş. Namazlardan sonra işi olsun diye saatlerce duâ etmeyi de ihmal etmemiş.

Fakat gelin görün ki işi bir türlü olmamış.

Bir gün öğle namazını, Ulu Câmie yetişemiyerek bir mahalle arasında rastladığı küçük bir mescidde kılmış. Orada da duâ etmiş. Aynı gün işi birdenbire olmasın mı?

Bu işe hem sevinen, hem de şaşan Hoca merhum, doğruca Ulu Câmie giderek büyük kapısından girmiş ve :

— Yazık sana! Şu küçük mescid kadar bile olamadın! diye söylenmiş.

ALLAH TAKSİMİ

Nasreddin Hoca bir gün sokaktan geçerken, mahalle çocuklarının aralarında kavga etmekte olduklarını görür. Onları ayırmak ister. Çocuklar da kendisini görünce pek sevinirler. Etrafını alarak şöyle derler :

— Hep birlik olduk, şu cevizleri topladık. Kimimiz ağaca çıktık, kimimiz çıkanlara omuz verdik. Kimimiz dalları silktik, kimimiz de topladık. Şimdi bunları aramızda bölüşemiyoruz. Ne olur, sen hakem ol da bize şu topladığımız cevizleri taksim et!..

Hoca :

— Pekâlâ! der. Yalnız bu taksimi nasıl yapayım? Allah taksimi mi istersiniz, kul taksimi mi?

Çocuklar hep birden :

— Allah taksimi! derler.

Nasreddin Hoca da bunun üzerine cevizleri alır. Kimine bir avuç, kimine iki avuç, kimine sadece bir veya iki ceviz verir. Kimine ise bir şey vermez.

Ceviz alamayan veya az alanlar hemen itiraz ederler :

— Bu ne biçim taksim Hoca Efendi? Haksızlık yaptın!

Nasreddin Hoca oralı olmaz :

— Hayır, ortada haksızlık filân yok. Siz, Allah taksimi iste-

diniz; ben de bunu yaptım. Eğer kul taksimi isteseydiniz, hepini-
ze eşit sayıda ceviz verirdim. Ama Allah taksiminde iş değişir.
Allah da nimetlerini kullarına eşit olarak dağıtmıyor ki.. Kimine
çok, kimine az verir. Kimine de hiç vermez. Onun için hakkınıza
razi olmalısınız!

Çocuklar ses çıkaramazlar.

TEHDİT

Nasreddin Hoca merhumun herşeyi tatlı ve hoş olduğu gibi,
tehditleri de böyledir. O, herşeyi, her olayı eğlenceli tarafından
görmesini bilmıştır.

Bir gün bir köye gider. Köylüler kendisini misafir ederler. Ye-
mek çıkarırlar. Yemekten sonra Hoca döneceği zaman bir bakar,
heybesi ortada yok.. Kimse de ne olduğunu bilmiyor.

Başlar söylenmeye :

— Çabuk heybemi bulun! Ne yapıp yapıp onu bulmalısınız.
Yoksa ben yapacağımı bilirim!

Köylüler, Hocanın bu hiddeti karşısında hemen telâşa kapı-
lırlar. Başlarlar heybeyi aramağa.. Bulamadıkları takdirde Ho-
canın tehdidini yerine getireceğini düşünmek, hepsini ürkütmek-
tedir.

Sıkı bir arama sonunda heybeyi bulur, getirir, Hocaya verir-
ler. Meğer biri bunu kendi heybesine benzeterek evine götürmüş
imiş.

Heybesi bulununca, merhum Hocanın da keyfi hemen yerine
gelir. Eşegine biner. Köylüler onu köy sınırına kadar yolcu
ederler.

Tam ayrılacakları zaman, içlerinden biri dayanamayarak
sorar :

— Kuzum Hoca Efendi! Heyben kaybolduğu zaman, bunu bu-
lamadığımız takdirde yapacağımı bilirim, dedin. Pek merak et-
tim. Eğer heybeyi bulamasaydık, ne yapacaktın?

Hoca cevap verir :

— Gayet basit! Evde eski bir kilim vardı. Bunu kesip kendi-
me yeni bir heybe yapacaktım.

PARAYI VEREN DÜDÜĞÜ ÇALAR

Nasreddin Hocanın bir çok sözleri halk tarafından pek ziyade
beğenilmiş, hattâ bunlar atasözü haline gelmiştir. Bu fıkradaki
sözü de bunlardan biridir.

Hoca, öteberi almak üzere pazara gidecekmiş. Bunu öğrenen
mahalle çocuklarından herbiri kendisinden bir şey ister. O sıra-
larda çocukların en çok sevdikleri oyuncak düdük olduğundan ço-
ğu da kendisine bir düdük almasını rica ederler.

Rica ederler ama, hiçbirinin para filân verdiği yok. Yalnız
çocuklardan biri Hocaya düdük parasını verir.

Akşama doğru Hocanın pazardan döndüğünü gören çocuklar
hemen etrafını alırlar. Hoca merhum, kendisine para vermiş olan
çocuğa aldığı düdüğü uzatır.

Diğerleri:

— Hani bizim düdüklerimiz? diye asılınca, bugün bir atasözü
haline gelmiş bulunan cevabı verir :

— Parayı veren düdüğü çalar.

NEDEN ŞAMARLAMIS?

Nasreddin Hoca oğlunu, çeşmeden su almağa gönderecekti.
Çağırdı. Yanağına okkalıca bir şamar aşkettikten sonra :

— Oğlum, al şu testiye, kırmadan doldurup getir, dedi.

Şamardan çocuğun canı fena halde yandığı için ağlamağa baş-
lamıştı. İşe annesi karıştı :

— A efendi, dedi, nâhak yere oğlanı neden şamarladın, canını
yaktın, günah değil mi?

Hoca :

— Senin aklın ermez. Şamarın acısıyla dikkatli olur, testiye
kırmamaya çalışır. Testiyi kırdıktan sonra çocuğu dövmenin ne
faydası olur ki?

HOCA VE DİLENCİ

Nasreddin Hoca, dilencileri hiç sevmezdi. Çünkü bunların ço-
ğunlukla çalışmadan yaşamayı âdet edinmiş tembel kişiler olduk-
larını bilirdi.

Bir gün yağmurdan sonra evinin damını aktarırken, aşağıdan
birinin kendisine işaret ettiğini görerek :

— Ne istiyorsun? diye sorar.

Adam :

— Biraz aşağıya iner misiniz, söyleyeceğim var! cevabım verir.

Hoca merhum da bu adam acaba ne istiyor, diye merak ederek damdan sokak kapısına iner. O zaman adam elini uzatarak: — Allah rızası için bir sadaka ver! der.

Böylece Nasreddin Hoca, bu adamın bir dilenci olduğunu anlar ve sadaka istemek için kendisini evin damından aşağıya indirmiş olmasına da fena halde kızar.

Ama, renk vermeden :

— Gel arkamdan! diyerek dilenciye içeri alır. Dilenci, iyi bir sadaka alacağından memnun kendisini tâkip eder. Hoca dilenciye dama kadar çıkardıktan sonra :

— Allah versin! Sana verecek sadakam yok! der.

Şimdi kızmak sırası dilenciye gelmiştir :

— Madem ki bir şey vermeyecektin, beni boşuna neden dama çıkardın? diye sorar.

Hoca da kendisine hemen hak ettiği cevabı verir :

— Ya sen beni neden sadaka istemek için damdan sokak kapısına kadar indirdin?

Cevap bulamayan dilenci çıkar, gider.

HOCA VE KADINLAR

Nasreddin Hoca merhumu, erkekler kadar kadınlar da severlerdi. Vâizlik ettiği câmii, bu yüzden vaaz zamanları erkeklerden çok kadınlar doldururdu. Hoca merhuma gelince, o da kadınları sever, onlarla sohbet etmeye doyamazdı.

Bir gün Hoca hastalanır. Mahalledeki erkekler kadar kadınlar da onun sağlığı ile yakından ilgilenmeye başlarlar. Hemen her gün evine uğrayarak Hoca'nın durumunu sorarlar.

Nihayet Nasreddin Hoca hastalığı atlatarak iyileşmeye başlar. Herkes de rahata erer.

Bu arada Hocayı ziyaret eden kadınlardan biri, kendisinin lâtifeyi ne kadar sevdiğini bildiği için Hocaya sorar :

— Allah gecinden versin ama Hoca Efendi, ya bir emri Hak vâki olsaydı, arkanızdan nasıl yas tutmamızı isterdiniz?

Hoca Hemen cevap vermiş :

— Kadınların sohbetine doyamadan gitti diye!

PAŞANIN KULLARI

Bir gün Akşehir maiyeti ile birlikte zengin bir paşa gelir. Bütün adamları besli.. Hepsinde sırmalı elbiseler, âlâ çuhadan şalvarlar, sarı pabuçlar.. Hepsi böyle zengin bir paşanın adamı olduğundan gururlu...

Hoca bunlara rastlayınca, kim olduklarını merak eder, sorar.

Onlar da :

— Biz falanca paşanın kullarıyız, cevabını verirler.

O zaman Hoca dayanamaz. Gözü, eskimiş, rengi atmış cübbesine, yamalı şalvarına, altı delik pabuçlarına gider. Ellerini havaya kaldırarak :

— Yâ Rabbi! der. Bir şu falanca paşanın kullarına, bir de senin kulunun haline bak! Senin büyüklüğüne, kudretine, zenginliğine bu halim yaraşıyor mu?

BELKİ KAPI İKİ TANEDİR

Nasreddin Hoca merhum bir gün evine yemeğe giderken, peşine dört beş molla takılır. Kendisini övmeye başlarlar. Hoca ise, işin içyüzünü pek güzel anlamıştır. Mollaların maksadı yemeğe ortak olmaktır. Halbuki Hoca'nın bütçesi buna hiç de müsait değildir. Olsa bile bu doymak bilmez aç adamlara rızkını yedirmeye hiç hevesi yoktur.

Yolda bir iki defa bir bahane ile onları savmak ister ama, hepsi de birbirinden pişkin mollalar, oralı bile olmazlar. Bunlar, Hoca'nın sofrasına iyice göz koymuşlardır.

Nihayet bu şekilde konuşa konuşa evin önüne kadar gelirler. Oraya varınca Hoca mollalara :

— Siz bir dakika şurada bekleyin! diyerek kendi içeri girer. Onları da kapının dışında bırakır. Karısına da bir yere saklanacağını, kapının önünde bekleyen fodlacı mollaları bir bahane ile savmasını söyler..

Kadın bir dakika sonra kapıyı aralayarak mollalara orada ne beklediklerini sorar.

Mollalar, Hocayı beklediklerini söyleyince :

— Hoca Efendi evde yok! der.

Pişkin mollalar hemen itiraza başlarlar :

— Böyle şey olur mu? Beraber geldik.

— Şimdi yanımızda idi.

— Eve az önce gözümüzün önünde girdi.
 — Onun içeri girdiğini gördük ama dışarı çıktığını görmedik.
 — Hoca kuş olup uçamaz ya.. Mutlaka evdedir.
 Kadıncağız bu ağızları kalabalık çömezlerle baş edemeyeceğini anlar. Ne yapacağını bilemez. Tekrar :
 — Hoca evde yok! diyerek kapıyı yüzlerine kapar.
 Mollalar ise oradan ayrılmayıp yeniden gürültü etmeğe başlayınca, bütün bu konuşulanları dinlemiş olan Hoca daha fazla dayanamadan başını pencereden uzatır :
 — Siz de ama uzun ediyorsunuz, der. Evin iki kapısı olamaz mı? Ben de bu kapıdan girdikten sonra karıma görünmeden öbür kapısından çıkıp gitmiş olamaz mıyım?

O DA BİNEMEMİŞ

Nasreddin Hocanın bulunduğu bir mecliste, binicilikten bahsolunuyormuş. Türkler ötedenberi bilindiği gibi atı pek severler. Onu bütün hayvanlardan üstün tutarlar. Ata binmesini bilmeyen, beceremeyen bir kimseye iyi gözle bakmazlar. Hele attan düşmek çok ayıp sayılır.

Sonra rastgele ata binmek de bir marifet sayılmaz. Şöyle küheylân gibi, yerinde duramaz, kimseyi yanına sokmaz ata binmek ve onu zabt etmek hüner sayılır.

İşte o mecliste de böyle atlara binmekten bahsolunuyormuş. Herkes de sözü döndürüp dolaştırıp binicilikte ne kadar usta olduğuna getiriyor, kimsenin binemediği falan veya filân ata nasıl bindiğini, onu nasıl zabtettiğini söyleyerek övünüyormuş.

Derken biri Hocaya sormuş :

— Hocam, senin de biniciliğin var mı?

Nasıl yok diyebilir?

— Olmaz olur mu? diye cevap vermiş. Şu halime bakmayın. Gençliğimde ben de yaman bir binici idim.

— Şu biniciliğini bize de anlat ki öğrenelim!

Hoca, demindenberi binicilikleri ile övünenlerin doğruyu söyleyecek yerde bol bol palavra atmakta olduklarını pek güzel farketmiş olduğu için o da aynı yolu tutmuş :

— Gençliğimde falan beyin çiftliğine gitmiştim. Meğer bey, yeni bir Arap atı satın almış. At da ilk defa çiftliğe getirilmiş. Halis kan Arap atı bu.. Yerinde duramıyor. Henüz kimseye de

alışık değil.. İyice ürkmüş, huysuzlanmış. Onu sakinleştirmek için iyi bir binicinin sırtına atlaması, onu koşturarak iyice yorması lâzım. Ama bu işi kim yapacak? Bütün mesele burada.. Çiftlikte binicilikleri ile övünen bir çok kimseler var ama, bu işi hiçbiri beceremiyordu. Kim sırtına atlasa, ya şâha kalkarak, ya çifte atarak yere yuvarlıyor. Birkaç kişi bu işi tecrübe etmek istedi ama, hiçbiri muvaffak olamadı. Dedğim gibi o zaman gençtim ve iyi bir binici idim. Baktım ki hiç bir babayığit bu işi yapamıyor, hemen bir Besmele çekerek ortaya çıktım. Cübbemin eteklerini toplayıp belime soktum. Kollarımı şöyle sıvadım. Ata doğru usul usul yaklaştım.

Herkes Hocayı merakla dinlerken meclise birdenbire Hocanın bahsettiği çiftliğin kâhyası selâm vererek girmesin mi?

Hoca merhum, onun, atmağa hazırlandığı yalanı hemen farke-deceğini ve kendisini bozacağını anladığından sözü :

— Fakat baktım ki bu işi beceremeyeceğim, hemen yanından uzaklaştırdım, cümlesiyle tamamlamış.

NEDEN UYDURAMAMIŞ ?

Memleketimizde, bilindiği gibi İranlılar, mübalâğacılıkları ile tanınmışlardır. Esasına bakılırsa, onların mübalâğaya düşkün oluş-larının sebebi, memleketlerini fazla sevmelerinden ileri gelmek-tedir. Onun için de herşeylerini olduğundan büyük, olduğundan muhteşem ve göz kamaştırıcı olarak ileri sürerler.

Bir gün Nasreddin Hocanın bulunduğu mecliste bir İranlı var-mış. Başlamış Tahranı övmeye.. Beş yüz arşın boyunda bin arşın genişliğindeki sarayların güzelliklerini ballandıra ballandıra an-latmağa..

Hoca, bunun altında kalmak istememiş :

— Ben de Bursadan yeni geldim, demiş. Orada da Hâkanımız yeni bir saray yaptırmış. Ama ne saray bir bilerseniz.. Yerden bakıldığında zaman damı görünmüyor. Kalfasına sordum, yüksekliği tam beş bin arşın imiş.

Sözün tam bu sırasında meclise yeni bir İranlı gelmez mi? Onu da buyur edip, hal ve hatır sormuşlar. Nereden geldiğini öğren-mek istemişler. Meğer İranlı Bursadan gelmiyor mu imiş? Hoca-nın bu tesadüfe canı sıkılmış. Çünkü anlatmağa başladığı sarayı Bursadan yeni gelen İranlının görmemiş olmasına imkân yok.

Diğer İranlı sormuş :

— Peki Hoca Efendi, bu sarayın eni ne kadar?

Hoca boynunu bükmüş :

— Yirmi arşın!

— Bu ne biçim saray böyle? Yüksekliği beş bin arşın da eni yirmi arşın olur mu?

Hoca cevap vermiş :

— Ben onun enini boyuna uyduracaktım ama, ne yaparsınız ki oradan yeni gelen bu adam işimi bozdu.

NEDEN BOĞMUŞ?

Eskiden pijama nedir bilinmezdi. Erkek olsun, kadın olsun, uyurken gecelik entari giyerlerdi. Ayrıca başa da gecelik tekkesi geçirmek âdeti vardı. Yani açık başla uyunmazdı.

Nasreddin Hoca da bir gün bir ahabına gece yataşı misafirliğine gider. Adam, pek sevdiği Hocaya gerekli itibarı fazlasıyla gösterir. Güzel bir yemek ikram eder. Tatlı tatlı sohbet ederler. Nihayet yatma zamanı gelir. Adamcağız Hocayı yatak odasına çıkarır.

Yerde tertemiz çarşafı ile yatak durmaktadır. Yastığın üzerinde de yepyeni bir gecelik entarisi ile bir gecelik takkesi duruyor. Hoca soyunur. Entariyi giyer. Takkeyi de başına geçirir. Yağa uzanır..

Fakat bu gecelik takkesi biraz tuhafçadır. Bir defa Hocanın başına bol gelmektedir. Sonra da boğazına kadar uzundur.

Hoca takkesiz yatmağa da alışık olmadığından bunun çaresini arar, sonunda bir iple takkeyi ortasından boğar. Böylece başına geçirerek rahat rahat uyur.

Sabahleyin erkenden ev sahibi odasına girip de Nasreddin Hocayı bu halde görünce :

— Hayrola Hoca! diye söylenir.. Takkeyi boğmuşsun!..

Hoca boynunu bükür :

— Ne yaparsın? Eğer ben onu boğmasaydım, o beni boğacaktı.

KAVUĞU NE OLMUŞ?

Nasreddin Hoca merhumun fıkralarından, onun çocukları da çok sevdiğini anlıyoruz.

Bir gün eşeğiyle giderken, oyun oynayan bir sürü çocuğa rastlar.

Hoca nasıl çocukları seviyorsa, çocuklar da aynı şekilde Hocayı sevmekte olduklarından hemen etrafını alırlar. Yârenliğe başlarlar.

Derken çocuklardan biri Hocanın kavuğunu kaptığı gibi kaçır. Hoca peşinden seğirtir. Tam tutacağı zaman çocuk kavuğu bir başka arkadaşına atar. Hoca onu kovalarken bu da yakalanacağı zaman bir üçüncü arkadaşına atar. Böylece kavuk elden ele dolışmağa başlar.

Hoca yalvarır, yakarır ama, çocuklar kavuğunu vermezler.

Çocuklara el kaldırmayan, hayatında kimseyi dövmeyen Hoca merhum, bu durum karşısında ister istemez eşeğine binerek evinin yolunu tutar. Nasıl olsa çocukların kavuğunu evine getirip bırakacaklarından şüphesi yoktur.

Evine yaklaşınca, bir tanıdığı karşısına çıkar. Hocayı bu halde görünce :

— Hayrola Hoca, kavuğun nerede? diye sorar.

Hoca şu cevabı verir :

— Demin çocukların arasından geçiyordum. Kavuğum bunları görünce çocukluğunu hatırladı. Onlarla oynamaya başladı.

« PEŞİN PARAYI BULUNCA.. »

Nasreddin Hocanın fakir olduğunu biliyoruz. Bütün hayatı boyunca da bu yüzden sıkıntıdan kurtulabilmiş değildi.

Zor şartlar altında yaşayan her insan gibi, zaman zaman o da borçlanmış, borcunu ödeyememiş, alacaklılarının kapısının eşini aşındırmasına engel olamamıştır.

Yine böyle zor bir zamanında birine iyiden iyiye borçlanmış. Alacaklı da her gün alacağını istemek üzere gelmeğe başlamış. O geldikçe Hoca saklanmış, karısı türlü bahanelerle kendisini atlatmak üzere dil dökmüş.. Ama, borç da bir türlü ödenmiyormuş.

Bir gün karı koca evde otururlarken alacaklı yine kapıya dayanmasın mı? Hoca hemen kafesin arkasına saklanarak karısına işaret etmiş. Kadıncağız da ister istemez inip kapıyı açmış.

Başlamış her zamanki konuşmalara :

— Hoca Efendi nerede?

— Daha gelmedi, evde yok..



«Peşin parayı bulunca nasıl da kıs kıs gülersin!»

- Bana evine gitmiş olduğunu söylediler?
- Başka yere uğramış olacak..
- Ne zaman gelir?
- Bilinmez ki, belki de bugün hiç gelmez..
- İyi ama bizim alacak ne olacak? Kaçınıcı seferdir geliyorum.

- Elbette ödeyecek..
- Ne zaman? Nasıl?

Hocanın hazırcevap olduğunu bildiğimiz karısı, hemen anlatmağa başlamış :

— Kocam evimizin önündeki yola diken dikecek. Dikenler büyüdükten sonra kapımızın önünden geçecek olan koyunların tüyleri bu dikenlere takılacak tabii.. Biz de bunları toplayacağız. Ben birikecek olan yünleri eğirip iplik yapacağım. Kocam c'a bunları çarşıda satacak. Sana olan borcumuzu da böylece ödemiş olacağız.

Adam bu borç ödeme şeklini öğrenince dayanamaz, gülmeye başlar. Kafesin arkasından bütün bu konuşmaları dinleyen ve karısını mükemmel buluşundan dolayı pek ziyade takdir eden Ho-

ca dayanamaz. Kafesi kaldırarak başını uzatır. Ve alacaklısına şöyle seslenir :

— Seni gidi köftehor seni! Peşin parayı bulunca nasıl da kıs kıs gülersin!

BİZE DE UĞRARDI!

Dünyanın her tarafında dedikoducular vardır. Bunlar her devirde yaşamış oldukları gibi her devirde de yaşayacaklardır. Esasında her insan az veya çok dedikoducudur; dedikoduyu sever.

Dedikoducuların en çok hoşlandıkları konu ise, karı ile kocalar arasında geçen olaylardır.

Nasreddin Hoca da evlendikten sonra, evlilik hayatı hakkında çeşitli dedikodular yapılmıştır. Bunların başlıcası, karısının fazla sokak gezmesi imiş. Eskiden kadınların hemen bütün hayatları evlerinde geçerdi. Kocalarından izin almadan hiçbir kadın evinden dışarı adım atamazdı. İzin alarak gittiği komşularda veya akrabalarının evlerinde de fazla kalamazdı. Ama Hocanın karısı, kocasının o engin müsamahasından, hoşgörülüğünden faydalanarak bol bol sokağa çıkar, komşu komşu gezermiş.

Dedikodu konusu arayanlar için bundan âlâ fırsat mı olur? Başlamışlar mahallede dedikodu yapmağa... Bu dedikodular, kısa bir zaman sonra Hocanın da kulağına gelmeğe başlamış.

Bir gün yakın bir ahababı onu önlemiş :

— Yâhu! Senin karın hakkında epeyce şeyler söylüyorlar. Far-
kında değil misin bunun?

— Ne söylüyorlar?

— Çok sokak geziyormuş!

— Ya!

— Bütün gün komşudan komşuya dolaşıp duruyormuş. Neden müsaade ediyorsun?

— Ben karımın bu kadar sokak gezdiğine inanmam.

— Ama herkes söylüyor..

— Sen bakma onlara.. Halkın ağzı torba değil ki dikilebilsin. Karım o kadar gezecek olsa, arasına bizim eve de uğrardı.

«YA İÇİNDE BEN OLAYDIM?»

Nasreddin Hoca bir gece uyurken uyanır. Bahçeden bir ses duymuş gibidir. Karısını uyandırmadan sessizce yatağından kalkar. Pencereye giderek bahçeye bakar.

Ne görsün? İri yarı bir adam, kollarını açmış, sallamıyor mu? Herhalde bir hırsızdır, diye düşünür. Karısını uyandırmak da istemez. Onun fena halde korkacağını, vaveylâyı basacağını bilir.

O hırsızı görmüş, fakat hırsız kendisini görmemiştir. Bu fırsattan faydalanmamak, budalalık olacaktır. Hemen duvarda asılı duran yayını alır. Ok kesesinden de bir ok alıp bunu sürer. Pencereye yaklaşır. Karanlıkta pekâlâ farkedilen o dev vücutlu hırsızın göbeğini nişanlayarak oku atar.

Vınlayarak uçan okun, adamın göbeğine saplandığını, hayalin bir anda iki büküm olmasından anlar. Hemen pencereyi kapadığı gibi yatağına girer.

Artık tam mânasıyla rahatlamıştır. Hırsız bahçede sabaha kadar kıvrana kıvrana ölecek ve cezasını görmüş olacaktır.

Tabii karısını da uyandırmaz.

Sabah olunca ve ortalık aydınlanınca, durumu karısına açmağa karar verir. Böylece kadının cesedi görünce bayılmasını önlemek lâzımdır :

— Hatun! der. Dün gece bahçeye dev yapılı bir hırsız girdi. Onu pencereden okla vurup öldürdüm. Sakın cesedi görünce korkayım demeyesin.

Kadın :

— Hani nerede? diye pencereye koşar. Bakar, bir şey göremez :

— Ceset filân yok bahçede, der.

Hoca :

— Demek yaralı yaralı kaçmış. Ama ben oku tam göbeğine yerleştirdiğime eminim.. Diyerek pencereye yaklaşır.

Oraya gelince de donakalır.

Çünkü hırsız sandığı şeyin, kendi cübbesi olduğunu anlar. Karısı onu akşamdan yıkayıp kurusun diye bahçeye asmış imiş. Hoca da karanlıkta bunu bir insana benzetmiş.

Hoca aynı zamanda bir şey daha görür :

Bu da cübbenin tam ortasındaki deliktir. Attığı okun kendi cübbesini deldiğini anlar. Tabii karısı da işi farkedir.

— Bak attığın okla cübbeyi ortasından delmişsin. Ne yapacaksın şimdi? diye sorar.

Hoca ise ellerini kaldırarak Allaha şükretmeye başlar. Karısı o zaman bir kat daha şaşırır :

— Ne diye şükredip duruyorsun? Biricik cübbeni ortasından deldiğin için mi?

Hoca cevap verir :

— Bunun daha da kötüsü olabilirdi. Allaha nasıl şükretmem? Ya içinde ben olaydım?

HOCANIN BURCU

İnsanların göklere, yıldızların esrarına karşı ilgileri hiç de yeni değildir. Belki de insanlığın tarihi kadar bunun eski bir tarihi vardır. İnsanlar her zaman gökler ve yıldızlarla ilgilenmişler, bunların sırlarını çözmek istemişlerdir. Bütün din kitaplarında da gökyüzü, ay, güneş ve yıldızlar hakkında âyetler, rivayetler vardır.

İnsanlar, fen ilerledikçe gökler ve yıldızlar hakkında yavaş yavaş bilgi sahibi olmağa başlamışlardır. Bugün ise bilindiği gibi onlara ulaşmak, oralara kadar gitmek hazırlığı içinde bulunuyorlar.

Nasreddin Hocanın yaşadığı devirlerde gök ve yıldızların sırlarını çözmek için uğraşanlara münecim denirdi. Bunlar yıldızların durumuna göre her ay değişen oniki burcu keşfetmişlerdi. Ve bugün bile hâlâ bir çok insanların inandıkları bir şeye, insanların doğdukları tarihe rastlayan burçlara göre talihleri olduğuna inanırlardı.

Bir mecliste yine bu mesele konuşulurken biri merak ederek Hocaya sorar :

— Kuzum hoca, sen hangi burçta doğmuşsun?

Hoca, ciddi ciddi karşılık verir :

— Teke burcunda...

— Teke burcu diye bir burç yok ki.. Sakın bu oğlak burcu olmasın?

— Evet, oğlak burcunda doğmuşum ama, aradan bu kadar yıl geçti. Nerede ise ihtiyarlığa ayak basacağız. Bu kadar yıl içinde oğlak da büyüüp teke olmamış mıdır?

KİM ÖĞRETİMİŞ ?

Nasreddin Hocanın ineği bir buzağı doğurmuş. Fakat yavaş yavaş büyüyen bu buzağı, bir gün haşarılığın son haddini göstererek evin yanındaki bostana girmiş. Ne varsa herşeyi çiğnemiş, yemiştir, mahvetmiştir.

Hoca bunu görür görmez, hemen bir sopa yakaladığı gibi başlamış ineğini dövmeye..

Karısı şaşırmış :

— Ne yapıyorsun Efendi? Bostanı berbat eden buzağı.. Sen ise ineği dövüyorsun!

Hoca cevap vermiş :

— Ufacık buzağıya bu haşarılığı anasından başka kim öğretilmiş olabilir? Onun için de dayacağı hak eden kendisidir.

« YA SECDEYE KAPANIRSA ? »

Nasreddin Hoca bir gün işi icabı bir yolculuğa çıkar. Bir şehre gelerek bir hana iner. O zaman otel denilen şey olmadığından yolcular yabancı yerlerde hanlarda veya kervansaraylarda kalırlardı.

Hocanın indiği han, eski mi eski, harap mı harap bir yermiş. Hoca, tavanlardaki kalasların ve tahtaların gıcirtısından kendi kendine sesler çıkarmasından, tavan ha çöküyor, ha çökecek diye sabaha kadar uyuyamamış.

Sabah olunca da bunu han sahibine söyleyerek hanını tâmir ettirmesini tavsiye etmiş.

Ama dar kafalı bir yobaz olan han sahibi hiç oralı olmadan şu karşılığı vermiş :

— Merak etme! Tavan sağlamdır, tâmire de ihtiyacı yoktur, O duyduğun çıtırdılar, sesler, ağaçların Cenâbı Hakka ibâdetinden, tesbih etmesindendir.

Hoca dayanamamış :

— Ya bir gün işi daha ileri götürüp secdeye de kapanmak isterlerse o zaman görürsün gününü!

ÇÖMLEK HESABI

Eskiden, bugün olduğu gibi takvim yoktu. Günlük gazeteler de çıkmazdı. Bu yüzden günleri pek şaşıran olmazdı ama, ayın kaç olduğunu bilenler pek az olurdu.

Bu, diğer aylar için pek önemli olmasa bile, Ramazan ayı için çok lüzumlu bir şeydi. Onun için Ramazan geldi mi, günleri şaşırmamak için herkes bir usul tuttururdu.

Yine bir gün Ramazan gelmiş, Nasreddin Hoca da günleri iyi

hesaplamak ve şaşırmamak için bir çömlek alarak, her gün içine birer taş atmağa başlamış. Tabii taşlar otuzu bulunc Ramazan da tamamlanacak, Hoca eksik veya fazla oruç tutmaktan kurtulacaktır.

Nasreddin Hocanın küçük oğlu da babasının her gün bir çömleğe taş atmakta olduğunu görünce, tutmuş aynı çömleğe kimseye belli etmeden bir avuç taş atıvermiş.

Ramazan sonlarına doğru bir gün mesliste o gün Ramazan kaç olduğunu yolunda bir tartışma çıkmış. Kimi yirmi beşi, kimi yirmi altısıdır diyormuş. Hoca bu tartışmaya son vermek için :

— Durun, benim sağlam bir hesabım var. Ramazan kaç olduğunu size şimdi dosdoğru olarak söyleyebilirim! diyerek evine koşmuş. Çömleği boca ederek taşları saymağa başlamış.

Bir de bakmış, doksan tane taş var. Tabii bu işe bir türlü aklı ermemiş. Taşları yeniden çömleğine doldurduktan sonra düşünceli düşünceli aynı meclise dönmüş.

Onu görünce hemen :

— Ramazan kaç imiş Hoca? diye sormuşlar.

Nasreddin Hoca :

— Kırk beşi diye kekelemiş.

Hemen itirazlar yükselmiş :

— Olur mu böyle şey? Ramazanın tamamı otuz gündür. Daha bitmeden sen kırk beşidir diyorsun. Kırk beş gün süren ay var mı?

Hoca içini çekmiş :

— Benim çömlek hesabına bakılacak olursa, bugünün Ramazanın doksanı olmak gerekir. Ben yine insafli davrandım da bunu yarı yarıya indirdim.

SUCUNU BİLİRMİŞ

Nasreddin Hocanın tarlasına bir gün yabancı bir öküz girer. Hoca bunu görünce sopasını kaptığı gibi hayvanın üzerine yürür. Öküz bu durum karşısında hemen kaçmağa başlar. Hoca kovalar, fakat yetişemez.

Hocanın bu işe canı çok sıkılır ama ne yapsın? İster istemez geri döner.

Birkaç gün sonra Nasreddin Hoca pazarda aynı öküzü görür mü? Hemen bir sopa kaparak hayvanı dövmeye başlar. Sahibi şaşırmaz :

— Hoca ne yapıyorsun? Öküzümü ne hakla dövüyorsun böyle?
Hoca şu cevabı verir :

— Sen sus hele! O suçunu pek güzel bilir!.

« BİR PUL EKSİK VERİN! »

Nasreddin Hoca, gençliğinde bir derenin kenarında oturuyormuş. Derken, hepsi de kör, beş altı kişi gelirler. Hocaya kendilerini karşıya geçirmesi için rica ederler. Bu işi yapacak olursa, adam başına birer pul vereceklerini söylerler.

Pul, akçeden ufak, o zaman geçen küçük bir paranın adıdır.

Nasreddin Hoca buna razı olur. Ayaklarını çıkarır, paçalarını sıvar, başlar bunları teker teker sırtında taşıyarak derenin öbür tarafına geçirmeye...

Ama yine birini geçirirken nasılsa tam derenin ortasında sırtından düşürür. Akıntı da adamcağızı aldığı gibi götürür. Böylece biri müstesna olmak üzere bütün körler derenin karşı tarafına geçirilmiş olur. Ama körler arkadaşlarından birinin eksik bulunduğunu farkederken hemen feryada başlarlar. Onun nerede olduğunu sorarlar.

Nasreddin Hoca, körlerin kopardıkları gürültüye fena halde kızar :

— Ne şamata ediyorsunuz o kadar? diye kendilerini paylar. Pekâlâ, ben vazgeçiyorum hakkımdan.. Bir pul eksik verin!

NEDEN SOKMUŞLAR?

Nasreddin Hoca merhum, bir yaz günü yolculuğa çıkmış. Hava sıcak mı sıcak. Buram buram terliyor. Yakınlarda ne bir göl, ne bir dere var. Susadıkça susamış. İçi kavrulmaya başlamış.

Tam bu sırada bir çeşme görerek eşeğini sevinçle o tarafa doğru sürmüştü. Çeşmenin yanına varınca da hayvanından inmiş.

Fakat bir de bakmış ki çeşmenin lülesine bir kazık sokmuşlar.. Su ancak damla damla akıyor.

— Bu ne iştir böyle? diyerek kazığa asılmış. Çekmiş.

Biraz zorlar zorlamaz kazık yerinden çıkmış. Fakat aynı zamanda şiddetle fışkıran sular Hocanın üstünü başını su içinde bırakmış. Onu baştan aşağıya bir güzel ıslatmış.

Bunu gören Nasreddin Hoca lüleye dönmüş :

— Tevekkeli seni tıkamamışlar, demiş. Böyle deli deli akarsan elbette ağzına kazığı sokarlar!..

« AH GENÇLİK! »

Genel olarak yaşlı kimseler bir işe girişip de bunu başaramadılar, beceremediler mi, hemen gençliklerini hatırlarlar. Yanındakilere de bunu söyleyerek, gençliklerinde ne derece yaman ve becerikli olduklarına onları da inandırmak isterler.

Bizim Hoca da yaşlanıp göbek salverince, sık sık gençliğini anar olmuş.

Bir gün bir ata binmesi gerekmiş. Egeri tutarak bir sıçramış... Nerede? Az kalsın yere düşüyormuş.

Hemen içini çekerek :

— Ah, gençlik! demiş.

Sonra etrafına bakınmış, kimsecikler olmadığını görünce:

— Sanki gençliğinde böyle bir sıçrayışta ata binebilir miydin?

ŞUNA DEĞMİŞ BUNA DEĞMEMİŞ!

Nasreddin Hoca merhumun en çok sevilen fıkralarından biri de muhakkak ki şudur :

Hoca sıcak bir yaz günü tarlaya ekin biçmeye gidecekmiş. Giderken susayınca kesip yer, serinlerim diye bir kaç karpuz da alarak beraberinde götürmüştü.

Mübarek Ağustos güneşi yükseldikçe ortalığı kasıp kavurmuş başlanmış. Çok geçmeden Hoca da karpuzlardan birine bıçağı vurmuş.

Bakmış, tatsız.. Hemen bunu orada bulunan bir tezek yığınının üzerine atmış. İkinci bir karpuz kesmiş. Bu da aksine tatsız çıkmamış mı? Onu da aynı yere atmış.

Sıra diğerlerine gelmiş. Fakat karpuzlar aynı bostandan, aynı tohumlardan olduğu için hepsi de tatsızlıkta birbirleriyle âdetâ yarış ediyorlarmış.

Sonunda Hoca kestiği bütün karpuzları aynı tezek yığınının üzerine atarak orağını eline almış ve yeniden ekin biçmeye başlamış.

Ama sıcaklık da arttıkça artıyormuş. Yakınlarda su namına bir şey yok. Nihayet dayanamayacağını anlayarak yeniden tezek yığınının başına gitmiş. Kesip parçaladığı ve oraya attığı karpuz dilimlerini birer birer alarak, şuna değmiş, buna değmemiş diye diye hepsini de yemiştir!

Bu kıssadan alınacak nice hikmetler var!

MADAM Kİ KIYAMET KOPACAKMIŞ..

Nasreddin Hoca'nın güzel, besili bir kuzusu varmış. Bütün arkadaşlarının gözü de bu kuzuda imiş. «Ne etsek, Hocayı nasıl kandırsak da kuzunun kesilmesine razı etsek... Şunu afiyetle bir yesek!» diye kafa yorarlarmış.

Sonunda bir plân yaparlar. Hocayı ancak bu şekilde oyuna getirebileceklerine hükmetmişlerdir.

Biri karşısına çıkar :

— Haberin var mı Hocam, der. Bugünlerde kıyamet kopacakmış.

— Kim söyledi?

— Herkes söylüyor bunu..

— Kulak asma! Kıyametin ne zaman kopacağını ancak Allah bilir...

— Ama herkes söylüyor. Herkes söylediğine göre de bir bildikleri olmalı! Gel kıyamet kopmadan şu senin kuzuyu keselim de bir güzel yiyelim! Hiç olmazsa kıyamet kopmadan önce kendimize bir ziyafet çekmiş oluruz.

— Aklim ermez bu işe benim!

Hoca biraz gitmiş, bir başka ahabına rastlamış. O da aynı masalı okumuş. Bugün yarın kıyamet kopacağını, hazır vakit varken kuzuyu kesip yemelerini tavsiye etmiş.

Hoca bundan kurtulur, fakat karşısına çıkan üçüncü tanıdığı da aynı şeyi söylemesin mi?

Sonunda Hoca, bunların ellerinden ve dillerinden ne yapsa kurtulamayacağını anlar. Kuzusunu kesip bir ziyafet çekmeyi içi yana yana kabul eder.

Tabii ahabaları buna pek ziyade sevinirler. Hemen bir kır ziyafeti düzenlenir. Plâvi, helvayı da başkaları üzerlerine alır. Hoca da kuzusunu götürür.

Güzel bir su başında kuzuyu keserler. Ateş yakarlar. Hayvanı temizledikten sonra uzun bir şişe geçirirler. Hocaya da bunu ateşte çevirmek ve güzelce kızartmak vazifesi verilir..

Hepsi de Hoca'nın, kuzusunu kendilerine yedireceği için fena halde içermekte olduğunu farkındadır. Kendisini teselli için aynı masalı tekrarlayıp dururlar :

— Canım, herkes kıyametin neredeyse kopmak üzere olduğunu söylüyor. Belki de yarın kopar. Bir defa da kıyamet koptuktan sonra kuzunun filân ne önemi kalır? Bak ne güzel kızartıyor.

Şu son günümüzde onu güzelce yedik mi, yine sen kârlı çıkacaksın. Nasıl olsa sana da bir pay düşecek!

Hoca bu açık alaya bir kat daha içerler. Fakat ses çıkarmaz. Bütün bu masallara inanmış görünür.

Derken arkadaşları oyun oynamaya karar verirler. Elbiselelerini, pabuçlarını çıkarıp Hocaya emanet ederek hemen çayirlara yayırlar. Oyuna başlarlar.

Nasreddin Hoca da onlardan güzel bir intikam almak için elbise ve pabuçlarını ateşe atarak hepsini yakar.

Oyun bitmiş, kuzu kızarmış, herkes de açkıştır. Elbise ve pabuçlarını giymek üzere gelenler, bunların yanmış olduğunu görünce feryadı basarlar. Nasreddin Hocaya :

— Ne yaptın Hoca? diye çıkışmaya başlarlar.

Hoca sakın sakın cevap verir :

— Camım nasıl olsa yarın kıyamet kopacak değil mi? Ne yapacaksınız elbiseleri, ne yapacaksınız pabuçları?

«AL, SEN OKU!»

Nasreddin Hocaya biri acemce yazılmış bir mektup getirerek bunu okumasını ve Türkçeye çevirmesini rica etmiş.

Hoca bakmış, mektup Acemce :

— Ben bunu okuyup anlayamam, demiş.

Adam :

— Neden? diye sormuş.

— Çünkü mektup Acemce yazılmış. Ben Acemce bilmem..

Karşısındaki cahil bir adammış. Ona göre sarıklı bir hoca'nın bilemeyeceği şey olmamalıdır.

— Yazık sana be! demiş.. Bir de başına koskoca bir sarık sarmışsın. Ben de buna bakarak seni bilgin bir kişi sanmıştım.

Nasreddin Hoca hemen başındaki sarığı çıkarıp adamın başına koymuş :

— Eğer keramet sarıkta ise, haydi, sen oku! demiş.

HOCANIN EVİ

Nasreddin Hoca bir ev yaptırıyormuş. Kalfalar, dülgerler gelmiş. Evi yapacak olan kalfa :

— Sana öyle bir ev yapacağım ki, kıyamete kadar dayanacak, demiş.

Bu sözü duyan Nasreddin Hoca, dülgere dönmüş :
— Öyle ise tavana çakacağın tahtaları yere, yere çakacağın
döşeme tahtalarını da tavana çak!

Dülger şaşırmış :

— Böyle şey olur mu Hoca Efendi, demiş. Tavana çakılan
tahtalar ince olur. Bunlar dösemeye çakılacak olursa dayanmaz,
hemen kırılır. Çünkü üzerine basılacak, ağır eşyalar konacaktır.
Buna karşılık tavanda yürünmeyeceğine göre döşemelik kalın tah-
taların tavana çakılmasına ne lüzum var?

Hoca şu cevabı vermiş :

— İyi ama, ev kıyamete kadar dayanacağına göre, kıyamet
günü her şey altüst olurken bu ev de altüst olacak. O zaman ta-
vanlar aşağıya, döşemeler de yukarıya döneceğine göre evde ra-
hat rahat gezebilirim.

HOCANIN ACEMCE ŞİİRİ

O devirlerde bir çok yerlerde olduğu gibi Konya ve Akşehirde
de koyu bir Sünnilik vardı. Şiilik doğru yoldan ayrılmış bir mez-
hep gibi bilinirdi. Çok kimseler de bu yüzden İran dilini bile öğ-
renmek istemezlerdi. «Kim ki bilir Farisi, gider dinin yarısı» sözü
de bu devirden kalmaz.

Buna rağmen edebiyatla meşgul olan münevverler, yine de
Farisi dilini öğrenirlerdi. Konyada tekkesini kuran Mevlânâ Ce-
lâleddin Rumî de Mesnevî'yi Farisi dili ile söylemişti. O devirde
bir kimsenin münevver sayılması için Arabca ile birlikte Acem-
ce bilmesi şarttı. Acemce medreselere sokulmadığı için, bu dil
daha çok dışarıda öğrenilirdi.

Bir mecliste bu konu etrafında konuşulurken biri Nasreddin
Hocaya :

— Acemce bilir misin Hoca? diye sorar.

Nasreddin Hoca övünmek için :

— Evet, bilirim, demiş.

Bunun üzerine aynı adam :

— Öyleyse bize Acemce bir şiir oku da dinleyelim, der.

Hoca ne yapsın? Düşünür, taşınır, bildiği bir kaç Acemce
kelimeyi Türkçe kelimelerle karıştırarak şöyle bir şey okur :

«Reftem becayi serviler»

«Gördüm dokuz kurt amedend»

«Bir kaçını devirdim de»

«Bir kaç tarla mı revend»

Adam da Hocanın hakikaten Acemce bildiğine inanır.

DOKSAN DOKUZ OLSUN!

Parasızlık insana neler yaptırmaz ki.. Bir devirde Nasreddin
Hoca yeniden büyük bir para sıkıntısına düşmüş. Ne yapsın? Baş-
lamış gece gündüz evinde yüksek sesle duâ etmeye:

— Yârabbi, bana yüz altın ver! Doksan dokuz olsa kabul et-
mem.. Yârabbi, bana yüz altın ver! Doksan dokuz olsa kabul et-
mem..

Onun durmadan böyle duâ ettiğini duyan zengin bir komşusu
merak etmiş. Yanına doksan dokuz altın alarak görünmeden Ho-
canın damına atlamış. Tam Hoca aynı duâyı sayıklarken başla-
mış bacasından teker teker altınları atmağa!

Hoca, bacasından altın yağmağa başladığını görünce, Allahın
duâsını nihayet kabul ettiğine inanarak koşmuş. Başlamış altın-
ları toplamağa.. Bir taraftan da sayarmış. Altınların sayısı dok-
san dokuz olunca :

— Buna da şükür! Varsın doksan dokuz olsun! Diyerek bun-
ları cebine indirmiş.

Bacanın tepesinde bu işin sonunu bekleyen zengin komşu he-
men telâşlanmış. Yukarıdan seslenmiş :

— Hoca, hani altınlar doksan dokuz olsa kabul etmeyecektin?
Oldu mu ya?

Hoca pişkin bir tavırla cevap vermiş :

— Doksan dokuz altını veren Allah, elbette birini de verir.

« TOZU DUMANI O ZAMAN GÖRÜRSÜN! »

Nasreddin Hoca merhum, gençliğinde, daha medrese öğren-
cisi, yâni molla iken, bir arkadaşıyla birlikte, dağa Kurt avına gi-
der. Dolaşırlarken bir kurt inine rastlarlar. İnin içinden kurt yav-
rularının sesini duyan arkadaşı :

— Ana kurt dışarı çıkmış olacak. Yavruları içeride yalnız..
Sen dışarıda bekle de ben girip yavrularını çıkarayım, der ve ine
girer.

Tam o sırada ana kurt da gelmesin mi? Yavrularının bir teh-
like karşısında olduğunu hisseder etmez, hemen içeri girmek is-
ter. Nasreddin Hoca da o anda bir atiklik göstererek nasılsa iri

yarı kurdun kuyruğuna yapışır. Kurt içeri girse arkadaşını parçalayacak. Bunu bildiği için kuyruğa sıkıca yapışmıştır.

Kurt da kuyruğunu kurtarıp içeri girmek için tepinmekte, ortalığı tozutmaktadır.

İşin farkında olmayan arkadaşı, ine giren toz bulutlarını görünce içeriden seslenir :

— Ne yapıyorsun Molla! Amma da tozuttun!

Nasreddin Hoca karşılık verir :

— İş kurdun kuyruğunda.. Hele bir kopacak olursa, sen tozu, dumanı o zaman görürsün!.

RÜYADA GÖZLÜK

Nasreddin Hoca, gece yarısı uyanarak karısını telâşla uandırır :

— Hatun! Benim gözlük nerede? Bul şunu!

Kadın uykusundan uyandırıldığı için içerler :

— Ne yapacaksın uyurken gözlüğü? diye sorar. İnsan uyurken gözlük takar mı?

— Senin saçın uzun, aklın kısadır. Böyle şeylere aklın ermez. Demin güzel bir rüya görüyordum, ama gözlüğüm olmadığı için iyi seçemiyordum. Şunu ver de, rüyamı rahat rahat göreyim!

(NOT : Hoca merhumun yaşadığı devirde gözlük henüz icad edilmemişti. Bu fıkrayı Nasreddin Hoca'nın söylemiş olması şüphelidir.)

GENÇLİK, İHTİYARLIK

Nasreddin Hoca'nın da bulunduğu bir mecliste, gençlikten ve ihtiyarlıktan bahsediliyormuş. Herkes de insanın genç iken kuvvetli olduğunu, fakat ihtiyarladıkça bu kuvvetini gitgide kaybettiğini söyler. Yalnız Hoca bunu kabul etmez :

— Hayır, hiç de doğru değil, der. Bir insan gençliğinde ne kadar kuvvetli ise, ihtiyarlığında da o derece kuvvetlidir.

Hemen itiraz ederler. Ama Hoca bunu kabul etmez :

— Tecrübemle biliyorum, ısrar etmeyin! der.

— Bu tecrübe nedir? diye merakla sorarlar. Bunun üzerine Hoca şu cevabı verir :

— Bizim evin bahçesinde bir değirmen taşı vardır. Çok eski zamandanberi orada durur. Gençken kaç sefer bunu yerinden kal-

dırmayı denedim. Fakat bir türlü yerinden kıpırdatmağa bile muvaffak olamadım. Şimdi aynı şeyi şu ihtiyar halimde de birkaç sefer yapmak istedim. Ama değirmen taşını yine de yerinden kıpırdatamadım. Demek oluyor ki insan gençliğinde ne derece kuvvetli ise, yaşı ilerleyip ihtiyarladıkdan sonra da bu kuvveti de-ğişmiyor.

« YA TUTARSA? »

Nasreddin Hoca merhumun, en güzel, aynı zamanda da en manâlı fıkralarından biri, Akşehir gölüne yoğurt mayası çalmasıdır.

Fıkra şöyledir :

Bir gün bâzı arkadaşları onu göl başında bir işle meşgul bularak yanına yaklaşırlar. Orada ne yaptığını sorarlar.

Nasreddin Hoca, büyük bir ciddiyetle şu cevabı verir :

— Göle yoğurt mayası çalıyorum.

Hemen kahkahalar yükselir. Biri :

— Sen deli mi oldun Hoca? diye sorar. Hiç koca göl, senin çalacağın maya ile yoğurt haline gelir mi? Hiç göle çalınan maya tutar mı?



« Ya tutarsa? »

— Ya tutarsa?

Fıkra burada sona eriyor. Çok kimseler de Nasreddin Hoca'nın göle maya çalmasının sadece gülünç bir şey olduğunu sanırlar. Ama bir anda, çalışmadan zengin olmak için define arayanlar, piyangodan, totodan medet umanların yaptıkları iş, bundan çok mu farklı sanki? Biz Nasreddin Hoca'ya bu işi yaptığı için gülüyoruz ama, onlara güldüğümüz yok. Esasında Hoca, herkesin içinden geçirdiği bir şeyi olduğu gibi açıklamaktan başka bir şey yapmış değildir.

FİNCANCI KATIRLARI

Nasreddin Hoca bir gün geç vakit bir mezarlıktan geçerken, önünü iyi göremediğinden nasılsa açık ve boş bir kabrin içine düşer. Düşünce de aklına: «Acaba Münkir ve Nekir adlı melekler beni yeni bir ölü sanarak soru sormaya gelirler mi?» sorusu gelir. Ve beklemeye başlar..

Ortalık iyice karardığı halde gelen giden olmayınca kalkmağa davranır.. Aynı anda mezarlığın yanından fincan, tabak, bardak, kâse gibi kırılacak şeyler taşımakta olan fincancı katırları geçmiyor mu imiş? Bunlar, karanlıklar içinde mezardan birinin âni olarak çıktığını gördükleri anda birdenbire ürküverirler. Birbirlerinin üzerine düşerler. Tabii sırtlarındaki küfelerde taşıdıkları fincanların, tabakların bir kısmı kırılır.

Gürültüye yetişen fincancılar, hayvanlarını ürküten Hoca'yı hemen yakalarlar :

— Bre kimsin sen?

Hoca ellerinden kurtulabilmek için :

— Âhiret ehlindenim! diye bir palavra atar.

— İşin ne öyleyse dünyada?

— Şöyle ne var ne yok diye bir dolaşmaya çıktım da..

— Dur biz sana, ne olup olmadığını güzelce gösterelim!

Böyle dedikten sonra Hoca'yı bir güzel döverler.

Zavalı Nasreddin Hoca, kan revan içinde, perişan bir halde gece yarısı evine döner. Karısı onu bu halde görünce :

— Bu ne haldir Efendi? diye cıglığı basar.

Hoca :

— Hiç sorma Hatun! der. Şöyle öbür dünyaya kadar bir yolculuk yapayım, dedim; başıma bu haller geldi.

— Öyle mi? Peki ne varmış öbür dünyada?

O zaman Hoca merhum, bütün perişan haline rağmen yine de kendisinde o meşhur cevabı verecek kudreti bulur :

— Eğer fincancı katırlarını ürkütmeyecek olursan, pek korkacak bir şey yok...

HOCANIN HESABI

Nasreddin Hoca'nın bakkala borcu biriktikçe birikmeğe başlamış. Hoca'nın yine darlık çektiği devirlerden biri imiş. Bu gibi devirlerin onun başına sık sık gelmekte olduğunu biliyoruz.

Bakkal bir iki defa eve kadar gelmiş, Hoca atlatmış. Bir iki sefer yolunu kesecek olmuş, sıyrılıp geçmiş. Bu kaçıp kovalama ne kadar sürebilirdi ki? Nihayet Nasreddin Hoca bir mecliste bir takım yabancı misafirleriyle sohbet ederken, borçlu bulunduğu bakkalı birden karşısında görmesin mi?

Bakkal eliyle para işareti yapar. Bu sefer, ne bahasına olursa olsun parasını almadan oradan ayrılmayacağını anlatmak ister.

Hoca renkten renge girer. Yanında parası olsa verecek.. Ama yok ki.. En azından rezil olması işden değil..

Onu görmemezlikten gelmek ister. Başını çevirir. Ama bakkal herşeyi göze aldığından Hoca başını hangi tarafa çevirecek olsa o tarafa geçer.

Hoca bakar ki kurtuluş yok, onu çağırır :

— Gel bakalım bakkal efendi! Benden alacağımı istemeye geldin değil mi? Kaç akçe borcum var benim sana?

Bakkal ellerini oğuşturarak :

— Tam kırk bir akçe borcunuz var, der. Ve Hoca'nın borcunu ödemesini bekler..

Hoca kaşlarını çatır :

— Peki, sen hesap adamısın. Söyle bakalım, yarın sana yirmi beş akçe verecek olsam, borcum ne kalır?

— On altı akçe...

— On beş akçe de öbür gün versem ne kalır?

— Bir akçe!

— Be adam bir akçe alacak için böyle insanın karşısına geçmeğe, bir takım işaretler yaparak onu misafirleri yanında küçük düşürmeye utanmaz mısın?

Bakkal şaşırır, verecek cevap bulamaz. Utanarak oradan uzaklaşır.

BİR ALIŞ VERİŞ

Nasreddin Hocaya yakıştırılan bir alış veriş fıkrası vardır ki, çok hoştur.

Hoca merhum pazara, alış verişe gider, ve bir dükkâna girerek bir cübbe ister. Dükkâncı çıkarır. Hoca giyer, vücuduna uygun olup olmadığını inceler, münasip bulunca, pazarlığa girer ve sekiz akçeye mutabık kalırlar.

Hoca bir de şalvar satın almak istemektedir. Dükkâncı ona birkaç tane şalvar da çıkarır. Hoca bunlardan birini beğenir. Fiatını sorar, Dükkâncı bunun için de sekiz akçe ister.

O zaman Hoca sorar :

— Demek her ikisinin fiyatı da sekizer akçe?

— Öyle Hoca Efendi.

— Peki öyleyse, cübbenin yerine şalvarı alıyorum.

Ve böyle diyerek şalvarı alıp dükkândan çıkmağa davranır.

Dükkâncı kendisini hemen önler :

— Parasını vermedin Hoca Efendi!

— Ne parasını istiyorsun?

— Şalvarın parasını..

— Onu cübbenin yerine aldım ya.. Fiatları aynı değil mi?

— Ama cübbenin parasını da vermedin.

— Cübbeyi aldım mı ki parasını vereyim? İşte tezgâhın üzerinde duruyor.

Dükkâncının bu hesaba bir türlü aklı ermez :

— Doğru! der. Hoca da ücretini vermeden bir şalvara sahip olur.

BATIP ÇIKMA

Bir ara, nasılsa Hoca'nın eline bir yerden toplu olarak yüz akçe geçer. Hoca da bu parayı kesesine güzelce yerleştirip kuşağının arasına kor.

Fakat iki gün sonra pazarda dolaşırken eli hafif kurnaz bir yankesici Hoca'nın kesesini çekip almaz mı?

Hoca buna pek üzülür. Boş yere kesesini çarpan yankesicinin yakalanmasını bekler...

Ama giden gitmiştir. Ne yankesici bulunur, ne de giden parası geri gelir.

Nasreddin Hoca küskün küskün mescide giderek bir köşede

otururken, içeriye Akşehir'in zengin tüccarlarından biri girer. Hocayı görünce, ona bir kese uzatır ve onun şaşkın bakışları arasında şöyle konuşur :

Bir iş için Konya'ya gitmiştim. Akşehir'e dönerken, yolda bir tufandır başladı. Saatlerce yağan yağmurdan dereler, çaylar taşıtı. Köprüleri sular götürdü. Ben de atımla çayı geçerken sellere kapıldım. Tam o sırada sen aklıma geldin. Eğer selâmetle çayı geçer, Akşehir'e varırsam Hocaya yüz akçe nezrim olsun, dedim. Herhalde kerametinin himmetiyle sular beni bir söğüt ağacının üzerine attı. Bir dala yapışarak selâmete çıktım. Ne yazık ki, atım çayın azgın sularına kapılıp sürüklendi, gitti. Şimdi al şu yüz akçeyi, güle güle harca ve beni duâlarında unutma...

Çaldırılmış olduğu yüz akçenin hüznü ile çökmüş bulunan Nasreddin Hoca, hiç beklemediği bir yerden kendisine gelen bu parayı cebine indirirken ellerini havaya kaldırır ve şöyle duâ eder :

— Hey gidi kudretine kurban olduğum Allah! Sana nasıl şükretmeyeyim? Şu bizim parayı nerede batırdın, nerede çıkardın?

NÂRALARIN SEBEBİ

Nasreddin Hoca'nın bir Sipahî komşusu varmış. Ama her akşam eve girince önce alt katta, arkasından orta katta, son olarak da üst katta olmak üzere can ve gönülden üç nâra atarmış. Ve bunlar hiç şaşmazmış.

Herkes gibi Hoca da bu nâraların sebebini pek merak edermiş.

Bir gün dayanamamış, Sipahî evine girerken kendisini önlemiş:

— Kuzum, demiş. Sen eve her gelişinde, birbirini peşi sıra, can ve gönülden üç nâra atıyorsun. Bunun sebebini pek merak ettim de, sorayım dedim.

Sipahî :

— Olur, demiş. Benimle beraber gel de nâraları niçin attığını anla!

Beraberce içeri girmişler. Sipahî Hocayı önce ahıra sokmuş: Hoca bakmış, küheylân gibi bir Arap atı duruyor. Fevkalâde bir sey. Sipahî :

— İşte bu atı cenkte ele geçirdim. Rüzgâr gibi gider. Eşi, menendi yoktur. Onu gördükçe dayanamam, ilk nârayı atarım, demiş.

Arkasından da nârayı basmış.

Hoca :

— Haklısın! demiş.

Beraberce orta kata çıkmışlar. Orada duvara asılmış bir sürü kıymetli silâhlar görmüşler. Sipahî anlatmış :

— Bunları falan, filân savaşlarda tepelediğim düşmanlardan aldım. Herbirinin benim için büyük bir değeri ve hâtırası vardır. Onları gördükçe, savaş anılarımı hatırlarım. Gözümün önüne cenk meydanları gelir, dayanamam. İkinci nârayı da atarım.

Nasreddin Hoca bunu da doğru bulmuş ve :

— Haklısın! demiş.

Nihayet üçüncü kata çıkmışlar. Sipahî karısına seslenmiş. Bir kapı açılınca dışarıya dünya güzeli bir dilber, hurileri kıskandıracak güzellikte genç bir taze çıkmış. Onu görmesiyle de Hocanın aklı başından gider gibi olmuş. Aynı zamanda üçüncü nâranın da sebebini anlamış. Ve Sipahiye söz fırsatı vermeden :

— Haklısın arkadaş! Üçüncü nârayı da can ve gönülden atabilirsin! diyerek evden çıkmış.

TOKADIN KARŞILIĞI

Hoca merhum, bir gün çarşıda dalgın dalgın dolaşırken biri yanına sokulur ve tam ensesine tokadı şaplatır.

Hoca hemen döner, karşısında tanımadığı bir adam vardır. Adam da bozulur :

— Affedersin Hoca, der. Seni bir tanıdığma benzettim de.. Kusura bakma!

Ama Hocanın canı fena halde yanmış olduğundan adamı bırakmaz :

— Öyle şey olur mu? Senden dâvacıyım. Yürü kadıya! der.. Böylece beraberce kadının huzuruna çıkarlar.

Meğer kadı, adamın ahbabı değil miymiş? Hemen başlar kendisini kayırmağa :

— Yanlışlık olmuş Hoca! der. Herkesin başına böyle şey gelir. Onu bağışlaman gerek. Ama istemezsen, sen de onun ensesine bir tokat vur. Böylece ödeşmiş olursunuz.

Hoca kabul etmez :

— Ben neden vurayım? Affedecek olsam onu buraya getirir miydin? Cezası ne ise vermelisin ona!

Kadı bakar ki Hoca diretiyor :

— Pekâlâ, dediğin gibi olsun! der. Bir tokadın diyeti bir akçedir. Sen burada bekle.. Gidip sana bir akçe getirsin!

Böyle derken de diğerine göz kırpar. Tokadı atan adam, bunun mânasını anladığından hemen çıkar, savuşur, gider..

Hoca bekler, bekler, adam bir türlü gelmez. O zaman meseleyi anlar gibi olur. Yavaşça yerinden kalkar. Başka dâvalarla meşgul olan kadıya sezdirmeden arkadan yaklaşıp.. Sonra da bütün kuvvetiyle Kadı'nın ensesine tokadı indirir.

Kadı yerinden fırlar :

— Bre ne yaptın? diye gürlür.

Hoca sakın bir tavırla karşılık verir :

— Kaç saattir gelecek bir akçeyi bekliyorum. Ama artık bekleyecek vaktim kalmadı. Totadın diyeti bir akçe olduğuna göre, demin salıverdiğin adam akçeyi getirince bunu sen alırsın. Böylece kimsenin hakkı kimsede kalmamış olur.

Kadı verecek cevap bulamaz.

« HEMEN SAĞLIKLA GİY »

Nasreddin Hoca, bir gün yanında birkaç arkadaşı ile bağlarda dolaşırken, Akşehir kadısına rastlar. Kadı keyif ehli bir adammış. Tabii şehirde içemeyeceği için, canı kafayı çekmek istedikçe, şarap şişesini alır, bağlara açılır, kendisini kimsenin göremeyeceği bir yere varınca, kafayı tütülmüş.

Kadı o gün de aynı şeyi yapmış, iyice sarhoş olduktan sonra cübbesini, sarığını bir yere fırlatıp, kendisi de sızmış, kalmış.

Hocanın da o sıralarda bir cübbeye şiddetle ihtiyacı varmış. Yerlere atılmış cübbeyi görünce hemen alıp sırtına geçirmiş.

Kadı akşama doğru ayılmış. Cübbesini arayıp bulamayınca bunun çalındığını anlamış. O halde evine dönmüş. Ertesi sabah da adamlarına çarşıda pazarda dolaşmalarını, tanıdıkları cübbeyi kimin sırtında görececek olurlarsa, onu hemen yakalayıp huzuruna getirmelerini emretmiş.

Bunlar da hemen çarşı pazarda dolaşmağa başlamışlar. Biri kadının cübbesini Nasreddin Hocanın sırtında görür görmez, kendisini yakalayıp doğrucu kadının huzuruna götürmüş..

Kadı cübbesini tanıyınca sormuş :

— Bre nerede buldun bu cübbeyi?

Hoca cevap vermiş :

— Dün bâzı arkadaşlarla bağda dolaşıyorduk. Bir de ne görelim, saç, sakal ağarmış, şöyle sizin gibi kerli ferli bir adam, zil zurna sarhoş olmuş yatmıyor mu? Yanında da içilmesi haram olan koca bir şarap şişesi var. Cübbesini, sarığını çıkarıp atmış. Bu halde oradan bir hırsız geçecek olsa cübbeyi mutlaka çalacak. Buna meydan vermemek için cübbeyi aldım. Sahibi çıkınca hemen vereceğim. Şahitlerim de var.

Kadı şöylece sakalını bir sıvazlamış. Biraz düşünmüş. Sonra:

— Sen hele onu sağlıklı giymekte devam et Hoca! demiş. Bu cübbenin sahibi çıkmaz.

BOZUKLUK NEREDE ?

Nasreddin Hoca merhumun Konya'da bir işi çıkmış. Oradaki kadıdan bir ilâm alması gerekiyormuş. Gitmiş, derdini dökmüş. Kadı orali bile olmadan bu işin çıkmayacağını, kendisine istediği ilâmı veremeyeceğini söylemiş.

Ne kadar ısrar etmişse de kararından dönmemiş.

Hoca mahkemeden küskün küskün çıkınca, bir ahabına rastlamış. Adamcağız Hoca'nın bu halini görünce :

— Hayrola Hoca, nedir bu halin? diye sormuş.

Hoca da zaten dert dökecek birini arıyormuş. Hemen başından geçenleri anlatarak sözlerini şöyle tamamlamış :

— Bunca masraf ederek, kalktık Konya'ya kadar geldik. Kadı ise haklı olduğum halde ilâmı vermedi. Nasıl dertlenmem?

Ahabı hangi kadıya başvurmuş olduğunu öğrenince :

— Sen de tam adamına düşmüşsün, demiş. O kadı, Konya'da rüşvet almakla meşhurdur. Rüşvet almadan kimseye ilâm filân vermez. Balı da çok sever. Sen çarşıdan bir çömlek bal alarak ona götür. Hemen ilâmı alırsın!

Nasreddin Hoca bunu öğrenince, rüşvetçi kadıya bir oyun oynamaya karar vermiş. Önce bir çömlek satın alarak bunu sarı balçıkla doldurmuş. Üzerine de bir parmak kalınlığında süzme bal koymuş. Yeniden aynı kadıya başvurmuş.

Kadı içi bal dolu büyük çömleği görünce, hemen Nasreddin Hoca'ya istediği ilâmı mühürleyip vermiş.

Nasreddin Hoca dışarı çıkar çıkmaz da hemen çömleğe kaşığını daldırmış. Daldırmasıyla beraber de altının sarı balçık dolu olduğunu görmüş ve nasıl bir oyuna geldiğini anlayınca, adamını Hoca'nın arkasından göndermiş :

— Demin buraya gelen Hocayı önl! Ona verdiğim ilâmda bir bozukluk var. Buraya gelsin de düzgününü vereyim, demiş.

Tabii maksadı ilâmı alıp yırtmak, yenisini de vermemek.

Adam koşmuş ve oradan henüz fazla uzaklaşmamış bulunan Nasreddin Hoca'ya yetişerek :

— Hey Hoca Efendi, demiş. Kadı Efendi Hazretlerinin sana vermiş olduğu ilâmda bir bozukluk varmış. Şunu bana ver. Benimle beraber gel de sana düzgününü versin.. demiş.

Tabii Hoca meseleyi anlamış :

— Bozukluk ilâmda değil, bal çömleğindedir, diyerek yoluna devam etmiş.

ALLAHIN HİKMETİ

Nasreddin Hoca bir gün Bostana gitmiş. Çapa çapalamış. Öğleye doğru yorulup, bostanın yanında bulunan ceviz ağacının gölgesine uzanmış. Şakır şakır terlediğinden başından kavuğu da çıkarmış.

Sağa sola bakınırken bir bostandaki bal kabaklarına, bir de altına uzanmış bulunduğu ceviz ağacının dallarındaki cevizlere takılmış.

Kendi kendine :

— Şu Allahın işlerine akıl sır ermiyor, diye düşünmüş. Bâzan ne kadar yakışsız şeyler yaratıyor. Tutmuş, şu koca ceviz ağacına ufakık cevizleri lâıyk görmüş de, parmak kalınlığındaki bitkilere de şu kocaman bal kabaklarını lâıyk görmüş. Doğrusu cevizler, o bir karış boyundaki bitkilere, bal kabakları da şu kocaman ağaçlara lâıyk olsa gerek!

O tam bunları düşünürken ağaçtan kopan bir ceviz, çıplak başının üstüne düşmesin mi?

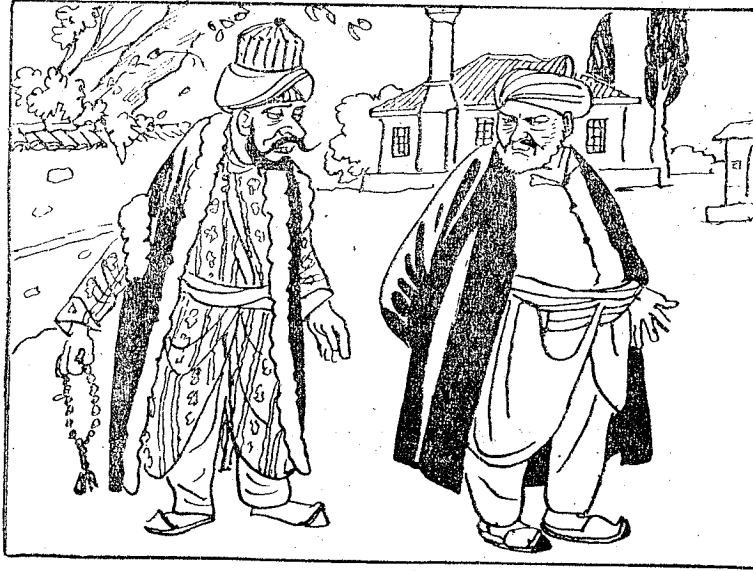
Hoca'nın canı oldukça yanmış ama, bir taraftan da :

— Allahım, sana çok şükür! diye duâ edermiş. İyi ki benim âciz kafamla düşündüğüm gibi bal kabaklarını böyle ulu ağaçlarda yetiştirmemişsin! Böyle yapaydın şimdi halim ne olurdu?

« SANA NE ? »

Nasreddin Hoca akşam üstü, yorgun argın evine doğru gidiyormuş. Derken yolda zevzeğin biri karşısına çıkmış :

— Hoca Efendi, demiş. Demin biri bir tepsi baklava ile buradan geçiyordu. Gözlerimle gördüm.



« Sana ne ? »

Hoca, bu zevzekliğe kızmış. Zaten canı da sıkın imiş. Zevzeğe :

— Bundan bana ne? diyerek yoluna devam etmiş..

Ama zevzek yanından ayrılmıyor. Nihayet baklayı ağzından çıkarmış :

— Yalnız bu kadar değil Hoca Efendi, demiş. Sözümü tamamlamağa fırsat vermedin. Baklava tepsisini taşıyan sizin eve girdi. Hoca bu sefer de :

— Öyleyse sana ne? diyerek adımlarını sıklaştırmış.

İ S B A T I

Bir gün Akşehir'e bilginliği ile övünen bir papaz gelir. Soracak bazı soruları olduğunu söyleyerek bunlara cevap verecek bir kimse bulunup bulunmadığını öğrenmek ister.

Kendisini yakaladıkları gibi Nasreddin Hoca'nın yanına getirirler.

Papaz :

— İki sorum var, der. Bütün dünyayı dolaştım; bu soruları-

ma cevap verecek kimse bulamadım. Acaba sen istediğim cevapları verebilecek misin? Birinci sorum şudur : Gökyüzünde kaç tane yıldız var?

Hoca tereddüt etmeden cevap verir :

— Şu kapıdaki eşeğimin sırtında kaç tane kıl varsa okadar...

Papaz şaşırır :

— Bu ne biçim cevap? der. Hiç eşeğin kılları sayılabilir mi?

Hoca karşılık verir :

— Ya gökteki yıldızlar?

Papaz ister istemez :

— Pekâlâ, bu sorunun cevabını vermiş olduğunu kabul ediyorum, der. Şimdi ikinci soruma cevap ver : Şu sakalımda kaç kıl var?

Nasreddin Hoca yine tereddüt etmez :

— Eşeğimin kuyruğunda kaç kıl varsa o kadar.

— Nasıl isbat edebilirsin?

— Bundan kolay ne var? Eşeğimi getirelim. Sıra ile bir onun kuyruğundan, bir de senin sakalından birer kıl koparalım. Eğer sen cascavla kaldığın zaman, eşeğimin kuyruğunda hâlâ kıl kalmış olursa aldandığım ortaya çıkar.

Papaz hemen oradan uzaklaşır.

O DA BEĞENMEMİŞ

Nasreddin Hoca birçok şeyleri merak ettiği gibi, bir gün de açılığa merak sarar. Yemeklerin nasıl pişirildiğini, çeşitli yemeklerin nasıl icad edildiğini öğrenmek hevesine kapılır. Arkasından kendi de orijinal bir yemek icad etmek ister.

Mevsim kış imiş. Dışarıda lâpa lâpa kar yağıyormuş. Yerlerde de diz boyu kar varmış.

Hemen aklına gelir. Bir tepsisi dolusu kar alır dışarıdan, başlar buna ekmeğini bana bana yemeğe..

Fakat bundan hiçbir lezzet almayınca :

— Karla eklemek yemesini ben icad ettim ama, ben de beğenmedim, der.

YEMEĞİN BUĞUSUNU SATAN...

Nasreddin Hoca kadı iken, karşısına Akşehir'de hasisliği ile şöhret yapmış bulunan bir aşçı ile zavallı bir adam çıkar. Aşçı adamı yakapaça sürükleyerek karşısına getirmiştir.

Hoca ne olduğunu sorunca, dâvacı olan hasis aşçı şöyle anlatır:
— Efendim, bu adam dükkânının önüne geldi. Elinde bir somun vardı. Ben de dükkânın önünde âlâ fasulye pişiriyordum. Tencere buğusu da kenarından çıkıyordu. Bu adam elindeki somundan lokmalar kopararak buğuya tutup tutup yedi. Bütün somunu bitirince, bugünün parasını istedim, vermiyor.

Hoca kendisini ciddî ciddî dinledikten sonra adama döner:

— Doğru mu söylüyor?

Adamcağız boynunu bükerek:

— Evet efendim, öyle oldu.

— Ver bana hele şu para keseni!

Adamcağız ürker.. Fakat ne yapsın? Karşısında koskoca bir kadı var. İçinde birkaç akçe bulunan para kesesini istemeye istemeye çıkartarak kendisine uzatır.

Nasreddin Hoca para kesesini aldıktan sonra aşçıya yanına yaklaşmasını emreder. O da para alacağım sevinciyle yaklaşır. Nasreddin Hoca para kesesini aşçının kulağı dibinde sallır. Paralar da birbirine çarptıkları için şıkırtısı duyulur.

Hoca:

— Ne duydun? diye sorar.

Aşçı:

— Para şıkırtısı! cevabını verir.

Hoca:

— Tamam! Hakkını aldın.. Haydi git işine! diyerek keseyi sahibine verir.

Aşçı hemen itiraz eder:

— İyi ama Kadı Efendi, bana para vermedin ki...

Nasreddin Hoca o zaman kaşlarını çatarak meşhur vecizesini söyler:

— Daha ne istiyorsun be adam? Yemeğin buğusunu satan, ancak paranın sesini alır. Hakkını aldın. Savul git karşımdan!..

BİR SORU, BİR CEVAP

Merhum Nasreddin Hoca'nın hazırcevaplığı karşısında komşuları ona altından çıkamayacağı bir soru bulup sormaya can atarlarmış. Ama ne yapsalar nafile.. Hocaya ne sorulsa, hemen altından kalkarmış. Soru ne kadar münasebetsiz olsa da ona yakışacak bir cevap bulmakta tereddüt göstermezmiş.

Bir gün bir komşusu tutmuş, şöyle bir soru sormuş:

— Kuzum Hoca Efendi, sabah olunca insanlar neden hep aynı tarafa gitmezler de kimi o tarafa, kimi bu tarafa gider?

Hoca hemen sorusunun cevabını bulmuş:

— Herkes aynı tarafa gidecek olsa, neûzübillâh dünyanın dengesi bozulur da ondan..

NE ARIYORMUŞ ?

Akşehir subaşı bir ara her ne sebeptense, halkın geceleyin sokaklarda dolaşmasını yasak etmiş. Birsey yasak edilince, halkın ona karşı düşkünlüğü artar. Hoca da bir gece dayanamaz. Giyindiği gibi sokağa fırlar.

Fakat evinden pek fazla uzaklaşmak imkânını bulamadan devriyeler kendisini çevirirler. Biri:

— Hey Hoca Efendi, şöyle bakalım! der: Böyle gece yarısı sokaklarda ne arıyorsun?

Hoca hemen cevabını bulur:

— Şey, uyurken birden uykum kaçtı da, onu aramak için sokağa çıkmak zorunda kaldım.

VÂDE VERMEĞE HAZIRMİŞ

Bir gün Nasreddin Hocaya, sevdiği ahbablarından biri gelmiş. Meğer adamcağız çok sıkışık bir durumda imiş. Hocadan az bir vâde ile bir miktar borç istemiş.

Kelin merhemi olsa, kendi başına sürermiş. Hoca da o sıralarda müthiş parasızmış. Nereden bir iki akçe bulacağım diye kötü kötü düşünürmüş.

Tam böyle bir anda, kendisinden borç istenmesi, Hocayı daha da şaşırtmış:

— Dileğini yerine getirmek isterdim ama, şu sıralarda ben de çok sıkışık durumdayım. Sana verecek hiç param yok. Fakat seni boş döndürmek de istemem. İstedığın kadar vâde vereyim, demiş.

« İÇİNDE BULUNMAYIN DA... »

Mahalleli, bir cenaze meselesi etrafında aralarında ihtilâfa düşmüşler. Mesele bir cenaze götürülürken tabutun neresinde bu-

İnmanın münasip olacağı meselesi.. Kimi önde, kimi arkada, kimi sağda, kimi solda bulunmanın münasip olduğunu ileri sürmektedirler.

Bir sonuca ulaşamayınca, meseleyi Nasreddin Hocaya danışmağa karar verirler. Öyle ya, o medresede okumuş bir din adamı olduğuna göre, bu soruya en yetkili şekilde cevap verecek tek adamdır.

Doğruca Hoca'nın yanına gelirler. İhtilâflarını anlatırlar.

Hepsi de kendi görüşünde haklı olduğu kanısındadır.

Hoca bakar ki, ne söylese bunları memnun edemeyecek :

— İçinde bulunmayın da, neresinde isterseniz bulunun, far-
ketmez, der..

ÖRDEK SUYU

Nasreddin Hoca kırlarda dolaşırken, bir dereye yaban ördek-
lerinin oynastıklarını görür. İçinden :

— Ah şunlardan birini yakalasam da kessem. Bir güzel çor-
ba pişirip mideme indirsem, diye düşünmüş. Hemen dereye koş-
muş. Ama kendisinin dereye yaklaşmakta olduğunu sezen yaban
ördekleri hep birden havalanarak kaçmışlar.

Hoca ne yapsın? Derenin kenarına oturmuş. Torbasından çı-
kardığı somunu suya banarak yemeğe başlamış.

O sırada yanına yaklaşan kır bekçisi bu işe bir mâna vere-
meyerek :

— Ne yapıyorsun Hoca Efendi? diye sormuş.

Hoca içini çekerek :

— Ne yaparsın? Ördeği tutamadık, suyuna tirit gidiyoruz iş-
te... demiş.

V A S İ Y E T

Nasreddin Hoca yine bir gün hastalanarak yatağa düşer. Bu-
nu haber alan tanıdıkları, hemen ziyarete koşarlar. Ziyaretçi akı-
nının bir türlü sonu gelmez.

Üstelik Hoca'yı herkes de çok sevdiğinden, yanından bir türlü
ayrılmak istemez, saatlerce kalırmış.

Bu da Hoca'nın canını sıkarak ama, ne yapsın? Dişini sıkarak
tahammül gösterir, ses çıkarmazmış.

Bir gün yine pek de hoşlanmadığı bâzı tanıdıkları gelip saat-
lerce otururlar. Hoca iyice bunalır. Nihayet kalkarlar. İçlerinden
biri :

— Hoca, Allah sana çok uzun ömürler versin ama, hani bir
emri Hak da vâki olabilir. Böyle bir şey düşünerek bize bir vasi-
yet hazırladın mı? diye sorar.

Hoca hemen :

— Evet! der.

— Bu vasiyetin ne olduğunu söyle de öğrenelim.

— Vasiyetim şudur. Bir hastayı ziyarete gittiğiniz vakit ya-
nında fazla oturmayınız!

BAHARA SÖZ YOKMUŞ

İnsanları memnun edebilmenin ne kadar zor bir iş olduğu ma-
lûm. Yaz olur sıcağın, kış olur soğuktan, yağmur yağar çamur-
dan, yağmur yağmaz tozdan şikâyet eden edenedir.

Bir mecliste de yine bu meseleden bahsediliyormuş. Bir kısmı
yazı ve sıcağı kötülüyor, kışın daha iyi olduğunu, bir kısmı da
kışı ve soğuğu yeriyor, yazın daha iyi olduğunu ileri sürüyormuş.

Aynı mecliste bulunan Nasreddin Hoca'nın hiçbir şey demeden
kendilerini dinlemekte olduğunu görünce biri sorar :

— Hoca, sen hiçbir şey söylemiyorsun. Yaz mı iyidir, yoksa
kış mı?

Hoca dayanamaz :

— Canım bahara da söz yok ya!.. der.

« AL ABDESTİNİ, VER PABUCUMU ! »

Nasreddin Hoca bir dere kenarında abdest alıyormuş. Ellerini
yüzünü, ağzını, burnunu, kulaklarını yıkamış. Başını da meshet-
miş. Sıra ayaklarını yıkamağa gelince, pabuçlarından birini dere-
ye düşürmüştü.

Pabucu yakalamak istemiş, fakat akıntı kuvvetli olduğundan
pabuç kaynamış gitmiş.

Nasreddin Hoca bu işe fena halde içerlemiş. Bir müddet ne
yapacağını düşündükten sonra bir kenara abdestini bozmuş ve
dereye :

— Al abdestini, ver pabucumu! demiş.

HOCA VE HIRSIZ

Nasreddin Hoca, bir gece uyurken, karısı tarafından dürtülerek uyandırılır :

— Efendi, efendi, kalk!

Hoca uyku sersemi sorar :

— Ne var ki?

— Üstüne ölü toprağı mı döküldü? Bu ne uykusu böyle? Duyamaz mısın evin içinde biri geziniyor. Muhakkak hırsızdır.

Hoca şu cevabı verir :

— Hiç tasalanma hâatun! İstedığı kadar gezinsin. İşe yarayacak birşey bulabilirse, elinden alması kolaydır.

GÖÇ EDİLİYOR SANMIŞ

Nasreddin Hoca merhuma ait, hoş bir hırsız hikâyesi daha vardır. Hoca bir gece uyurken bir gürültü ile uyanır. Pencereden başını uzatınca, bir hırsızın evin bir kısım eşyasını yüklenmiş olduğu halde gitmekte olduğunu görür.

Hemen o da yatağı yorgani sırtladığı gibi hırsızın peşine düşer.

Hırsız gider, o gider. Hırsız gider, o gider.

Sonunda hırsız kendi evine varınca kapıyı açarak içeri girerken Hoca da peşisıra seğirterek içeriye dalar.

Hırsız Hocayı farkedince :

— Kimsin sen? Evimde ne işin var? diye sorar.

Hoca karşılık verir :

— Ay biz bu eve göç etmiyor muyuz?

UTANMIŞ

Nasreddin Hoca yine bir gün evinde yalnızken eve bir hırsız girdiğini farketmiş. Doğruca yüklüğe girerek saklanmış.

Eve büyük ümitlerle girmiş bulunan hırsız alt katı, odaları birer birer dolaşırken ama, bir türlü çalacak birşey bulamıyormuş.

Sonunda Hoca'nın bulunduğu odaya girer. Burada da birşey bulamayınca son bir ümitle yüklüğü açar ve birdenbire Hoca merhumla karşı karşıya gelir.

Şaşırarak ve korkan hırsız :

— Şey!. Burada işin ne senin? diye sorunca Hoca :

— Kusura bakma! der. Evde çalacak birşey olmadığı için senden utancımın buraya saklandım.

SIRIĞIN TEPESİ

Fıkara bir kimsenin eline az çok bir para geçince, ne yapacağını, onu nasıl ve nerede saklayacağını bir türlü bilemez, kestiremez.

İşte bizim rahmetli Nasreddin Hoca'nın eline de bir ara böyle topluca bir para geçer. En çok korktuğu şey, bunu hırsızlara kaptırmak veya çaldırmaktır. Onların ne kadar kurnaz olduklarını bildiği için parayı, ne yapsalar keşfedemeyecekleri bir yere saklamağa karar verir.

Ne yapsın? Evin içinde dört döner. Hiçbir yeri emniyetli bulamaz. Bahçeye bir yere gömmeyi düşünür, bu da kendisini tatmin etmez. Sonunda aklına şöyle bir şey gelir. Kendi kendine :

— En iyisi bu parayı kesesi ile bir fasulye sırığının tepesine asmak olmalı.. Eve yüz tane hırsız girse, hiçbirinin aklına fasulye sırığının tepesini aramak gelmez. Param da emniyette olur.

Düşündüğü gibi yapar da.. Para dolu keseyi yüksek bir fasulye sırığının tepesine bağlar. Ve içi rahatlamış olarak işine gider.

Meğer hırsızın biri uzaktan Hocayı gözlemiyor muymuş? Hoca gider gitmez hemen bahçeye atlar, fasulye sırığını sökerek para kesesini alır. Sırığın ucunu orada bulunan bir tezek yığınına batırdıktan sonra eskisi gibi diker. Kendisi de savuşur, gider.

Aradan birkaç gün geçtikten sonra Hoca'ya bir miktar para lâzım olur. Doğru bahçeye çıkarak fasulye sırığını bulur. Yerinden söker. Bir de ne görsün? Kese yerinde yok.. Onun yerinde kurumuş bir tezek parçası durmuyor mu?

Kendi kendine :

— Allah, Allah! Bu ne iştir? diye düşünür. Ben bu sırığa adam çıkamaz diye düşünmüştüm. Meğer üzerine sığır bile çıkıp pisletmiş!.

« YE KÜRKÜM YE ! »

Nasreddin Hoca merhumun en mânalı ve en güzel fıkralarından biri de muhakkak ki aşağıdaki fıkradır.

Mahallede bir düğün olur. Düğün evinde pilâvın, zerdenin, hele o mübarek baklavanın asla eksik olamayacağını düşünen Hoca merhum hemen düğün evine damlar.

Fakat Hoca'nın üstü başı hiç de iyi değilmiş. Üzerinde rengini

kaybetmiş bir lata, başında solmuş bir kavuk, eski bir sarık olduğundan kimseden iltifat görmemiş. Kimse onu sofraya buyur etmemiş.

Bunu görünce Hoca hemen bir solukta evine koşar. Başına yeni aldığı sarığı, sırtına da kürkünü giyerek düğün evine gider.

Bu sefer onu kapıda karşılarlar. Koltuğuna girerek ziyafetin verildiği odaya alırlar. Sofranın baş köşesine oturturlar. Sağdan soldan iltifatlar yağmağa başlar.

Bu sırada yemek de gelir. Hocaya buyur derler.

O hemen kürkünün eteğini tutup yemeğe doğru uzatarak :

— Ye kürküm, ye! der.

Hocanın bu davranışına hiç kimse bir mâna veremez. Yanında oturanlar :

— Ne yapıyorsun Hoca Efendi? derler. Hiç kürk yemek yer mi?

Nasreddin Hoca o zaman şu mânalı cevabı verir :

— Az önce buradaydım. Üstümde eski bir cübbe olduğu için kimse yüz vermedi. Sonra eve giderek bu kürkü giydim, öyle geldim. Şimdi de herkes itibar gösteriyor. Bundan anladım ki iltifat hakikatte bana karşı değil, kürkümeye karşıdır. Bu durum karşısında bu nefis yemekleri de onun yemesi gerekmez mi?

Hiç kimse verecek cevap bulamaz.

ACELEYE GELMİŞ

Bir gün Nasreddin Hocanın karnı fena halde acıkmış. Son zamanlarda işleri yine parlak gitmediğinden şöyle doğru dürüst karnını doyurabildiği yokmuş.

Ne yapayım, karnımı nerede doyurayım, diye düşünürken mahallelerinde bir düğün olduğunu öğrenmiş.

Ne var ki düğün sahibini tanıymıyormuş. Tanımadığı bir yere gitmek olmaz. Ne yapsın? Hemen bir zarf kâğıt almış. Kâğıdı zarfın içine koyarak güzelce kapatmış ve düğün evine damlamış.

Kapıdaki usaklar ne istediğini sormuşlar. O da düğün sahibine bir mektup getirdiğini söyleyerek içeri girmiş. Düğün sahibi bu sırada ziyafet sofrasında imiş.

Hoca hemen mektubu onun eline tutuşturup sofraya çökmüş. Ve Besmele çekerek karnını doyurmağa başlamış.

Bu sırada düğün sahibi, Nasreddin Hocanın eline tutuşturmuş

olduğu mektubu evirip çevirmekle meşgulmüş. Zarfın üzerinde hiçbir yazı göremeyince :

— Hoca Efendi, demiş, bu mektubun üstü yazılı değil!

Nasreddin Hoca cevap vermiş :

— Kusura bakmayın, aceleye geldi, içi de yazılı değildir.

ZORLA DÂVETE GİTMEK

Nasreddin Hocanın mahallesinde hali vakti yerinde bir zat düğün yapmış. Fakat nasılsa Hocayı dâvet etmeyi unutmuş..

Karı koca başbaşa vererek ne yapacaklarını düşünmeğe başlamışlar. Düğünün pek zengin olduğunu biliyorlar. Kesilmek üzere kuzuların, tepsisi tepsisi baklavaların eve taşındığını görmüşler.

Nihayet aralarında anlaşırılar. Hoca eline bir sopa alır. Karısı da yeldirmesini giyerek evden çıkarlar. Kadın önde, Hoca arkada başlarlar düğün evine koşmağa..

Kadın bir taraftan cıglık atarken Hoca da arkasından :

— Dur hele! Seni bir tutayım da kemiklerini kırayım! diye bağırırmış.

Düğün evindekiler gürültüyü duyunca hemen sokağa fırlarlar. Kadını hemen harem kısmına, Hocayı da sopayı elinden aldıktan sonra selâmlığa alırlar. Kendisini sakınleştirmek için başlarlar dil dökmeye :

— Canım Hoca! Yakışır mı sana bu hiddet? Nihayet bunca yıllık ayalındır. Kimbilir ne kahrını çekmiştir. Sen de onun kusurunu bağışla! Kadıncağızı döverek günaha girme! Bak biz de sizi dâvet etmeyi unutmuşuz. Kusura bakma! Şöyle sofraya buyur!

Hoca hâlâ kaşları çatık olduğu halde nazlana nazlana sofraya oturur. Âlâ yemeklerle karnını doyurur. Baklava tepsisi de boşalınca :

— Yaptığım işin hakikaten doğru olmadığını anladım. Sizin sayenizde günaha girmekten de kurtuldum. Bizim hatuna haber verin de artık çıkıp gidelim! der.

Böylece harem kısmında da ikram görüp güzelce karnını doyurmuş olan karısıyla, gülüşe oynaşa evlerine dönerler.

PİLÂVIN HATIRINI SORMAK İÇİN

Nasreddin Hoca merhumun, herşeye rağmen midesine ne derece düşkün bir zat olduğunu biliyoruz. Bunu bilen arkadaşları da

kendisine bir oyun oynamaya ve onu biraz üzmeğe karar vererek Hocayı bir Ramazan günü iftara çağırırlar.

Tabii Hoca iftara çağırılır da gitmez olur mu?

Bütün gününü cami cami dolaşarak akşama yiyeceği nefis yemeklerin hayali ile geçirir.

İftar zamanı yaklaşıncı da ziyafetin verileceği eve damlar. Hocayı buyur ederler. Daha içeriye adımını atar atmaz, başta merhum Hoca'nın pek sevdiği hindi dolması olmak üzere nice güzel pişmiş yemeklerin nefis kokuları başını döndürür.

Sofraya oturdukları zaman artık yerinde duramaz olur. Varlıklı bir zat olan ev sahibi de uşaklarına yemekleri getirmelerini emreder.

İlk olarak ortaya nefis bir işkembe çorbası gelir. Ev sahibi usulen bir kaşık alır almaz hemen kaşıklarını çatar :

— Hay Allah müstahakınızı versin! Kaç defa söyledim. İşkembe çorbasına bu kadar çok sarmısak konur mu? Kaldırın şu çorbayı!

Uşaklar hemen çorbayı kaldırıp götürürler. Hoca da elinde kaşık, kalakalır.

Arkasından bir lenger içinde hindi dolması gelir. Hoca hemen girişmeye hazırlanırken ev sahibi ondan da bir lokma alır ve yeniden bağırmağa başlar :

— Bu aşçı aklını mı oynatmış, yoksa bana kasdı mı var? Ne kadar baharat varsa doldurmuş. Tez kaldırın şunu sofradan!

Hindi dolması da Hoca'nın acıklı bakışları arasında sofradan kaldırılmış. Yerine börek tepsisi gelmiş.. Hoca yutkunarak bundan olsun nasibini almağa hazırlanırken börekten bir parça tadan ev sahibi yeniden kıyameti koparmış :

— Kaç defa söyledim. Börekte Urfa yağı kullanmayın diye.. Bu yağın bana dokunduğunu bilmez misiniz? Gözüm görmesin, götürün şu tepsiyi!

Uşağın biri acele ile börek tepsisini götürürken diğeri sofraya baklava tepsisini yerleştirmesin mi?

Ev sahibi bunu görünce bir kat daha hiddetlenmiş görünür :

— Bu ne iştir be? Yemeğe baklava ile mi başlanır? Al bunu da olduğu gibi sofracı başının kafasından aşağıya dök!

Böylece bütün yemeklerin birbiri arkasından sofradan âdeta kovulmakta olduğunu gören Hoca, yerinde daha fazla duramadan

hemen sofradan kalkar ve bir masa üzerinde sırasını beklemekte olan nefis pilâv tabağının yanına giderek kaşıklamağa başlar.

Ev sahibi bunu görünce :

— Böyle sofradan kalkmak olur mu Hoca? Gel otur yerine! diye seslenir.

Hoca pilâvı kaşıklamağa devam ederken cevap verir :

— Hele biraz müsaade edin de, geri kalan yemeklerin günahlarını sayıp dökünceye kadar, ben de hiç olmazsa şu bizim eski dostun hatırlarını biraz yoklayayım.

Hemen kahkahalar yükselir. İşin bir şaka olduğu bildirilerek Hoca safraya oturtulur. Ve az önce günahları sayılarak sofradan kovulan yemekler, yeni baştan davet edilerek güzel bir Ramazan gecesi geçirilir.

SÖZÜNÜN ERI İMİŞ...

Nasreddin Hoca, gezmek için bir memlekete gitmiş. Orada bir Hoca ile tanışmış. Biraz sohbet etmişler. Vakit de öğleye geldiği için adam Hocaya dönerek yemek yemiş olup olmadığını sormuş. Yemediğini öğrenince de :

— Öyleyse buyurun bize gidelim de biraz tuz ekmek yiyelim! demiş.

Hoca hiç yemek davetini reddeder mi? Bu nazik daveti hemen kabul etmiş. Zaten karnı da açlıktan zil çalıyormuş.

Beraberce Hoca'nın evine giderler. Nasreddin Hoca, bu tuz ekmek tâbirini etli, pilâvlı, çorbalı bir yemek olarak düşünmüş. Başka türlü olsa yemeğe elbette davet edilmeyeceği meydanda...

Fakat sofraya hakikaten sadece ekmekle tuz gelince ve ortaya yemek olarak başka bir şey çıkarılmayınca, Nasreddin Hoca, bu yeni ahbabının hakikati olduğu gibi söylemiş olduğunu anlamış.

Sofrayı bırakıp gitmek olamayacağına göre, çaresiz ekmeği tuza batırarak karnını doyurmağa koyulmuş.

Tam bu sırada bir dilenci kendilerine musallat olmaz mı? Evin önünden bir türlü ayrılmıyor ve ille de bir sadaka istiyormuş.

Ev sahibi dayanamıyarak pencereden başını uzatmış ve dilenciye :

— Oradan defol diyorum, yoksa dışarı çıkar, kafanı kırarım, demiş.

Hoca bu tehdidi duyar duymaz fırsatı kaçırmak istemeyerek o da başını pencereden uzatmış :

— Bana bak! demiş. Aklın varsa hemen savuşmağa bak! Yoksa bu zat dediğini mutlaka yapar. Hiç şakası yoktur. Allah için sözünün tam eridir.

« NEDEN HELVA YAPMIYORSUN ? »

Nasreddin Hoca merhum, Konya'da medreseye devam ederken, her gün bulgur yemekten bıkmış. Cebinde de parası yok ki, şöyle bir ahçı dükkânına giderek karnını tatlısı ile tuzlusu ile istediği gibi doyurabilsin. Pek sevdiği baklavayı, helvayı filân, sayıklar hale gelmiş.

Bir gün Konya çarşısından geçerken bir bakkal dükkânının önünde durmuş. Gözüne sandıklar dolusu şekerler, çuvallar dolusu bembeyaz uhlar, teneke teneke Urfa yağları ilişmiş. Ve dayanamayarak dükkâna girip sahibine :

- Bu şekerler senin mi? diye sormuş.
- Bakkal, sorunun mânasını anlamamakla beraber :
- Evet, benimdir, demiş.
- Ya şu unlar?
- Onlar da benim.
- Şu yağlar?
- Benim...

O zaman Hoca içini çekerek şöyle demiş :
— Be adam, madem ki, şeker de, un da, yağ da senin, ne diye helva yapıp yemiyorsun?

MASRAFLAR NE OLACAK ?

Nasreddin Hoca her zaman dostlarının ziyafetlerine konacak değil ya.. Bir sefer de o kendilerine bir ziyafet çekmeğe karar verir. O günlerde eline de bir yerden birkaç akçe geçmiştir. Gider çarşıya bir ördek alır. Keser, ayıklar, tencereye yerleştirir. Şöyle güzel bir ördekli pilâvla arkadaşlarını ağırlayacaktır.

Yemeğe az kala arkadaşlarından biri eve gelir. Bakar henüz kimse yok. Ocağın kenarında duran tencereyi açınca, Hocanın hazırlamış olduğu yemeği görür. Ve hemen ona bir oyun oynamak için bu tencereyi saklar. Yerine ona benzer bir tencere koyarak içine de çarşıdan hemen alıverdiği canlı bir ördeği yerleştirir ve evden savuşur.

Az sonra Hoca ve davetlileri eve gelirler. Sofraya otururlar.

Hoca da mutbaktan, içinde ördek dolması bulunduğunu bildiği tencereyi aldığı gibi sofraya koyar. Kapağını açar. O anda canlı ördek pır diye uçarak açık pencereden çıkar gider.

Herkes, fakat herkesten çok Hoca şaşar bu işe...

Sonra ellerini kaldırarak :

— Hey gidi kudretine kurban olduğum Allahım! der. Haydi diyelim ki ördeğe yeniden can verdin. O mübarek hayvanı canlandırarak sevindirdin. Ya bizim onu pişirmek için harcadığımız yağ, piring, tuz, biber ve bunca emeğimiz ne olacak? Bunları bize kim geri verecek?

TAVŞANIN SUYUNUN SUYU

Bir gün bir köylü Nasreddin Hocaya bir tavşan getirir. Hoca da bundan hoşnut kalarak köylüyü yemeğe alıkor. Elinden geldiği kadar da ikramda kusur etmez.

Bir hafta sonra köylü yine gelir. Hoca ilk anda kendisini tanıyamaz. Köylü :

— Canım geçen hafta size tavşan getiren değil miyim? diye kendisini tanıtınca, yine buyur eder. Bu sefer köylüye bir çorba ikram eder. Ve :

— Getirdiğin tavşanın suyundandır, der.

Bir hafta daha geçince, bu sefer kapıya iki yabancı köylü dayanır. Hoca kim olduklarını sorunca, şu cevabı alır :

— Biz, size tavşan getiren köylünün komşularıyız.

Kapıya gelen konuk geri çevrilir mi? Hoca içermekle beraber, onları da misafir eder.

Üçüncü hafta, bu sefer dört köylü birden Hocanın evine damlamasın mı? Hoca bunlara kim olduklarını sorar ve şu cevabı alır :

— Biz sana tavşan getiren köylünün komşularının komşularıyız.

Hoca fena halde kızar ama, bunu belli etmez. Köylüleri hemen buyur eder. Doğruca sofraya oturtur.

Tabii köylüler sevinerek Hocanın ikram edeceği yemeği beklerler.

Hoca az sonra elinde kocaman bir kâse ile gelir ve bunu sofraya yerleştirerek :

— Buyurun! der.

Köylüler hemen kaşıklarına sarılırlar. Fakat bir de ne görünler, kâse su ile dolu değil mi?

Biri sorar :

— Bu nedir böyle Hoca Efendi?

Cevap hazırdır :

— Tavşanın suyunun, suyunun, suyu...

İ K R A M

Nasreddin Hoca fıkara ama, gönlü zengin... Ahbaplarına ikramda bulunmak için çırpınır, durur.

Bir gün yolda birkaç mollaya rastlar. Onlara :

— Haydi bize gidelim de bir tas çorba içelim! der.

Mollalar da Hocadan aç.. Hemen kabul ederek Hoca'nın peşine düşerler. Beraberce eve gelirler.

Hoca onları buyur ettikten sonra karısının yanına gider :

— Hatun! der. Birkaç misafirle geldim. Bize bir çorba pişir de, hep birlikte içelim..

Kadıncağz :

— İlâhi Efendi! diye karşılık verir. Çorbayı nasıl pişireceğim? Evde yağ mı, piring mi, un mu var? Birşeyler almak için para mı bıraktın?

Hoca, karısının haklı olduğunu anlar. Ama ne yapsın?

Çaresiz boş çorba tasını alarak mollaların çorba bekledikleri odaya girer :

— Mollalar! der. Sakın kusura bakmayın. İnanın ki eğer evde yağ, piring, un filân olaydı, size şu tasla nefis bir çorba çıkarcaktım. Ne yazık ki kısmet değilmiş.

HOCANIN İNTİKAMI

Mahalleli bir gün toplanarak aralarında Nasreddin Hocaya bir oyun oynamağa karar verirler. Mevsim de kışmış. Maksatları Hocayı, kendilerine bir ziyafet çekmeğe mecbur etmek..

Düşünüp, taşınıp bir plân kurarlar. Hoca'nın da bulunduğu bir mecliste biri bu soğuk havada biraz yaşlı insanların dünyada bir ateşte ısınmadan sabaha kadar sokakta bekleyemeyeceğini ileri sürer. Ve Hocayı göstererek :

— Hocamız da kocamağa başladığına göre, o da bu işi hiçbir şekilde yapamaz, der.

Tabii maksat kendisini harekete getirmek.

İhtiyarlığı kabul etmeğe hiç de taraftar olmayan Hoca hemen itiraz eder :

— Ben bu işi yaparım ama, ucunda ne var? diye sorar.

Böylece hazırlanan tuzağa da düşmüş olur. Hep birden bunu yapamayacağını ileri sürünce, Hoca da yaparım diye dayatır. Sonunda biri şöyle der :

— Bak Hoca! Eğer bir ateş yakıp veya bulup ısınmadan sabaha kadar sokakta kalabilirsen bizim herbirimiz sana teker teker birer ziyafet çekmeğe hazırız. Ama soğuğa dayanamaz, evine kaçır, yahut da bir ateş bulur, ısınacak olursan sen de bize bir ziyafet çekmeğe var mısın?

Hoca tereddüt bile etmeden teklifi kabul eder. Ve hemen o akşam bu işi yapmağa hazır olduğunu söyler.

Yatsı namazından sabah namazına kadar sürecek olan bu bekleyişin şartları da kararlaştırılır. Hoca'nın nerede bekleyeceği tesbit edilir. Onlar da kendisini kontrol edeceklerini söylerler ve sabah namazında mescide buluşmak üzere dağılırlar.

Nasreddin Hoca soğuktan pek korkmazmış. Her fıkara gibi soğuğa, kışa idmanlı imiş. O gece sıkıca giyinmiş. Zaten pek dondurucu bir soğuk da yokmuş. Yatsı namazından sonra mescidden çıkarak daha önceden kararlaştırılmış olduğu yerlerde dolaşmağa başlamış.

Nihayet sabah ezanı okunmağa başlayınca, mescide girmiş. Ne de olsa uzun olan kış gecesinde yine de bir hayli zahmet çekmiş ama, kazanmış olduğu ziyafetleri düşündükçe, keyfi yerinde imiş.

Az sonra mescide sabah namazını kılmak üzere arkadaşları birer ikişer damlamağa başlamışlar. Sabah namazını kıldıktan sonra toplanmışlar. Nasreddin Hoca :

— İşte ben sözümde durdum. Sabaha kadar bekleyerek bahsi kazandım, demiş. Şimdi ilk ziyafeti hanginiz vereceksiniz? diye sormuş.

İçlerinden biri :

— Geceyi dışarıda nasıl geçirdin? Anlat hele, demiş..

— Nasıl geçireceğim? Daha önce kararlaştırdığımız yerde dolaşıp durdum.

— Hiçbir şey görmedin mi?

— Ne göreceğim? Uzaktaki bir mahallede yanan bir mum ışı-
ğından başka birşey görmedim.

O zaman hep birden :

— Bahsi kaybettin Hoca, derler. Şartlarımız arasında ateşte
ısınmamak vardı. Sen bir yolunu bulmuş, mumun alevinden ısın-
mışsındır.

Hoca itiraz etmek ister ama, kimseye söz dinlemez. Hep-
si birden onun bahsi kaybettiğini ileri sürerek o akşam için ziya-
feti isterler. Nasreddin Hoca da ister istemez boyun eğer...

Bütün gece uykusuz kaldığına mı, titreyip durduğuna mı
yansın?

Perişan bir halde eve dönerek yatar..

İkinci vakti dışarıya çıkınca arkadaşları hemen etrafını çe-
virirler :

— Ziyafet tamam değil mi?

— Tamam!

— Kaçta gelelim?

— Erkenden gelmeğe bakın!

— Biz de öyle düşünüyoruz.

Kış günleri zaten kısa olduğundan akşam çabucak gelir. Da-
vetliler de eve damlamağa başlarlar. Hoca da kendilerini birer
birer karşılar, buyur eder. Oturup bir taraftan yemek vaktini
beklerlerken, bir taraftan da sohbet dalarlar. Akşam namazı ile
yatsı namazı arasında sohbet devam eder. Herkes ziyafetin yatsı
namazından sonra başlayacağına inanır. Çünkü Hoca ikide bir :

— Hele şu yemeğe bir bakayım! diyerek dışarı çıkmakta, son-
ra geri dönmektedir.

Yatsı ezanı okunur. Namaz kılınır. Namazdan sonra biri :

— Haydi Hoca, karnımız acıktı gayri.. Yemeği ne zaman çı-
karacaksın? diye sorar.

Hoca çıkar, girer :

— Hazırlanıyor, der..

Yine muhabbet başlar. Ama milletin de karnı artık iyiden
iyiye zil çalmaktadır. Bir ikisi daha sızlanır. Hoca, çıkar, girer:

— Oluyor, haberini getirir.

Yine bir müddet geçirdikten sonra açlıktan mideleri kıvranan
misafirler şüpheye düşerler. Hocaya asılırlar. Şu bir türlü piş-
mek bilmeyen yemeği de görmek isterler.

Hoca onları peşine takarak mutbağa indirir. Bakarlar ki ocak-
ta bir kazan dolusu su.. Altında ise cılız bir mum yanıyor.

— Yemek nerede Hoca? diye sordukları vakit, o tam bir cid-
diyetle cevap verir :

— İşte kazanı ve içindeki suyu görüyorsunuz. Altında da alev
alev yanan bir mum var. Su ısınacak, kaynayacak, ben de size
vâdetmiş olduğum yemeği pişirip ikram edeceğim.

Biri hiddetle homurdanır :

— Ziyafetten kaçmak için bu iş yapılır mı Hoca? Hiç şu par-
mak kadar mumun aleviyle bu su ısınır, kaynar mı?

Nasreddin Hoca şu cevabı verir :

— A insafsızlar! Neden ısınmasın? Mum kazanın sadece bir
karış altındadır. Siz ise benim karşı mahallede yanan mumun
aleviyle bütün gece ısınmış olduğumda ittifak etmiş değil miydiniz?

Tabii hiçbir verecek cevap bulamaz. Nasreddin Hoca da ken-
disine oyun oynamış olan arkadaşlarından böylece intikamını al-
mış olur.

TARİFESİ ONDA İMİŞ

Nasreddin Hoca kendisine güzel bir ciğer yahnisi pişirip bunu
ağız tadıyla yemeğe karar verir. Gider, ciğerciden bir takım ci-
ğer alır.

Ancak ciğer yahnisinin nasıl pişirildiğini bilmediğinden bir
aşçı dükkânına da uğrayarak aşçıdan bunu öğrenmek ister. Tarifi
unutmamak için de onun söylediklerini bir bir yazar.

Artık rahatlamıştır. Eve varınca tarife göre ciğeri pişirecek,
nihayet ağız tadıyla yahniyi yiyecektir.

Bu tatlı hayâl ile, elinde ciğer, evine doğru giderken, onu göz-
leyen bir çaylak, birden dalarak elindeki ciğeri kapmasın mı?

Nasreddin Hoca, çoktan havalanmış olan çaylağın arkasından
çaresizlik içinde bakar. Yapacak hiçbir şey yoktur. Birden aklına
gelir, cebinde duran yahni tarifesini çıkararak sallar ve çaylağa:

— Nafile! Ciğeri ağız tadıyla yiyemiyeceksin! Tarife bende!
diye seslenir.

NEDEN YİYEMİYORMUŞ ?

Nasreddin Hoca merhum, yine arkadaşları ile birlikte bir soh-
bet sırasında, konu yemek bahsine gelmiş. Başlamış herbiri sev-
diği yemekleri sıralamağa.

Yemek bahsi, Hoca'nın en çok hoşlandığı bahislerden biri olduğu için, o da ballandıra ballandıra anlatılan, birbirinden iştihayandırıcı tarifleri dinler dururmuş.

Derken biri sormuş :

— Hoca, senin en çok sevdiğin yemek hangisidir?

Nasreddin Hoca, tereddüt etmeden :

— Un helvasıdır, cevabını vermiş. Arkasından da ilâve etmiş:

— Fakat ne yazık ki, son zamanlarda bir türlü yemek nasip olmamış?

— Neden? diye sormuşlar.

— Evde un bulundu, şeker bulunmadı. Un ve şeker bulundu, yağ bulunmadı. Yağ, un bulundu, şeker bulunmadı. Yağ, şeker bulundu, un bulunmadı. Bu yüzden de bize şöyle ağız tadıyla bir un helvası yemek bir türlü nasip olmadı.

Biri sormuş :

— Peki bu üç mübarek nesnenin de birden bulunduğu hiç olmadı mı?

Hoca başını sallamış :

— Oldu elbet! Fakat o zaman da ben bulunamadım.

KOKU ALMAK

Nasreddin Hoca bir gün evinde otururken, canı çorba çekmiş. Başlamış kendi kendine hayâl kurmağa :

— Şimdi şöyle âlâ bir yoğurtlu, naneli yayla çorbası olsa... Üzerine de kızartılmış mis kokulu tereyağı gezdirilse... Bol limon sıkıp, karabiber serpssem. Şöyle kaşığa bir sarılıp mideme indirmeye koyulsam!

Tam o bu tatlı hayâl içindeyken birden kapı çalınmış. Komşunun çocuğu elinde bir tasla girmiş :

— Hoca Efendi, annem hastalandı. Bir parça çorba istiyor, demiş.

Nasreddin Hoca :

— Hey Allahım! diye ellerini havaya kaldırmış. Ne komşular vermişsin bize! Çorba hayalinin kokusunu bile hemen alıyorlar.

KIYAMET NE ZAMAN KOPAR ?

Nasreddin Hocayı, herkes bilmediği şey yoktur, diye tanırdı. Bunun için de birinin aklına çözemediği bir soru geldi mi, hemen koşar, yanına gelir, bunu kendisine sorardı.

Pek tabii olarak bu soruların içinde, kimsenin cevabını bulamayacağı birçok münasebetsiz şeyler de bulunurdu. Ama Nasreddin Hoca, bu sorulardan hiçbirinin altında kalmaz, hepsine de münasip cevaplar bulurdu.

Bir gün yine bir tanıdığı gelerek kendisine şu soruyu sordu :

— Kuzum Hoca Efendi, sen bilirsin. Kıyamet ne zaman kopacak?

Hoca biraz düşündükten sonra :

— Hangi kıyameti soruyorsun? diye karşılık verdi. Büyüğünü mü, küçüğünü mü?

— Kıyametin de büyüğü, küçüğü olur mu hiç?

— Elbet olur. Karım ölecek olursa kıyametin küçüğü, ben ölecek olursam, büyüğü kopar.

« BEN SAĞ İKEN ŞURADAN GİDERDİM »

Hoca merhum, bir yaz günü odun kesmek için yakın dağlardan birine gider. Bir ağaca çıkarak dallarından birine oturur. Ve aynı dalı baltasıyla kesmeğe koyulur. Oradan geçen bir adam, bu hali görünce duralar :

— Hey Hoca! Ne yapıyorsun? diye seslenir. Kendi bindiğin dalı kesiyorsun. Düşeceksin.

Hoca :

— Şu cahil adam da ne bilirmiş düşeceğimi? diye söylenerek işine devam eder.

Fakat daha iki balta indirmeden dal kırılınca, kendini yerde bulur.

Hemen baltasını bir kenara atarak :

— Bak ne haltettim, der. Meğer deminki adam erenlerdenmiş de haberim yok. Madem ki benim ağaçtan düşeceğimi bildi; mutlaka öleceğim zamanı da bilir, diye peşine düşer.

Çok geçmeden de oradan fazla uzaklaşmamış bulunan adama yetişir. Eline ayağına sarılır :

— Sen madem ki benim ağaçtan düşeceğimi bildin; öleceğim zamanı da bilirsin. Ne olur, bunu bana söyle de ona göre hazırlıklı olayım, der.

Adam ne yapsın, Hoca'nın elinden bir türlü kurtulamaz. Sonunda bir yalan atarak elinden kurtulmak ister :

— Eşeğin odun yükü ile giderken, üstüste iki defa anıracak

olursa o vakit saatin tamam olur, sen de ölürsün.. diyerek uzaklaşır.

Hoca hem odun keser, hem de hep bunu düşünür. Nihayet işini bitirip kestiği odunları eşiğine yükler. Tam yola çıkarken eşiği bir defa anırmasın mı?

Alır Nasreddin Hocayı bir düşünce. «Galiba ölümüm yaklaştı» diye eli ayağı titremeğe başlar. Tam bir köyün yanından geçerken eşiği ikinci defa anırınca :

— Tamam, öldüm! diyerek yere sırtüstü uzanır. Korkusundan beti benzi atar, kasılır kalır.

Bunu gören köylüler hemen koşarlar. Onun hakikaten öldüğüne inanarak, mescidden getirdikleri bir tabuta koyarlar. Kendisini tanıdıkları için de Akşehir yolunu tutarlar.

Tam Akşehir'e yaklaştıkları vakit, yol ikiye ayrılır. Köylülerde de hangi yolun daha kestirme olduğu yolunda bir tartışma baş gösterir.

Bir kısmı sağdan, bir kısmı da soldan gitmek gerektiğinde ısrar eder. İş uzar. Hakikatte ölmemiş bulunan, fakat kendisini ölmüş bilen Nasreddin Hoca, bakar ki köylüler yolu iyi bilmiyorlar, tartışmanın da sonu gelmeyecek; hemen tabutun kapağını kaldırarak başını uzatır ve yollardan birini göstererek :

— Ben sağ iken bu yoldan giderdim dayılar! der.

« GARİP HOCANIN KİMİ VAR ? »

Nasreddin Hoca bir gün tarlada dolaşırken, üzerine bir fenalık gelir. Hemen kenardaki bir çukura uzanarak öldüğünü sanır. Gelip kendisini almalarını bekler.

Ama kimseciklerin kendisini gördüğü yoktur. Böyle saatlerce yatmaktan da bıkar. Kendi kendine :

— Kimsenin geldiği yok, bari öldüğümü eve kendim gidip haber vereyim, diyerek kalkar, evine gelir. Karısına durumu anlatıp ahabplarına ölmüş olduğunu haber vermesini söyleyerek tekrar tarlaya gider, aynı çukura uzanır.

Kadın da hemen feryada, saçlarını yolmağa başlar. Konu komusu gelerek ne olduğunu sorarlar. Kadın da Hoca'nın öldüğünü, tarladaki bir çukurda yattığını söyler.

Tabii herkes bu habere üzülür. Cenazeyi getirmeye hazırlanırlar. Bu arada biri kadına sorar :

— Hoca'nın öldüğünü ve tarlada yattığını sana kim haber verdi?

Nasreddin Hoca'nın saf karısı şu cevabı verir :

— Garip Hoca'nın kimi var ki koşsun, haber getirsin. Kendi gelip haber verdi.

BİR MERAKIN SONU

Nasreddin Hoca yeni bir öküz satın almış. Öküz pek besili imiş ve iki tane de yay gibi kocaman boynuzu varmış. Hoca, «boynuzların arasına binsem acaba hayvan ne yapar?» diye düşünür durmuş. Bir gün öküzü otlarken görmüş. Fırsat bu fırsattır diyerek bir çalımına getirip iki boynuzunun arasına oturmuş. Fakat bundan huysuzlanan öküz Hocayı kaldırıp yere çalmış. Beyni üstüne takla atarak yuvarlanan Hoca, kendini kaybederek oraya yığılmış. Karısı gelip Hocayı o halde görünce, öldüğüne kanaat getirerek avazı çıktığı kadar bağırıp ağlamağa başlamış.

Hoca bir ara gözlerini açıp başucunda karısını perişan bir vaziyette görünce :

— Ağlama karıcığım, vâkıa epeyce zahmet çektim ama, hele şükür arzuma da nâil oldum... demiş.

ACABA NASIL BELLİ OLUR?

Hoca'nın da hazır bulunduğu bir mecliste Arabistandan yeni gelmiş bir zat, oralarda havanın son derece sıcak olması yüzünden halkın çırılçıplak gezdiklerini anlatırken Hoca adamın sözünü keserek :

— Peki ama, orada kadınla erkek acaba nasıl belli olur? demiş.

VAZİFE TAKSİMİ

Hoca merhumun evinde bir gün kaza ile yangın çıkmış. Komşuları koşup Hocayı bulmuşlar :

— Efendi, evin yanıyor, haberini ulaştırmışlar.

Hoca umursamaz bir tavır takınmış :

— Vallahi komşular.. demiş. Bizim hatunla işleri aramızda taksim ettik. Ben evin dışında olup bitenlerle meşgul olurum. Hatun da evin içişlerine bakar. Varın siz yangın haberini bizim Hatuna verin!.

« BÖYLE GİDERSE HİÇ ! »

Nasreddin Hoca, soğuk, rüzgârlı bir gün, eşeğine binmiş, evine gidiyormuş. Giderken de yolda kavrulmuş mısır unu atıştırıyormuş. Fakat her seferinde rüzgâr, bu kavrulmuş mısır ununu uçuruyor, Hocanın ağzına hemen hemen hiçbir şey düşmüyormuş.

Bu sırada Hocanın bir tanıdığı kendisini görünce :

— Hoca ne yapıyorsun yine? diye kendisine takılmak istemiş. Nasreddin Hoca :

— Böyle giderse hiç! cevabını vererek işin doğrusunu söylemiş olmuş.

HALEP ORADA İSE...

Akşehir Suriyeli bir Arap Hoca gelmiş. Hocanın işi gücü övünmek imiş. Her gün bir şey uydurur, yok ben Şamda iken bunu yaptım. Bir gün Halepte iken şöyle ettim, diye atar, dururmuş.

Yine bir gün konuşurlarken :

— Ben Halepte şöyle bir hızlandım mı, bir hamlede altmış arşın atlardım, demiş.

Bir arşın 70 santimetre kadar olduğuna göre, şöyle böyle kırk metre ediyor.

Aynı mecliste bulunan Nasreddin Hoca dayanamaz. Mübalâğa ettiğini söyler. Suriyeli, palavracı olduğu kadar da inatçı imiş. İlle de atlardım diye dayatır.

Bunun üzerine Nasreddin Hoca :

— Peki, altmış arşınlık bir yer ölçelim, atla! demiş.

Suriyeli :

— İyi ama, Halep çok uzakta, taa orada... diye itiraz edince, Nasreddin Hoca şu yerinde cevabı vermiş :

— Halep orada ise, arşın buradadır.

Bu söz de atasözleri arasına girmiştir.

KOYDUĞU YERDE OTLAMAK

Nasreddin Hoca bir gün eşeğini önüne katarak dağa, odun kesmeğe gitmiş. Bunları eşeğine yükledikten sonra hayvana :

— Haydi, doğru eve! Bakalım sen mi, yoksa ben mi daha çabuk varacağız, diyerek kestirme bir yoldan evin yolunu tutmuş.

Fakat eve vardığı zaman, eşeğinin hâlâ gelmemiş olduğunu

görerek, ondan önce davranabildiği için bir çeşit gurur duyarak beklemeye başlamış.

Beklemiş, beklemiş, eşek hâlâ görünmeyince meraka düşmüş, Yola çıkmış. Yeniden dağa varmış. Bir de ne görsün? Eşek hâlâ onu ilk bıraktığı yerde otlayıp durmuyor mu?

Bu işe fena halde içerleyen Hoca dayanamamış :

— Ne biçim hayvansın? diye eşeği paylamış. Ben taa eve kadar gittim, geldim. Sen ise hâlâ bıraktığım yerde otluyorsun!

Hoca merhumun bu sözü de atasözleri arasında yer almıştır.

ALLAH DEVEYE NEDEN KANAT VERMEMİŞ?

Nasreddin Hoca merhum camide vâiz iken, yine de aklına bir türlü vaaz edecek, kendisini tatlı tatlı dinletecek bir konu gelmez.

Halbuki câmi, tıklım tıklım dolu.. Herkes de can kulağı ile kendisini dinlemeye hazırlanmış. Bir şey anlatmayacak olsa münasip düşmeyecek.

O sırada câmiin önünden bir kervan geçiyormuş. Hoca, iri iri develeri görünce, başlamış bu mübarek hayvandan bahsetmeğe... Onun insanlar için ne derece faydalı bir mahlûk olduğunu anlatmağa..

Konu biraz yavan ama, cemaat yine de ses çıkarmadan kendisini dinliyor. Hoca, «devenin fazileti» hakkında başkaca söyleyecek bir söz bulamayınca, sözü :

— Ey cemaat! Allaha şükredin ki deveye kanat vermemiş.. cümlesiyle bağlamış.

Onun vaazını böyle garip bir cümle ile bağlamış olması, pek çok kimseyi şaşırtmış. Sormuşlar :

— Peki Allah deveye kanat vermiş olsaydı, ne olurdu?

Nasreddin Hoca :

— Bu da söz mü? diye karşılık vermiş. Damlarınız başlarınızı yıkıyordu.

Ve kürsüden inerek evinin yolunu tutmuş.

TANRI MİSAFİRİ

Nasreddin Hoca bir gün evinde can sıkıntısı içinde pinekle-yip duruyormuş. Aş yok, ateş yok.. Karnı da aç mı aç! Karnını doyurmak için karısı ile birlikte hangi ahabına misafirliğe gideceğini kötü kötü düşünüyormuş.

Tam bu sırada çat diye kapısı çalınmış.

Hoca pencereden başını uzatmış. Kapının önünde hırpani kıyafetli, dilenci kılıklı bir adam.

— Kimsin? Ne istiyorsun? diye sormuş.

Adam :

— Aç kapıyı.. Tanrı misafiriyim, demiş.

Hocanın kendi yiyeceği yokken bir de dilenci mi besleyecek?

— Bir dakika dur, geliyorum, demiş.

Giyinip sokağa çıkmış. Adama :

— Peşimden gel! diyerek onu almış, câmiin önüne getirmiş. Ve câmi göstererek :

— Yanlış kapı çaldın! Tanrının evi burasıdır, diyerek onu bırakıp kendi evine dönmüş.

NE TARAFAYA DÖNMELİ?

Dini konularda bir müşkülle karşılaşan herkes gibi, biri de halledemediği bir konuyu öğrenmek için Nasreddin Hoca'nın yanına gelmiş. Ve ona şu soruyu sormuş :

— Hoca, gusül abdesti alırken ne tarafa doğru dönmek lâzımgelir?

O sıralarda da Akşehirde pek çok hırsız türemiş imiş. Hoca bunu bildiği için, bu mânasız soruyu soran adama şu cevabı vermiş:

— Elbiselerini astığın tarafa!.

KİM UNUTMUŞ?

Ramazanda bir akşam Akşehir zenginlerinden biri Nasreddin Hoca'yı iftara dâvet etmiş. Nasreddin Hoca, üstelik adamın aşçı-sına kaymaklı incir tatlısı yaptırdığını nasılsa bir yerden öğrenince, seve seve iftara koşmuş. Çoktanberi içi kaymaklı incir tatlısı yemek için titrermiş.

İftar vakti Hoca eve damlamış. Yemekler birer ikişer geliyor-muş. Hoca bütün iştahasını kaymaklı, içi ceviz dolu canım incir tatlısına sakladığı için bu yemeklere pek az iltifat etmiş. Yarı aç midesine şenlik yaptıracağı tatlıyı beklemiş.

Fakat ev sahibi bu tatlıyı çıkarmamış. Hoca'nın da hasreti kuru-sağında kalmış.

Sofra kaldırıldıktan sonra herkes yerine geçip oturmuş. Hoca da hemen suratını asmış.

Bu sırada ev sahibi kendisine dönerek :

— Hoca, bir aşır oku da dinleyelim! demiş.

Hoca fırsatı kaçırmamış ve bir besmele çektikten sonra. «Vet-tini vezzeytunî» yâni «incir ve zeytin hakkı için» âyeti ile başla-yan sûresini okumağa başlamış. Ancak «vettini» «incir» kelime-sini atlayarak doğrudan doğruya «vezzeytunî» yâni zeytinden baş-lar başlamaz, ev sahibi ihtar etmiş :

— İnciri unuttun Hoca!

Tabii onun istediği de bunu sorması.. Hemen sûreyi yarıda kesmiş :

— Onu asıl siz unuttunuz! demiş.

Ev sahibi bu nükteyi anlar anlamaz, hemen kaymaklı incir tat-lısını çıkarıp Hoca'nın gönlünü hoş etmiş.

CİMRİNİN HUYUNU BİLİRİM

Bir gün Nasreddin Hoca merhum, kalabalık bir arkadaş top-luluğu ile birlikte kira, gezmeğe gitmişler. Eskiden ne sinema, ne tiyatro, ne de maç olmadığından, halk tatil günlerinde kırlara çı-kar, orada eğlenirlerdi.

Bir dere kenarında gezerlerken, nasılsa içlerinden biri derin olan dereye yuvarlanıverir. Yüzme de bilmediği için derin sulara dalıp dalıp çıkmağa ve boğulma alâmetleri göstermeğe başlar. Arkadaşları ellerini uzatarak onu kurtarmak isterler :

— Ver elini! Ver elini! diye seslenirler.

Ama beriki oralı bile olmaz. Neredeyse boğulup gidecektir.

O zaman Nasreddin Hoca hemen kolunu sığar. Derenin kenarı-na varıp elini uzatır ve :

— Al elimi! diye seslenir.

Boğulmak üzere olan adam o zaman hemen Hoca'nın eline sa-rılır. Hoca da kendisini rahatça çekerek sudan çıkarır.

Arkadaşları bu işe iyiden iyiye şaşarlar. Biri dayanamaz :

— Hoca, niçin hiçbirimizin elini tutmadı da senin elini tuttu? diye sorar.

Nasreddin Hoca gülerek şu cevabı verir :

— Siz onu benim kadar tanımadığınız için nasıl sesleneceğinizi bilemediniz. Kendisi cimrinin biridir. Hayatında hiçbir şey ver-meğe alışmamıştır. Onun için kendisine : «Ver elini!» diye seslen-diğiniz vakit aldırış etmedi. Buna karşılık durmadan ne bulursa almağa can atar. Ben de onun huyunu iyi bildiğim için: «Al eli-mi!» dedim. Gördüğünüz gibi hemen yapışiverdi.

SESI YARIN ÇIKARMIS

Nasreddin Hoca, yanında oğlu olduğu halde yatsı namazından sonra evine gidiyormuş. Yoldan geçerken, bir adamın, evlerden birinin kapısını sinsi sinsi kurcaladığını görmüşler. Adam belli ki bir gece hırsız...

Üstelik adam, iri mi, iri imiş. Hoca onun işini bozacak olsa, belki de kendisiyle kapışmak zorunda kalacağını anlar. Böyle bir şey yaptı mı hırsızdan bir güzel dayak yiyeceği apaçık ortada..

Hemen yolunu değiştirerek başka bir yola sapmış..

Biraz yürüdükten sonra durumu kendisiyle beraber görmüş bulunan oğlu dayanamaz, sorar :

— Kuzum baba! O adam evin önünde ne yapıyordu?

Hoca sakın cevap verir :

— Saz çalışıyordu oğlum!

— İyi ama baba! Ses çıkmıyordu.

— Onun sesi yarın sabah çıkar.

« BAŞINI UNUTMASIN! »

Nasreddin Hoca merhumun pek de hoşlanmadığı bir tanıdığı, onu ikide bir evine davet edermiş. Hoca da onun yalancılıkla şöret yaptığını bildiği için bu davetlerine gitmezmiş.

Adam bir gün yine ısrarla kendisini davet etmiş. Hoca da bu inatçı adamın ısrarlarından kurtulmak için onu ziyarete karar vermiş.

Evine gelip kapıyı çalmış. Adam başını pencereden uzatmasıyla beraber hemen geri çekmiş ama Hoca onu görmüş, Biraz sonra kapıyı açan karısı, herhalde kocasından almış olduğu talimat üzerine :

— Efendi evde yok. Biraz önce çıkıp gitti, demiş.

Tabii Hoca'nın bu işe canı sıkılmış. Fakat belli etmeyerek :

— Pekâlâ öyle olsun, demiş. Yalnız kocana tembih et. Bir daha çıkıp giderken başını evde unutmasın!

SEBEP NE İMİŞ?

Akşehir bir vakit yine bir bilgin gelmiş. Tutmuşlar onu Nasreddin Hoca'nın yanına getirmişler. Bilgin :

— Sana soracak tam kırk sorum var, diyerek birer birer sormağa başlamış.

Ama sordukları da birbirinden zor, içinden çıkılmaz sorularmış. Hoca hiç sesini çıkarmadan onun kırk sorusunu da sakın sakın dinledikten sonra, arka arkaya kırk defa :

— Bilmiyorum, bilmiyorum, bilmiyorum, bilmiyorum... diye cevap vermiş.

Biri dayanamamış, sormuş :

— Neden hiçbirini bilmiyorum, diyerek işin içinden çıkmadın da kırk defa «bilmiyorum» diye nefes tükettin?

Hoca şu cevabı vermiş :

— Adamcağz bana arka arkaya tam kırk soru sorarak nefes tüketti. Ben de ona kırk defa cevap vermeli idim ki, bana hakkı geçmesin!

HOCANIN BAŞINA GELENLER

Nasreddin Hoca, bir yaz günü tarlasından dönmeğe hazırlanmış. Tarlasıyla evinin arası uzak olduğundan iyiden iyiye yorulacağını düşünerek :

— Ah Allah bana bir eşek gönderse de ona binsem! Rahat rahat, yorulmadan evime kadar gidebilsem! diye mırıldana mırıldana yola çıkmış..

Fakat az sonra karşısına iri kıyım bir sipahî çıkmış. Atının yanında da bir tay varmış.

Sipahî Hoca'yı görünce :

— Hey, Hoca! Eğlen hele! diye emretmiş. Böyle tembel tembel yürümek olmaz. Şu benim kısırağın tayını omuzla da şu yokuşu çıkar. Zavallı hayvan pek genç olduğundan yoruldu.

Dinlememek mümkün mü? Hoca ister istemez tayı omuzlarına alır. Ö önde, kısırağının üzerine rahatça kurulmuş bulunan sipahî arkada kan ter içinde yokuşu tırmanmağa başlar.

Bir taraftan da kendi kendisine :

— Zâhir ihtiyarlık halimle lâkırdıyı ters anlatmağa başladım, diye düşünür. Ben Allahdan kendime bir eşek istedim; o ise beni eşek yaptı.

« BENİM İŞİM DAHA ACELE İDİ! »

Nasreddin Hoca'nın bir işi çıkmış. Akşehirden birkaç günlüğüne ayrılması gerekmiş. Ama aynı zamanda Hoca'yı pek seven bir ahabı da evlenecekmiş. Düğün hazırlığını tamamlamış. Böyle bir

şenlikte, Hocanın herhalde bulunmasını istemiş. Haber yollamış. Ama Hoca işinin çok önemli olduğunu, kalamayacağını, düğünde de bulunamayacağını söyleyerek özür dilemiş.

Bunun üzerine inatçı bir kimse olan düğün sahibi, arkadaşlarını toplamış. Hoca'yı ne şekilde alıkoyacaklarını düşünmeğe başlamışlar. Ve bir plân yapmışlar.

Hoca ise bu sırada eşeğine binerek yola çıkmış.. Daha köşeyi döner dönmez, hemen birkaç kişi yolunu kesmişler :

— Aman Hoca, nereye gidiyorsun? demişler. Sen farkında değilsin! Artık hayatta değilsin, öldün sen!

Hoca :

— Bırakın şu soğuk şakayı da yoluma devam edeyim! demiş.

Ne mümkün? Herkes de aynı şeyi söylüyor, Hocaya artık hayatta bulunmadığını tekrarlıyormuş. Bir ikisi yalancıkdan ağlar gibi yapmışlar. Onu kucakladıkları gibi mescidin tabutluğuna götürmüşler.

Maksat akşamı etmek, düğün başlayınca da kendisini alıp düğün evine götürmek.

Etrafındakiler o kadar ısrar etmişler ki, Nasreddin Hoca hakikaten ölmüş bulunacağına inanmış.

Tevekkül içinde teneşire uzanmış. Beklemeye koyulmuş.

Bu sırada orada bulunanlardan biri daha bir işi olduğundan ve köye gideceğinden bahsedecek olmuş. Hemen itiraz etmişler:

— Yok, sen de bir yere gidemezsin. Bak hepimizin sevdiğimiz Hocamız öldü. Yarın onun cenazesini kaldıracağız. Senin de elbette bu cenaze töreninde hazır bulunman gerek. Hele onu gömelim, ondan sonra gidersin.

Adam yine de direnecek gibi olunca, Hoca başını ona çevirmiş :

— Boş yere çabalama arkadaş! demiş. Dediklerini yap.. Bak benim işim senden de acele idi. Ne çare ki ecel geldi, cemaat toplandı. Kadere boyun eğmekten gayri çare yok..

YATAĞA SIĞAMAZLARMIŞ..

Nasreddin Hocanın karısı ölür. Mahalleli kendisini, kocası ölmüş dul bir kadınla evlendirir.

Fakat kadın eski kocasına fazlasıyla düşkün imiş. Daha ilk geceden itibaren yatağa girer girmez :



«İnsaf be! Dört kişi şu yatağa nasıl sığsın?»

— Ah benim kocam şöyle idi, ah benim kocam böyle idi... diye konuşmağa başlar.

Hoca ses çıkarmaz. Yeni karısının bu huyundan vazgeçmesini bekler.

Ama, nerede? Kadın her gece kocasını sayıklayıp duruyor.

Hoca bakmış ki olacak gibi değil, o da başlamış yatağa girince kendi ölmüş karısını övmeğe :

— Ah benim karım şöyle idi, vah benim karım böyle idi.

Kadın Nasreddin Hocanın bu imâlarından da bir şey anlamaz.

Bir gece yine yatağa girer girmez kadın eski kocasını övmeğe başlayınca artık dayanamaz. Bir tekme attığı gibi kadını yere yuvarlar.

Kadın toparlanıp doğrulurken :

— Ne yaptın efendi? diye kocasına çıkışır.

Nasreddin Hoca kendisine şu yerinde cevabı verir

— İnsaf be! Bir sen varsın, bir ben varım. Bir senin eski kocan var, bir benim eski karım var. Dört kişi şu yatağa nasıl sığsın?

ARSIZ MISAFİR

Nasreddin Hoca'ya bir gün ağgözlülüğü ile meşhur Sivrihisarlı bir misafiri gelmiş.

Hoca fakir ama, gönlü gani..

Misafirine elinden gelen ikramı yapmakta kusur etmez.. Allah ne verdiyse sofraya koyar. Sonra da ona yatacağı odayı gösterir. Ama adam arsız mı arsızmış. Canı da üzüm istermiş. Bunu açık açık söylemekten de çekindiği için bir türkü bestesine uydu-rarak derdini türkü ile söyler :

« Bizim iller, bizim iller »

« Yatar iken üzüm yerler »

Bu arsızlık Hoca'nın canına artık tak eder. Doymak bilmeyen misafirine bir de üzüm çıkarmak işine gelmediğinden, o da aynı makamdan türküyü devam eder :

« Bizde böyle âdet yoktur »

« Saklayıp da güzün yerler »

NEDEN ŞÜKREDERMİŞ?

Nasreddin Hoca merhum, yine bir gün sevgili eşeğini kaybetmiş. Nerede aramışsa bulamamış. Varlıklı bir kimse değil ki yerine bir yenisini alsın.

Hoca kırdı, bayırda eşeğini arar dururken bir ahabına rastlamış. Onun başına gelen talihsizliği bilen ahabı, Nasreddin Hoca'nın bir taraftan kaybolan eşeğini ararken, bir taraftan da durmadan Allaha şükretmekte olduğunu görünce, buna bir mâna verememiş

— Kuzum Hoca, diye sormuş. Hem eşeğini kaybettin, hem de durmadan Allaha şükrediyorsun. Bunun hikmeti ne ola?

Hoca merhum şu cevabı vermiş :

— Kaybolurken üstünde de ben olaydım? O zaman ben de kaybolacaktım. İşte Allaha bunun için şükrediyorum.

« BEN DE ÖYLE YAPTIM. »

Nasreddin Hoca bir gün nasılsa paraya kıyıp aşçıdan güzelce kızartılmış bir tavuk alır. Çoktanberi canı böyle bir aş yemek istediğinden, تنها bir yere çekilerek onu yemeğe koyulur.

Fakat tam semiz butlardan birini gövdesine indirmek üzere iken bir ahabı çıkagelerek selâm verip karşısına çöker :

— İyi ki sana rastladım Hoca, der. Karnım müthiş acıkmıştı. Ne zamandanberi de kızarmış tavuk yemek isterdim.

Hoca, bu ağgözlü ahabının elinden kurtulamayacağını anlar. Ona ister istemez tavuğundan bir pay ayırmak zorunda bulunduğunu düşünür.

Ne yapsın? Tavuğun boynu ile kanatlarının uçlarını koparak uzatır :

— Buyur! der. Ve kendisi acele yemeğine devam eder.

Ahabı bu ikramdan hiç de hoşnut kalmamıştır :

— Oldu mu ya Hoca, der.. Benim misafir olduğumu unuttun galiba !

Hoca sorar :

— Ne yaptım ki?

— Daha ne yapacaksın? Tavuğun makbul taraflarını kendine ayırıp, bana işe yaramaz taraflarını verdin..

— Sen olsan ne yapardın?

— Bak bu tavuk benim olaydı ve sen bana misafir geleydin, tavuğun boynu ile kanatlarını kendime ayırır, geri kalan kısmını sana ikram ederdim.

Hoca atıştırmağa devam ederken :

— Öyle ise sana bu tavuğu olduğu gibi ikram ettiğimi ve pay işini de kendin yaptığını düşün! cevabını verir.

BALIK BAŞI

Nasreddin Hoca, Sivrihisarlı bir tanıdığı ile yolculuğa çıkmış. Karınları fena halde açılmış olduğu halde bir hana inerek hancıdan yiyecek istemişler. Handa da yiyecek olarak sadece bir tek balık varmış. Hancı bunu pişirmeğe başlarken, Hoca balığın ancak bir kişinin karnını doyurabileceğini düşünerek yol arkadaşı-na sormuş :

— Sen, biz Akşehirlilerin neden akıllı olduğumuzu bilir misin?

— Bilmiyorum, neden?

— Biz, Akşehir gölünde yakaladığımız balıkların sadece başlarını yeriz de ondan...

— Balığın başını yemekle akıl arasında ne ilgi var?

— Balığın beyni cevherdir. Gözleri de öyledir, kulakları da.. Balık gözü yiyenin gözleri çok iyi görmeğe başlar. Kulağını yiyenin de kulağı en ufak sesleri duyar. Dilini yiyenin sesi bülbül se-

sine döner. Ama ne varsa beyinde var. En budala bir insan bile balık beyni yedi mi, hemen akıllanır. Akıllı ise, akı bir kat daha artar..

Bu şekilde balık başı yemenin faydalarını öylesine ballandıra ballandıra anlatır ki, hancı balığı pişirip de önlerine koyduğu zaman Sivrihisarlı :

— Hoca Efendi, ne olur, balığı sen ye de başını bana bırak! der.

Hoca önce biraz nazlanır gibi yaptıktan sonra bu paylaşmaya razı olur. Ve güzelce pişmiş olan balığı âfiyetle midesine indirmeğe koyulur.

Yol arkadaşı ise balığın başını evirir, çevirir, bir türlü yiyecek bir tarafını bulamaz. Beynini yiyebilmek için kafa tasını da kıramaz. Böyle uğraşıp dururken Hoca keyifli keyifli yemeğini yemektedir.

Sivrihisarlı o zaman birden :

— İyi ama, sen güzelce karnını doyurdun. Ben ise yemek için bir iki kırıntıdan başka bir şey bulamadım. Bu ne iştir? diye sorar.

Hoca gülümser :

— Ben sana balık başı yemenin insanı akıllandırdığını söylememiş miydin? Bak ancak bir iki kırıntısını yemiş olduğun halde nasıl da akıllanmağa başladın?

SU YETMEMİŞ

Nasreddin Hoca Cuma namazını kılmak için camie gitmiş. Abdesti yokmuş. Namaza da pek az vakit varmış. Acele bir yerden biraz su bularak abdest almağa başlamış. Son olarak sıra ayaklarını yıkamağa gelmiş. Sağ ayağını yıkamış. Sıra sol ayağını yıkamağa gelince de su bitmiş.

Namaz vakti geldiğinden, yeniden başka bir yerden su aramağa imkân yok. İster istemez bu halde camie girmiş ve namaza tek ayağı üzerinde durmuş. Namazı öyle kılmış.

Namazdan sonra işin farkına varan tanıdıklarından biri sormuş :

— Kuzum Hoca, namazı öyle neden sağ ayağının üzerinde leylek gibi durarak kıldın?

Hoca cevap vermiş :

— Sol ayağımın abdesti yoktu da...

ZATEN BOŞAYACAKMIŞ

Merhum Nasreddin Hoca bir gün çarşıda dolaşırken bir komşusu yanına yaklaşır :

— Ben de seni arıyorum Hoca, der. Sana kötü bir haberim var. Şimdi mahalleden geliyorum. Allah sana uzun ömürler versin. Fakat bu sabah sen evden çıktıktan sonra karına bir fenalık gelmiş. Zavallı kadıncağыз sizlere ömür, ölüvermiş.

Adamcağız bu sözleri söylerken, Hocanın birdenbire büyük bir teessüre kapılacağını, dövünmeğe başlayacağını umuyormuş. Fakat onda en ufak bir teessür belirtisi görmeyince şaşırılmış :

— Galiba pek üzülmeyin bu habere Hoca, demiş.

Nasreddin Hoca :

— Zaten ölmeseydi boşayacaktım da, cevabını vermiş.

« GEÇ YİĞİDİM GEÇ ! »

Nasreddin Hoca bir mezarlıktan geçerken, iri bir köpeğin orarlarda dolaştığını görerek kendisini kovmak ister.

Hemen bir değnek bularak hayvanın üzerine yürür.

Fakat köpek, iri olduğu kadar da azılı bir şeymiş. Hemen dişlerini göstererek hırlamağ, Hocaya doğru gelmeğe başlamış.

Hoca bunu görür görmez hemen bir mezar taşını kendisine siper ederek köpeğe :

— Geç yiğidim, geç! diye seslenmiş.

SEBEP NE İMİŞ?

Nasreddin Hoca ölüm döşeğinde yatarken bile, hiçbir vakit şakacı tabiatından vazgeçmemiştir.

Karısı da onun kurtulamayacağını anladığı için gözyaşlarını tutamıyormuş. Hoca onun bu halini görünce :

— Hatun! Öyle karşımda ağlayıp durma! demiş. Git yüzünü gözünü güzelce yıka.. Sürmeni çek, düzgününü sür. En yeni elbiseni giy... Şöyle odada salına, salına, edalı edalı dolaş!

Kadın, kocasının bu isteğinin sebebini anlayamaz :

— Aman efendi, der. Sen yatakta bu halde yatar, ecelle pençeşirirken ben nasıl olur da düzgün sürer, yeni elbisemi giyer, karşımda dolaşırım.

Hoca şu cevabı verir :

— Canım, ben bunu kendi çıkarımı düşündüğüm için söylüyorum. Nasıl olsa odaya çok geçmeden Azrail girecek. Seni bu halde görecektir olursa, belki beğenir de, beni alacak yerde seni alır, götürür.

AYAKLARIN SAHİBİ

Nasreddin Hoca bir gün bir derenin kenarından geçiyormuş. Derenin kenarında bir alay çocuk görmüş. Çocuklar çıplak ayaklarını suya sokmuş eğleniyorlarmış. Hocayı görünce kendisine takılmak isteyip yanlarına çağırmışlar. Ayaklarını da mahsustan birbirlerine dolayıp karıştırmışlar ve Hocaya :

— Hoca Efendi, biz ayaklarımızı kaybettik. Hangi ayağın hangimizin olduğunu bir türlü bulamıyoruz. Ne olur, bize yardım et de ayaklarımıza sahip olalım, demişler.

Hoca hemen oradan kaptığı bir değneği ayaklara indirince, herkes çabucak ayağını çekmiş.

O zaman Hoca :

— İşte hepiniz ayaklarınızı buldunuz! diyerek yoluna devam etmiş.

KADİR-İ MUTLAK

Bir gün bazı softalar, Hocayı imtihan etmek isteyerek kendisine şöyle bir soru sormuşlar :

— Cenâbı Hak için «Kadir-i Mutlak» diyorlar. Acaba Cenâbı Hak hakikaten kadir-i mutlak mıdır? Öyle ise bunun delili nedir?

Hoca içini çekmiş :

— Bundan hiç şüphemiz olmasın! demiş. Ben bildim bileli, hep Allahın dediği oluyor. Böyle olmasa, bir gün de şu fıkara Hoca'nın dediği olurdu.

YALAN OLDUKTAN SONRA..

Bir gün Nasreddin Hoca'nın, hatırını kıramayacağı bir ahabı, bir mahkemede kendisine şahitlik yapması için ricada bulunmuş. Adamın, komşusu ile buğday meselesinden arası açılmış. Hoca da kendisine yalancı şahitlik yaptırmak isteyen adamın haksız olduğunu anlamış.

Ama ne yapsın? Dediğimiz gibi hatırını kıramayacak. İster istemez razı olmuş. O da kendisini kadının huzuruna götürmüş.

Şahitliğe başlayınca, «buğday meselesi» diyecek yerde hep «arpa meselesi» diyormuş. Aynı sözü bir iki sefer tekrarlayınca, kadı müdahale etmiş :

— Dâvâ arpa meselesi değil, buğday meselesidir. Sen ise demindenberi buğday diyecek yerde arpa diyorsun!

Hoca boynunu bükmüş :

— Siz de işi uzatmayın Kadı Efendi, demiş. Söylediklerim yalan olduğuna göre, ister buğday, ister arpa olsun! Farketmez.

İNSANIN EN KIYMETLİ VARLIĞI

Nasreddin Hoca'ya bir gün bir mecliste şöyle bir soru sormuşlar :

— İnsanın dünyada malik olduğu en kıymetli şey nedir?

Hoca :

— Vücut, dedikten sonra ilâve etmiş :

— Hakikatte ise o da insanın değil, hekimlerin elindedir ya...

ŞİFA NİYETİNE

Nasreddin Hoca son demlerinde hasta yataarken canı yalancı dolma yemek istemiş. Ama o zamanki hekimler de şimdiki gibi perhize çok itibar ederlermiş. Ve hocayı tedavi eden hekim, kendisine böyle ağır yemekler verilmemesini tembih etmiş.

Fakat Hoca o kadar yalvarır ki, karısı dayanamaz. Bir tence-re yalancı dolma pişirir. Bir tanesini de Hocaya «şifa niyetine» yedirir. Dolmanın tadı, Hoca'nın damağında kalır. Bir tane daha yemek ister ama, karısının vermeyeceğini bilir. Bunun üzerine gizlice kızına yalvarır. O da bir dolma getirir ve Nasreddin Hoca merhum, bunu da «şifa niyetine» midesine indirir.

Bir ara karısı ile kızı sokağa çıkarlar. Hoca evde kalan küçük oğlunu da kandırır. O da bir dolma getirir. Hoca «şifa niyetine» bunu da yer.

Az sonra ise sancılar başlar. Karısı dönünce hekimi yeniden getirir. Hekim Hocayı yatağında kıvrandır görünce :

— Ne oluyorsun Hoca? diye sorar.

Nasreddin Hoca, bu acıklı halinde bile espri yapmaktan kurtulamaz :

— Ne olacak, «şifa niyetine» ölüyoruz işte...

SAAT İKİ İMİŞ

İş hayatı iyi geçmeyen her insan gibi, Nasreddin Hoca'nın da hayatı boyunca çeşitli işlere giriştiğini, fakat hiçbirinde sebat edemediği için iyi sonuçlar alamadığını biliyoruz.

Hoca'nın merak sarıp giriştiği, fakat kısa bir zaman sonra vazgeçtiği zanaatlardan biri de saatçilikti.

Hoca bu işe başlayınca, mahallenin çocukları müziplik olsun diye dükkânın önünden geçerken vakitli vakitsiz içeri daldı :
— Saat kaç? diye sorarlarmış.

Bir, iki, beş, on defa aynı şey tekrarlanınca, Hoca iyiden iyiye kızmış. Çocukların şerrinden kurtulmak için bir sabah yanına bir değnek alarak dükkâna öyle gitmiş.

Daha yerine oturur oturmaz, mahallenin haşarı çocuklarından biri kafasını küçük dükkâna sokmuş :

— Hoca saat kaç?

Nasreddin Hoca hemen değneği kaparak çocuğun başına iki defa vurarak :

— Şimdi ikiye vurdu, demiş.

Böylelikle mahalle çocuklarının şerrinden kurtulmuş.

NEZİR

Nasreddin Hoca, vaktinin büyük bir kısmını tarlasında geçirir, eker, biçer. Fakat bir türlü istediği gibi iyi bir mahsul alamamış.

Bir gün bu talihsizliğinden şikâyet ederken oradakilerden biri:

— Ben de tarlamdan hiçbir vakit iyi bir mahsul alamazdım, demiş. Sonra Konyalı bilgin bir Hocaya derdimi açtım. Bana mahsulümün yarısını Allaha nezretmemi, yâni fıkara sadaka olarak vermeyi vâdetmemi söyledi. Ben de öyle yapınca, tarlanın verimi dört misli arttı. Şimdi yarısını fıkara sadaka olarak verdiğim halde bana kalan kısmı ile yine de rahat rahat yaşayıp duruyorum.

Nasreddin Hoca da bunu öğrenince hemen tatbik etmeğe karar vermiş. Alacağı mahsulün yarısını Allaha nezretmiş.

O sene hakikaten görülmemiş bir mahsul olmasın mı? Hoca hayatından memnun.. Ekinler göğsü boyuna çıkmış. Her başak buğday yükünden zor duruyor. Vakti gelince tarlayı biçmiş. Har-

mana başlamış. Bir yanda buğday, bir yanda da saman yığınları dağlar gibi yığılmış. Hoca keyfinden yerinde duramıyor.

Fakat harmanın son günü birdenbire şiddetli bir fırtına kopmaz mı? Bir rüzgâr, arkasından bir yağmur.. Tarla bir anda seller altında kalıvermiş. Seller de buğdayı alıp götürmüştü.

Nihayet rüzgâr hafiflemiş, yağmur durmuş. Bu sefer de şimşekler çakmağa başlamış.

O zaman Hoca bir isyan duygusu içinde ellerini göklere doğru kaldırmış :

— Ya Allah! Oldu mu bu yaptığın? Şimdi de çakmağını çakıp, mârifetlerini görmek mi istiyorsun?

NEREYE GİDİYORMUŞ?

Nasreddin Hoca'yı bir gün bir katıra bindirmişler. Meğer, azılı, terbiye kabul etmeyen bir hayvanmış. Böylece Hocaya bir oyun oynamayı kurmuşlar.

Hoca katıra biner binmez, katır hemen başını almış, Hoca'yı fena halde sarsarak koşmağa başlamış. Ne dizgine, ne de mahmuza aldırış ettiği yokmuş. Hoca bakmış ki hayvanı zaptedemeyecek, kendisi de parlak bir binici olmadığından dizginleri bırakarak düşmemek için eğere sıkı sıkı yapışmış. Katır da o zaman büsbütün azarak hızlanmış.

Hoca'yı böyle deli deli koşan katırın sırtında gören bir tanıdığı:

— Hoca nereye? diye sormuş.

Nasreddin Hoca, bulunduğu zor duruma rağmen huyundan vazgeçemiyerek esprili cevabını vermiş :

— Bunu bana değil, katıra sor!

SAÇ VE SAKAL

Birçok kimselerin saçı, sakalından önce ağıdır. Yine birçok kimselerin saçı dökülür de, sakalı hiçbir zaman dökülmez. Her zaman olduğu gibi gür kalır.

Nasreddin Hoca'nın da saçları, yaşlanmağa başlayınca hemen ağarmış. Sakalının ise bir tek kılı bile beyazlaşmamış.

Bir gün berberde saçlarını kestirir, sakalını düzeltirken oradaki ahablarından biri sormuş :

— Kuzum Hoca, senin saçların hemen hemen tamamıyla be-

yazlaştı. Sakalında ise bir tek beyaz kıl yok. Bunun hikmeti ne acaba ?

Hoca cevap vermiş :

— Gayet basit! Saçlarım sakalımdan yirmi yaş daha ihtiyar olduğu için...

YERİNDE CEVAP

Nasreddin Hoca merhum, cimriliği ile tanınmış olan bir tanıdığı ile köyden şehire dönüyorlarmış. Yola çıktıkları vakit, acıktıkları zaman yemek üzere parasını yarı yarıya vererek köyden bir bakraç yoğurt almışlarmış.

Yarı yolda bir ağacın altında mola vermişler. Bundan faydalanarak yoğurt bakracını önlerine koyup kaşıklarını çıkarmışlar.

O zaman arkadaşı heybesinden bir külâh toz şekeri çıkarmış, bunu yoğurdu yalnız kendisine isabet eden tarafına serperek :

— Ben yoğurdu şekerli yemeğe bayılırım, demiş ve kaşığını daldırmış.

Hoca merhum, bu cimriliğe fena halde içerlemiş. Ne yapsın? Hemen aklına gelmiş. O da heybesinden bir şişe sirke çıkarmış.

Arkadaşı :

— Aman ne yapacaksın o sirkeyi? diye sormuş.

Hoca :

— Ben de yoğurdu sirkeli yemeğe bayılırım. Önüme dökeceğim, demiş.

Adam :

— Öyle şey olur mu? Sirke benim tarafıma da akar.. Berbat eder yoğurdu.

— Öyleyse haltetme de şekeri her tarafa serp!

Cimri arkadaşı, ister istemez Hoca'nın istediğini yapar.

NEREDEN ALMIŞ?

Nasreddin Hoca'yı bir gün bir düğüne davet ederler. Bu gibi davetlerin hiçbirini reddetmeyen Hoca da kalkar, düğün evine gider.

Eskiden evlerin içine ayakkabı ile girilmez, ayakkabılar kapıda bırakılırdı. Hoca bakmış yerde bir sürü ayakkabı var. Çıkışta kendi ayakkabılarını kaybetmesi işten değil.. Onları da üstelik paraya kıyıp yeni almış..

Bu düşünce ile ayakkabılarını çıkardıktan sonra bunları mendiline sarar ve göğsüne sokar. Yukarıya öyle çıkar.

Kendisini hemen karşılarlar. Baş sedire oturturlar. O zaman misafirlerden birinin gözüne Hoca'nın göğsündeki kabarıklık çarpar. Bunun kıymetli bir kitap olacağına hükmederek :

— Hoca Efendi, galiba koynunuzda kıymetli bir kitap taşıyorsunuzuz? der.

Nasreddin Hoca hiç bozmaz :

— Evet!

— Bunun neye dair olduğunu sorabilir miyim?

— Her ân için ihtiyatlı olmak ilmine dair..

— Ya, öyle mi? Bu kıymetli kitabı sahaflardan mı aldınız?

Hoca bu aşırı meraklı adama cevap verir :

— Hayır, kavaflardan aldım..

(Kavaf, diye kunduracı esnafına denirdi.)

KAVGANIN SEBEBİ

Bir gün Nasreddin Hoca merhum evinde otururken bir komşusu koşarak, nefes nefese gelir :

— Aman Hoca Efendi, der. Bizim evde karımla bir komşusu birbirlerine girdiler. Saç saça, baş başa dövüşüyorlar. Ben ayırmak istedim, fakat muvaffak olamadım. Birbirlerini boğup öldürecekler. Yalvarırım gel de şunlara bir nasihat et! Senin sözün tesir eder. Kavgalarına son versinler.

Hoca hemen davranır :

— Acaba kavgalarının sebebi yaş meselesi mi?

Adam :

— Hayır, der. Yaş meselesi için birbirlerine girmiş değiller... Kavganın sebebi başka..

Hoca o zaman hemen gevşer :

— Öyleyse ortada merak edecek bir şey yok.. Eğer yaş meselesi yüzünden birbirlerine girmiş değillerse, şimdiye kadar çoktan kavgalarına son vermiş, barışmış olacaktırlar.

ÇOCUK ADI

Nasreddin Hoca bir gün mescidde vâzederken cemaattan biri:

— Hoca Efendi! Bu sabah bir oğlum oldu. Ona ne ad takayım? diye sormuş.

Hoca bir ân düşünmüş :

— Ne koyarsan koy, yalnız Eyüp koyma! cevabını vermiş.

Adamın bu işe aklı yatmamış :

— Neden Hoca Efendi? diye sormuş. Eyüp, sabrı ile meşhur mübarek bir peygamberin adıdır. Böyle bir adı oğluma vermekte ne mahzur var?

Hoca cevap vermiş :

— Eyüp, evet, bir peygamber adıdır ama, halkın dilinde söy-lene söylene uzar da ip olur.

KARARSIZ ADAM

Nasreddin Hoca merhumun, çok kararsız, müteredit bir arkadaşı varmış. Bir gün uzakça bir yolculuğa çıkması gerekmiş. Ama bu yolculuğa karısı ile çocuklarını da beraber götürüp götürmemek konusunda bir türlü karara varamıyormuş. Sonunda Hoca'ya danışmaya karar vererek yanına gelmiş :

— Bilmem haberin var mı Hoca? Ben bir yolculuğa çıkıyorum.

— Duydum. Selâmetle git, selâmetle gel!

— Bu yolculuğum uzunca süreceği için karımla çocuklarımı beraber alıp almamak konusunda bir türlü karara varamıyorum. Onları bırakıp nasıl gideyim?

— Beraberine al öyleyse..

— Lâkin yol zahmetli.. Çocuklar da küçük..

— Bırak öyleyse..

— Bırakıp gideceğim ama, aklım burada kalacak...

— Bunu düşünüyorsan onları da götür.

— Yolun zahmeti bir tarafa, gideceğim yerde bunlarla mı meşgul olacağım, işimle mi? Çok külfetli olacak benim için..

— Anlaşıldı, bırak!

— Bırak demek kolay.. Bilirsin ki burada hiçbir akraba ve yakınım yok.. Çocuklar beni de çok severler. Bensiz yapamazlar.

— Götür!

— Götürmek çok güç olacak. Allah vermesin yolda hastalanabilirler de.. Bu yolculuğa nasıl dayanabilirler?

— Bırak!

— Ama hastalığın insanı ne zaman, nerede yakalayacağı belli olmaz ki? Belki ben gittikten sonra burada da hastalanırlar. Aklım fikrim burada kalacak.

— Götür!

— Evet ama...

— Bırak!

— Doğru söylüyorsun. Lâkin..

— Götür!

— Öyle ama...

Hoca bakar ki kararsız arkadaşına lâkırdı anlatamayacak:

— Arkadaş! demiş.. Durumunu anlıyorum. Bir türlü karar veremiyorsun. Benim de işim gücüm var. Ya çocuklarımı bırak, ya da benim yakamı!..

KİME KIZARMIŞ

Arkadaşlarından biri, bir gün Nasreddin Hocaya şöyle münasebetsiz bir soru sorar :

— Kuzum Hoca! Sen, senden önce evlenenlere mi daha çok kı-zarsın, yoksa senden sonra evlenenlere mi?

— Her ikisine de...

— Neden?

— Benden önce evlenenlere kızarım; çünkü evleneceğim zaman gelerek bana gerekli öğüdü vermediler. Benden sonra evlenenlere de kızarım; çünkü evlenmeden önce gelerek benden öğüt almadılar diye..

HOCA VE PATLICAN

Boğazına düşkünlüğü ile ün salmış olan Nasreddin Hoca, sebzeler arasında yalnız patlıcanı sevmezmiş. Başka ne olsa seve seve yer, patlıcanlı bir yemek karşısında iştihadan hemen kesilir, buna el sürmezmiş.

Hocanın bu huyunu bilen bir komşusu bir Ramazanda Hocayı iftara çağırır. Adamın zengin ve varlıklı bir kimse olduğunu bilen Hoca, bu dâvete pek sevinir. Akşamı iple çeker. İftara birkaç dakika kala da eve damlar.

Ev sahibi kendisini karşılar. Nihayet top patlar. Birkaç zeytinle oruç bozulduktan sonra akşam namazını kılarlar. Sonra da sofraya otururlar.

Sofraya önce çorba gelir. Hoca, bunun arkasından gelecek olan nefis yemekleri düşünerek midasını çorba ile doldurmamak için buna pek iltifat etmez.

Arkasından ise, arka arkaya hep patlıcanlı yemekler sökün etmeğe başlar: Patlıcan kebabı, musakka, patlıcan dolması, Hün-kâr beğendi, imam bayıldı, patlıcanlı pilâv...

Hoca, hep sonradan gelecek pathcansız bir yemeği hayal ederek bunlardan zorla birer ikişer lokma alır. Fakat pathcanlı yemeklerin arkası kesilmeyince kendisine oynanan oyunu anlar. Ve sofraya hizmet eden uşağa dönerek :

— Evlât! Bana bir bardak su.. Ama içinde pathcan olmasın! der.

HAZRETİ NUHUN GÜVERCİNİ

Bir iki sefer kaydettik. Arkadaşları fırsat buldular mı, Nasreddin Hocaya bir takım işin içinden çıkılmaz sorular sormaktan kendilerini alamazlarmış. Böyle yapmakla onu zor durumda bırakmak isterlermiş.

Ama Hoca, zekâsı ve hazırcevaplığı ile kendisine sorulan her sorunun altından kalkmasını becerirmiş.

Vâizliği sırasında bir gün Nuh Peygamber kıssasını anlatıyormuş. Cemaat de kendisini tatlı tatlı dinliyormuş. Nihayet kıssanın son kısmına gelmiş. Nuh Peygamberin Tufandan sonra sular çekilirken bir güvercini nasıl salıverdiğini ve güvercinin ağzında bir otlâ dönerek artık karanın yakın bulunduğunu nasıl belli ettiğini nakletmiş.

Tam bu sırada cemaat arasında bulunan geveze bir kadın:

— Hoca Efendi, diye sormuş. Nuh Peygamberin salıverdiği bu güvercin erkek miydi, dişi miydi?

Nasreddin Hoca, bir saniye düşündükten sonra hemen cevabını bulmuş :

— Erkek idi..

— Nereden bildin? Kitapta yeri mi var?

— Hayır! Kitaplarda bu yolda bir kayıt yok. Ama insanda akıl var. Hiç Nuh Peygamberin salıverdiği güvercin dişi olsa çenesini o kadar müddet kapalı tutabilir miydi? Taşıdığı otu çoktan düşürürdü.

HOCANIN VASIYETİ

Nasreddin Hoca ağırca hastalanmış. Fakat o ölüm yatağında bile şaka yapmaktan çekinmeyen bir kimse olduğundan, bu şekilde yatarken yanındakilere :

— Ölecek olursam, benim için sakın yeni bir mezar yaptır-mayın. Beni eski bir mezara gömün! diye vasiyet etmiş.

Merak etmişler :

— Allah gecinden versin ama, niçin bunu istiyorsun?

— Sual melekleri beni sorguya çekmek üzere geldikleri vakit: «Bana sorular çoktan soruldu. Görmüyor musunuz, mezarım bile ne kadar eski..» diyerek sorularından kurtulurum, cevabını vermiş.

HASTAYI ZİYARET

İnsanlar ötedenberi kusurlarını ve hastalıklarını başkalarından saklarlar. Bunu belli etmek istemezler.

Merhum Nasreddin Hoca da böyleydi.

Bir gün kulakları tıkanır. Duymaz olur. Bunu da kimseye belli etmek istemez. Zaten herkes kendisine takılmak için fırsat aramaktadır. Buna niçin vesile versin?

O sıralarda pek sevdiği bir dostunun da hastalanmış olduğunu öğrenir. Kendisini herhalde ziyaret etmesi lâzımdır. Ne yapsın?

Kendi kendisine şöyle düşünür :

«— Zaten hastanın yanında fazla durmak yakışık almaz. Ona usulen bir iki beylik soru sorarım. Vereceği cevaplar da aşağı yukarı belli olduğundan şifalar dileyerek çıkar giderim. Önce kendisini iyi gördüğümü söyler, nasıl olduğunu sorarım. Hekimi nasıl olsa ona bir takım perhiz yemekleri vermiştir. Bunu biliyorum. Neler yediğini sorarım. Bir iki perhiz yemeği sayacak. Âfiyet olsun derim. Nihayet hangi hekimin kendisine bakmakta olduğunu sorarım. Bir isim söyleyecek. Ben de onun çok iyi bir hekim olduğunu söyleyerek mâneviyatını kuvvetlendirir, izin alır, yanından ayrılırım.

Bu düşünce ile kalkar, arkadaşının ziyaretine gider. Adamcağız bitkin bir halde yatağında yatmaktadır.

Hemen ilk sorusunu sorar :

— Seni maşallah iyi görüyorum. Herhalde iyiliğe doğru gidiyorsun. Nasılsın bakalım?

Adam cevap verir :

— Ne diyorsun Hoca? Pek fenayım, pek!

— Oh oh, memnun oldum. Zaten yüzünden de belli.

Hasta bu cevaba içerler. Fakat kendisini tutar.

Arkasından Hoca ikinci sorusunu sorar :

— Sana yemek olarak ne veriyorlar?

— Zehir ile ziftin pekini..

— Aman ne güzel şey bunlar!.. Sakın bunları yemekten vaz-

geçme!. Tam sana göre yemekler bunlar.. İyileştikten sonra da bunları yemekte devam etmelisin!

Hasta hiddetinden solumağa başlarken Hoca üçüncü sorusunu sorar :

— Hangi hekim gelip bakıyor sana?

Bu gidişle Azrail..

— Pek isabetli.. Onun medhini çok dinledim. Sakın evine ondan başkasını sokma!

Bu son cevap üzerine hasta yatağından fırlayarak Hocayı kapı dışarı eder.

HOCA VE YOBAZ

Bir mecliste Nasreddin Hoca ile birlikte, onun hiç hoşlanmadığı yobazlardan biri oturuyorlarmış. Bu yobazın aynı zamanda muska yazan, nefes eden bir şarlatan olduğu da biliniyormuş.

Yobaz övünmek için :

— Bir gece rüyamda Peygamber Efendimizi gördüm. Ağzıma tükürdüler. Bundan sonra da nefesimde bir keramet hasıl oldu. Kime nefes etsem, faydasını görüyor, diye konuşur.

Nasreddin Hoca, üfürükçü hocanın bu şekilde övünmesine artık dayanamaz :

— Sen farkında değilsin molla! der. Peygamberimiz Efendimiz, senin suratına tükürecekti. Sen ağzını açtığın için tükürükleri oraya isabet etmiş olacak..

« ÖRT DE ÖLEM »

Nasreddin Hoca yine ağır bir hastalığa yakalanarak yataklara düşmüş. Karısı, komşularından öğrendiği kocakarı ilaçlarını birer birer yapmış ama, hiçbirinden fayda görülmemiş.

Hocanın hastalığı da gitgide ağırlaşmağa başlamış.

Bunun üzerine bir hekim getirtmesi için ısrar etmişler. Ama hekim para ister, vereceği ilaçları alabilmek için de keza para lâzım. Hocada ise herşey var ama para yok.

Nihayet bir fedakârlık yapmağa karar vererek bir hekim çağırır. Hekime, iyileşmek için kendisine ne vereceğini, ilaçların ne tutacağını sorar.

Hekim şöyle cevap verir :

— Bana ve ilaçlara vereceğin paranın tutarı iki yüz akçe-

dir, der. İki yüz akçeyi göze alacak olursan, seni dipdiri yataktan kaldırıyorum.

Nasreddin Hoca biraz düşündükten sonra bu sefer mahallenin imamını çağırır. Ölecek olursa, cenaze masrafının ne olacağını sorar. İmam :

— Canım senden de fazla para alacak değiliz ya, herşey on akçe ile halledilir, cevabını verir.

Hoca o zaman karısına :

— Arada çok fark var. İyileşmek için iki yüz akçe vermekten- se, ölüp on akçe ile işin içinden çıkmak daha iyi. Sana zahmet şu yorganı başıma ört ki ölem! der.

Ö P M E K

Yine arkadaşlarından biri Nasreddin Hocaya şu münasebetsiz soruyu sorar :

— Bir insan karısını öpecek olursa abdesti bozulur mu, bozulmaz mı?

Hoca hemen cevap verir :

— Bu iş vakte göre değişir. Eğer yeni evlendiği karısını öpecek olursa, hemen gusletmek lâzım gelir.. Bir iki yıllık karısını öperse, sadece abdest tazelemesi yeter. Ama öptüğü karısı beş on yıllık ise hiçbir şey lâzım gelmez.

BULGURDAN TOHUM

Nasreddin Hoca bir gün Sivrihisara gider. Bir aşçı dükkânına girerek bir tavuk yer. Tam parasını ödeyeceği zaman, bakar ki kesesini evde unutmuş. Aşçı da kendisini tanıdığı için :

— Başka bir sefer geldiğin zaman ödersin, demiş.

Hoca Akşehir'e dönmüş. Fakat uzunca bir müddet Sivrihisara gidemediği için götürüp aşçıya borcunu ödeyememiş..

Böylece aradan aylar geçtikten sonra yolu yine Sivrihisara düşmüş. Doğruca aşçı dükkânına giderek ödemek üzere borcunun ne olduğunu sormuş.

Aşçı :

— Yüz akçedir, deyince :

— Bu ne iştir bre insafsız.. Tavuğun âlâsı bir akçe iken benden nasıl olur da yüz akçe istersin? diye sormuş.

Aşçı şu cevabı vermiş :

— Aradan ne kadar zaman geçti. Eğer sen bu tavuğu yeme-

seydin, tavuk her gün birer yumurta yumurtlayacaktı. Sonra ku-
luçkaya yatıp şu kadar civciv çıkaracaktı. Civcivler de büyüye-
cek, tavuk olacaklar, onlar da şu kadar yumurtlayıp, onlardan şu
kadar civciv alacaktım. Onlar da büyüdü mü şu kadar tavuğum
olacaktı.

Nasreddin Hoca bu hesap karşısında gülmeğe başlar. Ada-
mın şaka ettiğini sanır ama, iş öyle çıkmaz. O zaman Hoca bu
parayı vermeyeceğini söyleyince aşçı yakasına yapıştığı gibi ken-
disini kadının huzuruna götürür.

Meğer kadı da aşçının ahbabı değil miymiş. Aşçı dâvasını an-
latınca, Nasreddin Hocaya döner :

— Aşçının hakkı var, der. Yüz akçeyi vereceksin!

Nasreddin Hoca ne yapsın? Şöyle bir düşünür :

— Pekâlâ, vereyim ama, biraz izin verin! der. Yeni sürdüğüm
tarlama bulgur ekeyim de mahsulünü satıp yüz akçeyi tedarik et-
meğe bakayım.

Kadı kaşlarını çatır :

— Galiba kaçmak istersin! Hem bu ne biçim bahane? Hiç bul-
gurdan, kaynatılmış buğdaydan tohum olur mu?

Hoca hemen cevap verir :

— Bre kadı efendi, der! Pişmiş tavuğun yumurtlayacağına
inanırsın da kaynatılmış buğdaydan ekin biteceğine neden inan-
mazsın?

Kadı, bu cevap karşısında ister istemez Hocayı serbest bı-
rakır.

HEKİME LÜZUM YOKMUŞ

Bir gün Nasreddin Hocanın karısı hastalanmış. Konu komşu
bakmışlar ki Hocanın aldırığı yok. Eve ne hekim getiriyor, ne de
ilâç yaptırıyor.

Nihayet biri dayanamıyarak Hocanın yolunu kesmiş :

— Bu yaptığın doğru değil Hoca, demiş. Zavallı karın evde
hasta yatıyor. Senin ise aldırış ettiğin yok.. Böyle kayıtsız dav-
ranmak doğru mu? Günahdır. Eve neden hekim getirtmiyorsun?

Nasreddin Hoca cevap vermiş :

— Hekim getirtmeye ne lüzum var? Biz fakir insanlarız. Ken-
di kendimize de ölmesini biliriz.

« ONU DA MI YİYESİNİZ? »

Nasreddin Hocanın evine bir gün üç molla misafirliğe gelir.
Üçü de birbirinden obur şeylermiş. Hoca ne yemek çıkarmışsa si-
lip süpürmüşler. O kadar ki sahanlarda yemek bitince, bunu da
«sünnettir» diye ekmekle iyice sıyrırlarmış.

Bu sırada odaya Hocanın oğlu girmiş.

Mollalar Hocayı memnun etmek için :

— Aman ne güzel çocuk.. Adı ne bunun? diye sormuşlar.

Hoca :

— Adı Farzdır, demiş.

Mollalar şaşırıp birbirlerine bakmışlar :

— Bu ne biçim isim Hoca Efendi? demişler. Şimdiye kadar
böyle bir isim hiç duymamıştık.

Hoca hemen taşı gediğine koymuş :

— Ya, sünnet diyeyim de onu da mı yiyesiniz?

NEDEN KAÇMIŞ?

Nasreddin Hoca bir gün evinde iken bir misafiri gelir. Onu
görür görmez hemen harem kısmına kaçar. Orada fazla durma-
dan misafirinin yanına döner.

Misafiri, Hocanın bu davranışının mânasını anlayamayarak
ona niçin böyle yaptığını sorar.

Nasreddin Hoca şu cevabı verir :

— Affedersin ama birader, Allah sana pek çirkin bir yüz ver-
miş. Ben de ayıp değil ya, böyle senin gibi çehre düşkününü insan-
larla oturup konuşmaktan hiç hoşlanmam. Onun için seni görün-
ce hemen harem kısmına kaçtım. Ama orada da bizim kaşık düş-
manı beni karşıladı. Allah sana yüz güzelliği verirken nasıl cimri
davranmışsa, bizim hatuna karşı daha da cimri davranmış. Onun
senden de çirkin olduğunu farkedince, ister istemez geri döndüm.

NE SEN SOR. NE DE BEN SÖYLEYİYİM

Tanıdıklarından biri Hocaya kapalı bir kutu teslim ederek :

— Ben dönüp gelinceye kadar bu sende kalsın, der.

Aradan birkaç gün geçip emaneti almaya kimse gelmeyince,
Hoca: «Acaba içinde ne var?» diye merak ederek kapağını açar.

Bir de ne görsün, içi süzme balla dolu.. Dayanamayıp bir parmak alır. Pek hoşuna gider. Ertesi günü, daha ertesi günü, sabah akşam birer parmak ala ala kutudaki balı tüketir. Derken günlerden bir gün kutunun sahibi çıkagelir. Hoca kutuyu hemen sahibine teslim eder. Kutu iyice hafiflemiş olduğu için sahibi şüphelenerek kapağını açar. Bir de bakar ki içinde bal namına bir şeycikler kalmamış.

— Efendi, hani ya bunun içindekiler? diye sorunca, Hoca Nasreddin boynunu bükerek :

— Onu ne sor, ne de ben söyleyeyim.. der.

HOCANIN ŞAIRLİĞİ

Nasreddin Hoca merhum bir gece yatakta uykusu kaçarak karısını uyandırmış :

— Aman hanım kalk.. Şu mumu yakıver. Aklıma pek parlak bir fikir geldi. Unutmadan kâğıda yazayım, demiş.

Karısı kalkıp kalem, kâğıt getirmiş, Hoca da özene bezene bir şeyler karalamış.

Karısı merak ederek :

— Efendi, böyle gecenin bu saatinde yazdığın şey ne olsa gerek? diye sorunca, Hoca şu mânasız mısraı okumuş :

(Dam üstünde saksığan, beline vurdum kazma ile..)

ALLAHTAN KORKARIM...

Akşehirin zenginlerinden bir zat, Hoca merhuma bir gün elli akçe vererek :

— Efendi, benim için de beş vakitte duâ ediver.. demiş.

Hoca hemen on akçesini iade etmiş ve :

— Duâcınız çoktandır sabah namazına kalkamıyorum. Günün dört vaktinde edeceğim duâ için beş duâ parası alamam, Allahtan korkarım.. demiş.

ALLAHIN BULUNMADIĞI YER VAR MI?

Bir tanıdığı Hocayı gûya müşkül durumda bırakmak için şöyle bir sual sormuş :

— Efendi, Allah nerededir, söyler misin?

Hoca hiç düşünmeden :

— Allahın bulunmadığı yer var mıdır ki, şurada veya burada olduğunu söyleyebileyim... karşılığını vermiş.

EVİ TARLAYA TAŞI

Adamın biri Hocaya :

— Efendi, bizim ev hiç güneş görmüyor.. diye şikâyette bulunmuş.

Hoca biraz düşündükten sonra sormuş :

— Tarlan güneş görüyor mu?

— Elbette Hocam...

— O halde, bugünden tezi yok, evini tarlaya taşı..

TESTİ DİBİ BOYLAYINCA..

Hoca merhum, testisini doldurmak üzere göle daldırmış. Testi tam su ile dolacağı sırada her nasılsa elinden kurtularak suyun dibini boylamış.

Hocanın buna fena halde canı sıkılmış. Testinin tekrar suyun yüzüne çıkması ihtimalini hesaplayarak, büyük bir dikkatle testinin bastığı noktayı gözetlemeğe başlamış. Onu bu halde gören bir tanıdığı :

— Hocam, orada ne arıyorsun, suya bütün dikkatini vererek ne gözlüyorsun? diye sorunca, Hoca boynunu bükmüş :

— Bizim testi biraz önce suya daldı. Çıkar çıkmaz boğazından yakalayıp dışarı alacağım, onu gözlüyorum, demiş.

KIRK GÜN SONRA YİNE BEKLE!

Akşehirde tatsız davranışları ve şakaları ile Hoca merhumun canını sıkıyan patavatsız bir adam varmış. Bir gün yine gûya Hocaya takılayım, onu kızdırayım, diye elindeki bastonu kaptığı gibi dizinde ikiye bölüp fırlatıp atmış.

Buna fena halde içerleyen Hoca merhum, bu münasebetsiz adama dönerek :

— Bir şeycikler demem.. Dilerim Tanrıdan kırk güne varmadan ayağın kırılsın.. diye beddua etmiş.

Tesadüf bu ya.. Aradan iki dakika geçmeden patavatsız adamın ayağı bir taşa çarpar, sendeleyip yere düşünce de sağ ayağı bileğinden kırılır.

Hocanın bu tesirli bedduasından korkan adam, ayağını sürüye sürüye Hocanın yanına döner. Ondandır diledikten sonra :

— Aman Efendi.. Bedduan beni ne çabuk tuttu? Sen kırk gün

içinde ayağın kırılın, demiştin. Halbuki iki dakika sonra bu hal başıma geldi.. diye sızlanmağa başlamış.

O zaman Hoca şu cevabı vermiş :

— Allahın sana verdiği bu ceza, bundan evvel bir başkasına yaptığın fenalığın karşılığı idi. Bana ettiğin kötülükten dolayı başına gelecek belâyı, yine sen kırk gün sonra bekle!

KEÇİNİN POSTU

Komşuları, Hocanın kuzusuna göz koymuşlar. Kuzu da hani semiz mi, semizmiş. Günün birinde bir punduna getirip kuzuyu aşırılmışlar ve güzelce pişirip güle oynaya yemişler.

Hoca, sevgili kuzusunun kimler tarafından çalındığını öğrenmekte gecikmemiş. O da bir yolunu bulup içlerinden birinin besli keçisini aşırmış. Pürvan edip çoluk çocuğu ile bir güzelce yemişler.

Keçinin sahibi, bütün bir kış, kaybolan keçisinin matemini tutmuş ve her gittiği yerde: «Tüyü şöyle uzundu, gövdesi şöyle semizdi» diye anlatır dururmuş.

Hocanın da bulunduğu bir toplantıda yine mübalâğalı bir şekilde keçisinin medhini yaparken büsbütün azıtmış: «Tüyü tam iki buçuk arşındı, gerdanı üç karıştı, başının büyüklüğü bir deve başına yakındı...» diye keçide bulunmayan meziyetleri sayıp dökmeye kalkınca, Hoca dayanamamış :

— Şimdi gider, evin alt katında duran uyuz keçinin postunu getirir, seni söylediğine, söyleyeceğine pişman ederim, deyivermiş.

POSTA TATARI!

Akşehirde, Hoca merhumun komşularından bir kız, evlendiğinin üçüncü ayında bir oğlan çocuğu doğurmuş. Kadınlar aralarında toplanıp, çocuğa ne isim koyacaklarını tartışmışlar, fakat bir karara varamamışlar. İçlerinden biri :

— Bir defa da Hocaya soralım. O çok bilmiştir, çocuğa münasip bir ad bulur, demiş. Ve hep birden kalkıp Hocanın kapısını çalmışlar.

Hoca haberi duyunca, hiç tereddüt etmeden :

— Posta Tatarı, koyun... demiş.

Kadınlar :

— Aman Efendi, hiç böyle isim olur mu? deyince, Hoca:

— Neden olmasın? Dokuz aylık yolu üç ayda alan çocuğa bundan münasip hangi ad takılır? cevabını vermiş.

ORTAKLIĞI SEVMEZMİŞ...

Hoca merhumun Akşehirde yarı hissesi kendisine ait olan müşterek bir evi varmış. Bir gün bu yarım hisseyi satılığa çıkarmış.

Tellâl :

— Hocam... acelen ne idi? İleride daha yüksek fiata satar-dın.. deyince :

— Ben hisseli malı sevmem.. On senedenberi ortağımın gön-lünü yapmağa çalışıyordum. Nihayet bugün razı edebildim, demiş.

MALIN İYİSİ

Hoca merhum, karısının bayram için pişirdiği baklavadan bir miktar yedikten sonra, geri kalanını ertesi gün mideye indirmeye karar vererek uykuya dalmış. Fakat geceyarısı birdenbire uyanarak karısını dürtmüş :

— Aman karıcığım, hatırıma çok önemli bir şey geldi. Arkasını bırakırsam unuturum... diyerek zavallıyı tatlı uykusundan uyandırmış. Sonra da :

— Haydi nonoş karıcığım, şu baklava tepsisini getir bakalım, demiş.

Karısı şaşırmış :

— Ne oluyorsun Efendi.. Nasıl olsa tatlı bizim.. Sabahı bekle, o zaman âfiyetle hepsini ye! cevabını verince, Hoca :

— Senin aklın ermez karıcığım. Malın iyisi boğazdan geçendir. Ne olur ne olmaz, baklava benim midemde gerek...

Demiş ve karısı tepsiyi getirince de, baklavayı son samsasına kadar yiyip gönül rahathğı içinde yeniden uykuya dalmış.

A C A B A ?

Bir gün komşu kadınlardan biri Hoca merhuma gelerek :

— Ah, Efendi.. Bizim gelinin bir türlü çocuğu olmuyor. Şuna bir nefes etseniz, yahut bir ilâç tarif etseniz.

Deyince, Hoca :

— Acaba sizin gelinin anasının da çocuğu olmaz mıymış? Yâni bu kısrılık ona sakın anasından kalmış olmasın? Böyle olunca ona ne nefes, ne ilâç para etmez, demiş.

DİBİNDEN BAĞLAYIN...

Hoca merhum, vaktiyle bir yelken gemisiyle seyahat ediyormuş. Gemi yolda şiddetli bir fırtınaya tutulmuş. Yelkenler parçalanıp direkler devrilmiş.

Gemi tayfalarının, kırık direklere tırmanarak yelkenleri toplamaya çalıştıklarını gören Hoca tayfalara seslenmiş :

— Ayol, bu gemi dibinden zıphyor. Siz ise tepesiyle uğraşıyorsunuz. Geminin sallanmamasını istiyorsanız, onu dibinden bağlamağa bakın! demiş.

MAKSADI BAŞKA İMİŞ...

Hoca merhumun bir oğlu olmuş. Komşu kadınlar Hocaya haber gönderip :

— Efendi, gel de çocuğun adını koy, demişler.

Hoca müjdeyi alınca koşup gelmiş. Ezan okunduktan sonra, çocuğun kulağına :

— Ya Atike ibni Nasreddin. (Nasreddin oğlu Atike) diye seslenmeğe başlayınca komşuları :

— Aman Hoca Efendi, çocuğun erkek olduğunu unuttun mu? Hiç erkeğe kadın adı verilir mi?

Hoca gülümseyerek :

— Çocuğun oğlan olduğunu biliyorum. Çocuğa kadın adı koymakla erkekliği gitmez ya... Benim maksadım başka. Atike, sevgili karıcığımın adıdır. O, ölürse anasının adı çocuğa yadigâr kalsın diye (Atike) koydum, demiş.

KARGA İLE MANDA AVI

Hoca merhum, bir gün yolda giderken iki çocuğun hasta bir kargayı kanatlarından tutup çekiştirdiklerini görmüş. Hayvana acıyarak bir miktar para karşılığında çocuklardan satın almış. Biraz sonra karga Hoca'nın elinden kurtulup oralarda otlamakta olan bir mandanın boynuzları arasına konmuş, Hoca bunu görünce : «Aferin kara şahinim. Güzel bir av yakaladın!» diyerek mandayı önüne katmış ve evine götürerek ahıra tıkmış.

Bir müddet sonra mandanın sahibi gelmiş, hayvanını bıraktığı yerde bulamayınca, çocuklardan sormuş. Onlar da mandayı Nasreddin Hoca'nın tutup götürdüğünü söylemişler. Mal sahibi Hoca-

nın kapısına dayanmış ve mandasını istemiş. Hoca kendisine şu cevabı vermiş :

— Av avlamak dinimizce helâldir. Çocuklardan satın aldığım karga, Allahın sahrasında bu mandayı yakaladı. Artık, bu benim malım sayılır. Fazla lâf istemem, mahkeme kapısı açık! diyerek adamı savmış.

İBRİK DELİNİNCE...

Bir gün karısı Hocaya :

— Efendi, abdest ibriğinin dibi delindi. İçinde çok su tutmuyor. Ne yapalım? diye sormuş.

Hoca merhum gülererek :

— Karıcığım, onun kolayı var, demiş. Eskiden abdest bozar, sonra taharet ederdik. Bundan sonra ise önce taharetlenir, sonra abdestimizi bozarız.. Olur, biter.. cevabını vermiş.

KAZMA KILIFI

Hoca çocukluğunda bir arsada arkadaşlarıyla oynarken içlerinden biri, bir çizme teki bulmuş. Evirmiş, çevirmiş, ne olduğunu bir türlü anlayamamış. Bunu bilse bilse Nasreddin bilir, deyip çizmeyi ona göstermiş. Nasreddin bir bakışta hükmünü vermiş :

— A... bunu bilmeyecek ne var? Kazma kılıfı... demiş.

DEREBEYİ İLE HOCA

Kadınlardan pek büyük fenalık gören bir derebeyi, kendisine bir bilgin olarak tanıtılan birine rastlayınca hemen yanına çağırıp kulağına birşeyler söyler, isteğine uygun, derdine derman olacak cevap alamayınca, cellâda vererek boynunu vurdurmuş. Herkesin başına belâ kesilen bu derebeyinin bir çaresine bakar, diye Hoca merhumu da bir gün karşısına çıkarırlar.

Gaddar derebeyi, Hoca'nın kulağına eğilir :

— Evli misin, bekâr mısın? diye sorar.

Hoca :

— Aman beyim, insan bu yaşta bekâr kalır mı? deyince, Derebeyi :

— Ha... bu da onlardanmış. Vurun şunun boynunu.. derdemez, Hoca merhum, işin şakaya gelir tarafı olmadığını anlayarak :

— Biraz beni dinle ağam.. Acele etme.. Bir kere sor bakalım. Bıraktım da tekrar mı evlendim? Öldü de bir daha mı aldım. Yoksa biri başımda iken bir başkasına mı tutuldum. Hasılı nasıl bir halletmişim.. Meşhur meseldir : «Bir suçla atın başı kesilmez!» diye diller dökerek güçbelâ Derebeyinden kellesini kurtarır ve arkasına bakmadan oradan uzaklaşır.

KÜL PİDESİ...

Bir yere misafirliğe giden Hoca merhuma ev sahibi, yemek yediğini sanarak bir bardak şerbet ikram etmiş. Biraz sohbetten sonra da yatmak üzere Hocaya içeriki odada bir yer şiltesi göstermişler.

Hoca kendisine yiyecek verilmediğini görünce, ev sahibini yatak odasına çağırmış :

— Efendi, benim için büyük zahmetler etmişsiniz... Fakat biz böyle puf yataklarda yatmaya alışık insanlar değiliz. Fıkralıktan yetmişmiş kimseleriz. Bu yatağı kaldırsanız da bana, bir kül pidesi ihsan etseniz, bir kat daha makbule geçerdi. Pidenin yarısını yatak yapıp yatar, geri kalanını da üstüme yorgan gibi çekip mışıl mışıl uyurdum, demiş.

Ev sahibi işlediği hatayı anlayarak hocaya bir sofraya donatıp getirmiş. Karnı doyan Hoca merhum da puf yatakta deliksiz bir uyku çekmiş.

EŞEKLİĞİNE GÜLÜYOR...

Hocanın da hazır bulunduğu bir mecliste hoşsohbet bir zat fıkralar anlatarak herkesi güldürüyormuş. Hele bir fıkra anlatmış ki, güzelliğine diyecek yok... Orada bulunanlardan bir kişi müstesna, hepsi de fıkranın inceliğine hayran kalmışlar ve gülmekten kendilerini alamamışlar.

Fıkrayı anlatan zat, o bir kişinin böyle güzel fıkralar karşısında lâkayt durduğunu görünce, fıkrayı ona üç defa tekrar etmiş. Dördüncü defa tekrar edince o zat gürültülü bir kahkaha atmış.

Bu sefer fıkracı :

— Canım efendim, fıkranın bu kadar sürekli bir kahkaha atacak değeri yoktur.. deyince, Merhum Hoca lâfa karışmış :

— Efendim o fıkranın güzelliğine gülmüyor ki, hâlâ anlamadı da eşekliğine gülüyor, demiş.

BİR HALAYIK AL...

Hocanın komşularından gayet zengin bir ihtiyar varmış. Bu zatın tek oğlu askerde şehit düşmüş. Adamın kendi ihtiyar, karısı ondan da beter... tiridi çıkmış... Artık döl yetiştirmelerine imkân yok... Adamcağız hekim hekim dolaşmış, derdine derman bulamamış. Adam bir de bizim Hoca Nasreddine danışayım, deyip komşusunun kapısını çalmış.

Hoca yaşlı ve zengin komşusunu buyur edip misafir odasına almış. Hoşbeşten sonra adamcağız derdini hocaya açmış. Nüktedan Hoca :

— Canım komşum, demiş. Tasalandığın şeye bak.. Bugünden tezi yok, evine 15 - 16 yaşında bir halayık al, dokuz aya varmaz nurtopu gibi bir evlâdın olur...

ADAM OLMANIN YOLU

Hocaya bir gün :

— Adam olmanın yolu nedir? diye sormuşlar.

Rahmetli şu cevabı vermiş :

— Bilenler söylerken, bilmeyenler can kulağıyla dinlemeli. Bilmeyenler söylerken, susturmanın çaresine bakmalı!

ŞURAYA DA BİR ABDESTHANE...

Hoca merhum, ev yaptırmak için bir kalfa getirtir. Kalfa şuraya bir oda, şuraya bir sofa, buraya bir kiler yapmalı, diye aşağı yukarı gezinip dururken alt tarafından gürültülüce bir ses çıkarmış. Hoca dayanamamış :

— Şuraya da bir abdesthane yapmalı! demiş.

SAHİBİ ÖLMÜŞ EŞEK...

Hoca merhum, bir gün karısına :

— İnsanın öldüğü nasıl belli olur? diye sormuş. Karısı da :

— Eli ayağı soğur, insanın öldüğü ondan anlaşılır, cevabını vermiş.

Bir kış günü Hoca dağda odun keserken eli ayağı tutmayacak derece üşümüş, buz kesilmiş. Hoca : «Hah tamam... Karının dediği çıktı. İşte elim ayağım tutmuyor. Şu halde ben ölmüş sayılırım!» diyerek bir ağacın dibine yığılıp kalmış.

O sırada iki kurt peyda olarak Hocanın eşeğini parçalayıp yemeğe başlamışlar. Hoca bu manzarayı görünce yattığı yerden zorla başını kaldırmış :

— Oh, buldunuz ya, sahibi ölmüş eşeği.. yiyin bakalım, demiş.

BOŞUNA NEFES TÜKETME

Hoca bir gün dağda odun keserken, biraz ilerideki çayırılıkta otlamakta olan eşeğini kurt kapıp yemiş. İşin farkına varıp o tarafa doğru koşarak gelen Hodayı, kurt görünce tabana kuvvet kaçmağa başlamış.

O sırada ortaya çıkan kır bekçisi de durumu anlamış. İş olsun diye :

— Bre tutun!. Önünü kesin!. diye bağırmağa başlamış.

Hoca palavracı bekçiye dönmüş :

— Boş yere nefes tüketme. Olan oldu. Bari tok kurt yokuş yukarı zahmet çekmesin! demiş.

GÖRÜP GÖRECEĞİN RAHMET !

Hoca merhum, bir gün kapısının önüne bir söğüt ağacı dikip dibine abdest bozduktan sonra :

— İşte su namına görüp göreceğın rahmet bundan ibarettir! demiş.

MER'A OLURMUŞ...

Hoca merhum, Sivrihisar'dan Akşehir'e ilk ziyaretini yapıyormuş. Koca gölü görünce :

— Burası davar otlatmak için ne güzel mer'a olurmuş. Ne yazık ki içine su doldurmuşlar, demiş.

HOCANIN KIZINA ÖĞÜDÜ !

Hoca merhum kızını bir köye gelin etmiş. Gelin alayı kabadan bir hayli uzaklaştıktan sonra Hocanın aklına kızına söylemeyi unuttuğu gayet mühim bir öğüt gelmiş. Hoca tabanları yağlamış ve alayın arkasından koşmaya başlamış. En sonunda kanter içinde alaya ulaşmış. Ve hemen kızının yanına vararak kulağına eğilmiş :

— Kızım, demiş.. Dikiş dikerken sakın iğneye geçirdiğın ipliğın ucunu düğümlemeyi unutma... Çünkü düğüm yapmazsan acele ile iplik çıkıverir, iğne elinde kalır...

Hoca, kızına bunları söyledikten sonra içi rahatlıyarak geriye dönmüş.

AKLIN VARSA...

Komşularından geveze bir kadın bir gün Hocaya başvurarak:

— Aman Efendi, şu bizim deli kıza bir nefes ediver. Zira evde yapmadığını bırakmıyor.. demiş.

Hoca, yakından tanıdığı bu komşusuna :

— Komşum... Durumunuzu biliyorum. Ama kızıma benim nefesim tesir etmez. Aklın varsa, ona genç bir koca bul. O, ona hem hocalık eder, hem kocalık. Aile gaillesi, çoluk çocuk telâşesi onu yakın bir zamanda uslandırır, melek gibi yapar, demiş.

ÇİFTÇİ BUĞDAY VERMESE...

Nasreddin Hoca günün birinde bir köye misafir olmuş. Yemekler yenilip şerbetler içildikten sonra köyün ağası damdan düşer gibi Hocaya şu suali sormuş :

— Efendi, padişah mı büyüktür, yoksa çiftçi mi?

Hoca :

— Elbette çiftçi büyüktür. Çiftçi buğday ekmese, padişah acından ölür.. cevabını vermiş.

HERKESİN MALI DAMININ ALTINDA GEREK...

Hoca merhum bir ara bahçesine birkaç fidan dikmiş. Fakat akşam olunca fidanları söküp evin içine almış.. Merak edip sebebini soranlara da :

— Eh ağalar, ortalık bozuldu.. Ne olur ne olmaz. Herkesin malı, damının altında gerek, dermiş.

SESİNİ DENİYORMUŞ

Hoca merhumu gençliğinde bir camie müezzin tayin etmişler. Bir gün ezan okuduktan sonra, minareden inmiş, tekrar ezan okuya sokaklarda koşmağa başlamış.

Sebebini soranlara :

— Sesimin nerelere kadar ulaştığını anlamak istiyorum da, onun için böyle yapıyorum.. cevabını vermiş.

YA EVDE OLSAYDIM ?

Hoca merhum bir gün tarlasından evine dönerken yolda şiddetlice bir yer sarsıntısı olmuş. Hoca hemen eşeğinden atlamış ve derhal secdeye kapanmış.

Arkasından gelenler Hocayı bu halde görünce :

— Hocam, neden böyle birdenbire secdeye kapandın ? diye sormuşlar.

— Bu zelzelede bizim kulübe mutlaka yıkılmıştır. Ya ben içinde olsaydım? Allaha onun için secdeye kapanıp şükrettim, cevabını vermiş.

HOCANIN DALGINLIĞI

Hoca merhum bir gün sarıklı bir adamla karşılaşır. Derhal kırk yıllık ahbap gibi konuşmağa başlarlar. Epeyce bir müddet sohbetten sonra ayrılırlar. Hoca birkaç adım attıktan sonra dönüp adama sorar :

— Sormak ayıp olmasın ama, ben sizi tanıyamadım. Kim olduğunuzu bana söyler misiniz?

Adamcağız hayret içinde :

— Peki tanıyamadın da uzun bir müddet benimle ne diye ahbablık ettin?

Hoca :

— Ben ne bileyim be birader... Kavuğun kavuğuma, cübben cübbeme, şalvarın şalvarıma benziyordu, ben seni kendim zannettim!.. cevabını verir.

DOKUZ OLSUN !

Bir gece Hocaya rüyasında tanımadığı biri dokuz akçe hediye etmek istemiş. Hoca ille de on akçe isterim, yoksa kabul etmem, diye tutturmuş. Tam bu sırada da uykudan uyanmış. Bakmış elinde birşeycikler yok. Hemen pişman olarak tekrar gözlerini kapayıp uykuya yatmış :

— Haydi getir, birader, bu seferlik dokuz akçe de olsa kabul ederim, demiş.

KADI EFENDİYE DÜŞER...

İki komşu birbirlerine bitişik evlerinin önünde otururlarken, bir köpek gelip iki evin tam ortasına pisler. Bu yüzden komşular arasında bir tartışmadır başlar.

— Pislik senin eve yakın... Sen temizleyeceksin!..

— Hayır! Görmüyor musun, sana daha yakın... Senin kaldırmaman gerekir...

Ve tartışma gitgide kavga halini alır. Derken kadınlar işi azıtarak saçsaça, başbaşa birbirlerine girip mahkemelik olurlar.

Kavgalı kadınlar Kadi'nın huzuruna çıktıkları sırada, Hoca da bir iş için Kadi'nın yanında bulunmakta imiş.

Kadi, kadınları dinleyip, bu köpek tersi davasının içinden çıkamayacağını anlayınca, işin hakemliğini Hocaya vermiş :

Hoca teklifi kabul ederek kadınları bir daha dinledikten sonra, hükmünü hemen açıklamış :

— Sokak herkesin geçtiği bir yerdir. Kimsenin mülkü olamaz. Şu halde köpek tersini yerden kaldırmak hiç kimseye düşmez. Onu temizlemek olsa olsa Kadi Efendi'ye düşer.. demiş ve cübbesini savurarak mahkemeden çıkıp gitmiş.

LEZZETLERİ HEP BİRDİR...

Hoca merhum, bağından topladığı üzümleri eşeğine yükleyerek kasabanın yolunu tutar. Yolda çocuklar Hocayı önlerler :

— Kuzum Hoca Efendi, pek imrendik, bize biraz üzüm ver... derler.

Hoca bakar, çocuklar kalabalık. Hepsine birer salkım üzüm verse sepetlerde birşey kalmıyacak. Tutar, herbirine birer tane üzüm ikram eder.

Çocuklar bunu azımsayarak sızlanırlar :

— Aman Hoca Efendi, pek az verdin hepsi bu kadar mı?

— Canım uzun etmeyin işte.. Hepsinin lezzeti ayrıdır. Ha bir, ha on... farketmez... der ve eşeğini sürüp gider.

ZAVALLI HAYVAN...

Hoca merhum bir gün dağdan odun yüklediği eşeğine biner. Fakat ayaklarını üzengiye sokarak dimdik durur, eşeğin semerine oturmaz.

Onu bu halde görenler sorarlar :

— Efendi, neye semerin üzerine oturmuyorsun da öyle üzengi üstünde dimdik duruyorsun?

— Zavallı hayvanın yükü ağır. Bir de benim yükümü mü çeksin? Ayağımı yerden kaldırdığına şükür!

YAS TUTARLARMIŞ...

Hocanın tavuğu civciv çıkardıktan birkaç gün sonra ölür. Hoca buna pek üzülür. Civcivlerin boyunlarına birer parça kara bez bağlayarak bahçeye salıverir.

— Hoca Efendi, bu nedir? diye soranlara :

— Anacıkları öldü de yavrucaklar kara bağlayıp yas tutuyorlar.. cevabını verir.

GÖR KAYIŞ NE ÇEKER ?

Hoca merhum bir gün çift sürerken, öküzü sapana bağlayan kayış kopar. Başka birşey bulamayınca, sarığını üç kat ederek kayış yerine bağlar. Tekrar işe koyulur. Öküz zorlayınca ince tül bentten yapılmış sarık orasından burasından yırtılmağa başlar. Hoca önce sarığın bu perişan haline, sonra öküze bakar :

— Gör, kayış senden ne çeker, der.

DAMDAN DÜŞEN, HALDEN ANLAR...

Sıcak bir yaz gecesi, Hoca merhum damda yatarken, karısı ile kavgaya tutuşur. Hoca hiddetle yerinden fırlayıp :

— Bıktım senin elinden... Artık yatakta da rahatım kalmadı.. diye söylenerek yürürken, uyku sersemliği ile damın kenarından paldır küldür sokağa yuvarlanır. Hocanın fena halde camı yanar, vücudunun iler tutar yeri kalmaz.

Gürültüye uyanan komşular sokağa fırlayarak Hocaya yardım koşarlar. Bir taraftan da :

— Efendi, nasıl oldu da düştün, sana ne oldu böyle? diye sormaya başlarlar.

Orası burası yara bere içinde kalan Hoca :

— Ne olacak, damdan düştüm işte.. der. Damdan düşen halden anlar.

HESABI TAMAMMIŞ...

Hoca merhumun komşularından biri evlenir. Karısı üç ay sonra dünyaya bir çocuk getirir. Adam şaşırır :

— Yahu, bizim bildiğimize göre kadınlar dokuz ayda doğururlar. Seninki ne hesaptır? diye karısına sorar.

Adamın karısı çok bilmiş, ağzı lâkırdı yapan bir kadınmış :

— Ay efendi, der. Sen beni alalı ne kadar oldu?

— Üç ay...

— Ya ben sana varah?

— Üç ay...

— Evleneli ne kadar oldu?

— Üç ay...

— Bunları topladık mı, dokuz ay etmez mi? Demek çocuk vaktinde doğmuş.

Adamcağız karısının bu hesabına akıl erdiremez. Doğru Hocaya koşar, meseleyi anlatır. Hoca :

— Vallahi, komşu, der. Bu pek ince bir hesap... Ne senin aklın erer, ne de benim!..

TAHTA KURUSUNDAN KURTULMUŞ !

Hocanın evi yanyormuş. Karısı ve komşuları telâş içinde evden taşıyabildikleri eşyayı kurtarmaya çalışırken, bizim Hoca evin karşısına geçip keyifli keyifli gülüyormuş. Hocanın bu taşasız, hattâ neşeli halini şaşkınlık içinde seyredenler dayanamayıp sormuşlar :

— Yahu, sen deli misin? Bir kimsenin evi yanarken böyle gülüp seyrine bakar mı?

Hoca merhum :

— A dostlar, ben sevinmiyeyim de kimler sevinisin.. Tanrıya bin şükür, artık tahtakurusundan kurtuluyorum.. cevabını vermiş.

KOKUSUNU NE YAPACAKSIN ?

Hocanın yakın bir ahabası, her nasılsa seslice yellenmiş. Sonra da işi gürültüye getirmek için ayağıyla yer tahtalarını gıcırdatmağa başlamış.

Hoca kıs kıs gülererek :

— İlâhi ahabap... Haydi tahta gıcırtısını onun sesine benzettin diyelim, ya kokusunu ne yapacaksın? demiş.

KİM HABER VERDİ ?

Hoca merhum, bir gün pazardan bir okka şeftali alarak bunları ceplerine doldurmuş. Mahalle çocuklarının cıvı cıvı oynastıkları arsanın önünden geçerken onları çağırması :

— Çocuklar, demiş, şu iki cebimdeki yemişlerin ne olduğunu ilk bilene şeftalinin en büyüğünü vereceğim. Bilin bakalım cebimdekileri?

Cocuklar hep birden :

— Şeftali... diye bağırmişlar.

Hoca buna pek şaşmış :

— Vay canına... Acaba bunu size hangi boşboğaz haber verdi? demiş.

Ve arkasından da ceplerindeki bütün şeftalileri çocuklara dağıtmış.

YERİNİ BEĞENMEMİŞ...

Hoca merhum, bir gün komşusunun bağ çubuğu diktiğini görünce, — içinden gelen bir hevesle — kendisinin de çubuk gibi toprağa dikilmesi arzusunu duyar. Bağcılara :

— Kuzum komşular.. Beni de yere dikin, bakalım ne çeşit yemiş vereceğim, der.

Bağcılar Hocanın bu isteğini yerine getirerek, onu yarı beline kadar toprağa gömerler. Mevsim bahar, hava da serince olduğundan, Hoca ıslak toprağın içinde üşümeğe başlar. Ve daha fazla duramayacağını anlayarak, yumuşak toprağı eşeyip dışarıya fırlar. Bağcılar :

— Ne oldu Hocam? Neye yerinde durmadın? diye sorunca :

— Vallahi, kardeşler, yerimi beğenmedim, tutmadım, çıktım... cevabını vermiş.

İŞTAHSIZLIĞA MÜPTELÂ İMİŞ...

Bir gün Hocanın evine bir Tanrı misafiri gelir. Yemek zamanı gelince, Hoca tepsiyi getirerek misafirin önüne bırakır. Sepetten aldığı ekmekleri tepsiye dizer. Yemek getirmek üzere dışarıya çıkar. Yemekle geriye döndüğü zaman tepsideki ekmeklerin yerinde yeller estiğini görür. Yemeği tepsiye bırakır, tekrar ekmek getirmek üzere mutfığa seğirtir. Geriye dönünce bu defa da yemek sahanının tertemiz olduğunu hayretle müşahede eder. Bu minval üzere Hoca birçok defa, kâh ekmek, kâh yemek getirmek üzere mutfığa gidip gelir. Fakat ekmekle yemeği bir araya getirmeğe muvaffak olamaz. Sepette ekmek, tencerede yemek kalmadığını görünce büyük bir yorgunluk içinde oracığa çöker.

Hoca merhum, obur misafirine yine de gereği kadar ıkranda bulunamadığını söyleyerek özür diler. Karşılıklı kahve içerlerken Hoca misafirine :

— Allah nasip ederse yolculuk ne tarafa? diye sorar.

Misafir :

— Efendim, bende iştahsızlık hastalığı var. Bursa kaphıcalarına tedaviye gidiyorum. Sizin konukseverliğinizden son derece memnun kaldım. Dönüşte tekrar size uğrayacağımı vâdederim. O zaman inşallah daha uzun müddet kalırım..

Deyince, Hocada şafak atar. Ve derhal şu karşılığı verir :

— Vah vah, efendim. Ne yazık ki yarın ailece bu kasabayı terkedeceğiz.. Avdetinizde sizinle müşerref olamayacağım için çok üzgünüm..

Bu suretle bu doymak bilmez oburdan yakasını kurtarmış olur.

ELİM DEĞMİŞKEN...

Hocanın karısı bir gün önemlice bir hastalığa yakalanmış ve yorgan döşek yatmış.

Hoca hastanın başına geçerek hüngür hüngür ağlamağa başlamış. Hastayı ziyarete gelen komşu kadınlar Hocayı böyle perişan bir vaziyette görünce :

— Aman Hoca Efendi, kendini beyhude yere helâk etme.. Karın o kadar ağır hasta değil.. İnşallah birkaç gün içinde iyileşir, birşeyciği kalmaz.. diye teselli edecek olmuşlar..

Hoca ağlamasını bir kat daha arttırarak, gözyaşları içinde şu karşılığı vermiş :

— Ben demiş, karım ölecek diye ağlamıyorum. Malûm ya iş güc sahibiyim. Her zaman boş vaktim olmaz.. Bırakın da hazır vakit bulmuşken bol bol dövünüp ağlayayım.

BUNA DİYECEK YOK...

Ramazanda Hoca merhumu bir akşam iftara çağırmişlar. Muziplik olsun diye de imama, yemekten önce kılınan akşam namazını gayet ağır ve uzun süreler okumak suretiyle kıldırmasını tembih etmişler. İmam ev sahibinin arzusunı uyarak ayınları çat-lata çatlata, kelimeleri ağzında yaya yaya Fâtihayı okumuş. Hoca işi anlar gibi olmuş ve fena halde kızmağa başlamış. İmam tam

Fâtihadan sonra (Yâsin) deyince Hocanın sabrı taşmış : «Artık buna tahammül edemem. Herşeyin bir kararı var..» diye cemâat-
tan ayrılıp namazı tek başına kılmak üzere geri geri çekilmeye
başlamış. İmam «Velkur'ânîlhakim... Allahü Ekber» diye rükûa
varınca : «Bak, buna diyecek yok...» diyerek çabucak eski yerine
seğirtmiş ve imamla birlikte rükûa gitmiş.

BURUNLA ENSE

Bir gün Hoca merhuma dostlarından biri şöyle bir soru sormuş :
— Efendi, burun yüzün hangi tarafındadır?
Hoca hiç tereddüt etmeden ensesini göstermiş :
— İşte burada.. cevabını vermiş.
— Evet amma, burun ensenin tam tersinde değil midir? de-
yince Hoca gülmüş :
— Haklısınız dostum.. Velâkin bir şeyin aksini ele almayın-
ca aslı meydana çıkmaz! demiş.

SANA HERŞEY MALÛMDUR !

Hoca merhumun birinden yarım akçe alacağı varmış. Birkaç
defa gidip istemiş. Adam, param yok, diye borcunu ödememiş. Ho-
canın da o günlerde işleri iyi gitmiyormuş. Mangıra muhtaç du-
rumda imiş.

Günlerden bir gün bir fırının önünden geçerken şöyle bir du-
ralamış. Raflarda sıra sıra dizili nar gibi kızarmış ekmeklere ba-
karken karnının adamakıllı acıkmış olduğunu anlamış. Fırıncı da
o sırada bir iş için bir yere gitmişmiş. Hoca daha fazla dayanama-
yıp raflardan bir ekmek alarak koynuna sokmuş. Sonra ellerini
açmış :

— Yârabbi. Sana her şey malûmdur. Şu heriften alacağım
olan yarım akçeyi al, fırıncıya ver! deyip yürümüş.

AFERİN HOCA !

Hoca merhum, bir aralık Doğu taraflarına bir seyahate çıkmış
ve bir kürt aşiretine misafir olmuş. Aşiret beyi, cahil, kendini be-
ğenmiş, aksi bir adammış. Hocanın kendi önüne geçip cemaate
namaz kıldırmasına içerleyip dururmuş. Bir namaz sonunda ken-
dini tutamıyarak hiddetle :

— Hoca, Hoca! Sen kim oluyorsun da benim gibi üç bin ko-
yunlu bir aşiret beyinin önüne geçiyorsun? diye çıkışınca Hoca :

— Aman beyim, bu dünyada her işin önüne değil, sonuna bak-
malı... Namaz biter bitmez, yüzümü sana çevirince ben en arkada
kalmıyor muyum?

Bey, Hocanın bu cevabı karşısında hemen yumuşamış :

— Aferin Hoca, demiş, doğru söze ne denir?

SU DEDIĞİN BÖYLE OLUR...

Hoca merhum, bir gün deniz kenarında dolaşırken fena halde
susamış. O civarda ne bir çeşme, ne de bir pınar bulamayınca,
bir avuç deniz suyu alıp içmek istemiş. Tuzlu suyu ağzına alma-
sıyla beraber tükürmesi bir olmuş.

Biraz araştırdıktan sonra bir yerde bir pınar bularak tatlı su-
dan kana kana içmiş. Sonra külâhını pınar suyu ile doldurarak
götürüp denize dökmüş :

— Boş yere kabarıp durma, kalıbından utan... Su dediğin işte
böyle olur, demiş.

HOCANIN TAVUK TAKSİMİ

Nasreddin Hoca merhum, bir yolculuğu sırasında bir ahpabına
misafir olur. Ev sahibi kendisini sevdiğinden üç gün bırakmaya-
cağını söyler. Hocanın lâtifeleri çok. Bundan ailece faydalanmayı
kurar. Adamın bir karısı, iki oğlu, iki de kızı varmış.

O akşam hep beraber sofraya otururlar. Sofraya bir pişmiş
tavuk konur. Ve evsahibi bunu adalet üzere bölmesini Hocadan
rica eder.

Nasreddin Hocanın da karnı iyice acıkmış imiş. Hemen kolla-
rını sıvar. Önce tavuğun boynunu ve gerisini koparır. Sonra boy-
nunu ev sahibine, gerisini de karısına uzatarak şöyle der :

— Karı ve koca evin baş ve son sahipleridir. Onun için tavu-
ğun baş kısmı ile son kısmı size düşer.

Sonra iki kanadını koparıp bunları kızlara uzatır :

— Sizler nasıl olsa kanatlı birer kuş gibi evlenip evden gide-
ceksiniz. Onun için kanatlar sizin hakkınızdır.

Arkasından iki bacağı koparıp erkek çocuklara verir :

— Siz de biraz büyüyünce babanıza yardımcı olacak, eve öte-
beri taşıyacaksınız. Onun için ayaklar size aittir.

Sonra da kendisine kalan gövde kısmını âfiyetle yemeğe koyulur. Hiç kimse de itiraz edemez.

Ertesi akşam bu sefer sofraya beş tane kızarmış pilic getirilir. Ev sahibi, Hocadan bunları da adaletle bölmesini rica eder.

Hoca, bu sefer piliclerden birini karı kocanın, birini iki kız kardeşin, birini de iki erkek çocuğun önlerine koyup geri kalan iki pilici de kendi önüne çeker.

Ev sahibi itiraz etmek ister :

— Bu nasıl adalet Hocam?

Nasreddin Hoca kızarmış pilicleri bir taraftan midesine indirirken bir taraftan da konuşur :

— Bir pilic, bir karı, bir koca eder üç... İki kız kardeş bir de pilic eder üç... İki oğlan bir pilic yine eder üç... Bir ben iki de pilic yine üç etmez mi? İşte adalet dediğin bu kadar olur.

Ev sahibi buna da ses çıkarmaz.

Üçüncü akşam sofraya yine beş pilic gelir. Ev sahibi de Hocadan bunları yine adalet üzere bölmesini diler.

Bu seferki pilicler daha güzel ve daha iştihâ açıcı olduğundan Nasreddin Hoca kendisine daha fazla kalmasını sağlamak için bu sefer bir pilici ev sahibi ile iki oğlunun, ikincisini karısı ile iki kızının önüne koyup geri kalan üçünü önüne çeker. Sonra da ciddi bir tavırla şu sözleri söyler :

— Bir pilic, bir baba, iki oğul eder dört.. Yine bir pilic, bir ana ve iki kız eder dört.. Bir Hoca üç de pilic yine eder dört.. İşte görüyorsunuz ya adaletten kıl kadar ayrılmış değilim!

Berikiler verecek karşılık bulamazken Hoca da nar gibi kızarmış pilicleri âfiyetle yer, bitirir.

HACI SÜLEYMAN

Hoca Nasreddin bir iş için Sivrihisar'a gitmişti. İşini bitirip döneceği gün cebinde bir akçesi kalmıştı. Eşegine atlayıp Akşehir'in yolunu tuttu. Tam şehirden ayrılacağı sırada seyyar bir börekçi ile karşılaştı. Nar gibi kızarmış börekler iştihâsını kabartmıştı. Sordu :

— Kaça bu börekler, usta?

— Hocam dördü bir akçeye.

— Ver bakalım şuradan dört börek deyip o ân için bütün servetini teşkil eden bir akçeyi börekçiye uzattı.

Hoca bir böreği ağzına atınca, börek bir balon gibi söndü, küçüldü. Hoca dört böreği dört lokmada yutup midesine indirdi. Açlığı geçeceği yerde iştihâsı daha çok kabarmıştı. Börekçiye döndü :

— Böreklerin pek kabarıkmış, dişimin kovuğuna bile gitmedi be Hacı Süleyman Ağa, dedi.

Börekçi şaşkın şaşkın Hocanın yüzüne bakarak :

— İsmimle, hacılığınla sen beni nereden tanıyorsun Hoca Efendi? diye sormaktan kendini alamadı.

Hoca merhum gülererek şu karşılığı verdi :

— Hacılığını düzembazlığından, Süleymanlığı da, böreklerin içine hava doldurup satmandan...

Ve eşegini nodullayarak Akşehir'in yolunu tuttu.

KİTAP NEYE DAIRMİŞ ?

Hoca merhum, yıkanmak üzere Akşehir gölüne girecekti. Soyunurken nasılsa cebindeki el yazması bir kitap yere düşmüş. Orada bulunanlar merak edip kitabı yerden almışlar ve şöyle bir göz gezdirmişler. İçindekiler, ölünün nasıl yıkanacağı, telkinin nasıl yapılacağı ve ıskatların nasıl verileceği bahislerinden ibaretmiş.

Kitabı Hocanın eline verirken :

— Efendi, bu kitap neye yarar ki? diye sormuşlar. Hoca :

— Herhalde bu kitabı gönül eğlendirmek için okumadığımı anlamışsınızdır.. cevabını vermiş.

BURASI NERESİ ?

Hoca merhum, bir gün Konya sokaklarında dolaşırken, gözüne büyük bir konak ilişmiş. Yapının bu kadar büyüğünü hiç görmediği için önünde durup hayran hayran seyre dalmış.

Bu sırada uşaklardan biri Hocanın yanına yaklaşmış :

— Hocam, dalgın dalgın konağa ne bakarsın öyle? diye sormuş.

— Burası neresi? diye merak ettim de ona bakıyorum.

Deyince, uşak aklınca Hoca ile alay etmek istemiş :

— Burası değirmendir Hocam..

Hoca alayı farketmiş. Altında kalmak olmaz tabii :

— Acayip şey... Bu değirmende çalışan hayvanlar da bu yapı kadar büyük müdürler?

Diğer, uşağa hakettiği karşılığı vermiş.

HOCANIN RÜYASI

Hoca merhum bir gün uzakça bir yere gitmiş. Dönerken hava kararmış. Tam Akşehir'e gireceği sırada yolun ortasında iki adamın karşılıklı münakaşa ettiklerini görmüş. Merak ederek yanlarına yaklaşmış. Bunlar Hocayı görünce hemen kendisini çağırmışlar.

— Seni bize Allah gönderdi Hoca! demişler. Aramızda bir anlaşmazlık çıktı. Hakem ol da şu işi halledelim.

— Nedir derdiniz?

— Mesele şu.. Biz ikimiz bir sürüden yedi koyun çaldık. İşte koyunlar şurada duruyor. Fakat bunları aramızda bir türlü bölüşemiyoruz. Çünkü bir koyun artıyor. Sen aramızda hakem ol. Şunları bölüşelim.

— Olur ama, vereceğim hükmü kabul edeceğinize söz isterim.

İki adam hemen Hoca'nın istediği sözü verirler. Hoca da takasime başlar :

— Bir sana, bir sana, bir bana... Bir sana, bir sana, bir bana.. Şimdi bir koyun arttı ya, onu burada hemen kesip ateşte çevireceğiz, güzelce karnımızı doyuracağız. Böylece hiç kimsenin hakkı hiç kimseye geçmemiş olacak. Oldu mu?

— Oldu...

Hemen dediğini yapıp koyunlardan birini kesmişler. Derisini yüzmüşler. İçini temizleyip hazırladıkları ateşte bir güzel kızartmışlar. Sonra da âfiyetle yiyip birbirlerinden ayrılmışlar. Hoca karnı doymuş olarak bedavadan payına düşen iki koyunu da önüne katarak evine dönmüş.

Koyunları çalınan sürü sahibi pek insafsız bir adam olup, cimriliği ile de şöhret kazandığından Hoca'nın içi rahatmış. Ertesi günü kendisine rastlayınca dayanmamış. Onu biraz olsun üzmek için kendisine şu sözleri söylemiş :

— Sen burada keyifle gezip duruyor, kasaplara koyunlarını pahalı pahalı satıyorsun ama, falan ve filân senin yedi koyununu çaldılar. Bundan haberin bile yok...

Sürü sahibi bu sözlerle hemen ilgilenmiş. Hocayı da yanına alarak sürüsünün başına gidip başlamış koyunlarını saymaya... Hakikaten yedi koyunun noksan olduğunu görünce Hoca'nın ya-

kasına yapışıp kendisini doğruca Kadı'nın karşısına götürmüş. Şikâyetini yapmış ve şahit olarak da Hocayı göstermiş :

Nasreddin Hoca ancak o zaman işin sarpa sardığını farketmiş. Bu arada Kadı, hırsızları da buldurup mahkemeye getirtmiş. Hoca'nın hernekadar koyunların çalınmasında bir suçlu yoksa da, bunların bölünmesinde pay aldığı için kendisinin de suçlu görüleceğini anlamış. Böyle bir gevezelikte bulunduğu bin kere pişman olmuş ama, iş isten geçmiş. Beri yandan yakalanan iki adamın bütün suçu kendisine yükleyeceklerinden de korkmuş. Ne yapsın?

— Adı önce kendisine dönmüş :

— Anlat bakalım, bu iş nasıl oldu?

Hoca :

— Anlatayım! diyerek söze başlamış. Dün gece geç vakit eve dönerken yolda bunlara rastladım. Yüksek sesle münakaşa ediyorlardı. Ne oluyor, diye sorunca yedi koyun çalıp bunları paylaşamadıklarını söylediler. Beni hakem yaptılar. Ben de koyunlardan ikisini kendime ayırdım. İkişer tanesini de onlara verdim. Geri kalan koyunu da kesip yemeyi teklif ettim. Kabul ettiler. Koyunu güzelce kesip yüzdük. Ateş yakıp kızarttık ve âfiyetle yedik. Ama nedense benim payıma düşen et parçası iyi pişmemiş olduğundan bunu dişlerimle koparayım derken başım, altına oturduğumuz taşa çarptı. Ve birdenbire uyanıverdim.

— Rüya mı anlatıyorsun?

— Siz bana dün gece gördüğüm ve sürü sahibine anlattığım rüyayı sormuyor musunuz?

Sürü sahibi hemen itiraz etmiş :

— Sen bana bunun rüya olduğunu söylemedin ki...

Hoca ona dönmüş :

— Sonunu bekleyemedin ki.. Daha yarısında iken beni alıp buraya getirdin..

Başka şahit olmadığından ve sürü sahibinin ne derece cimri bir kişi olduğunu bildiğinden Kadı hepsini birden huzurundan çıkarmış.

O zaman Nasreddin Hoca ellerini göğe kaldırmış :

— Hey mübarek Allah! demiş. İyi ki rüyayı yaratmışsın.. Ya böyle birşey olmasaydı nasıl kurtulurdum?

SON ŞAKA

Merhum Nasreddin Hoca, son şakasını ve dolayısıyla hemşehrilerine son iyiliğini, ölümünden uzun yıllar sonra yapmış bir mübarek zattır.

Nasreddin Hocanın kadir ve kıymeti, pek çok kimselerin olduğu gibi, ölümünden sonra gitgide daha çok anlaşılmış ve takdir olunmuştur. Akşehirli, pek sevdikleri Hocaya bir türbe yaptırmışlardır. Bu türbede de devamlı olarak bir türbedar bulunurdu.

Bir gün, herkesin doğru sözlülüğünden zerre kadar şüphesi olmayan türbedar, yatsı namazına doğru, koş koş Büyük Câmîe gelmiş ve cemaate şu sözleri söylemiş :

— Koşun, gelin! Ben şimdi türbeden geliyorum. Hoca merhum, dirilmiş, sandukasının üzerine ata biner gibi binmiş. Beni görünce:

«— Çabuk Büyük Câmîe koş! Orada cemaatten kim varsa al getir. Gelmeyen olursa pişman olacaklarını da kendilerine haber ver!» dedi.

Bu sözler üzerine câmide ne kadar cemaat varsa, bu kerameti görmek için türbeye koşmuşlar. Fakat orada olağanüstü birşey göremeyince :

— Anlaşılan Hoca merhum bize bir şaka yapmak istemiş, diyerek ruhuna Fâtihalar okumuşlar. Sonra da geç kaldıkları yatsı namazını kılmak üzere yeniden câmîe dönmüşler.

Fakat ne görsünler? Onlar Hocanın türbesine gittikleri anda câmîin kubbesi olduğu gibi çökmemiş mi?

Böylece Nasreddin Hoca, öldükten sonra da nesiller boyunca kendisini çok seven ve unutmayan hemşehrilerine böyle bir iyilikte bulunmuş, yüzlerce kişinin çöken kubbenin enkazı altında kalarak ölmelerini önlemiştir.

Bu olaydan sonra Akşehir'de, Nasreddin Hoca'nın evlialık mertebesine yükselmiş bir zat olduğundan, artık hiç kimsenin şüphesi kalmamıştır.